

Budsjett 2002

**Norges
forskningsråd**

Budsjett 2002

© **Norges forskningsråd 2002**

Norges forskningsråd
Postboks 2700 St. Hanshaugen
0131 OSLO
Telefon: 22 03 70 00
Telefaks: 22 03 70 01

Publikasjonen kan bestilles via internett:
<http://www.forskningsradet.no/bibliotek/publikasjonsdatabase/>
eller grønt nummer telefaks: 800 83 001

Internett: bibliotek@forskningsradet.no
X.400: S=bibliotek;PRMD=forskningsradet;ADMD=telemax;C=no;
Hjemmeside: <http://www.forskningsradet.no/>

Trykk: Norges forskningsråd
Opplag: 550

Oslo, februar 2002
ISBN 82-12-01681-1

Forord

Norge har som uttalt mål å komme opp på gjennomsnittlig OECD-nivå for forskning innen år 2005. Økte offentlige bevilgninger til forskning er en forutsetning for å oppnå dette. Derfor har Forskningsrådet foreslått en kraftig vekst i budsjettforslagene de senere årene. Budsjettet for 2002 gir ikke nok vekst for Forskningsrådet til at OECD-målet skal kunne nås. Særlig er det kritisk for næringsrettet forskning som ble redusert kraftig etter regjeringsskiftet, siden dette er et viktig for å utløse privat forskningsfinansiering.

Forskningsrådet foreslo i budsjettforslaget for 2002 at bevilgningene burde økes med 850 mill. kroner tilsvarende om lag 20 % som ledd i opptrappingen mot OECD-nivå, hvorav en del skulle komme fra økt avkastning fra Forskningsfondet. Resultatet som nå foreligger er på 3.545 mill. kroner, som gir en nominell vekst på 164 mill. kroner tilsvarende bare 5 % i forhold til 2001. Dermed øker etterslepet for å nå OECD-målet og behovet for budsjettvekst årene framover blir enda større. Avkastningen fra Forskningsfondet er inkludert i tallene, men økningen her ble mindre enn antatt siden 1/3 av avkastningen ble fordelt direkte til universitetene. Når fondsavkastningen holdes utenfor, er det en reduksjon på 1,4 % i de generelle midlene til Forskningsrådet i forhold til 2001.

De tematiske satsingene i Forskningsmeldingen er ikke blitt prioritert i 2002-budsjettet, bortsett fra skjæringsfeltet energi/miljø som har fått noe vekst hovedsakelig på grunn av satsingen på renseteknologi for gasskraftverk. IKT-satsingen er redusert betydelig på grunn av det store kuttet i næringsrettet forskning. Derimot er det blitt en kraftfull satsing på bioteknologi ved at 100 mill. kroner av fondsavkastningen er avsatt til FUGE. Det kreves en tydelig budsjettvekst for de tematiske satsingene i resten av perioden for at prioriteringen skal ha troverdighet. 2002-budsjettet preges dessuten av flere tekniske omlegginger som kompliserer budsjettbildet. Eksempler på dette er: fullfinansiering av nye doktorgradsstipendiater som gir økte stipendsatser, dekning av pensjonskostnader for stipendiater ved universitetene, moms på FoU-tjenester og skattefradrag for FoU i mindre bedrifter. Det er uklart hvilke langsiktige konsekvenser disse endringene vil ha for forskningsbudsjettene framover.

Budsjettet for 2002 bygger på Forskningsrådets innspill til nye store satsinger høsten 2000, budsjettforslaget til departementene, Stortingets bevilgninger for 2002 og områdenes prioriteringer innenfor rammene vedtatt av Hovedstyret 19. desember 2001.

Oslo, februar 2002

Christian Hambro
Adm. direktør

Terje Emblem
Fung. Direktør Strategi

Terje Olav Moen
Avdelingssjef
Plan-, budsjett- og statistikkavd.

Innholdsfortegnelse

Innledning	7
1 Inntekter	10
2 Fordeling av budsjett	17
3 Nærmere om departementene	25
3.1 Utdannings- og forskningsdepartementet	25
3.2 Nærings- og handelsdepartementet	32
3.3 Olje- og energidepartementet	38
3.4 Fiskeridepartementet	41
3.5 Landbruksdepartementet	44
3.6 Miljøverndepartementet.....	49
3.7 Fondet for forskning og nyskaping.....	53
3.8 Arbeids- og administrasjonsdepartementet.....	55
3.9 Barne- og familiedepartementet	55
3.10 Finansdepartementet.....	55
3.11 Justisdepartementet	56
3.12 Kommunal- og regionaldepartementet.....	56
3.13 Kulturdepartementet.....	57
3.14 Samferdselsdepartementet.....	57
3.15 Sosialdepartementet	58
3.16 Helsedepartementet	58
3.17 Utenriksdepartementet	59
4 Nærmere om områdenes budsjetter	61
4.1 Bioproduksjon og foredling.....	61
4.2 Industri og energi.....	73
4.3 Kultur og samfunn.....	85
4.4 Medisin og helse.....	101
4.5 Miljø og utvikling.....	116
4.6 Naturvitenskap og teknologi.....	125
4.7 Strategi.....	136
4.8 Informasjon	142
4.9 Administrasjonsbudsjett og øvrige forskningsrelaterte tiltak	144
Vedlegg	
Oversikt over programmene med angivelse av finansierende departement.....	147

Innledning

Norges forskningsråds budsjett for 2002 utgjør totalt 3 595,3 mill. kroner, en nominell økning på 138,9 mill. kroner, 4,1 %, sammenlignet med 2001.

I Forskningsrådets budsjettforslag for 2002 var det fremmet forslag om en økning på 20 % (850 mill. kroner) i 2002. Dette var begrunnet med målsetningen som er satt for økning av Forskningsrådets budsjett og bevilgningene til forskning for å nå OECD-målet innen 2005.

Forslaget for 2002 var basert på at en stor del av veksten skulle komme fra økt avkastning fra Fondet for forskning og nyskaping (Forskningsfondet). Avkastningen ble i Forskningsrådets budsjettforslag beregnet til 440 mill. kroner forutsatt uendret avsetning i 2001. Statsbudsjettet for 2002 viste at Forskningsfondet vil gi en avkastning på 525,2 mill. kroner i 2002, men det ble foreslått at en tredjedel av avkastningen skulle kanaliseres direkte til institusjoner i universitets- og høyskolesektoren. Det innebærer at Forskningsrådet vil disponere 350,5 mill. kroner av Fondets avkastning i 2002. Sammenlignet med 2001 gir dette en økning i fondsmidler på 146,2 mill. kroner, eller nesten 72 %.

Regjeringens budsjettforslag viser følgende prioriteringer:

- langsiktig grunnleggende forskning generelt, og spesielt innenfor følgende temaer:
- nasjonal satsing på funksjonell genomforskning (FUGE)
- økt forskerrekuttering
- økt forskning i norsk næringsliv

Av forskningsmeldingens prioriterte tema er det kun forskning innenfor skjæringspunktet mellom energi og miljø som er gitt budsjettvekst for 2002. Det er relativt størst reduksjon for IKT-forskningen.

I forbindelse med regjeringsskiftet ble det lagt fram en tilleggsproposisjon i november. Proposisjonen ga store kutt i bevilgningene til Forskningsrådet, spesielt innenfor næringsrettet forskning over Nærings- og handelsdepartementets (NHD) budsjett. Av kuttet på 140 mill. kroner, ble 115 mill. belastet området for Industri og Energi. Bondevik-regjeringen legger opp til at næringslivet selv tar større ansvar for egen forskning og utvikling gjennom skatteinsentivordningen og bedre rammebetingelser. Stortinget vedtok å utvide skatteinsentivordningen for FoU-investeringer i næringslivet til å omfatte flere bedrifter, og samtidig ble tilskuddet til næringsrettet forskning redusert.

Administrasjonsbudsjettet er gitt en beskjeden økning på 3,8 %. Særskilte forvaltningsoppdrag er redusert ved budsjett-tekniske endringer som overføringer av midler til andre kapitler og poster i statsbudsjettet. Det er korrigert for dette i framstillingen av Forskningsrådets budsjett. Det påpekes forøvrig at midlene til instituttene er gitt en svært moderat økning, og en økning som ikke vil være tilstrekkelig i forhold til pris- og kostnadsvekst for 2002. Dette på tross av at instituttsektoren vil få betydelige merkostnader i 2002 som følge av momsreformen.

Forskningsrådets budsjett fra departementene deles inn i generelle og spesielle midler til forskningsformål. De generelle midlene består av faglige bevilgninger, instituttbevilgninger og avkastningen fra Forskningsfondet. Dersom avkastningen fra Forskningsfondet holdes utenfor vil de generelle midlene til Forskningsrådet ha en nominell reduksjon på 1,4 % sammenlignet med 2001.

De spesielle midlene er øremerket spesifikke FoU-aktiviteter og finansieres over særskilte kapitler og poster over alle departementers budsjetter. De spesielle midlene er mer som oppdragsinntekter å regne og øker med 9,1 % sammenlignet med 2001.

Diverse inntekter er avtalefestede inntekter fra andre offentlige og private kilder som ikke bevilges over Statsbudsjettet. Foreløpig er det ført opp 50,2 mill. kroner i diverse inntekter for 2002. Dette er inntekter som med stor sannsynlighet vil øke i løpet av 2002.

Forskningsrådet mottar også midler over Statsbudsjettet for å administrere tilskuddsordninger for departementene (se nærmere omtale i kapittel 1.4). Legges disse tilskuddsordningene til det totale budsjettet innebærer det at Forskningsrådet totalt sett vil forvalte midler for til sammen 3,6 mrd. kroner i 2002, en nedgang på 33,1 mill. kroner sammenlignet med 2001.

Tabell 1: Forskningsrådets totale budsjett fordelt på kilder. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1000 kroner og prosentvis endring.

	Revidert budsjett 2001	Budsjett 2002	Endring ¹⁾ 2001-2002	
			Kroner	Prosent
<i>Generelle midler</i>				
Faglige bevilgninger ^{2), 3), 4), 5)}	2 190 798	2 215 087	- 38 673	-1,8 %
Instituttbevilgninger	260 593	265 298	4 705	1,8 %
Avkastningen fra forskningsfondet	204 227	350 462	146 235	71,6 %
Sum	2 655 618	2 830 847	112 267	4,3 %
<i>Spesielle midler</i>				
Sum	489 737	534 434	44 697	9,1 %
<i>Administrasjon</i>	173 187	179 808	6 621	3,8 %
Sum departementene	3 318 542	3 545 089	163 585	5,0 %
Diverse inntekter	74 880	50 200	- 24 680	-47,6 %
Sum Forskningsrådets budsjett	3 393 422	3 595 289	138 905	4,1 %
<i>Særskilte forvaltningsoppdrag fra departementene</i>	288 500	53 500		
TOTALT	3 681 922	3 648 789		

1) Endringer i kroner og prosent er korrigert for endringer i hht. fotnote 2) til 5) nedenfor.

2) Korrigert for 40 962 mill. kroner i pensjonsutgifter som er overført universitetene.

3) Korrigert for flytting av NIN og administrasjon av skatteincentivordningen med netto 3 mill. kroner.

4) Korrigert for DEMO2000 med 20 mill. kroner

5) Korrigert for flytting av forskningsprogram for villaks med 5 mill. kroner.

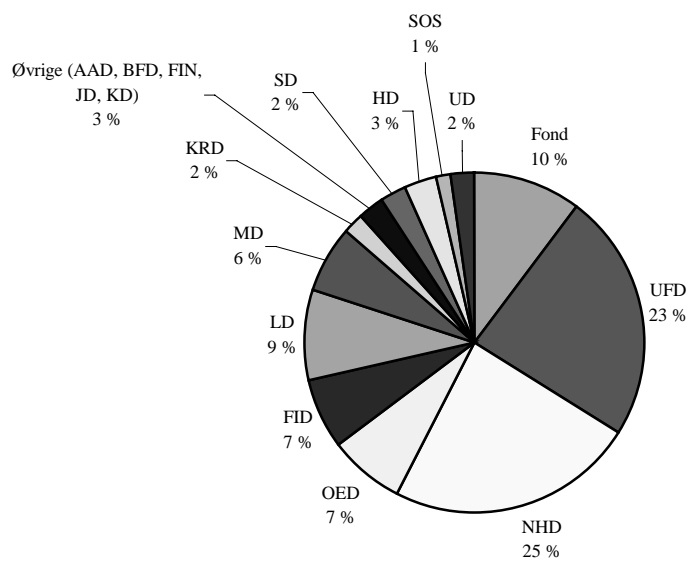
Den totale økningen må også betraktes i lys av budsjettmessige justeringer ut over de rent tekniske som det er korrigert for i tabell 1. De budsjettmessige justeringene er:

- Fullfinansiering av stipendiater innebærer kostnadsøkning per ny stipendiat finansiert av Forskningsrådet på om lag 70 000 kroner. Forskningsrådet har i overkant av 200 avlagte doktorgrader i året. Ved opprettelse av ca. 200 nye doktorgradsstipendiater i 2002 vil det innebære en ekstra kostnad på 14 mill. kroner. Det tilsvarer ca. 30 nye rekrutteringsstillinger.
- Kompensasjon av kostnader ved momsreformen innebærer en økning på 13,5 mill kroner i forhold til revidert budsjett 2001.

Figur 1 viser hvordan generelle og spesielle midler fordeler seg mellom departementene.

Figur 1: Generelle og spesielle midler per departement. Budsjett 2002. Prosent

I Inntekter

I.1 Generelle midler til forskningsformål

Med generelle midler menes rammebevilgninger (faglige og instituttbevilgninger) fra UFD, NHD, OED, FID, LD og MD, samt avkastningen av Forskningsfondet.

De generelle midlene utgjør til sammen 2 830,8 mill. kroner, jf. tabell 1.1. Dette tilsvarer en økning på 112,3 mill. kroner korrigert for budsjettekniske endringer som følge av overføringer mellom kapitler og poster over statsbudsjettet. Dersom Forskningsfondet holdes utenfor viser tabellen at de generelle midlene i Forskningsrådets budsjett reduseres med nesten 34 mill. kroner i forhold til 2001.

Tabell 1.1: Generelle midler. Fordeling etter finansieringstype og departement. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1000 kroner og prosentvis endring.

				Revidert budsjett 2001	Budsjett 2002	Endring 2001-2002	
						Kroner	Prosent
Faglige bevilgninger							
UFD	Kap.	285 , post	52 Norges forskningsråd 1)	639 020	704 605	24 623	3,9 %
NHD	Kap.	920 , post	50 Norges forskningsråd 2)	926 316	799 000	- 124 316	-13,8 %
OED	Kap.	1830 , post	50 Norges forskningsråd 3)	181 448	243 100	41 652	23,0 %
FID	Kap.	1023 , post	50 Tilskudd Norges forskningsråd	210 885	214 500	3 615	1,7 %
LD	Kap.	1137 , post	50 Tilskudd Norges forskningsråd	120 062	131 064	11 002	9,2 %
MD	Kap.	1410 , post	51 Forskningsprogrammer 4)	113 067	122 818	4 751	4,2 %
Sum 5)				2 190 798	2 215 087	- 38 673	-1,8 %
Instituttbevilgninger							
UFD	Kap.	287 , post	54 Tilskudd til forskningsstiftelser	33 965	36 984	3 019	8,9 %
LD	Kap.	1137 , post	51 Basisbev. til forskningsinstitutter	140 718	142 404	1 686	1,2 %
MD	Kap.	1410 , post	50 Basisbevilgninger til miljøinstituttene	85 910	85 910	0	0,0 %
Sum				260 593	265 298	4 705	1,8 %
Delsum 5)				2 451 391	2 480 385	- 33 968	-1,4 %
Forskningsfond							
UFD	Kap.	286 , post	50 Fondet for forskning og nyskapning	204 227	350 462	146 235	71,6 %
Totalt				2 655 618	2 830 847	112 267	4,3 %

1) Endringer i kroner og prosent er korrigert for endringer i hht. fotnote 2) til 5) nedenfor.

2) Korrigert for 40 962 mill. kroner i pensjonsutgifter som er overført universitetene.

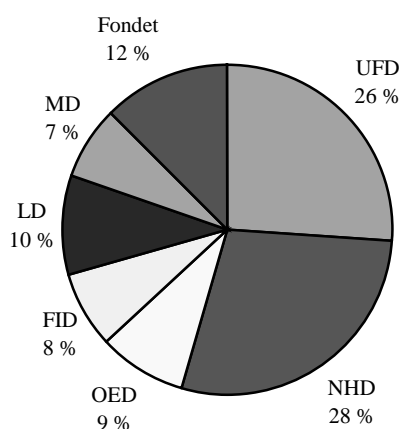
3) Korrigert for flytting av NIN og administrasjon av skatteincentivordningen med netto 3 mill. kroner.

4) Korrigert for DEMO2000 med 20 mill. kroner

5) Korrigert for flytting av forskningsprogram for villaks med 5 mill. kroner.

Figur 2 nedenfor viser hvordan de generelle midlene i budsjettet for 2002 fordeler seg mellom departementene. Sammenlignet med revidert budsjett 2001 står NHD for en mindre andel av budsjettet på grunn av kuttet i næringsrettet forskning. NHD stod for 35 % av de generelle midlene i 2001. Forskningsfondet har økt sin andel i 2002, i 2001 utgjorde Forskningsfondet 8 % av de generelle midlene.

Figur 2: Generelle midler fordelt på departement og Forskningsfondet. Budsjett 2002. Mill. kroner og prosent.

Utdannings- og forskningsdepartementet (UFD) sin bevilgning til Forskningsrådet øker med 4 %, og skal sikre kvalitet og fornyelse i grunnforskning samt bidra til flere forskerrekutter. I denne økningen ligger en økning i bevilgningene til forskningsinstituttene på 3 mill. kroner som tilsvarer nesten 9 % sammenlignet med 2001. I tillegg til forskningsbevilgningen gir UFD bevilgning til Forskningsrådets administrasjon, og ved avkastningen i Forskningsfondet.

Nærings- og handelsdepartementet (NHD) vil gjennom sin bevilgning særlig bidra til å styrke den strategiske forskningen innenfor næringsrettet IT-forskning, bioteknologi og materialteknologi. Bevilgningen er redusert med nesten 14 %, midler som er tatt fra næringsrettet forskning på grunn av innføring av skattefradrag for FoU.

Olje- og energidepartementet (OED) sin bevilgning har økt med 23 %, korrigert for flytting av midler til DEMO 2000. Som følge av økt satsing på energiforskning knyttet til renseteknologi for gasskraftverk ble OEDs bevilgninger økt med 30 mill. kroner i tilleggsproposisjonen i november, en oppfølging av satsingen på forskning i skjæringsfeltet mellom energi og miljø.

Fiskeridepartementet (FID) øker sin bevilgning til Forskningsrådet med 1,7 %, noe som vil gi en realnedgang i midler fra FID. I forbindelse med Bondevik-regjeringens tilleggsproposisjon ble FIDs bevilgninger til Forskningsrådet redusert med 20 mill. kroner sammenlignet med det opprinnelige budsjettforslaget. I tråd med FoU-strategien til departementet «FoU innen fiskeri og havbruk, havner og infrastruktur for sjøtransport», vil blant annet havbruksforskning knyttet til torsk og andre arter, trygg sjømat, marint fôr til oppdrettsfisk og grunn- og basisbevilgninger til forskningsinstituttene prioriteres i 2002.

Landbruksdepartementet (LD) øker bevilgningen til Forskningsrådet med 9,2 %. Den nyutviklede handlingsplanen for mat- og landbruksforskning vil utgjøre grunnlaget for prioriteringene i årene 2002–2005. I tråd med planen skal opptrappingen fordeles over sju innsatsområder: Trygge matvarer, Spesialiserte landbruksprodukter, Kollektive goder, Biologisk mangfold, Klima og energi, Økologisk landbruk og Kunnskapsgrunnlag for politikkutforming. De sju prioriterte innsatsområdene er utviklet på bakgrunn av de tematiske satsningene i Forskningsmeldingen og satsningsområdene i Langtidsplanen for landbruksforskning.

Miljøverndepartementet (MD) øker sin bevilgning til Forskningsrådet med 7 %. Økningen er knyttet til styrking av marin forskning og forskning i skjæringsfeltet mellom miljø og energi, som er to av de fire tematiske satsingene i forskningsmeldingen. Bevilgningen skal dekke forskning innenfor nesten alle resultatområdene til MD. Forskning innenfor klimaendringer, vern og bruk av biologisk mangfold samt helse- og miljøfarlige kjemikalier skal vektlegges.

Avkastningen fra Fondet for forskning og nyskaping skal styrke langsiktig, grunnleggende forskning generelt og de mer langsiktige delene av de fire tematiske satsningene. Når det gjelder fordeling av avkastningen vises det til eget vedlegg om dette. Bevilgningen kanaliseres over UFDs budsjett.

1.2 Spesielle midler i Forskningsrådets budsjett

Med spesielle midler til forskningsformål menes midler som er øremerket enkelte programmer og/eller prosjekter. Forskningsrådets bevilgninger til disse aktivitetene er i varierende grad spesifisert i St.prp. nr. 1 og fremkommer som oftest som en del av en større ramme. Tildeling av midler skjer løpende gjennom året. Antatt budsjett for spesielle midler i 2002 er 534,4 mill. kroner, jf. tabell 2.4. Dette tilsvarer en økning på 44,7 mill. kroner, eller 9,1 %, fra 2001 til 2002. Beløpet er i hovedsak et foreløpig anslag basert på den informasjon Forskningsrådet har per i dag.

Det er særlig bevilgningene fra Arbeids- og administrasjonsdepartementet (AAD) og Samferdselsdepartementet (SD) som øker sammenlignet med 2001. Økningen i AADs bevilgning skyldes to nye satsinger. Den ene er innen Helse, miljø og sikkerhetsforskning i petroleumssektoren, og den andre er innen Arbeidslivsforskning. Økningen over SDs budsjett kommer i hovedsak fra økt satsing innen Telekommunikasjonsforskning og Transportforskning. Reduksjonen i Landbruksdepartementets bevilgning til spesielle midler henger sammen med en nedgang i midler fra Jordbruksavtalen.

Tabell 1.2: Spesielle midler. Fordeling etter departement. Revidert budsjett 2001 og forslag til budsjett 2002. 1 000 kroner og prosentvis endring.

	Revidert budsjett 2001	Budsjett 2002	Endring 2001-2002	
			Kroner	Prosent
Utdannings- og forskningsdepartementet	40 000	47 000	7 000	17,5 %
Nærings- og handelsdepartementet	985	0	- 985	-100,0 %
Olje- og energidepartementet	0	0	0	
Fiskeridepartementet	6 000	6 000	0	0,0 %
Landbruksdepartementet	27 493	17 578	- 9 915	-36,1 %
Miljøverndepartementet	8 100	7 100	- 1 000	-12,3 %
Arbeids- og administrasjonsdepartementet 1)	27 581	52 400	24 819	90,0 %
Barne- og familiedepartementet 1)	18 723	19 850	1 127	6,0 %
Finansdepartementet	8 075	7 850	- 225	-2,8 %
Justisdepartementet	2 755	2 500	- 255	-9,3 %
Kommunal- og regionaldepartementet 1)	71 982	67 000	- 4 982	-6,9 %
Kulturdepartementet	1 915	1 971	56	2,9 %
Samferdselsdepartementet 1)	67 226	77 700	10 474	15,6 %
Helsedepartementet 1)	102 866	108 500	5 634	5,5 %
Sosialdepartementet	35 250	42 400	7 150	20,3 %
Utenriksdepartementet 1)	70 786	76 585	5 799	8,2 %
Sum	489 737	534 434	44 697	9,1 %

1) Inkludert mva-kompensasjon 2. halvår i 2001: AAD: 81, BFD: 73, KRD: 332, SD: 276, HD: 536, UD: 261 (tall i 1000 kroner).

1.3 Særskilte forvaltningsoppdrag for departementene

Forskningsrådet mottar også midler over statsbudsjettet for å administrere enkelte tilskuddsordninger for departementene. Midlene til disse tilskuddsordningene er ikke inkludert i Forskningsrådets budsjett. Tabell 1.3 viser de særskilte forvaltningsoppdragene i 2002.

Tabell 1.3: Særskilte forvaltningsoppdrag. Fordeling etter departement. Bevilgning 2001 og 2002. 1000 kroner og prosentvis endring¹⁾.

		Rev. budsjett 2001	Budsjett 2002	Endring i prosent 2000-01
OED	Kap. 2441 , post 50	50 000		-100,0 %
	Prosjektret. teknologiutv. i petroleumsvirks. (DEMO 2000)			
NHD	Kap. 926 , post 50	38 500	53 500	39,0 %
	Tilskudd til høyhastighetskomm. (HØYKOM) 1999-2001			
NHD	Kap. 928 , post 70	200 000		-100,0 %
	FoU-prosjekter i næringslivets regi 1)			
Sum		288 500	53 500	-81,5 %

1) Administreres av område for Industri og Energi.

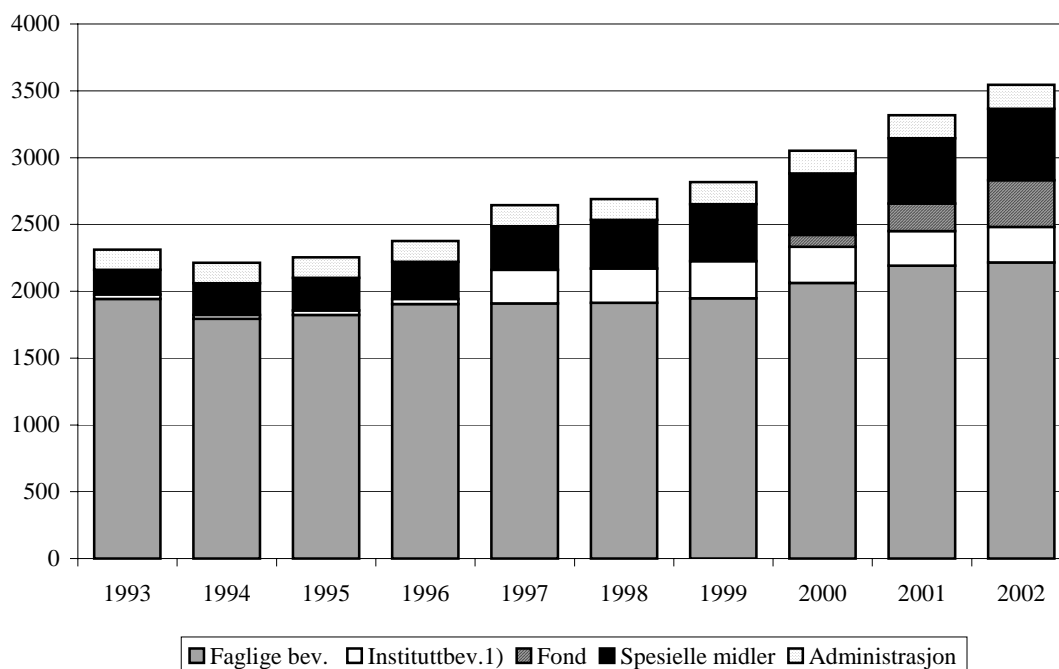
Tabellen viser at tilskuddsordningen for å bidra til at offentlige virksomheter over hele landet tar i bruk avansert høyhastighets informasjons- og kommunikasjonsteknologi (HØYKOM) er videreført med 53,5 mill. kroner i 2002. Ordningen skulle i utgangspunktet avsluttes i 2001, men er besluttet videreført i 2002.

DEMO2000 er nå inkludert i de ordinære bevilgningene fra OED, mens FoU-prosjekter i næringslivets regi, den såkalte FUNN-ordningen, ble avvirket med virkning fra 1. januar 2002. FUNN-ordningen er erstattet med den såkalte skatteinsentivordningen som gir bedrifter med mindre enn 100 ansatte skattefradrag ved egne FoU-investeringer eller kjøp av FoU-tjenester.

1.4 Utvikling over tid i Forskningsrådets budsjett

Forskningsrådets budsjett er gitt en betydelig økning fra midten av 1990 årene. Fra og med 1999 har økningen i bevilgningene først og fremst kommet over de faglige bevilgningene, mens de særskilte øremerkede midlene (spesielle midler) er holdt noenlunde stabilt. Fra 2000 er avkastningen fra Forskningsfondet kommet i tillegg til andre finansieringskilder, og har resultert i betydelige økninger i de årlige budsjettrammene til Forskningsrådet.

Figur 3: Forskningsrådets budsjett etter finansieringstyper. Revidert budsjett 1993- 2001, budsjett 2002 ^{2),3)}. Mill. kroner, løpende priser.

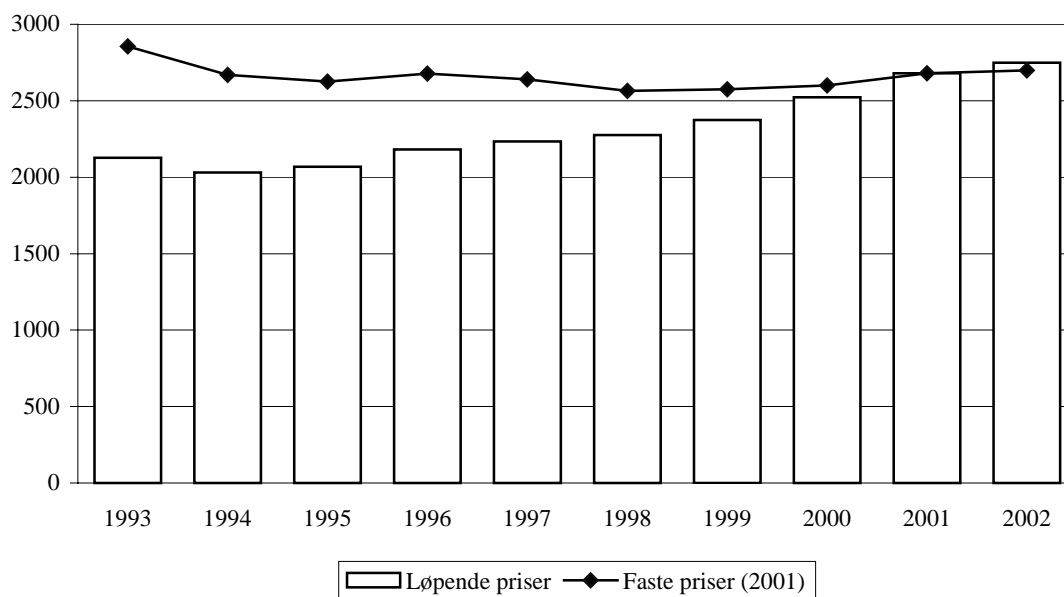

- 1) Omfatter instituttbevilgninger over UFDs, LDs og MDs budsjetter, da Forskningsrådet fra og med 1997 fikk økt ansvar for flere institutter. Fra og med 2000 er basisbevilgningene til de regionale forskningsinstituttene inkludert i de faglige bevilgningene.
- 2) Ekskl. støtte til EU-prosjekter i perioden 1993-1996. Fra og med 1997 støttes prosjektene direkte fra EU.
- 3) Ekskl. særskilte forvaltningsoppdrag fra departementene.

Målt i faste 2001-priser har det vært en reell vekst på 160 mill. kroner i de samlede bevilgningene til generelle og spesielle midler samt administrasjon fra 2001 til 2002. Dersom Forskningsfondet holdes utenfor har det vært en reell vekst på nesten 21 mill. kroner, noe som i hovedsak skyldes vekst i de spesielle midlene. De faglige bevilgningene omfatter generelle midler fra UFD, NHD, OED, FID, LD og MD eksklusive instituttbevilgninger og Forskningsfondet. Målt i faste 2001-priser har det vært en nedgang i de faglige bevilgningene på til sammen 17 mill. kroner sammenlignet med 2001. Instituttbevilgningene er holdt på nesten samme nivå som i 2001.

Målt i faste priser er bevilgningene til spesielle midler mer enn doblet i perioden 1993 til 2002. Verken instituttbevilgningene eller de faglige bevilgningene har nådd det samme bevilgningsnivået som i utgangspunktet. De faglige bevilgningene har hatt en nedgang på 434,4 mill. kroner (17 %) i perioden 1993 til 2002. I samme periode har administrasjonsbevilgningen reelt sett gått ned med 6 %.

Figur 4: Faglige bevilgninger og spesielle midler. Revidert budsjett 1993-2001, budsjett 2002. Mill. kroner løpende priser og faste 2001-priser¹⁾.

¹⁾ Fra og med 01.07.2000 er bevilgninger til de regionale forskningsstiftelsene inkludert i faglige bevilgninger.

På neste siden følger en spesifisert oversikt over budsjett 2002 sammenlignet med revidert budsjett 2001 fordelt etter finansieringskilde og departement.

Tabell 1.4: Forskningsrådets totale budsjett fordelt på finansieringskilde og departement. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1000 kroner og prosentvis endring.

	Revidert budsjett		Endring ¹⁾	
	2001	Budsjett 2002	Kroner	Prosent
Generelle midler til forskningsformål				
Utdannings- og forskningsdepartementet ²⁾	639 020	704 605	24 623	3,9 %
Nærings- og handelsdepartementet ³⁾	926 316	799 000	- 124 316	-13,8 %
Olje- og energidepartementet ⁴⁾	181 448	243 100	41 652	23,0 %
Fiskeridepartementet	210 885	214 500	3 615	1,7 %
Landbruksdepartementet	120 062	131 064	11 002	9,2 %
Miljøverndepartementet	113 067	122 818	4 751	4,2 %
Sum	2 190 798	2 215 087	- 38 673	-1,8 %
Instituttbevilgninger				
Utdannings- og forskningsdepartementet	33 965	36 984	3 019	8,9 %
Landbruksdepartementet	140 718	142 404	1 686	1,2 %
Miljøverndepartementet	85 910	85 910	0	0,0 %
Sum	260 593	265 298	4 705	1,8 %
Forskningsfond				
Utdannings- og forskningsdepartementet	204 227	350 462	146 235	71,6 %
Totalt	2 655 618	2 830 847	112 267	4,3 %
Spesielle midler til forskningsformål				
Utdannings- og forskningsdepartementet	40 000	47 000	7 000	17,5 %
Nærings- og handelsdepartementet	985	0	- 985	-100,0 %
Olje- og energidepartementet	0	0	0	
Fiskeridepartementet	6 000	6 000	0	0,0 %
Landbruksdepartementet	27 493	17 578	- 9 915	-36,1 %
Miljøverndepartementet	8 100	7 100	- 1 000	-12,3 %
Arbeids- og administrasjonsdepartementet	27 581	52 400	24 819	90,0 %
Barne- og familiedepartementet	18 723	19 850	1 127	6,0 %
Finansdepartementet	8 075	7 850	- 225	-2,8 %
Justisdepartementet	2 755	2 500	- 255	-9,3 %
Kommunal- og regionaldepartementet	71 982	67 000	- 4 982	-6,9 %
Kulturdepartementet	1 915	1 971	56	2,9 %
Samferdselsdepartementet	67 226	77 700	10 474	15,6 %
Helsedepartementet	102 866	108 500	5 634	5,5 %
Sosialdepartementet	35 250	42 400	7 150	20,3 %
Utenriksdepartementet	70 786	76 585	5 799	8,2 %
Sum	489 737	534 434	44 697	9,1 %
Administrasjon				
Utdannings- og forskningsdepartementet	173 187	179 808	6 621	3,8 %
Sum departementene	3 318 542	3 545 089	226 547	6,8 %
Diverse inntekter	74 880	50 200	- 24 680	-33,0 %
Totalt	3 393 422	3 595 289	201 867	5,9 %

1) Endringer i kroner og prosent er korrigert for budsjett-tekniske endringer jf. tabell 1.1.

2) Inkludert tilsagnsfullmakt 37,5 mill, kroner i 2001 og 2002 over UFDs budsjett.

3) Inkludert tilsagnsfullmakt 107,5 mill, kroner i 2001 og 2002 over NHDs budsjett.

4) Inkludert tilsagnsfullmakt 33,0 mill, kroner i 2001 og 2002 over OEDs budsjett.

2 Fordeling av budsjett 2002

I avsnittene nedenfor følger en oversikt over Forskningsrådets budsjett på områder/staber og andre styringsparametre i 2002.

2.1 Tematiske satsinger

Tabell 2.1 nedenfor viser hvordan departementsbevilgningene fordeler seg på de tematiske satsingsområdene som følger av forskningsmeldingens prioriteringer. Når dette skrives er det fortsatt usikkert hvordan deler av avkastningen av Forskningsfondet vil fordeles mellom satsingsområdene, derfor er 83 mill. kroner foreløpig satt på kategorien Annet, jf. fotnote 1). Se for øvrig omtale av Forskningsfondet i kap. 3.7.

Tabell 2.1: Departementsinntekter. Fordeling etter forskningsmeldingens prioriteringer. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1000 kroner.

	Rev.bud. 2001	Budsjett 2002	%-vis endring
Informasjons- og kommunikasjonsteknologi	444 700	409 500	-8 %
Marin forskning	373 502	351 887	-6 %
Medisin og helse	306 275	299 369	-2 %
Skjæringsfeltet mellom miljø og energi	334 957	368 807	10 %
Grunnforskning for øvrig	747 163	855 414	14 %
Annet ¹⁾	938 758	1 080 304	15 %
Sum bevilgninger over departementenes budsjett	3 145 355	3 365 281	7 %

1) Da den endelige fordelingen av Forskningsfondet ikke er klar er de ufordelte midlene satt på Annet, med unntak av til sammen 207,5 mill. kroner til SFF, FUGE, vitenskapelig utstyr og SARS-sentret som er satt på Grunnforskning for øvrig.

På grunn av usikkerhet om fordelingen av Fondsavkastningen i 2002 holdes Forskningsfondet utenfor den videre omtalen.

Når Forskningsfondet holdes utenfor er det kun forskning innenfor *Skjæringsfeltet mellom miljø og energi* som har hatt vekst fra 2001 til 2002 av de prioriterte temaene i forskningsmeldingen. Den prosentvise veksten er på 10 %. Også *Grunnforskning for øvrig* og *Annet* har hatt vekst fra 2001 til 2002, men når avkastningen fra Forskningsfondet holdes utenfor er veksten på henholdsvis 0,2 og 5,6 %. Eksklusive Forskningsfondet viser kategorien *Informasjons- og kommunikasjonsteknologi* en nedgang på 6,6 %.

Av den totale veksten i departementsinntektene på nesten 220 mill. kroner er 165 mill. innenfor grunnforskning utenfor temaområdene og forskning i skjæringsfeltet miljø og energi.

Det er særlig økte midler over OEDs og MDs budsjetter som gir økt innsats innenfor forskning i *Skjæringsfeltet mellom miljø og energi*. Forskningsrådets forslag om en betydelig økning for petroleumsrelatert forskning fikk i liten grad gjennomslag. Forskning innenfor medisin og helse får økning over SHDs budsjett, men økningen er langt mindre enn det Forskningsrådet opprinnelig foreslo.

Grunnforskning styrkes ved økning i avkastningen fra Forskningsfondet. I tillegg vil midlene over UFDs budsjett bidra til ytterligere vekst, men da med en innretning mot rekruttering. Selv om grunnforskningen på denne måten styrkes, vil forskningsmiljøene ved instituttene få en reell reduksjon i sine basisbevilgninger. Økningen til instituttene er på 1,3 %, noe som ikke

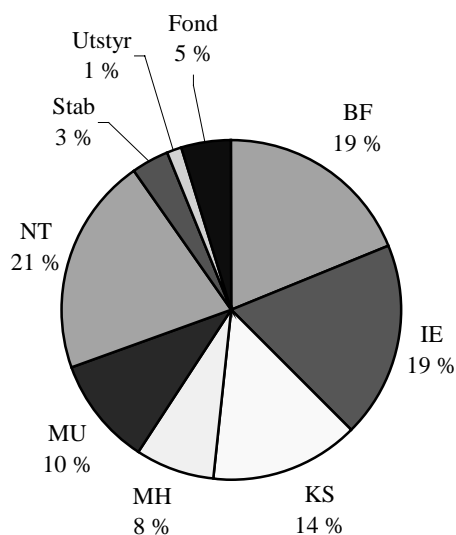
er tilstrekkelig i forhold til pris- og kostnadsvekst. Instituttene får i tillegg merkostnader som følge av momsreformen i 2002.

I tråd med blant annet Forskningsrådets budsjettforslag har regjeringen bevilget en økning til forskning innenfor bioteknologi gitt ved en øremerking på bruk av fondsavkastningen på 100 mill. kroner til FUGE-satsingen.

2.2 Fordeling på områder og staber

Figur 5 nedenfor viser hvordan Forskningsrådets totale budsjett fordeler seg mellom områdene. Administrasjon er holdt utenfor, og siden ca. 165 mill. kroner av Forskningsfondet foreløpig ikke er fordelt mellom områdene er dette en egen kategori, se for øvrig egen omtale av Forskningsfondet i kapittel. 3.7. Tabell 2.2 viser hvordan det totale budsjettet fordeler seg mellom områdene og finansierende departement.

Figur 5: Totalt budsjett (eksklusive administrasjon) fordelt på område. Budsjett 2002 i prosent.

Sammenlignet med revidert budsjett er fordelingen i Figur 5 lite endret. I 2001 utgjorde IEs budsjett 22 % av det totale, tilsvarende for NT. For de øvrige områdene er det små endringer.

Tabell 2.2 på neste side viser hvordan det totale budsjettet (inkludert Forskningsfondet og diverse inntekter) fordeler seg mellom områdene og finansierende departement.

Tabell 2.2: Totalt budsjett. Områdefordeling etter finansierende departement. Budsjett 2002. Mill. kroner.

	Totalt	BF	IE	KS	MH	MU	NT	STR	INFo	ØO/		
										Fond	Utstyr	Adm
Generelle midler												
UFD	1 271 859	135 900		228 072	129 328	51 900	242 966	41 346	11 115	206 424	45 000	179 808
NHD	799 000	22 500	338 550	60 025	7 700	500	355 940	8 975	4 810			
OED	243 100		161 600	7 900		11 100	62 500					
FID	214 500	205 480	2 000			5 000		800	1 220			
LD	273 468	254 459		6 500		10 919		550	1 040			
MD	208 728		13 000	5 250	2 000	187 598		300	580			
Spesielle midler												
UFD	47 000		2 000	23 000				22 000				
NHD	0											
OED	0											
FID	6 000	6 000										
LD	17 578	12 578				5 000						
MD	7 100					7 100						
AAD	52 400		17 600	30 800	4 000							
BFD	19 850			19 000		850						
FIN	7 850			5 250	2 000	600						
JD	2 500			2 500								
KRD	67 000		46 800	20 200								
KD	1 971			1 971								
SD	77 700		33 500	19 900	300			24 000				
HD	108 500			400	104 100	1 000		3 000				
SOS	42 400		4 230	28 090	10 080							
UD	76 585			6 000		69 085		1 500				
Diverse	50 200	6 900	17 800	14 500	3 000	1 100	1 200	5 700				
Totalt	3 595 289	643 817	637 080	479 358	262 508	351 752	711 606	59 171	18 765	206 424	45 000	179 808

Tabell 2.3 nedenfor viser områdenes totale budsjett i 2002 sammenlignet med revidert budsjett 2001. For at tallene skal være sammenlignbare holdes Forskningsfondet og diverse inntekter utenfor.

Med unntak av område for Industri og energi har samtlige områder en nominell vekst i budsjettene fra 2001 til 2002. Nedgangen i IEs budsjett skyldes i hovedsak kuttet i bevilgningene fra NHD.

Tabell 2.3: Departementsinntekter, eksklusive Forskningsfond, fordelt på område. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1000 kroner og prosentvis endring.

	Revidert budsjett		Endring 2001-2002	
	2001	Budsjett 2002	Kroner	Prosent
Bioproduksjon og foredling	517 681	518 917	1 236	0,2 %
Industri og energi	671 240	619 280	- 51 960	-7,7 %
Kultur og samfunn	421 689	454 858	33 169	7,9 %
Medisin og helse	227 800	243 008	15 208	6,7 %
Miljø og utvikling	317 484	343 652	26 168	8,2 %
Naturvitenskap og teknologi	683 715	701 906	18 191	2,7 %
Strategi	49 104	53 471	4 367	8,9 %
Informasjon	17 415	18 765	1 350	7,8 %
ØO/pensjonsutgifter		40 962	40 962	
Mva kompensasjon 2.halvår 2001	12 000		- 12 000	-100,0 %
Utstyr	23 000	20 000	- 3 000	-13,0 %
Sum	2 941 128	3 014 819	73 691	2,5 %

Område for **Bioproduksjon og foredling** (BF) sitt budsjett i 2002 er på samme nivå som i 2001. NHDs kutt i bevilgningene til næringsrettet forskning førte til en reduksjon i bevilgningene til BF på 10,2 mill. kroner. Dette går i første rekke ut over bevilgningene til de handlingsrettede programmene.

Industri og energis (IE) budsjett er redusert med 7,7 % sammenlignet med 2001. Samlet utgjør dette 52 mill. kroner, der kuttet på nesten 116 mill. i bevilgningene fra NHD til en viss grad oppveies av økningen i bevilgningene fra OED på 60 mill.. Det meste av nedgangen i IEs budsjett rammer de brukerstyrte programmene. Bevilgningene fra Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) går ned, mens bevilgningene over Arbeids- og administrasjonsdepartementets (AAD) budsjett øker med 15 mill. kroner til forskning innenfor Helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten.

Budsjettet til område for **Kultur og samfunn** (KS) øker med over 33 mill. kroner fra 2001 til 2002 (7,6 %). Av de generelle midlene øker bevilgningene til humanistisk forskning over UFDs budsjett med over 7 mill. kroner (8,2 %). KS mottar også spesielle midler over UFDs budsjett, og i 2002 øker de spesielle midlene over UFDs budsjett med 5,0 mill. kroner som er øremerket Kunnskapsutvikling i profesjonsutdanningen (KUPP). I tillegg er det foreslått en økning i bevilgningene over AADs budsjett på 10 mill. kroner som skal gå til Arbeidslivsforskning.

Budsjettene til **Medisin og helse** (MH) viser en økning på 15,2 mill. kroner, eller 6,7 %. Området er foreslått med en økning på 6 mill. kroner over UFDs budsjett, i tillegg økes bevilgningene fra Helsedepartementet og Sosialdepartementet med henholdsvis 6,2 og 3,9 mill. kroner. Noe av økningen i Sosialdepartementets budsjetter skyldes bevilgningen til aldersforskning som er en ny strategisk satsing i regi av MH og KS fra og med 2002.

Område for **Miljø og utvikling** (MU) øker sine budsjetter med 8,2 %, eller 26,2 mill. kroner. Det er særlig bevilgningene fra Miljøverndepartementet og Utenriksdepartementet som øker. Veksten fra MD går i hovedsak til forskning på klimaeffekter i tillegg til villaks.

Område for **Naturvitenskap og teknologi** (NT) har en beskjeden vekst i sitt budsjett på 2,7 %, eller 18,2 mill. kroner. Veksten kommer i hovedsak over UFDs budsjett, men også bevilgningene over NHDs og Samferdselsdepartementets (SD) budsjetter øker. SD har økt sin bevilgning til telekommunikasjonsforskning med 4 mill. kroner, en økning som tilsvarende 20 % sammenlignet med bevilgningen i 2001.

Område for **Strategi** (STR) har en økning i budsjettet på nesten 9 %. Økningen i de generelle midlene kommer i sin helhet over UFDs budsjett. I tillegg er det en liten økning i spesielle midler finansiert av UD som er øremerket Kulturtiltak i utviklingsland som forvaltes av Internasjonal stipendseksjon (IS).

Økningen i område for **Informasjon** (INFO) budsjett kommer over UFDs budsjett. En stor del av økningen er øremerket Forskningsdagene som område for Informasjon har ansvaret for.

Det er i tillegg satt av 20 mill. kroner til **utstyr** som finansieres over UFDs budsjett, en nedgang på 3 mill. kroner. På ekstraordinært hovedstyremøte 28. januar ble det vedtatt å sette av 25 mill. kroner av fondsavkastningen til vitenskapelig utstyr i 2002. Dette er en nedgang på 15 mill. sammenlignet med 2001. Tidligere har NT satt av 10 mill. kroner av sitt ordinære budsjett til vitenskapelig utstyr. I budsjettet for 2002 har imidlertid ikke området hatt rom for å videreføre dette.

Tabell 2.4: Generelle midler (eksklusive Forskningsfond). Fordeling etter områder. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1000 kroner og prosentvis endring.

	Revidert		Endring ¹⁾	
	budsjett 2001	Budsjett 2002	Kroner	Prosent
Bioproduksjon og foredling	490 183	500 339	10 156	2,1 %
Industri og energi	579 205	515 150	- 81 055	-14,6 %
Kultur og samfunn	289 499	297 747	8 248	2,8 %
Medisin og helse	117 420	122 528	5 108	4,4 %
Miljø og utvikling	237 623	260 017	17 394	7,3 %
Naturvitenskap og teknologi	638 715	652 906	14 191	2,2 %
Strategi	47 890	51 971	4 081	8,5 %
Informasjon	17 415	18 765	1 350	7,8 %
Mva kompensasjon 2.halvår 2001	10 441		- 10 441	-100,0 %
Kostnader til pensjonsutgifter		40 962		
Utstyr	23 000	20 000	- 3 000	-13,0 %
Sum	2 451 391	2 480 385	- 33 968	-1,4 %

1) Endringer i kroner og prosent er gjort i henhold til fotnoter jf. tabell 1.1.

2.3 Fordeling etter budsjettposter/virkemidler

Forskningsrådet gir støtte til programmer (prosjekter under programmer), frittstående prosjekter, institusjonsrettede tiltak (i hovedsak strategiske programmer og grunnbevilgninger), stipend og enkelte andre virkemidler som blant annet vitenskapelig utstyr.

Spesielle midler til forskningsformål er midler som er øremerket det enkelte program og/eller prosjekt der departementet i vesentlig grad er oppdragsgiver for Forskningsrådet innenfor departementenes respektive ansvarsområder. Hovedtyngden av disse midlene inngår i FoU-programmene. Siden Forskningsrådet ikke har reell styringsrett i forhold til disse midlene, er hovedvekten i omtalen av fordelingen på budsjettposter/virkemidler nedenfor lagt til de generelle midlene.

Tabell 2.5 gir fordelingen etter budsjettposter. Vær oppmerksom på at sum felleskostnader i 2002 inneholder den del av Forskningsfondet som ikke er fordelt. Midler til vitenskapelig utstyr og SARS-sentret som finansieres av deler av Forskningsfondet er imidlertid inkludert i budsjettposten *Infrastruktur*.

Tabell 2.5: Totalt FoU-budsjett og herav generelle midler. Fordelingen etter budsjettposter. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1000 kroner.

	Rev.budsj. 2001	Budsjett 2002	Rev.budsj. 2001	Budsjett 2002
Brakerstyrte programmer	672 655	609 180	561 605	487 250
Grunnforskningsprogrammer	256 684	262 101	214 399	211 330
Handlingsrettede programmer	665 193	670 355	382 587	390 137
Sum programmer	1 594 532	1 541 636	1 158 591	1 088 717
FUGE	0	100 000	0	100 000
Stipend	116 039	112 500	109 739	107 400
Prosjekt- og miljøstøtte	163 078	147 800	160 000	146 100
Frittstående EU-prosjekter	5 000	5 000	2 000	2 000
Andre frittstående prosjekter	105 607	100 515	93 141	86 900
Sum frittstående prosjekter	389 724	365 815	364 880	342 400
Grunnbevilgninger	328 069	338 974	310 769	321 274
Strategiske programmer ¹⁾	524 119	509 829	500 319	480 329
Utstyr og instrumenter ²⁾	95 727	67 000	73 727	45 000
Andre infrastrukturtiltak	89 400	78 900	89 400	78 900
Sentre for fremragende forskning	36 000	47 800	31 000	40 800
Sum infrastruktur	1 073 315	1 042 503	1 005 215	966 303
Kontingenter	16 560	16 560	11 260	11 260
Informasjon/formidling/publisering	28 535	30 583	28 535	30 583
Planlegging/utredning/evaluering	35 930	37 840	23 527	26 040
Stimuleringsstiltak og nettverksbygging	40 503	41 300	23 430	26 300
Sum diverse FoU-aktiviteter	121 528	126 283	86 752	94 183
Disposisjonsfond	3 682	4 564	3 682	4 564
Sekretariater ³⁾	20 454	39 756	20 454	39 756
Andre felleskostnader	17 000	194 924	15 441	194 924
Sum felleskostnader	37 454	234 680	35 895	234 680
SUM TOTALT	3 220 235	3 415 481	2 655 015	2 830 847

1) Inkluderer 12,5 mill. til SARS-senteret finansiert av Forskningsfondet.

2) Inkluderer 25 mill. kroner til vitenskapelig utstyr finansiert av Forskningsfondet.

3) Inkludert NHDs bevilgning til FUNN-sekretariatet.

I 2002 utgjør *programmene* 45 % av det totale budsjettet. I 2002 utgjorde programmene 50 % av det totale budsjettet. Nedgangen skyldes reduksjonen i bevilgningen til de brukerstyrte programmene over IEs budsjett. Brukerstyrte og Handlingsrettede programmer vil i 2001 utgjøre til sammen 83 % av programmene.

Frittstående prosjekter utgjør 11 % av Forskningsrådets totale budsjett. Disse prosjektene omfatter stipend, prosjekt- og miljøstøtte, andre frittstående prosjekter og EU-prosjekter. Midler til stipend over NTs budsjett er plassert under prosjekt- og miljøstøtte. Budsjettposten reduseres med 6 % fra 2001 til 2002, og bevilgningene til samtlige poster som inngår i denne budsjettposten, bortsett fra EU-prosjekter, reduseres.

Andre infrastrukturtiltak som inngår i budsjettposten *Infrastruktur* omfatter bevilgninger til Halden-prosjektet og øvrige nukleære aktiviteter, nasjonale forvaltningsoppgaver og andre infrastrukturtiltak over NTs budsjetter. Tabellen viser at bevilgningen til Utstyr og instrumenter er mer enn halvert. Noe av årsaken til dette er at det foreløpig ikke er satt av

midler fra Forskningsfondet, men i tillegg er det en nedgang i bevilgningene både over UFDs budsjett og over NTs budsjett.

De generelle midlene utgjør 82 % av de totale midlene. Av de ulike budsjettpostene er det frittstående prosjekteter og infrastruktur som har den laveste andelen av spesielle midler. Over 90 % av disse budsjettpostene består av generelle midler.

2.4 Tilsagn

Forskningsrådets midler er for en stor del bundet til ulike former for tilsagn. Tilsagnene omfatter juridiske forpliktelser overfor kontraktspartnere, vedtatt finansieringsplan for forskningsprogrammer samt grunnbevilgninger til forskningsinstitutter på samme nivå som inneværende års budsjett.

Forskningsrådets handlefrihet for 2002 er det beløp som ikke er bundet opp i tilsagn til videreføring av igangværende aktivitet. Handlefriheten er den mulighet Forskningsrådet har til å styrke igangsatt aktivitet og å sette i gang ny aktivitet uten budsjettvekst.

I 2003 og 2004 utgjør tilsagnene henholdsvis 2 073,6 og 1 757,0 mill. kroner. Av de generelle midlene i budsjettet for 2002 utgjør dette 80 og 68 %.

Tabell 2.6: Generelle midler til forskningsformål. Fordeling etter budsjett hovedposter, Budsjett 2002 og tilsagn for 2003 og 2004. 1000 kroner.

	Budsjett 2002	Tilsagn 2003	Tilsagn 2004
Programmer	1 087 817	814 693	670 693
FUGE	100 000	100 000	100 000
Frittstående prosjekter	342 400	215 395	120 550
Infrastruktur	966 303	845 995	743 490
Diverse FoU-aktiviteter	95 183	56 837	81 628
Disposisjonsfond	4 564	0	0
Felleskostnader	234 580	40 656	40 656
SUM TOTALT	2 830 847	2 073 576	1 757 017

2.5 Doktorgradsstipendiater

Plantallene for doktorgradsstipendiater i 2002 er 1 283 årsverk. Dette er en nedgang i forhold til anslagene for 2001 på 57 årsverk. Stortingets uttalelser om finansiering av nye rekrutteringsstillinger knyttet til revidert budsjett for 2001 er fulgt opp ved at alle nye rekrutteringsstillinger skal fullfinansieres fra og med 2002. For Forskningsrådet betyr det en markant økning i utgiftene som utgjør 14 mill. kroner.

Tabell 2.7 nedenfor viser at det kun er BF og KS - samfunnsvitenskap som har lagt inn en økning i antall årsverk i 2002, mens IE har en markert nedgang på 62 årsverk som må ses i sammenheng med nedgangen i IEs budsjett. De øvrige områdene har enten en svak nedgang eller opprettholder samme nivå som i fjor.

Tabell 2.7: Doktorgradsstipendiater. Fordeling etter områder. Anslag 2001 og plantall 2002. Antall årsverk.

	Totale årsverk	
	Anslag 2001	Plantall 2002
Bioproduksjon og foredling	180	185
Industri og energi	231	169
Kultur og samfunn, humaniora	120	120
Kultur og samfunn, samfunnsvitenskap	145	150
Medisin og helse	205	200
Miljø og utvikling	109	109
Naturvitenskap og teknologi	350	350
Totalt	1 340	1 283

2.6 Internasjonalt samarbeid

Planlagt omfang av internasjonalt samarbeid beløper seg til 332,8 mill. kroner i 2002. Dette er en reduksjon på 33 mill. kroner sammenlignet med 2001. Det er særlig forskningssamarbeid innenfor EU og EUREKA samt prosjektsamarbeid som har den største nedgangen i 2002. Det er først og fremst reduksjon i IEs internasjonale samarbeid som gir denne nedgangen.

Tabell 2.8: Internasjonalt samarbeid. Fordeling etter typer av samarbeid. Anslag 2001 og plantall 2002. 1000 kroner

	Anslag 2001	Plantall 2002
Organisert og avtalefestet internasjonalt forskningssamarbeid ¹⁾		
EU	55 635	47 600
EUREKA	20 320	13 500
COST	2 201	2 976
CERN	11 250	13 130
EMBL	8 400	9 400
EMBO	0	0
ESA	7 460	8 050
OECD Halden-reaktoren	25 000	25 000
Nordiske	16 375	14 450
Stipendprogram	22 237	18 343
Øvrig samarbeid	70 775	65 445
Sum	239 653	216 994
Internasjonalt forskningssamarbeid for øvrig ²⁾		
Prosjektsamarbeid	32 600	21 000
Personbasert samarbeid	93 600	94 800
Sum	126 200	115 800
TOTALT	365 853	332 794

1) Kontigenter, prosjektstøtte, stipend, følgeforskning og posisjoneringsmidler mellom land og offentlige institusjoner.

2) Omfatter prosjektsamarbeid, forskerutdanning, kompetanseutvikling mellom forskere/bedrifter/institutter.

3 Nærmere om departementene

3.1 Utdannings- og forskningsdepartementet

3.1.1 Inntekter og føringer

Budsjettet for 2002 fra Utdannings- og forskningsdepartementet (UFD) utgjør på 741,6 mill. kroner over kap. 285, post 52 Forskningsformål inkl. videreføring av tilsagnsfullmakten på 37,5 mill. kroner (St.prp.nr. 1, 2001-2002). Når det korrigeres for budsjettekniske endringer tilsvarer dette en økning på 27,6 mill. kroner (4,1 %) fra 2001 til 2002. Jf. tabell 3.1.1. Videre er det foreslått en bevilgning til Forskningsrådets administrasjon på 179,8 mill. kroner i år 2002 over kap. 285, post 55 Administrasjon, mot 173,2 mill. kroner i 2001.

Tabell 3.1.1: Inntekter. Fordeling etter kapittel og post. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1 000 kroner.

	Revidert budsjett 2001	Budsjett 2002	Endring prosent 2001-02
Kap. 285 , post 52 Norges forskningsråd 1), 2)	639 020	704 605	3,9 %
Kap. 287 , post 54 Tilskudd til forskningsstiftelser	33 965	36 984	8,9 %
Sum	672 985	741 589	4,1 %
Kap. 285 , post 55 Norges forskningsråd, adm 3),4)	173 187	179 808	3,8 %
Sum	846 172	921 397	4,0 %

1)Inkl. tilsagnsfullmakt på 37,5 mill. kroner i begge år.

2)Inkl. 2,941 mill. kroner i 2001 til kompensasjon for økt mva. 2.halvår .

3)Inkl. 40,962 mill. kroner til pensjonsutgifter for universitetsansatte med finansiering fra Forskningsrådet.

4)Inkl. 1,469 mill. kroner i 2001 til kompensasjon for økt mva. 2.halvår.

De viktigste virkemidlene for bevilgningen til UFD er støtte til frie prosjekter og ulike typer grunnleggende forskningsprogrammer. Forskerinitiert grunnforskning gjennom frie prosjekter skal være et hovedvirkemiddel for å sikre kvalitet og fornying i grunnforskningen.

Kvalitetsvurderinger skal tillegges enda større vekt enn før når Forskningsrådet fordeler de faglige bevilgningene. Alle nye rekrutteringsstillinger skal fullfinansieres.

I tillegg til de generelle føringene, bes Forskningsrådet om bl.a. å følge opp:

- 95 mill. kroner til **humanistisk forskning**. Nivået på fri prosjektstøtte skal opprettholdes og det er gitt en startbevilgning til et nytt grunnforskningsprogram om språkteknologi.
- 84 mill. kroner til **samfunnsvitenskapelig forskning**. Nivået på fri prosjektstøtte skal opprettholdes. Delfinansiering av programmet Verdiskaping 2010 skal videreføres på samme nivå og grunnforskningsprogrammene skal videreføres.
- 112 mill. kroner til **medisinsk og helsefaglig forskning**. Fri prosjektstøtte skal videreføres på minst samme nivå som for 2001. Det skal legges vekt på nyskapende forskning og internasjonalisering. Tiltak for økt rekruttering av forskere, særlig innen medisin, psykologi og odontologi, skal videreføres ved økt antall studentstipend. I forbindelse med opprettelse av forskerlinjer i medisin, skal Forskningsrådet finansiere studentstipend.
- 45 mill. kroner til **forskning innenfor miljø og utvikling**. Aktivitetene skal videreføres på om lag samme nivå som i 2001, med hovedvekt på grunnleggende forskning. Prioritering av frittstående prosjekter skal fortsette. Forskningen på Svalbard skal styrkes, bl.a. ved å videreføre arbeidet med en bilateral avtale mellom Norge og USA om polarforskning. Miljø- og utviklingsforskningen er sektorovergrepene, og utvikling og

kontakter på tvers av disipliner vil derfor være et viktig mål for å sikre tverrfaglig kompetanse

- 235 mill. kroner til **naturvitenskapelig og teknologisk forskning**. 18,8 mill. kroner av disse skal gå videre til drift av Simula-senteret på Fornebu. Frie prosjekt skal prioriteres med særlig vekt på postdoktorstipend. Tiltak for å øke rekruttering til naturvitenskapelige og teknologiske fag skal videreføres, og arbeide for å rekruttere flere kvinner til disse fagene. Det skal også arbeides med å følge opp evalueringene som foreligger.
- 20 mill. kroner til **vitenskapelig utstyr**. Bevilgningen disponeres av Utstyrsutvalget.
- 18 mill. kroner til **forskerrekruttering innenfor bioproduksjon og foredling**.
- 50 mill. kroner til **strategiske fellesfunksjoner og informasjon**. Basisbevilgningen til NIFU skal videreføres. Det er lagt inn en liten økning til de nasjonale forskningsetiske komiteene og SCRES. Bevilgningen til Eurobarometeret skal videreføres. Det bilaterale forskningssamarbeidet styrkes med 1 mill. kroner. Statistikken om kjønnsfordelingen av forskningsbevilgningene skal bedres. Videreutvikle gode elektroniske informasjonstilbud.

3.1.2 Prioriteringer og fordeling av budsjett

Kap. 285, post 52 Forskningsformål

UFDs føringer på fagfeltene gir i hovedsak fordelingen mellom områdene i budsjettet for 2002. NT er, i likhet med tidligere år, tildelt ansvar for å fordele midler til vitenskapelig utstyr i samråd med de andre aktuelle områdene. Det rådgivende utvalget som Forskningsrådet har opprettet i samarbeid med universitetene for å vurdere utstyrssituasjonen og prioritere bevilgningene til vitenskapelig utstyr, vil fortsette arbeidet.

Kap 285, post 55 Administrasjon

Bevilgningen til Forskningsrådets administrasjon er satt på ØO, men fordeles på områder og staber etter antall årsverk i det aktuelle området.

- Bevilgningen omfatter en rekke nye oppgaver, slik som bevilgningsansvar for flere institutter og større vekt på forskningspolitisk rådgiving enn tidligere.
- Det skal arbeides for å øke tallet på kvinner i styre og utvalg på felt der det fremdeles er få kvinner.

Kap. 286, post 50 Overføring til Norges forskningsråd

Fondet for forskning og nyskaping disponeres av Forskningsrådet. jf. kap. 3.7

Kap 287, post 54 Forskningsstiftelser

Forskningsrådet skal tildele basisbevilgninger til CICERO, PRIO, FNI, ISP og FAFO. Bevilgningen er for 2002 på 36,9 mill. kroner.

- Fafo er styrket med 2 mill. kroner.
- Den langsiktige kompetansoppbyggingen ved instituttene skal styrkes.
- Videreutvikle indikatorsystem for tildeling av grunnbevilgninger til de samfunnsvitenskapelige instituttene.
- Samarbeidet mellom forskningsinstituttene, universitetene og høyskolene skal styrkes.
- I samråd med instituttene bør tiltak med sikte på å rekruttere flere kvinner i forskerstillinger der det i dag er få kvinnelige forskere vurderes.
- Innenfor bevilgningen til de utenrikspolitiske instituttene er det ønskelig å stimulere til videre strategiske satsinger.

Tabell 3.1.2 viser en oppsummering av hvordan departementenes bevilgning fordeler seg på områder og staber, mens tabell 3.1.4 gir en spesifisert oversikt over bevilgningene innenfor de enkelte områdene i Forskningsrådet.

Tabell 3.1.2: Bevilgninger over UFDs budsjett. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. Fordeling etter områder. 1 000 kroner.

	Revidert budsjett 2001	Budsjett 2002	Endring prosent 2001-2002
Faglig bevilgning			
BF	17 930	17 900	-0,2 %
IE			
KS	171 159	181 088	5,8 %
MH	106 420	112 828	6,0 %
MU	44 760	44 900	0,3 %
NT	225 775	234 466	3,8 %
Strat	37 265	41 346	11,0 %
Info	9 770	11 115	13,8 %
Mva kompensasjon 2.halvår 2001	2 941		
Kostnader til pensjonsutgifter		40 962	
Utstyr	23 000	20 000	-13,0 %
Sum faglig bevilgning	639 020	704 605	3,9 %
Instituttbevilgning			
KS	33 965	36 984	8,9 %
Sum	672 985	741 589	4,1 %

3.1.3 Spesielle midler over departementets budsjett

Tabell 3.1.3: Bevilgninger over UFDs budsjett. Fordeling etter kapittel og post og/eller navn på program/satsing. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1 000 kroner og prosentvis.

		Revidert budsjett 2001	Budsjett 2002	Endring 2001- 2002	
Kap. 274.21	SMB-kompetanse	IE	1 000	2 000	100 %
Kap. 228.21	Evaluering av reform 97	KS	8 500	8 500	0 %
Kap. 243.1	Velferdsprogrammet	KS	500	500	0 %
	KUPP	KS		5 000	
Kap. 228.21	Kompetanse, utdanning og verdiskapning	KS	9 000	9 000	0 %
Kap. 281.1	Bygg, fellesut, UoH, driftsutg. (tungregning)	NT	22 000	22 000	0 %
Sum			41 000	47 000	15 %

Tabell 3.1.4: Spesifisert oversikt over budsjett 2002 sammenlignet med revidert budsjett 2001. 1 000 kroner.

	Rev.bud. 2001	Budsjett 2002	Start - Slutt	Finansierende departement 2002
Strategiske fellesfunksjoner				
Programmer				
Internasjonal stipendseksjon (IS)	5 893	6 793		UFD
Sum	5 893	6 793		
Infrastruktur				
Grunnbevilgning til NIFU	4 700	4 800		UFD
Strategiske instituttprogrammer	2 000	2 300		UFD, NHD
Sum	6 700	7 100		
Diverse FoU-aktiviteter				
Kontingenter (ESF)	660	660		UFD
Planlegging/ utredning/ evaluering	10 858	14 337		UFD, NHD, FID, LD,MD
Sum	11 518	14 997		
Sekretariater				
Kvinneforskningspolitikk	1 348	0		UFD
KILDEN	2 366	2 366		UFD
De nasj. forskningsetiske komiteer og SCRES	5 380	5 680		UFD, NHD, FID, LD
EU ForskningsInfo	4 060	4 410		UFD
Sum	13 154	12 456		
Sum strategiske fellesfunksjoner	37 265	41 346		
<hr/>				
	Rev.bud 2001	Budsjett 2002	Start - Slutt	Finansierende departement 2002
Medisin og helse				
Grunnforskningsprogrammer				
Molekylærmedisin og genteknologi	10 200	10 200	2001 - 2005	UFD
Sum	10 200	10 200		
Handlingsrettede programmer				
IKT i medisin og helsetjeneste	3 500	3 500	2001 - 2005	UFD,NHD,HD
Miljø og helse	1 500	1 500	2001 - 2005	UFD,MD,HD,SD
Helsetjenester og helseøkonomi	2 000	2 000	2001 - 2005	UFD,HD,FIN,SOS
Helse og samfunn	1 800	1 800	2001 - 2005	UFD,HD,SOS
Mental helse	2 100	2 100	2001 - 2005	UFD,HD,SOS
Sum	10 900	10 900		
Frittstående prosjekter				
Studentstipend og forskerutveksling *)	5 029	6 750		
Basal I (inkl antibio.res)	22 390	23 800		
Basal II	13 212	14 100		
Klinisk forskning	17 880	17 900		
Samfunn og helsetjeneste	15 059	15 700		
Psykologiske basaldisipliner	1 200			
Sum	74 770	78 250		
*)Forskerutveksling inngår både i frie prosjekter og programmer				
Infrastruktur/strategiske programmer				
Miljøstøtte	7 600	9 700		
Strategiske satsinger (Mat og helse/Med tekn)	1 000	1 000		
Sum	8 600	10 700		
Diverse FoU-aktiviteter				
Kontingenter (NOS-M, EMRC, ESF)	400	400		
Medisinsk og helsefaglig formidling	1 100	1 100		
Generell planlegging	300	1 128		
Øvrige stimuleringstiltak og nettverksb.	150	150		
Sum	1 950	2 778		
Sum medisin og helse	106 420	112 828		

forts fra forrige side

	Rev.bud.	Budsjett	Finansierende		
Miljø og utvikling	2001	2002	Start	-	Slutt departement 2002
Grunnforskningsprogrammer					
Biologisk mangfold	1 300	1 300	1998 -	2007	UFD,LD,MD,UD,FID
KLIMAPROG	3 000	3 000	2002 -	2011	UFD,LD,MD,
Sum	4 300	4 300			
Handlingsrettede programmer					
Polarforskning/NSF/Arktisk lys og varme	5 500	5 500	1996 -	2001	UFD,MD
Rammebetingelser for bærekraft.utv:		1 000	2000 -		
Utvikl.sveier i sør m.m.:	1 250	1 750	1997 -	2002	UFD,UD
U-landsrelatert fiskeriforskning/global fisk	500	500	1996 -	2001	UFD, UD
Sum	7 250	8 750			
Frittstående prosjekter					
Rekrutteringsprogram for miljø og utvikling	13 000	13 000			
"Frie midler"	9 000	9 000			
Demografi/befolkningsspørsmål	2 500	2 500			
Miljørett	1 000				
Utviklingsøk./ressursøk.	500				
Sum	26 000	24 500			
Infrastrukturtiltak					
ProSus	5 000	5 000			
Sum	5 000	5 000			
Diverse FoU-aktiviteter					
Kontingenter	930	900			
Informasjon/ formidling/ publisering	500	700			
Planlegging/ utredning/ evaluering	780	750			
Sum	2 210	2 350			
Sum miljø og utvikling	44 760	44 900			

	Rev.bud.	Budsjett	Finansierende		
Naturvitenskap og teknologi	2001	2002	Start	-	Slutt departement 2002
Grunnforskningsprogrammer					
Marine ressurser, miljø og forvaltning	5 000	5 000	2000 -	2004	UFD
Beregningsorientert matematikk i anvendelse	8 000	8 000	1999 -	2006	UFD
Katalyse og organisk syntetisk kjemi	6 900	7 900	1999 -	2006	UFD, OED
Romforskning II	10 000	10 000	2000 -	2002	UFD
Kjerne- og partikkelfysikk	11 250	13 130	1995 -	2005	UFD
ESRF-følgforskning	3 000	3 000			UFD
Sum	44 150	47 030			
Frittstående prosjekter					
Frittstående prosjekter	115 500	117 000			UFD
Sum	115 500	117 000			
Infrastrukturtiltak					
Strategiske universitetsprogrammer	30 000	28 500			UFD,NHD,OED,FOND
Utstyr og instrumenter	10 000				UFD
Simula-senteret	10 000	18 800			UFD, NHD, SD
Sum	50 000	47 300			
Diverse FoU-aktiviteter					
Kontingenter	9 550	9 550			UFD
Informasjon/ formidling/ publisering	2 990	2 750			UFD
Planlegging/ utredning/ evaluering	3 100	3 050			UFD, NHD
Stimuleringstiltak og nettverksbygging	400	3 450			UFD, NHD, OED
Disposisjonsfond/ufordelte midler	85	4 336			UFD, NHD
Sum	16 125	23 136			
Sum naturvitenskap og teknologi	225 775	234 466			

forts fra forrige side

Humanistisk forskning	Rev.bud	Budsjett	Finansierende		
	2001	2002	Start	-	Slutt departement 2000
Grunnforskningsprogrammer					
Antikkprogrammet	4 000		1996	-	2001 UFD
Program for bibliotekforskning	1 300		1996	-	2001 UFD
Program for samiske studier	2 300	2 500	2001	-	2005 UFD, KR D
Program for språkteknologi		2 000	2002	-	2006 UFD
Etikkprogrammet	2 500		1991	-	2001 UFD
Etikk, samfunn og bioteknologi		500	2002	-	2006 UFD
Program for kulturstudier	12 500	12 500	1997	-	2002 UFD,KD
IMER	500	600	1997	-	2001 UFD
SKIKT	1 200	1 500	1998	-	2002 UFD
Velferdsprogrammet		500			UFD
Kjønnforskning	2 000	3 000	1997	-	2001 BFD,UFD
Kunnskapsutv. i profesjonsutd. (KUPP)	1 000	1 000	1999	-	2004 UFD
Sum	27 300	24 100			
Frittstående prosjekter					
Frittstående prosjekter	44 280	49 050			
Vitenskapsstudier	1 200	1 900			
Ibsen studier	2 200	3 500			
Sum	47 680	54 450			
Infrastrukturiltak					
Norsk samfunnsvit. datatj.(NSD)	900	900			
Humanistisk datasenter	2 200	2 200			2001
Sum	3 100	3 100			
Diverse FoU-aktiviteter					
Internasjonale organisasjoner	200	200			
Publisering	2 600	2 600			
Evaluering og utredning	200	1 000			
Stimuleringstiltak/nettverksbygging	7 200	8 100			
Komiteer og utvalg	500	500			
Disposisjonsfond	- 350	1 588			
Sum	10 350	13 988			
Sum humanistisk forskning	88 430	95 638			

forts fra forrige side

Samfunnsvitenskapelig forskning	Rev.bud.	Budsjett	Finansierende		
	2001	2002	Start	-	Slutt departement 2000
Grunnforskningsprogrammer					
VS 2010	3000	3000	2001	-	2010 UFD
ARENA	7 000	6 500	1993	-	2003 UFD,AAD,DU
Kjønnforskning	2 000	2 200	1997	-	2001 BFD,UFD
Program for samiske studier	1 200	1 200	2001	-	2005 UFD
Kunnskapsutv. i profesjonsutd. (KUPP)	5 529	4 500	1999	-	2004 UFD
SKIKT	3 200	2 900	1998	-	2002 UFD,SD,NHD, AAD
Offentlig sektor i endring	8 000	8 000	1997	-	2002 UFD,AAD,FIN
Sum	29 929	28 300			
Handlingsrettede programmer					
IMER - Innvandring og storby	1 600	1 500	1997	-	2001 UFD,KRD
Velferdsprogrammet	2 900	2 500	1999	-	2004 UFD, BFD, SHD,JD
Sysselsetting og arbeidsmarked	1 300		1997	-	2001 UFD,NHD,KRD,FIN,AAD
Næring, finans og marked	500	500	1997	-	2002 UFD,NHD,AAD,FIN
Kommuneloven	1 000	1 000	1997	-	2002 UFD,MD,KRD
Byutvikling	400	400	2000	-	2004 UFD, MD, SD,KRD
Kompetanse, utdanning og verdiskapning	500	500	1997	-	2002 UFD,NHD
Sum	8 200	6 400			
Frittstående prosjekter					
Frittstående prosjekter	28 850	30 000			
Vitenskapsstudier	1 000				
Sum	29 850	30 000			
Infrastruktur					
Forskningsinstitutter	26 309	28 224			UFD
Forskningsinstitutter	7 656	8 760			UFD
Norsk samfunnsvit. datatj.(NSD)	7 100	7 800			
Andre institutter (EUR,NOSEB, NIS)	2 000	2 000			UFD,OED
Infrastrukturtiltak (ESS)		2 000			UFD
Sum	43 065	48 784			
Diverse FoU-aktiviteter					
<i>Kontingenter</i>					
Internasjonale organisasjoner (samf)	450	450			
Publisering (samf)	900	900			
Evaluering og utredning (samf)	300	950			
Stimuleringstiltak og nettverksbygging	4 650	3 950			
Komiteer og utvalg	500	500			
Disposisjonsfond	-1 150	2 200			
Sum	5 650	8 950			
Sum totalt	116 694	122 434			
Herav til forskningsinstitutter	33 965	36 984			
Sum samfunnsvitenskapelig forskning	82 729	85 450			

Andre FoU-tiltak	Rev.bud.	Budsjett	Finansierende		
	2001	2002	Start	-	Slutt departement 2002
Informasjon (INFO)	9 770	11 115			UFD, NHD, FID, LD, MD
Vitenskapelig utstyr (DIV)	23 000	20 000			UFD
Stipend (BF)	1 080	100			LD, UFD
Strategiske programmer (BF)	16 850	17 800			FID,UFD,LD,Jord.avt.,FOND
Sum andre FoU-tiltak	50 700	49 015			

3.2 Nærings- og handelsdepartementet

3.2.1 Inntekter og føringer

Budsjett for 2002 fra Nærings- og handelsdepartementet (NHD) utgjør 799 mill. kroner over kap. 920, post 50 og en tilsagnsfullmakt på inntil 107,5 mill. kroner. Budsjettet tilsvarer en reduksjon på 127,3 mill. kroner fra 2001 (revidert nasjonalbudsjett) til 2002. Jf. tabell 3.2.1. Korrigert for tekniske endringer blir budsjettreduksjonen på 124,3 mill. kroner (13,8 %).

Tabell 3.2.1: Inntekter. Fordeling etter kapittel og post. Revidert budsjett 2001 4), og budsjett 2002 iht. St. prp. nr. 1 og tilleggsproposisjon (St.prp.1 tillegg nr.4). 1 000 kroner.

	Revidert budsjett 2001	Budsjett 2002	Endring prosent 2001-02
Kap. 920 , post:50.1 Brukerstyrt forskning	417 755	287 750	-31,1 %
50.2 Strategisk forskning	190 700	196 700	3,1 %
50.3 Innovasjonstiltak 2)	99 600	78 600	2,6 %
50.4 Infrastruktur, grunnbev mv. 3)	214 445	235 950	0,7 %
50 Kompensasjon mva 2. halvår 2001	3 816	<7 640>	
Sum 1)	926 316	799 000	-13,8 %

1) Inkl. en videreføring av tilsagnsfullmakten på 107,5 mill. kroner.

2) Fra og med 2002 er bevilgningen til NIN flyttet til kap. 914.50 Bevilgningen utgjorde 23 mill. kroner i 2001. Prosentvis endring er derfor korrigert.

3) Fra og med 2002 er det lagt inn en bevilgning på 20 mill. kroner til administrasjon av skatteordning for næringslivet. Prosentvis endring er derfor korrigert.

4) Tallene for revidert budsjett 2001 er korrigert etter den nye budsjettstrukturen slik at disse er sammenliknbare med 2002-budsjettet.

Det overordnede målet med bevilgningen er å bidra til økt verdiskaping i dagens næringsliv og til å utvikle et konkurransedyktig næringsliv i hele landet. Regjeringens vil særlig framheve betydningen av å etablere og videreutvikle teknologiske fagmiljøer med internasjonal spisskompetanse og betydningen av å få flere bedrifter til å ta i bruk FoU. Et viktig mål er å stimulere flere bedrifter til å ta i bruk FoU. Et annet viktig mål er å stimulere til etablering av nye bedrifter i sektorer med betydelige vekstmuligheter, f.eks. innen bioteknologi, materialteknologi og informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT).

Budsjettproposisjon for 2002 vektlegger kommersialisering av FoU og styrking av IKT, bioteknologi og materialteknologi. Det framheves også at Forskningsrådet både skal være et strategisk organ for myndighetene og en operativ forvalter av bevilgninger.

Bondevik-regjeringens tilleggsproposisjon

Bondevik-regjeringen foreslo et kutt på 140 mill. kroner på NHDs bevilgning til Norges forskningsråd, noe som ble vedtatt i Stortinget. Proposisjonen sier at det meste av reduksjonen skal tas fra brukerstyrt forskning, og viser ellers til at de spesielle føringer og signaler som var gitt i Stoltenberg-regjeringens budsjettforslag må gjennomgås på nytt.

Forskningsrådet har vært i dialog med Nærings- og handelsdepartementet om hvordan kuttet vil påvirke områdefordelingen. Kuttet fordeles på brukerstyrt forskning samt at bevilgningen til PROTEVS bortfaller

Budsjettmessige føringer i St.prp. nr. 1 (2001-2002)

Ny budsjettstruktur:

Som en følge av Forskningsrådets omlegging av programstruktur er NHDs budsjettstruktur for midlene til Forskningsrådet endret. Innen brukerstyrt forskning fordeles midlene til 8 sektorer som tilsvarer IEs innovasjonsprogrammer og sektoren "Marine og biologiske

ressurser” i BF. 2001-tallene er gjort sammenliknbare med 2002-budsjettet. Videre er den strategiske satsingen fordelt på 4 områder (ITK, bioteknologi, materialteknologi og andre nasjonalt viktige kompetansefelt).

Hovedtrekk:

Midlene fordeles på næringsrettet brukerstyrt forskning, næringsrettet strategisk forskning, innovasjon og infrastruktur.

Følgende overordnede målsettinger er satt opp for bevilgningen:

- økt innovasjon og nyskaping
- langsiktig kompetanse- og teknologioppbygging i norske fagmiljøer
- økt samspill mellom næringsliv og FoU-miljøer og på tvers av bransjer og klynger
- økt utnyttelse av miljø som konkurransefaktor
- økt deltakelse i internasjonalt FoU-samarbeid
- bedre samspill mellom nasjonale og internasjonale FoU-aktiviteter
- satsing på næringsrettet bioteknologi og på IKT
- teknologioverføring og kommersialisering

For næringsrettet brukerstyrt FoU og innovasjon settes følgende målsetninger:

- større næringslivsfinansiering både av NFRs programmer og FoU generelt
- å få bedrifter over hele landet, særlig SMB, til å engasjere seg i systematisk FoU-virksomhet
- økt antall FoU-baserte nyetableringer og antall innovasjoner i eksisterende bedrifter
- høyere andel prosjekter med miljørelevans
- å få flere bedrifter til å utnytte avansert informasjonsteknologi

For næringsrettet strategisk forskning og infrastruktur settes følgende mål:

- stimulere universitetene, høyskolene og den teknisk-industrielle instituttsektoren til å ta et større ansvar for utviklingen av næringsrettet forskning, så vel gjennom samarbeid seg imellom og med næringslivet, særlig SMB, som gjennom investeringer i utstyr
- bygge opp kunnskap i institutter, høgskoler og universiteter på områder som er viktige for næringslivet
- stimulere til økt internasjonalt forskningssamarbeid
- bidra til en hensiktsmessig nasjonal arbeidsdeling mellom fagmiljøene

Forskningsrådet skal bruke følgende resultatindikatorer i sin rapportering:

- prosjektenes økonomiske totalomfang og næringslivets prosentvise egenfinansiering
- antall bedrifter som deltar i prosjektene (kontraktspartnere, totalt antall deltakere, SMB)
- antall nettverk mellom bedrifter og FoU-institutter og mellom bedrifter og universiteter/høgskoler
- prosjekter med miljørelevans og deres andel av Forskningsrådet bevilgninger
- antall doktorgrader i prosjektporteføljen, antall artikler i vitenskapelige tidsskrifter og antall foredrag på vitenskapelige konferanser
- antall nyetableringer, antall bedrifter som innfører ny avansert teknologi, antall innovasjoner og antall patenter som følge av FoU-prosjekter
- andel prosjekter med internasjonale deltakelse

I tillegg bes Forskningsrådet vurdere risikoprofil (dvs. samlet teknologisk og kommersiell risiko) og den utløsende effekt av tiltakene. Forskningsinstituttene vil bli målt på egenkapital, driftsresultet, antall ansatte med doktorgrad og forskermobilitet.

Som nevnt over sier tilleggsproposisjon at føringene gitt i St.prp. nr.1 skal gjennomgås. NHDs tilsagnsbrev, som kan gi nærmere beskjed om dette, er ennå ikke mottatt.

Brukerstyrt forskning:

Midlene fordeles etter den nye budsjettstrukturen på 8 sektorer; Maritim og offshore, Olje og gass, Informasjons- og kommunikasjonsteknologi, Tjenesteyting, handel og logistikk, Energi, miljø, bygg og anlegg, Prosessindustri og biomedisin, Vareproduksjon og materialforedling og Marine og biologiske ressurser.

Det gis i liten grad detaljerte føringer innen de enkelte sektorer, selv om enkelte utfordringer kan fremheves.

Strategisk forskning:

Departementets tekstlige føringer går på at den strategiske innsatsen innen IKT, bioteknologi og materialteknologi skal styrkes. Foreløpig tilsagnsbrev fra NHD har justert tallene fra St.prp. noe. Midlene går i all hovedsak til NT.

Andre føringer:

Informasjonsteknologi:

- Innledningsvis sies det at midlene til ITK skal bl.a. nyttes til Simulasenteret og programmene IKT 2010, Beregningsorientert matematikk i anvendelser og Sikkerhets- og sårbarhetsforskning.
- NHD viser til at Simulasenterets etableringsprosess er i slutfasen, og at dette innebærer en opptrapping i senterets finansiering. Videre: "Det forutsettes avsatt 9 mill. kroner til Simulasenteret og i tillegg kommer midler over Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementets og Samferdselsdepartementets budsjetter."

Materialteknologi:

- NHD skriver følgende "Departementet vil styrke innsatsen på denne sektor, bl.a. når det gjelder funksjonelle materialer."

Andre nasjonalt viktige kompetansefelt:

- NHD har gitt en føring om bevilgningen til snøskredforskning skal opprettholdes på omtrent samme nivå.

Innovasjon:

Det har skjedd flere endringer innen Innovasjonstiltak.

- Innen Brobygging er NIN tatt ut og overført til kap. 914.50 Spesielle IT-tiltak.
- Innen Kommersialisering av FoU-resultater var det fra Stoltenberg-regjeringen en føring om at Forskningsrådet skulle bidra med inntil 10 mill. kroner til etableringen av et selskap for havbruksforskning og kommersialisering i Bergen. Bondevik-regjeringens reduksjon av NHDs rammer til Forskningsrådet medfører at dette bortfaller.
- Under-under-posten Kunnskapsgrunnlaget for nærings- og innovasjonspolitikken kuttes med 1 mill. kroner i forhold til 2001. NHD sier ikke at dette må fordeles jevnt over, og har antydnet at FoU-statistikk kan skjermes. Dette er gjennomført i forslaget til fordeling mellom områdene.

Infrastruktur

NHD har fordelt midlene på under-under-postene, men ikke gitt andre føringer (med unntak av noe økning på KLDRA-Himdalen). Det er opprettet en ny under-under-post, 50.4.6 Administrasjon for ny skattefradragordning for næringslivet.

3.2.4 Forslag til fordeling av budsjetttrammer til områder og staber

I avsnittene nedenfor følger forslag til planleggingsrammer til områder og staber innenfor hvert virkemiddel og sektor.

Næringsrettet brukerstyrt forskning

Kuttet på 130 mill. kroner i forhold til Stoltenberg-regjeringens forslag berører alle fagområder og sektorer, og svekker muligheten til å iverksette FoU-aktiviteter dramatisk fordi Forskningsrådet er forpliktet til å innfri inngåtte tilsagn først. Berørte program er kuttet med i snitt en tredjedel av midlene.

Forskningsrådet har foreslått en fordeling som tar hensyn til dette, og det er forventet at denne blir bekreftet i endelig tilsagnsbrev. Etterfølgende tabeller i budsjettboka bruker denne fordelingen.

Det er også gjennomført tekniske endringer som at NIN-bevilgningen er tatt ut og slått sammen med HØYKOM-programmet under et kap. 914.50 samt at midlene til KUNI og MEDKAP er overført til Innovasjonstiltak.

Oppsummering av forslag til budsjett 2002

En oppsummering av forslag til statsbudsjett 2002 sammenlignet med revidert budsjett 2001 og budsjettforslag 2002 framgår av tabell 3.2.2. Bevilgningene forutsettes benyttet i samsvar med dette dokument, Forskningsrådets budsjettforslag for 2002 og føringene fra departementet.

Tabell 3.2.2: Bevilgninger over NHDs budsjett. Revidert budsjett 2001, budsjettforslag 2002 og forslag til budsjett 2002. Fordeling etter områder. 1 000 kroner.

	Revidert budsjett 2001	Budsjett 2002	Endring prosent 2001-2002
BF	32 700	22 500	-31,2 %
IE	454 355	338 550	-26,2 %
KS	62 725	60 025	-4,3 %
MH	9 000	7 700	-14,4 %
MU	500	500	0,0 %
NT	349 440	355 940	1,9 %
Strat	8 975	8 975	0,0 %
Info	4 805	4 810	0,1 %
Mva kompensasjon 2.halvår 2001	3 816		
Sum	926 316	799 000	-13,8 %

Tabell 3.2.3: Spesifisert oversikt over budsjett 2002, sammenlignet med revidert budsjett 2001. 1000 kroner.

	Om- råde	Rev. bud. 2001	Budsjett 2002	Start - Slutt	Finansierende departement 2002
Sektor for maritim og offshore operasjoner					
Maritim og offshoreoperasjoner	IE	35455	23750	2002 - 2010	NHD
Internasjonale. strat.operasjoner	IE	1400	500		NHD
Strat. utviklingsprosjekter	IE	1000	500		NHD
Sum		37855	24750		
Sektor for olje og naturgass					
Olje- og gassprogrammet	IE	10100	5600	2002 - 2010	OED, AAD, NHD
Internasjonale. strat.operasjoner	IE		500		NHD
Sum		10100	6100		
Sektor for IKT					
IKT-programmet	IE	75900	58800	2002 - 2010	NHD, SD
Internasjonale. strat.operasjoner	IE	3500	1000		NHD
Strat. utviklingsprosjekter	IE	3000	1300		NHD
SKIKT-programmet	KS	2500	1800	1998 - 2002	UFD, SD, NHD, AAD
IKT i medisin og helsetjenesteforskning	MH	6000	4700	2001 - 2005	UFD, NHD, HD
Sum		90900	67600		
Sektor for tjenesteyting, handel og logistikk					
Tjenesteyting, handel og logistikk	IE	45200	23000	2002 - 2010	NHD, SD
Internasjonale. strat.operasjoner	IE		500		NHD
Reiselivsprogrammet	KS	8000	5600	1998 - 2002	NHD, LD
Sum		53200	29100		
Sektor for energi, miljø, bygg og anlegg					
Energi, miljø, bygg og anlegg	IE	42200	28000	2002 - 2010	OED, NHD, MD
Internasjonale. strat.operasjoner	IE	2000	500		NHD
Strat. utviklingsprosjekter	IE	1000	500		NHD
Forurensningsprogrammet	MU	500	500	2000 - 2005	LD, MD, FID, OED, NHD
Sum		45700	29500		
Sektor for prosess- og biomedisinsk industri					
Prosess- og biomedisinsk ind.	IE	60900	41200	2002 - 2010	NHD
Internasjonale. strat.operasjoner	IE	500	1000		NHD
Strat. utviklingsprosjekter	IE	200	200		NHD
Sum		61600	42400		
Sektor for vareproduksjon og materialforedling					
Vareproduksjon og materialforedling	IE	77100	63100	2002 - 2010	NHD
Internasjonale. strat.operasjoner	IE	4600	1000		NHD
Strat. utviklingsprosjekter	IE	4000	1700		NHD
Sum		85700	65800		
Sektor for marine og biologiske ressurser					
Bioteknologiprogrammet	BF	17000	12000	2000 - 2004	FID, LD, NHD
Næringsmiddelprogrammet	BF	15300	10100	2000 - 2004	FID, LD, NHD
Frittstående prosjekter BF	BF	400	400		NHD
Sum		32700	22500		
Sum næringsrettet brukerstyrt FoU		417755	287750		

forts fra forrige side

	Om- råde	Rev. bud. 2001	Budsjett 2002	Start - Slutt	Finansierende departement 2002
Næringsrettet strategisk forskning					
IKT	NT	83200	90000		NHD
Bioteknologi	NT	19400	22400		NHD
Materialteknologi	NT	14050	17500		NHD
Nasjonalt viktige kompetansefelt	NT	71750	64500		NHD
Nasjonalt viktige kompetansefelt	KS	2300	2300		NHD
Sum		190700	196700		
Sektor for brobygging					
MOBI	IE	14700	17000	2002 - 2010	NHD, KR, UFD
NIN	IE	23000		1996 - 2001	
VS 2010	IE	9100	9100	2001 -	NHD, KR (via SND)
VS 2010	KS	3700	3700	2001 - 2010	NHD, UFD
EU Innovation Relay Center	IE	2300	2300		NHD
SMB Innovasjon	IE	3700	3700		NHD
Forskning og innovasjon i næringslivet	IE	1300			NHD
Strat. utviklingsprosjekter	IE	400	400		NHD
Sum		58200	36200		
Sektor for kommersialisering av FoU-resultater					
FORNY (inkludert MEDKAP)	IE	25400	27400	2002 - 2010	NHD, KR
FORNY (inkludert MEDKAP)	MH	3000	3000	2000 - 2005	NHD
Sum		28400	30400		
Sektor for kunnskapsgrunnlaget for innovasjons- og næringspolitikken					
FAKTA	IE	4000	4000	1997 - 2002	NHD
Strat. utviklingsprosjekter	IE	400			
Kompetanse, utdanning og verdiskaping	KS	1300	1300	1997 - 2002	UFD, NHD
Næring, finans og marked	KS	3100	3325	1997 - 2002	UFD, NHD, AAD, FIN
Regional utvikling	KS	500	500	1998 - 2003	KRD, SD, LD, MD, FIN
Sysselsetting og arbeidsmarked	KS	825		1997 - 2001	UFD, NHD, KR, FIN, AAD
FoU-statistikk, etiske komitéer etc	STR	2875	2875		UFD, NHD, FID, LD, MD
Sum		13000	12000		
Sum innovasjonstiltak		99600	78600		
Grunnbevilgninger					
Grunnbevilgninger (SNF + TØI)	KS	7300	7300		NHD
Grunnbevilgninger (teknisk-indust.)	NT	87100	87100		NHD
Regionale forskningsinstitutter	KS	33200	34200		NHD
Sum		127600	128600		
Andre infrastrukturtiltak					
Bilateralt teknologisamarbeid	IE	2000	2000		NHD
Administrasjon av skatteordning	IE		20000		NHD
Informasjonstiltak	INF	4805	4810		UFD, NHD, FID, LD, MD
COST, evalueringer, EU-pos. etc.	NT	2540	2540		NHD
Fransk-Norsk stiftelse	NT	3000	3000		NHD
Halden/annen nukleær virksomhet	NT	65000	60000		NHD
KILDRA Himdalen	NT	3400	8900		NHD
Teknologirådet	STR	6100	6100		NHD
Sum		86845	107350		
Sum grunnbevilgninger/infrastr.tiltak		214445	235950		
Sum totalt		922500	799000		

3.3 Olje- og energidepartementet

3.3.1 Inntekter og føringer

Olje- og energidepartementet (OED) bevilger i 2002 243,1 mill. kroner over kap. 1830, post 50 inkl. videreføring av tilsagnsfullmakten på 33,0 mill. kroner til Forskningsrådet. Dette tilsvarer en økning på 61,7 mill. kroner fra 2001 til 2002. Jf. tabell 3.3.1. Midler over kap. 2441, post 50 Prosjektrettet teknologiutvikling i petroleumsvirksomheten (DEMO 2000) er nå overflyttet til kap 1830, post 50. Denne justeringen medfører økning på 20 mill kroner på dette kapittel og post. Hvis det tas høyde for denne justeringen, vil OEDs økning være på 41,7 mill. kroner (23 %).

Bevilgningen fordeles med 64 mill. kroner til strategisk forskning ved forskningsinstitutter og universiteter og 179,1 mill. kroner til brukerstyrt forskning inkludert DEMO 2000.

Tabell 3.3.1: Inntekter. Fordeling etter kapittel og post. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1 000 kroner.

	Revidert budsjett 2001	Budsjett 2002	Endring prosent 2001-02
Kap. 1830 , post:50.1 Strategiske programmer	65 000	64 000	-1,5 %
Kap. 1830 , post:50.2 Brukerstyrt forskning 2)	115 700	179 100	37,5 %
Kap. 1830 , post:50 Kompensasjon mva. 2.halvår 2001		748	
Sum 1)	181 448	243 100	23,0 %

Inkl. tilsagnsfullmakten på 33,0 mill. kroner i begge år.

Departementet har følgende synspunkter på Forskningsrådets disponering av midlene:

- Selv om teknologiutvikling i petroleumssektoren representerer store verdier, må dette veies opp mot behov for forsterket forskningsinnsats i andre sektorer. Det legges ikke opp til en stor økning i offentlige bevilgninger til FoU i petroleumssektoren, men en annen organisering av dagens aktiviteter innen forskning og teknologiutvikling (OG 21)
- Det er et mål at det oppnås tettere samarbeid mellom instituttene, mellom institutter og universiteter og med internasjonale samarbeidspartnere innenfor rammen til strategisk forskning fra OED.
- Oppfølgingen av Det internasjonale energibyrås (IEA) aktiviteter og samarbeid innen teknologi og forskning på olje- og gassområdet er også en viktig oppgave.
- Den brukerstyrte energiforskningen vil i 2002 bli organisert under programmet Energi, miljø, bygg og anlegg og programmet SAMSTEMT. SAMSTEMT forutsettes videreført på samme nivå som tidligere. Halvparten av midlene på dette området til forskning på naturgass skal benyttes til naturgassrelatert FoU under OG- programmet. Det forutsettes at Forskningsrådet holder en tett og god dialog med NVE og Enova, at vannressursforskning blir prioritert og at NVE og ENOVA kostnadsfritt kan delta i prosjekter finansiert av OED.
- Den brukerstyrte forskningen innenfor petroleumssektoren gjennomføres innenfor rammen av programmet Olje og gass. Videre er den brukerstyrte forskningen knyttet til PETROPOL og Forurensning: Kilder, spredning, effekter og tiltak. 2 mill. kroner av bevilgningen til brukerstyrt petroleumsforskning skal brukes til sistnevnte, mens PETROPOL skal økes med 2-3. mill kroner i forhold til 2001.
- Det bevilges 50 mill. kroner innenfor brukerstyrt forskning til videreutvikling av renseteknologi for gasskraftverk.
- Det skal jobbes videre med å etablere DEMO 2000 som et knutepunkt nasjonalt og internasjonalt for teknologiutvikling i petroleumssektoren, og 20 mill. kroner skal disponeres til dette formålet.

3.3.2 Prioriteringer og fordeling av budsjett

I avsnittene nedenfor følger fordeling av budsjetttrammer til områder og staber innenfor strategisk og brukerstyrt forskning.

Strategisk forskning

I regjeringens forslag til budsjett er det foreslått null- vekst fra 2001 til 2002. I tråd med budsjettforslaget for 2002 vil Forskningsrådet videreføre aktiviteten innenfor KS Norsk institutt for sjørett med 1,5 mill. kroner, mens øvrige midler vil bli fordelt til NT i tråd med budsjettforslag 2002. NT vil da ha et budsjett på til sammen 62,5 mill. kroner i 2002 innenfor strategisk forskning på OEDs område.

Brukerstyrt forskning

Etter korrigeringer er budsjettet til brukerstyrt forskning styrket med 43,4 mill. kroner.

Brukerstyrt forskning innenfor energi- og vassdragssektoren er økt med 500 000 kroner. Det er i Forskningsrådets budsjettforslag for 2002 foreslått fordeling ved 0 vekst med 9,1 mill. kroner til MU og øvrige midler til IE. I og med at situasjonen for 2002 er tilnærmet 0 vekst opprettholdes denne fordelingen i budsjett 2002.

Av den gjenstående økningen er 34 mill. kroner økning knyttet til renseteknologi for gasskraftverk. Det gjenstår da en økning på 8,9 mill. kroner som skal fordeles i henhold til føringer som er gitt og budsjettforslag 2002. På bakgrunn av at regjeringen i statsbudsjettet markerer at de vil øke bevilgningen til samfunnsvitenskapelig forskning innenfor petroleumfeltet, legges det til grunn økning som til PETROPOL. Dette innebærer at KS får 2,0 mill. kroner av økningen til dette programmet, mens den øvrige økningen går til IEs andre programmer innenfor brukerstyrt petroleumsforskning.

Den brukerstyrte forskningen er dermed inndelt på følgende måte av OED:

- 34,6 mill. kroner foreslås disponert av petroleumssektoren
- 74,5 mill. kroner foreslås disponert av energi- og vassdragssektoren
- 50 mill. kroner foreslås disponert til renseteknologi innenfor programmet Energi, miljø, bygg og anlegg (rense- og climateknologi)

Tabell 3.3.2: Bevilgninger over OEDs budsjett. Fordeling etter sektor og virkemiddel, revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1000 kroner.

	Strategiske programmer		Brukerstyrt forskning		Sum	
	2001	2002	2001	2002	2001	2002
Energi- og vassdragssektoren	28 000	28 000	74 000	104 500	102 000	132 500
Petroleumssektoren	37 000	36 000	41 700	74 600	78 700	110 600
Sum	65 000	64 000	115 700	179 100	180 700	243 100

Tabell 3.3.3 gir en oppsummering av hvordan departementets bevilgning fordeler seg på områder og staber, mens tabell 3.3.4 gir en spesifisert oversikt over bevilgningene innenfor de enkelte virkemidler og bransjer.

Tabell 3.3.4: Bevilgninger over OEDs budsjett. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. Fordeling etter områder. 1 000 kroner.

	Revidert budsjett 2001	Budsjett 2002	Endring prosent 2001-2002
BF			
IE	100 200	161 600	41,3 %
KS	5 900	7 900	33,9 %
MH			
MU	11 100	11 100	0,0 %
NT	63 500	62 500	-1,6 %
Strat			
Info			
Mva kompensasjon 2.halvår 2001	748		
Totalt	181 448	243 100	23,0 %

Tabell 3.3.5: Spesifisert oversikt over budsjett 2002, sammenlignet med revidert budsjett 2001. 1 000 kroner.

	Om- råde	Rev.bud. 2001	Budsjett 2002	Start - Slutt	Finansierende departement 2002
Strategiske instituttprogrammer					
Energi for fremtiden	NT	8 600	8 600	2000 - 2006	OED, FOND
Grl. petroleumsforskning	NT	12 000	12 000	1998 - 2003	OED
Katalyse og organisk syntetisk kjemi	NT	5 600	5 600	1999 - 2006	UFD, OED
Strategiske instituttprogrammer	NT	33 200	33 750		NHD, OED
Strategiske universitetsprogrammer	NT	3 300	2 200		UFD,NHD,OED,FOND
Stimuleringstiltak og nettverksbygging	NT	800	350		UFD, NHD, OED
Instituttbevilgning	KS	1 500	1 500		UFD,OED
Sum		65 000	64 000		
Brukerstyrt forskning					
<i>Petroleumssektoren</i>					
Petroleumsforskn.(PETROPOL)	KS	4 400	6 400	2001 - 2005	OED
Olje og gass programmet	IE	23 900	29 300	2002 - 2010	OED, NHD, AAD
Forurensning	MU	2 000	2 000	2000 - 2005	NHD,LD,MD,FID,OED
Delsum		30 300	37 700		
<i>Energisektoren</i>					
Energi, miljø, bygg og anlegg (EMBa)	IE	76 300	112 300	2002 - 2010	OED, NHD, MD
SAMSTEMT	MU	9 100	9 100	2001 - 2010	OED,MD,FIN,NVE
Delsum		85 400	121 400		
DEMO 2000 ¹⁾	IE		20 000	2002 - 2010	OED
Sum brukerstyrt forskning		115 700	179 100		
Sum totalt		180 700	243 100		

1) OEDs bevilgning til DEMO2000 ble i 2001 gitt over kap. 2441 og ble da ikke tatt inn i Forskningsrådets ordinære budsjett.

3.4 Fiskeridepartementet

3.4.1 Inntekter og føringer

Budsjettet for 2002 fra Fiskeridepartementet (FID) utgjør 214,5 mill. kroner over kap. 1023, post 50 (St.prp. nr. 1, 2001-2002). Dette tilsvarer en økning på 3,6 mill. kroner (1,7 %) fra 2001 til 2002, jf. tabell 3.4.1.

Tabell 3.4.1: Inntekter. Fordeling etter kapittel og post. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1 000 kroner.

	Revidert budsjett		Endring prosent
	2001	Budsjett 2002	2001-02
Kap. 1023 , post 50 Tilsk. Norges forskningsråd 1)	210 885	214 500	1,7 %

Fiskeridepartementets FoU-strategi "FoU innen fiskeri og havbruk, havner og infrastruktur for sjøtransport" er førende for Forskningsrådets prioriteringer. Midlene går i hovedsak til forskningsprogrammer og til strategiske programmer. Forskningsrådets satsing på marin FoU har som hovedmål å framskaffe kunnskap som en avgjørende forutsetning for å utløse potensiale for økt verdiskaping fra marine ressurser på en bærekraftig måte.

St. prp. nr. 1 og tildelingsbrevet for 2002 angir bl.a. følgende budsjettmessige føringer:

- I tråd med FIDs FoU-strategi vil prioriterte områder være forskning rettet mot utvikling av markedskunnskap, produkt- og prosessutvikling, bedre utnyttelse av råstoffet gjennom marin bioteknologi og havbruksforskning inklusive dyrking av havet.
- Bevilgningen skal dekke Norges andel av kostnadene til en nasjonal ekspert knyttet til EUs fiskeridirektorat og bidraget til strålevernprogrammet.
- Oppbygging av kompetanse knyttet til handelspolitikk i forskningsmiljøene skal videreføres.
- 5,8 mill. kroner øremerkes økt grunnbevilgning til Fiskeriforskning.
- Forskning på torsk prioriteres i 2002. Det skal settes av minst 10 mill. kroner til slik forskning.
- Fiskeridepartementets "Miljøhandlingsplan" for perioden 2000-2004 skal følges opp på relevante områder.
- Forskningsrådet skal delta i arbeidet med å lage en plan for hvordan man skal få økt kunnskap om prosessene rundt nedbeiting av tareskog.
- Forskningssamarbeidet med Grønland i 2002 finansieres innenfor Forskningsrådets bevilgning.
- Forskning som er relevant for utvikling av næringsvirksomhet innen skjell og andre marine arter skal tillegges vekt også innen andre aktuelle programmer enn havbruksprogrammet.
- Forskningsinnsatsen innen marine fôrkilder for fiskeoppdrett er en prioritert oppgave.

3.4.2 Prioriteringer og fordeling av budsjett

Ut fra departementets signaler/føringer og Forskningsrådets budsjettforslag, strategiplaner og interne arbeidsdeling er bevilgningsrammen fordelt mellom områdene som vist i tabell 3.4.2. Det innebærer at veksten er lagt til BF.

Tabell 3.4.2: Bevilgninger over FIDs budsjett. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. Fordeling etter områder. 1 000 kroner.

	Revidert budsjett 2001	Budsjett 2002	Endring prosent 2001-2002
BF	200 980	205 480	2,2 %
IE	2 000	2 000	0,0 %
KS			
MH			
MU	5 000	5 000	0,0 %
NT			
Strat	800	800	0,0 %
Info	1 220	1 220	0,0 %
Mva kompensasjon 2.halvår 2001	885		
Totalt	210 885	214 500	1,7 %

Tabell 3.4.3: Spesifisert oversikt over budsjett 2002 sammenlignet med revidert budsjett 2001. 1000 kroner.

	Om- råde	Rev.bud. 2001	Budsjett 2002	Start -	Slutt	Finansierende departement 2002
Marked/Samfunn						
Marked og samfunn	BF	16 500	16 500	2000 -	2004	FID, LD, Jord.avt.
Produkt-, teknologi- og prosessutvikling						
Bioteknologi	BF	8 500	8 700	2000 -	2004	FID, LD, NHD
Næringsmidler	BF	13 500	13 500	2000 -	2004	FID, LD, NHD
Sum		38 500	38 700			
Det marine fjord-, kyst- og havmiljø						
Marine ressurser, miljø og forvaltning	BF	24 700	24 700	2000 -	2004	FID (UFD, MD)
Biologisk mangfold	MU	1 500	1 500	1998	2007	UFD,LD,MD,UD,FID
Forurensning	MU	2 500	2 500	2000	2005	NHD,LD,MD,FID,OED
EU5 Strålevernprogram	MU	1 000	1 000			
Sum		29 700	29 700			
Fiske og fangst						
Fiskeriteknologi	BF	11 600	11 600	2000 -	2004	FID
Havbruk						
Havbruk - prod. av akvat. organismer	BF	53 000	53 000	2000 -	2004	FID, LD
Havner og infrastruktur for sjøtransport						
Maritim virksomhet/offshore operasjoner (MAROFF)	IE	1 000	1 000	2002	2010	NHD, FID
Tjenesteyting, handel og logistikk (PULS)	IE	1 000	1 000	2002	2010	NHD, SD, FID
Sum		66 600	66 600			
Basisbevilgning institutt						
Grunnbevilgninger	BF	17 500	23 600			FID, LD
Strategiske programmer	BF	47 400	47 400			FID,UFD,LD,FOND
Andre infrastrukturiltak	BF	500				FID, LD
Sum		65 400	71 000			
Diverse (planlegging, evaluering etc.)						
Informasjon, formidling, publisering	BF	600	980			FID, LD, NHD
Planlegging, utredning, evaluering	BF	1 680	500			FID, LD
Stimuleringsiltak og nettverksbygging	BF	3 000	2 500			FID, LD
Informasjon	INF	1 220	1 220			UFD, NHD, FID, LD, MD
Planlegging/ utredning/ evaluering	STR	400	400			UFD, NHD, FID, LD,MD
De nasj. forskningsetiske komiteer og SCRES	STR	400	400			UFD, NHD, FID, LD
Disposisjonsfond	BF	2 500	2 500			FID, LD
Sum		9 800	8 500			
Sum totalt		210 000	214 500			

3.4.4 Spesielle midler over departementets budsjett

Tabell 3.4.4: Bevilgning over FIDs budsjett. Fordeling etter kapittel og post og/eller navn på program/satsing. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1000 kroner og prosentvis endring

	Revidert budsjett 2001	Budsjett 2002	Endring 2001- 2002
Kap. 1023.71 Tilskudd til programmet MABIT	6 000	6 000	0 %

3.5 Landbruksdepartementet

3.5.1 Inntekter og føringer

Landbruksdepartementet (LD) har for år 2002 foreslått en bevilgning til Forskningsrådet på 131,064 mill. kroner over kap. 1137, post 50 (St.prp. nr. 1, 2001-2002). Dette tilsvarer en økning på 11 mill. kroner (9,2 %) fra 2001 til 2002.

Videre er det foreslått en bevilgning på 142,404 mill. kroner over kap. 1137, post 51 Basisbevilgninger til forskningsinstitutter. Dette tilsvarer en økning på 1,7 mill. kroner (1,2 %) fra 2001 til 2002. Jf. tabell 3.5.1.

Tabell 3.5.1: Inntekter. Fordeling etter kapittel og post. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1 000 kroner.

	Revidert budsjett 2001	Budsjett 2002	Endring prosent 2001-02
Kap. 1137 , post 50 Tilsk. Norges forskningsråd	120 062	131 064	9,2 %
Kap. 1137 , post 51 Basisbev. til forskningsinst. 1), 2)	140 718	142 404	1,2 %
Sum	260 780	273 468	4,9 %

LDs Budsjettforslag og prioriteringer for 2002 er ordnet i tråd med handlingsplan "Prioritering innen mat- og landbruksforskning" (kap. 1137, post 50):

Trygge matvarer

Dette skal prioriteres innenfor blant annet følgende programmer:

- Havbruk – produksjon av akvatiske organismer
- Jord, planter og husdyr
- Bioteknologi herunder etikk, samfunn og bioteknologi

Det bevilges 3 mill. kroner til forskning for å overføre resultater fra landbruksforskningen til havbruksnæringen. Sjukdomsforskningen på de viktigste oppdrettsartene må spesielt prioriteres.

Produksjon av spesialiserte landbruksprodukt (jord, skog, rein)

Dette skal prioriteres innenfor blant annet følgende programmer:

- Skog, ressurser og verdiskapning
- Næringsmidler
- Reiseliv

Kollektive goder

Dette skal prioriteres innenfor blant annet følgende programmer:

- Marked og samfunn
- Regional utvikling
- Landskap i endring
- Rammebetingelser, styringsmuligheter og virkemidler for en bærekraftig utvikling
- Skog, ressurser og verdiskapning

Biologisk mangfold

Dette skal prioriteres innenfor blant annet følgende programmer:

- Forurensning
- Rammebetingelser, styringsmuligheter og virkemidler for en bærekraftig utvikling

- Biologisk mangfold
- Bioteknologi

Klima og energi

Dette skal prioriteres innenfor blant annet følgende programmer:

- Biologisk mangfold
- Skog, ressurser og verdiskapning

Økologisk landbruk

Dette skal prioriteres innenfor blant annet følgende programmer:

- Rammebetingelser, styringsmuligheter og virkemidler for en bærekraftig utvikling
- Jord, planter og husdyr
- Landskap i endring
- Marked og samfunn

Kunnskapsgrunnlag for politikkutforming i landbruket

Dette skal prioriteres innenfor blant annet følgende programmer:

- Marked og samfunn
- Levekårsundersøkelse
- Regional utvikling
- Rammebetingelser, styringsmuligheter og virkemidler for en bærekraftig utvikling

Det avsettes 3 mill. kroner til ny levekårsundersøkelse. 3 mill. kroner skal overføres fra det tidligere programmet Levekår, utvikling og omstilling til program for Marked og samfunn.

Internasjonalt forskningssamarbeid

Forskningsrådet bør bidra til økt nordisk samordning innenfor landbruksforskningen, og bidra til å øke norsk deltakelse i EUs forskningsprogrammer. Over kap 1137 post 50 setter departementet av 650 000 kroner som Forskningsrådet skal benytte engasjement for nasjonal ekspert i DG Research/EU fram til oktober 2003. Forskningsrådet skal sette av 1 mill. kroner til EUs strålevernprogram. Departementet holder tilbake 150 000 kroner til oppfølging av EUs rammeprogram, og setter av 300 000 kroner fra post 51.13 til Nordiske jordbruksforskernes forening.

Andre forhold

- Departementet vektlegger betydningen av forskningsprogram og strategiske program med formål å styrke forbindelsen mellom FoU miljø og SMBer.
- Det bør settes av tilstrekkelig midler til ivareta akutte forskningsbehov og søknader av høy kvalitet som ikke faller inn under programmene.
- Det er viktig at Forskningsrådet arbeider aktivt med å utvikle gode rutiner for samhandling med andre FoU satsninger i skogsektoren, samt ivaretar gode kontakter med forvaltningen, næringsorganisasjoner og det øvrige virkemiddelapparatet i mat- og landbrukssektoren.
- 1,5 mill kroner fra fôravgiften til familiedyr øremerkes til forskning på smittestoff og ernæring hos familiedyr.

LDs basisbevilgning til forskningsinstitutter (kap. 1137, post 51, underpost 11, 12 og 14)

Bevilgningen som kanaliseres gjennom Forskningsrådet er lagt inn med en vekst på 1,7 mill. kroner. Den reelle veksten er imidlertid 3,0 mill. kroner, da 1,3 mill. kroner av grunnbevilgningen til NORSØK er overført til forvaltningsoppgaver, underpost 13 (som departementet bevilger direkte).

3.5.2 Prioriteringer og fordeling av budsjett

Budsjettet medfører 4,9 % vekst i forhold til revidert budsjett 2001.

Kap. 1137, post 50 Forskningsprogram

Innenfor vekstforslaget er MU gitt en økning på 2 mill. kroner til *Landskap i endring*. Programmet har relevans til delen av Handlingsplanen for landbruksforskning "Kollektive goder". Det foreslås derfor at dette også gis prioritet innenfor Forskningsrådets budsjett for 2002, men at dette gir MU uttelling på 1 mill. kroner, i og med at den begrensede økningen i midler på LDs budsjett ikke gir rom for ytterligere økning.

Det foreslås videre at KS gis en reduksjon lik det som framkommer i Forskningsrådets budsjettforslag for 2002; reduksjon på 6 mill kroner i og med avslutning av *Levekår, utvikling og omstilling i landbruket*. Økningen på 3 mill. kroner til *Levekår med mer* fordeles i sin helhet til KS, men det forutsettes at området samarbeider tett med BF om bruken av disse midlene. Midler til Info og STR videreføres på samme nivå som i 2001. BF blir tilført all annen økning i midler på til sammen 14,2 mill. kroner.

Kap. 1137, post 51 Basisbevilgning til forskningsinstitutter

Posten omfatter basisbevilgninger (grunnbevilgning og strategiske instituttprogrammer) til Akvaforsk, Bygdeforskning, Jordforsk, NILF, NISK, NORSØK, Planteforsk, Veterinærinstituttet. Posten skal også dekke bevilgninger til strategiske programmer ved andre forskningsinstitusjoner innenfor LDs sektor og ansvarsområde.

Tabell 3.5.2 gir en oppsummering av hvordan departements bevilgning fordeler seg på områder og staber, mens tabell 3.5.3 gir en spesifisert oversikt over bevilgningene innenfor de enkelte virkemidler og bransjer.

Tabell 3.5.2: Bevilgninger over LDs budsjett. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. Fordeling etter områder. 1 000 kroner.

	Revidert budsjett 2001	Budsjett 2002	Endring prosent 2001-2002
Faglig bevilgning			
BF	99 053	112 055	13,1 %
IE			
KS	9 500	6 500	-31,6 %
MH			
MU	9 919	10 919	10,1 %
NT			
Strat	550	550	0,0 %
Info	1 040	1 040	0,0 %
ØO			
Sum FoU	120 062	131 064	9,2 %
Instituttbevilgning			
Mva kompensasjon 2.halvår 2001	1 198	0	
BF	139 520	142 404	2,1 %
Totalt	260 780	273 468	4,9 %

Tabell 3.5.3: Spesifisert oversikt over budsjett 2002, sammenlignet med revidert budsjett 2001. 1000 kroner

	Om- råde	Rev.bud. 2001	Budsjett 2002	Start - Slutt	Finansierende departement 2002
Programmer					
Bioteknologi	BF	13 500	14 500	2000 - 2004	FID, LD, NHD
Havbruk - prod. av akvat. organismer	BF	3 500	3 500	2000 - 2004	FID, LD
Jord, planter og husdyr	BF	30 600	33 600	2000 - 2004	LD, Jord.avt., div.
Marked og samfunn	BF	10 300	14 300	2000 - 2004	FID, LD, Jord.avt.
Næringsmidler	BF	8 300	9 300	2000 - 2004	FID, LD, NHD
Skog - ressurser og verdiskaping	BF	11 300	12 300	2000 - 2004	LD
NUMARIO	BF	1 000	1 000	1997 - 2002	LD
Levekår, utvikling og omstilling i landbruket	KS	6 000	3 000	1996 - 2001	LD, AAD
Regional utvikling	KS	2 500	2 500	1998 - 2003	KRD,SD,LD, MD,FIN;NHD
Reiseliv	KS	1 000	1 000	1998 - 2002	NHD,LD
Biologisk mangfold	MU	1 000	1 000	1998 - 2007	KUF,LD,MD,UD,FID
Landskap i endring:	MU	3 719	4 719	2000	2007 MD,LD, Jord.avt,KD
Forurensning:	MU	3 700	3 700	2000	2005 NHD,LD,MD,FID,OED
Rammebetingelser for bærekraft.utv.	MU		500	2000	
Skog - ressurser og verdiskaping	MU	500		1996	2001 LD,MD,FIN,BFD
Sum		96 919	104 919		
Frittstående prosjekter					
Stipend	BF	500			LD, UFD
Prosjekt- og miljøstøtte	BF	200			LD
EU5 Strålevernprogram	MU	1 000	1 000		
Sum		1 700	1 000		
Infrastruktur					
Strategiske programmer	BF	12 143	17 555		FID,UFD,LD,Jord.avt.,FOND
Andre infrastruktureiltak	BF	500	500		FID, LD
Sum		12 643	18 055		
Diverse FoU-aktiviteter					
Informasjon	INF	1 040	1 040		UFD, NHD, FID, LD, MD
Informasjon, formidling, publisering	BF	500	500		FID, LD, NHD
Planlegging, utredning, evaluering	BF	1 580	500		FID, LD
Stimuleringstiltak og nettverksbygging	BF	2 630	2 000		FID, LD
Planlegging/ utredning/ evaluering	STR	250	250		UFD, NHD, FID, LD, MD
De nasj. forskningsetiske komiteer og SCRES	STR	300	300		UFD, NHD, FID, LD
Sum		6 300	4 590		
Disposisjonsfond	BF	2 500	2 500		FID, LD
Sum		120 062	131 064		
Instituttbevilgninger					
Grunnbevilgninger	BF	87 000	88 500		FID, LD
Strategiske programmer	BF	50 520	51 904		FID,UFD,LD
Andre infrastruktureiltak	BF	2 000	2 000		LD
Sum		139 520	142 404		
Totalt		259 582	273 468		

3.5.4 Spesielle midler over departementets budsjett

Tabell 3.5.4: Øvrige midler over LDs budsjett. Fordeling etter kap. og post og/eller navn på program/satsing. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1000 kroner og prosentvis endring.

			Revidert	Budsjett	Endring	
			budsjett	2002	2001-	
			2001		2002	
Kap.	1150.77	Jordbruksavtalen, diverse program/prosjekt	BF	20 998	12 578	-40 %
		Omstillingstiltak og kompetanseoppb. NISK	BF	500		
Kap.	1150.77	Jordbruksavtalen (landbrukshistorie)	KS	995		
Kap.	1150.77	Jordbruksavtalen	MU	5 000	5 000	0 %
Sum				27 493	17 578	-36 %

3.6 Miljøverndepartementet

3.6.1 Inntekter og føringer

Miljøverndepartementet (MD) har for 2002 foreslått en bevilgning til Forskningsrådet på 122,8 mill. kroner over kap. 1410, post 51 (St.prp. nr. 1, 2001-2002). Dette tilsvarer en økning på nesten 4,75 mill. kroner (4,2 %) fra 2001 til 2002, når en korrigerer for overføringen av midler til forskningsprogram for villaks fra Direktoratet for naturforvaltning.

Videre er det foreslått en bevilgning på 85,9 mill. kroner over kap. 1410, post 50.1 Basisbevilgninger til miljøinstituttene. Dette tilsvarer en 0-vekst fra 2001 til 2002. Jf. tabell 3.6.1.

Tabell 3.6.1: Inntekter. Fordeling etter kapittel og post. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1 000 kroner.

	Revidert budsjett 2001	Budsjett 2002	Endring prosent 2001-02
Kap. 1410 , post 51 Forskningsprogrammer 1), 2)	113 067	122 818	4,2 %
Kap. 1410 , post 50 Basisbev. til miljøinstituttene	85 910	85 910	0,0 %
Sum	198 977	208 728	2,4 %

1) Inkl. 0,853 mill. kroner i 2001 til kompensasjon for økt mva. 2.halvår .

2) Inkl. 5,0 mill. kroner til forskningsprogram for villaks i 2002 som tidligere ble bevilget over kap. 1427.

3.6.2 Prioriteringer og fordeling av budsjett

For øvrig angir tildelingsbrev og St. prp. nr. 1 for budsjetterminen 2002 følgende budsjettmessige føringer:

- Hovedvekten er lagt på forskning innenfor klimaendringer, der en økning i budsjettet går til klimaforskning inkludert forskning på biologiske og samfunnsmessige effekter som følge av klimaendringer, og forskning og utredning på CO₂-fri gasskraftteknologi.
- Post 50, Basisbevilgninger til miljøinstituttene inkluderer 5,0 mill. kroner til nasjonal brukerfinansiering av EU-prosjekt ved miljøinstituttene.

Miljøverndepartementet gir føringer på resultatområdene i tildelingsbrevet til Forskningsrådet. Departementets føringer på resultatområdene gir, sammen med Forskningsrådets budsjettforslag føringer på fordelingen av midlene.

I forbindelse med at MD ønsker å styrke den samfunnsvitenskapelige forskningen om rammebetingelser for energi- og klimapolitikken er det foretatt en omdisponering av 10 mill. kroner som tidligere var øremerket forskning på renseteknologi for gasskraftverk.

Tabell 3.6.2: Bevilgninger over MDs budsjett. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. Fordeling etter områder. 1 000 kroner.

	Revidert budsjett 2001	Budsjett 2002	Endring prosent 2001-2002
Faglig bevilgning			
BF			
IE	22 650	13 000	-42,6 %
KS	6 250	5 250	-16,0 %
MH	2 000	2 000	0,0 %
MU	80 434	101 688	20,2 %
NT			
Strat	300	300	0,0 %
Info	580	580	0,0 %
Mva kompensasjon 2.halvår 2001	853		
Sum FoU	113 067	122 818	4,2 %
Instituttbevilgning			
MU	85 910	85 910	0,0 %
Totalt	198 977	208 728	2,4 %

3.6.3 Spesielle midler over departementets budsjett

Forskningsrådet mottar i tillegg fra Miljøverndepartementet over andre kapitler og poster. Jfr. tabell 3.6.4 nedenfor.

Tabell 3.6.3: Bevilgninger over MDs budsjett. Fordeling etter kap. og post og/eller navn på program /satsing. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1000 kroner og prosentvis endring.

		Revidert budsjett 2001	Budsjett 2002	Endring 2001- 2002
Kap. 1410.70	Rekr. kvinnelige forskere	MU 2 100	1 100	-48 %
Kap. 1410.72	IIASA kontigent	MU 5 000	5 000	0 %
Kap. 1470.75	EUs 5 Strålevernprogram	MU 1 000	1 000	0 %
Sum		8 100	7 100	-12 %

Midlene til rekrutteringsstipend til kvinnelige miljøvernforskere er redusert med 1,0 mill. kroner i forhold til revidert budsjett 2001, dette med sikte på en styrt nedtrapping av stipendprogrammet. Norges forskningsråd ivaretar medlemsskapet i IIASA (International institute for Applied System Analysis. Midlene over kap. 1410.74 er kontingent til dette internasjonale samarbeidet om miljøvernforskning. Hensikten med EUs 5 strålevernprogram er å skaffe vitenskapelig kunnskap for objektivt å kunne vurdere effekter av radioaktiv stråling, og utvikle metoder for å bedre beskyttelsen mot stråling.

Tabell 3.6.4: Spesifisert oversikt over budsjett 2002, sammenlignet med revidert budsjett 2001. 1000 kroner.

	Om- råde	Rev.bud. 2001	Budsjett 2002	Start	-	Slutt	Finansierende departement 2001
Bærekraftig bruk og vern av biologisk mangfold							
Biologisk mangfold	MU	12 520	12 600	1998	-	2007	KUF,LD,MD,UD,FID
Marine ressurser og miljø (BF)	MU	1 500	1 500	1995	-	1999	MD, FID, KUF
Landskap i endring	MU	4 000	4 000	2000	-	2007	MD,LD, Jordavt,KD
Villaks	MU		7 200				KUF,NHD,FID,LD,MD
Sum		18 020	25 300				
Friluftsliv							
Landskap i endring	MU	1 000	1 000	2000	-	2007	MD,LD, Jordavt,KD
Kulturminner og kulturmiljøer							
Landskap i endring	MU	3 350	3 350	2000	-	2007	MD,LD, Jordavt,KD
Overgjødning og oljeforurensning							
Marine ressurser og miljø (BF)	MU	2 900	2 900	1995	-	1999	MD, FID, KUF
Forurensning	MU	2 000	3 500	2000	-	2005	NHD,LD,MD,FID,OED
Sum		4 900	6 400				
Helse- og miljøfarlige kjemikalier							
Miljø og helse	MH	2 000	2 000	2001	-	2005	KUF,MD,HD,SD
Forurensning	MU	9 200	9 000	2000	-	2005	NHD,LD,MD,FID,OED
Sum		11 200	11 000				
Avfall og gjenvinning							
Forurensning:	MU	1 000	1 000	2000	-	2005	NHD,LD,MD,FID,OED
Klimaendringer, luftforurensning og støy							
Forurensning:	MU	4 200	4 800	2000	-	2005	NHD,LD,MD,FID,OED
Teknologi for reduksjon av klimagasser (KLIMATEK)	IE	22 650	13 000	1997	-	2001	NHD, OED, MD
Rammebetingelser for bærekraft.utv:	MU		500	2000	-	2010	MD, LD, BFD, FIN,
Klima- og ozonspørsmål	MU	22 800	24 800	1998	-	2002	KUF,LD,MD,
Tverr- og flerfaglig forskning knyttet til klima	MU	500	8 500	2001	-		MD
SAMSTEMT	MU	1 500	2 250	2001	-	2010	OED,MD,FIN
Sum		51 650	53 850				
Internasjonal miljøvernssamarbeid							
Polarforskning/NSF/Arktisk lys og varme	MU	4 800	4 200	1996	-	2001	KUF,MD
Marine ressurser og miljø (BF)	MU	500	500	1995	-	1999	MD, FID, KUF
Sum		5 300	4 700				
Regional planlegging							
Bolig og levekår	KS	850	850	1997	-	2002	MD,KRD
Kommuneloven	KS	900	900	1997	-	2002	KUF,MD,KRD
Regional utvikling	KS	1 000	500	1998	-	2003	KRD,SD,LD, MD,FIN
Byutvikling	KS	3 000	3 000	2000	-	2004	KUF, MD, SD
Forskningsinstitutter (NHD)	KS	500					NHD,SD,MD
Sum		6 250	5 250				
Områdeovergrepene virkemidler mv.							
Informasjon	INF	580	580				KUF,NHD,FID,LD,MD
Bærekraftig produk. og forbruk	MU	4 900		1996	-	2001	LD,MD,FIN,BFD
Informasjon/ formidling/ publisering	MU	1 100	1 688				
Planlegging/ utredning/ evaluering	MU	1 064	1 500				
Stimuleringstiltak og nettverksbygging	MU	600	1 000				
Rammebetingelser for bærekraft.utv:	MU	1 000	5 900	2000			
Planlegging/ utredning/ evaluering	STR	300	300				KUF,NHD,FID,LD,MD
Sum		9 544	10 968				
Sum faglig bevilgning		112 214	122 818				

forts fra forrige side

	Om- råde	Rev.bud. 2001	Budsjett 2002	Start	-	Slutt	Finansierende departement 2001
Instituttbevilgning							
Grunnbevilgning	MU	51 660	51 850				
Strategiske programmer	MU	34 250	34 060				
Sum		85 910	85 910				
Sum totalt		198 124	208 728				

3.7 Fondet for forskning og nyskaping

Avkastningen av Fondet for forskning og nyskaping for 2002 ble i 2002 fordelt med to tredjedeler til Forskningsrådet og en tredjedel til institusjonene i universitets- og høgskolesektoren. For Forskningsrådet utgjør dette totalt 350,5 mill. kroner i 2002. Dette er en økning på 147 mill. kroner sett i forhold til 2001.

Tabell 3.7.1: Inntekter fra Fondet for forskning og nyskaping. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1000 kroner.

	Revidert	
	budsjett	Budsjett
	2001	2002
Kap. 286, post 50 Fondet for forskning og nyskaping	204 227	350 462

Fondskapitalen er økt med 1 mrd. kroner i 2002 til totalt 13 mrd. kroner. Avkastningen av økningen vil først gjøre seg gjeldende fra 2003. Avkastningen fra Forskningsfondet skal benyttes til å støtte langsiktig, grunnleggende forskning og forskning på tvers av sektorene.

3.7.1 Prioriteringer og fordeling av budsjett

For 2002 videreføres allerede igangsatte aktiviteter fordelt på grunnforskning og de tematiske satsingene med 60 mill. kroner. MHs andel av avkastningen fra Forskningsfondet er 16,5 mill. kroner i 2002. De reelle forpliktelsene er rundt 10 mill. kroner høyere. Det settes av 70 mill. kroner til Sentre for fremragende forskning (SFF) og 12,5 mill. kroner til Sars-senteret. SFF vil ikke bli etablert før andre halvdel av 2002. Bevilgning til Sars-senteret er derfor forlenget med et halvt år, da de er med i annen søknadsrunde til SFF.

100 mill. kroner benyttes til funksjonell genomforskning. FUGE-midlene skal i hovedsak benyttes til infrastrukturtiltak, dvs. utstyrsinvesteringer og støttefunksjoner og til kompetanseoppbygging/rekruttering. Forskning på etiske, miljømessige og samfunnsmessige konsekvenser skal settes i gang som en integrert del av satsingen fra 2002.

Det avsettes 25 mill. kroner til vitenskapelig utstyr. For 2002 kan det være aktuelt å bruke midler til å anskaffe PET-skanner til om lag 90 mill. kroner, samfinansiert med Amersham, Forskningsrådet og Rikshospitalet.

Videre settes det av 20 mill. kroner til Kompetansefelt for næringsutvikling (KFN). Bevilgningen vil som ellers for fondet bare bli brukt til langsiktig grunnleggende forskning, og det innføres ikke nye virkemidler i den forbindelse. Beslutningen om hva KFN-midlene skal brukes til, skal fattes av områdestyrene i fellesskap på basis av enighet. Satsingen på KFN er et konkret svar på en av utfordringene i evalueringen, å få til en bedre sammenheng mellom grunnforskning og anvendt forskning.

Det er satt av 43 mill. kroner til store langsiktige satsinger. Foreliggende forslag fra områdene på satsinger (bioprospektering, språkvitenskap og teknologi, polar klimaforskning, nye materialer/nanoteknologi, fornyelse av offentlig sektor inkludert helsesektoren, grunnleggende sykdomsmekanismer) skal bearbeides videre med sikte på endelig vedtak i HS i løpet av våren 2002. Om lag 6 % av avkastningen avsettes til administrasjon av fondet. For 2002 tilsvarer dette 20 mill. kroner.

Tabell 3.7.2: Avkastningen av Forskningsfondet. Fordeling etter områder. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1000 kroner.

Tema/tiltak	Om- råde	Revidert		Start	-	Slutt	Finansierende departement 2002
		budsjett 2001	Budsjett 2002				
IKT							
Overvåkning av marine og terr.systemer	NT	7 500	4 000	2000	-	2004	FOND
Bioinformatikk	NT	4 500	1 500				NHD, OED
Sum		12 000	5 500				
Medisin og helse							
Karrierestipend	MH	1 429	6 100				
Forskerutveksling	MH	5 571	2 400				
Toppforskning	MH	5 000	5 000				
MH-grupper (forberedelse av SFF)	MH	16 000	13 000				
Sum		28 000	26 500				
Skjæringsfeltet mellom energi og miljø							
Energi for fremtiden	NT	3 000	3 000	2000	-	2006	OED, FOND
Spissforskningsgr. Klima	MU	5 900	3 500				
Spissforskningsgr. Samfunnsfagl-effekter	MU	6 500					
Spissforskningsgr. Miljøvirkning biologi	MU	3 600					
Spissforskningsgr. Samfunnsfagl-klima	MU	2 000	2 000				
Industriell Økologi, NTNU	MU	1 500	1 500				
Sum		22 500	10 000				
Marin/IKT							
Overvåkning av marine og terr.miljø	BF	5 000	3 000	2000	-	2004	Fondet
Havbruk - prod. av akvat. organismer	BF	6 000		2000	-	2004	FID, LD
Strategiske programmer	BF	26 000	15 000				FID,UFD,LD,Jord.avt.,FOND
Sum		37 000	18 000				
Grunnforskning for øvrig							
Andre søknader (Kvalitet/konsentrasjon)	KS	6 000					
Andre søknader (Kvalitet/konsentrasjon)	KS	4 000					
Globalisering (humaniora)	KS	9 500	5 000				
Globalisering (samfunnsvitenskap)	KS	9 500	5 000				
Vitenskapelig utstyr	DIV	40 727	25 000				
Olje og gass programmet	IE	2 000		2002	-	2010	OED, NHD, AAD
Prosess- og biomedisinsk industri (PROSBIO)	IE	2 000		2002	-	2010	NHD
Strategiske instituttprogrammer	NT	2 000					NHD, OED
Strategiske universitetsprogrammer/SARS	NT	25 000					KUF,NHD,OED,FOND
SARS-senteret			12 500				FOND
SFF			70 000				
FUGE			100 000				
Sum		100 727	217 500				
Annet							
Kompetansefelt for næringsutvikling			20 000				
Store langsiktige satsinger			43 000				
Adm. avkastningen fra fondet	STR	4 000	19 962				
Sum		4 000	82 962				
Saldering av budsjett	MH		-10 000				
Sum totalt		204 227	350 462				

3.8 Arbeids- og administrasjonsdepartementet

Budsjettet for 2002 fra Arbeids- og administrasjonsdepartementet (AAD) viser en vekst på nesten 25 mill. kroner sammenlignet med 2001.

Veksten skyldes midler til ny aktivitet innenfor helse, miljø og sikkerhetsforskning i petroleumsvirksomheten som disponeres av IE. Det er også bevilget 10,5 mill. til arbeidslivsforskning som er en ny aktivitet i KS, i tillegg til at KS har fått basisbevilgningsansvaret for SINTEF-teknologiledelse med en bevilgning på 3,1 mill. kroner.

Tabell 3.8.1: Bevilgninger fra AAD fordelt etter kapittel, post og/eller navn på program/satsing. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1000 kroner og prosentvis endring.

			Revidert budsjett 2001	Budsjett 2002	Endring 2001- 2002
Kap. 1575 50	Risiko- og sårbarhetsforskning ¹⁾	IE	2 600	2 600	0,0 %
Kap. 1575 50	Helse, miljø og sikkerhetsforskning i petroleumsvirks.	IE		15 000	
Kap. 1500 21	ARENA	KS	800	800	0,0 %
Kap. 1500 21.2	Levekår, utv. og omstilling i landbruket	KS	200		-100,0 %
Kap. 1500 21.2	Offentlig sektor i endring	KS	2 000	2 000	0,0 %
Kap. 1500 21.2	Sysselsetting og arbeidsmarked	KS	2 500		-100,0 %
Kap. 1575 50	Sysselsetting og arbeidsmarked	KS	1 000		-100,0 %
Kap. 1575 50	Arbeidslivsforskning	KS		10 500	
Kap. 1575 50	Sintef-Teknologiledelse (grunnbevilgning)	KS		3 100	
Kap. 1500 21.2	Samf. og kult. forut. for info.tek.og kom.tek. (SKIKT)	KS	500	500	0,0 %
Kap. 1500 21.2	Næring, finans og marked	KS	1 000	1 000	0,0 %
Kap. 1500 21.2	Maktutredningen	KS	12 000	12 000	0,0 %
Kap. 1500 21.2	Velferdsprogrammet	KS	900	900	0,0 %
Kap. 1575 50	Arbeid og helse	MU	4 000	4 000	0,0 %
Sum			27 500	52 400	90,5 %

3.9 Barne- og familiedepartementet

Det totale bevilgningene fra BFD er på 19,9 mill. kroner i 2002. Av disse disponeres 19 mill. kroner av KS. Velferdsprogrammet har hatt en liten nedgang, mens Kjønn i endring øker med 2 mill. sammenlignet med 2001.

Tabell 3.9.1: Bevilgninger fra BFD fordelt etter kapittel, post og/eller navn på program/satsing. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1000 kroner og prosentvis endring.

			Revidert budsjett 2001	Budsjett 2002	Endring 2001- 2002
Kap.	Velferdsprogrammet	KS	16 800	16 000	-4,8 %
Kap. 846 70.1	Kjønn i endring	KS	1 000	3 000	200,0 %
Kap.	Bærekraftig produksjon og forbruk	MU	850	850	0,0 %
Sum			18 650	19 850	6,4 %

3.10 Finansdepartementet

Det er bevilget 7,85 mill. kroner i spesielle midler fra FIN. Dette er omtrent på samme nivå som i 2001. Midlene som disponeres av KS går til Regional utvikling, Skatteøkonomisk forskning, Økonomisk kriminalitet og Næring, finans og marked. Bevilgningene til programmene SAMRAM, SAMSTEM og Bærekraftig produksjon og forbruk/RAMBU i MU videreføres med 0,6 mill. kroner, og MH får 2 mill. kroner til videreføring av igangværende program.

Tabell 3.10.1: Bevilgninger fra FIN fordelt etter kapittel, post og/eller navn på program/satsing. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1000 kroner og prosentvis endring.

			Revidert budsjett 2001	Budsjett 2002	Endring 2001- 2002
Kap. 1600 21	Regional utvikling	KS	200	200	0,0 %
Kap. 1600 21	Skatteøkonomisk forsknin	KS	3 250	3 550	9,2 %
Kap. 1600 21	Økonomisk kriminalitet	KS	1 000	1 000	0,0 %
Kap. 1600 21	Sysselsetting og arbeidsmarked	KS	525		-100,0 %
Kap. 1600 21	Næring, finans og marked	KS	500	500	0,0 %
Kap. 1600 21	Helsetjenester og helseøkonomi	MH	2 000	2 000	0,0 %
Kap.	SAMRAM, SAMSTEMT	MU	400	400	0,0 %
Kap.	Bærekraftig prod. og forbruk/RAMBU	MU	200	200	0,0 %
Sum			8 075	7 850	-2,8 %

3.11 Justisdepartementet

Det bevilges 2,5 mill. kroner i spesielle midler fra JD som KS vil ha ansvar for. Dette er omtrent på samme nivå som i 2001. Midlene går til Økonomisk kriminalitet og Forskning om vold under Velferdsprogrammet.

Tabell 3.11.1: Bevilgninger fra JD fordelt etter kapittel, post og/eller navn på program/satsing. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1000 kroner og prosentvis endring.

			Revidert budsjett 2001	Budsjett 2002	Endring 2001- 2002
Kap. 400 11	Økonomisk kriminalitet	KS	900	1 000	11,1 %
Kap. 400 11	Offentlig sektor i endring	KS	355		-100,0 %
Kap. 400 11	Velferdsprogrammet (Forskning om vold)	KS	1 500	1 500	0,0 %
Sum			2 755	2 500	-9,3 %

3.12 Kommunal- og regionaldepartementet

KRD bevilger 67 mill. kroner over sitt budsjett som er øremerket Forskningsrådet. Bevilgningen er redusert med 4,65 mill. kroner sammenlignet med 2001. Nesten hele reduksjonen kommer på midler som disponeres av IE. Det bevilges 20,2 mill. kroner i spesielle midler fra KRD til forskning innenfor KS. Dette er omtrent på samme nivå som i 2001, når det tas hensyn til at Sysselsetting og arbeidsmarked avsluttes.

Tabell 3.12.1: Bevilgninger fra KRD fordelt etter kapittel, post og/eller navn på program/satsing. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1000 kroner og prosentvis endring.

			Revidert	Budsjett	Endring
			budsjett	Budsjett	2001-
			2001	2002	2002
Kap. 552 53	FORNY-programmet	IE	14 000	13 500	-3,6 %
Kap. 552 53	REGINN	IE	4 000		-100,0 %
Kap. 552 53	SMB-kompetanse/SMB-Høgskole	IE	19 500	20 250	3,8 %
Kap. 552 53	TEFT	IE	14 000	12 600	-10,0 %
Kap. 552 53	Kunnskapsgrunnlaget	IE	1 000	450	-55,0 %
Kap. 500 21	Regional utvikling	KS	1 900	2 200	15,8 %
Kap. 500 21	Kommuneloven	KS	2 500	2 500	0,0 %
Kap. 500 21	Evaluering av plan og bygningsloven	KS	3 000	3 000	0,0 %
Kap. 500 21	Sysselsetting og arbeidsmarked	KS	450		-100,0 %
Kap. 521 71	IMER	KS	2 300	2 500	8,7 %
Kap. 500 21	IMER	KS	1 500	1 500	0,0 %
Kap. 500 21	Program for samisk forskning	KS	500	500	0,0 %
Kap. 581 78	Byutvikling	KS	4 000	4 000	0,0 %
Kap. 581 78	Bolig og levekår	KS	3 000	4 000	33,3 %
Sum			71 650	67 000	-6,5 %

3.13 Kulturdepartementet

KDs bevilgninger til Forskningsrådet er 1,97 mill. kroner i 2002 og er omtrent på samme nivå som tidligere år. Midlene disponeres i sin helhet av KS til Program for kulturstudier.

Tabell 3.13.1: Bevilgninger fra KD fordelt etter kapittel, post og/eller navn på program/satsing. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1000 kroner og prosentvis endring.

			Revidert	Budsjett	Endring
			budsjett	Budsjett	2001-
			2001	2002	2002
Kap. 320 79	Program for kulturstudier	KS	1 915	1 971	2,9 %
Sum			1 915	1 971	2,9 %

3.14 Samferdselsdepartementet

Budsjettet fra SD utgjør 77,7 mill. kroner i 2002. Dette er en økning på 10,75 mill. kroner sammenlignet med 2001.

SDs bevilgning til aktiviteter innenfor IE gis over to budsjettposter, transportforskning og telekommunikasjonsforskning. Tabell 3.13.1 nedenfor at bevilgningene til disse to aktivitetene øker med nesten 2 mill. kroner.

Det bevilges 19,9 mill. kroner i spesielle midler til samfunnsvitenskapelig forskning fra SD. Dette er 5,2 mill. kroner mer enn i 2001, og disse midlene vil bli forvaltet av KS. Veksten går i hovedsak til en satsing på Transportsikkerhet og risiko. Det er avsatt 4 mill. kroner til denne satsingen.

Økningen i midler til NT over SDs budsjett er på 20 %, eller 4 mill. kroner. Midlene er øremerket forskning innenfor telekommunikasjon. Budsjettet fordeler seg med 17 mill. kroner til programmet Grunnleggende IKT-forskning (IKT2010) og 7 mill. kroner til Simulasenteret.

Tabell 3.14.1: Bevilgninger fra SD fordelt etter kapittel, post og/eller navn på program/satsing. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1000 kroner og prosentvis endring.

			Revidert budsjett 2001	Budsjett 2002	Endring 2001- 2002
Kap. 1301 50	Telependling/fjernarbeid (NIN)	IE	350		-100,0 %
Kap. 1301 50	Transportforskning	IE	11 500	12 500	8,7 %
Kap. 1301 50	Telekommunikasjonsforskning	IE	20 100	21 000	4,5 %
Kap. 1301 50	Byutvikling	KS	1 000	1 000	0,0 %
Kap. 1301 50	Strategisk instituttprogram til TØI	KS	1 900	2 400	26,3 %
Kap. 1301 50	Grunnbevilgning til TØI	KS	3 300	3 400	3,0 %
Kap. 1301 50	Regional utvikling	KS	500	500	0,0 %
Kap. 1301 50	Transportrisiko og sikkerhet	KS		4 000	
Kap. 1301 50	Samf. og kult. forut. for info.tek.og kom.tek. (SKIKT)	KS	8 000	8 600	7,5 %
Kap. 1301 50	Miljø og helse	MH	300	300	0,0 %
Kap. 1301 50	Telekommunikasjon	NT	20 000	24 000	20,0 %
Sum			66 950	77 700	16,1 %

3.15 Sosialdepartementet

Sosial- og helsedepartementet ble delt opp i to departementer med virkning fra 1. januar 2002. Tabell 3.14.1 nedenfor viser at det vil bli bevilget 42,4 mill. kroner til Forskningsrådet over Sosialdepartementets budsjett fra og med 2002.

Budsjettet er samlet sett styrket med 7,150 mill. kroner fra 2001 til 2002. Av økningen er 5,0 mill. kroner tiltenkt en satsing på *aldersforskning* i regi av MH og KS. Områdene har foreløpig ført opp 50 % hver i sine budsjetter.

I tillegg er det lagt inn en økning i programmene Helse og samfunn, Arbeid og helse og IT-FUNK. IT-FUNK var planlagt avsluttet i 2001, men er foreløpig forlenget med ett år.

Tabell 3.15.1: Bevilgninger fra SOS ¹⁾ fordelt etter kapittel, post og/eller navn på program/satsing. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1000 kroner og prosentvis endring.

			Revidert budsjett 2001	Budsjett 2002	Endring 2001- 2002
Kap. 675 50	IT-FUNK	IE	4 000	4 230	5,8 %
Kap. 614 50	Velferdsprogrammet	KS	2 500	3 500	40,0 %
Kap. 675 50	Velferdsprogrammet	KS	17 000	18 790	10,5 %
Kap. 2600 50	Velferdsprogrammet	KS	5 600	5 800	3,6 %
Kap. 675 50	Helsetjenester og helseøkonomi	MH	1 000	2 000	100,0 %
Kap. 614 50	Helse og samfunn	MH	2 750	2 950	7,3 %
Kap. 614 50	Mental helse	MH	750	750	0,0 %
Kap. 675 50	Arbeid og helse	MH	1 650	1 880	13,9 %
Kap. 675 50	Strategisk satsing: Aldersforskning	MH		2 500	
Sum			35 250	42 400	20,3 %

1) Fra og med 2002 er Sosial- og helsedepartementet delt. Av hensyn til sammenligning mellom årene er midler tildelt i 2001 over kap. 614 og 675, samt bevilgninger over Trykdeetaten, plassert på SOS. Øvrige tildelinger over kap. 700-799 på HD.

3.16 Helsedepartementet

Budsjettet er samlet sett styrket med 6,170 mill. kroner fra 2001 til 2002. Økningen har blant annet gått til å styrke programmene *Helsetjenester og helseøkonomi*, *Mental helse*, *Miljø og helse* og *Pasientnær klinisk forskning og alternativ medisin*. Øvrige programmer/satsinger videreføres på om lag samme nivå.

Tabell 3.16.1: Bevilgninger fra HD ¹⁾ fordelt etter kapittel, post og/eller navn på program/satsing. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1000 kroner og prosentvis endring.

			Revidert budsjett 2001	Budsjett 2002	Endring 2001- 2002
Kap. 719 50	Kommuneloven	KS	400	400	0,0 %
Kap. 701, 739 50	Helsetjenester og helseøkonomi	MH	10 800	12 400	14,8 %
Kap. 719, 739 50	Helse og samfunn	MH	11 600	10 800	-6,9 %
Kap. 701 50	Mental helse	MH	18 450	22 000	19,2 %
Kap. 719, 739, 701 50	Miljø og helse	MH	5 000	6 300	26,0 %
Kap. 719 50	Arbeid og helse	MH	2 000	2 000	0,0 %
Kap. 739 50	Pasientnær klin forskn og alternativ medisin	MH	10 880	12 200	12,1 %
Kap. 701 50	IKT i medisin og helsetjeneste	MH	1 500	1 500	0,0 %
Kap. 719 50	Bio- og genteknologi	MH	<2 800>	<2 800>	
Kap. 719 50	Molekylærmedisin og genteknologi	MH	1 000	1 800	80,0 %
Kap. 701 50	Farmakologisk og farmasøytisk forskning	MH	2 000	2 000	0,0 %
Kap. 739 50	Kreftforskning	MH	20 100	18 500	-8,0 %
Kap. 719 50	Strategisk satsing: Mat og helse	MH	3 800	3 800	0,0 %
Kap. 719 50	Strategisk satsing: Antibiotikares	MH	2 000	2 000	0,0 %
Kap. 743 70	Evaluering - opptr.plan for psykisk helse	MH	5 000	5 000	0,0 %
Kap.	Evaluering - fastlegereformen	MH	3 800	3 800	0,0 %
Kap. 719 65	EU 5. Strålevernprogram	MU	1 000	1 000	0,0 %
Kap. 719 50	Drikkevannsforskning	NT	3 000	3 000	0,0 %
Sum			102 330	108 500	6,0 %

1) Fra og med 2002 er Sosial- og helsedepartementet delt. Av hensyn til sammenligning mellom årene er midler tildelt i 2001 over kap. 614 og 675, samt bevilgninger over Trygdeetaten, plassert på SOS. Øvrige tildelinger over kap. 700-799 på HD.

3.17 Utenriksdepartementet

Bevilgningene over UD's budsjett i 2002 er på 76,6 mill. kroner, en økning på 6 mill. kroner eller 8,6 %. Det meste av økningen kommer innenfor Forskning og utviklingsspørsmål over kapittel 165, post 70, tabell 3.16.2 gir en nærmere spesifisering av bevilgningen over denne posten.

Tabell 3.17.1: Bevilgninger fra UD fordelt etter kapittel, post og/eller navn på program/satsing. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1000 kroner og prosentvis endring.

			Revidert budsjett 2001	Budsjett 2002	Endring 2001- 2002
Kap. 100 21	Europaforskning generelt	KS	5 000	6 000	20,0 %
Kap. 165 70	Forskning og utviklingsspørsmål	MU	45 311	53 085	17,2 %
	Øst-Europa programmet	MU	9 000		-100,0 %
	Sørøst-Europa programmet	MU	7 500	14 000	86,7 %
Kap. 165 70	Norske forskeres u-landspartnere	MU	1 000	1 000	0,0 %
Kap. 165 70	Norsk GAVI-nettverk - konsulentmidler	MU	500		-100,0 %
Kap.	EU 5. Strålevernprogram	MU	1 000	1 000	0,0 %
Kap. 154 73	Kulturtiltak i utviklingsland	Str (IS)	1 214	1 500	23,6 %
Sum			70 525	76 585	8,6 %

Videreføring av samarbeidet med *Sentral- og Øst Europa* er under planlegging. Det arbeides med to avtaler mellom UD, Universitet og høyskole rådet og Forskningsrådet. Avtalen om samarbeid med søkerlandene til EU forventes underskrevet og iverksatt i 2002 med et antatt beløp på 7 mill. kroner fordelt på forskning og høyere utdanning. Avtalen om samarbeid med Nord Vest Russland er en videreføring etter de samme prinsipper som i det foregående program. Det forventes et beløp på 11 mill. kroner til forskning og utdanning innen dette programmet. Begge avtalene vil gjelde fra 2002 til 2006.

Bakgrunnen for satsingen på *Globale problemstillinger innen akvakultur* er visjonen om at fiskeoppdrettsnæringen skal kunne overta som Norges fremste inntektskilde når oljealderen er over. Dessuten vil utvikling av oppdrettsfisk være viktig for å møte verdens behov for mat, ikke minst til fattige og underernærte, ettersom de fleste villfiskressursene allerede er så godt som fullt utnyttet. Bevilgningen på 1 mill. kroner (0,5 fra UFD og 0,5 fra UD) i 2002 vil blant annet bli brukt til å holde seminarer med forskere på området for å utarbeide et programnotat som kan legges fram for de relevante myndigheter, samt å støtte *Sustainable Aquaculture* konferansen i Vietnam, det tredje i en serie symposia som startet i Oslo i 1997, og som bl.a. utviklet *The Holmenkollen Guidelines for Sustainable Aquaculture*.

Nettverk for Asia-studier (2002-2004) vil bli støttet med 0,5 mill. kroner per år fra UD. Nettverket holder til ved Senter for utvikling og miljø (SUM) ved Universitetet i Oslo og skal virke faglig stimulerende ved å arrangere møter og seminarer, drive kontaktutvikling og tilrettelegge adgang til faglige ressurser.

Childwatch International (CWI) er et internasjonalt forskernettverk med sekretariat i Norge tilknyttet Universitetet i Oslo. Nettverket har en samlet bevilgning på kr 6,21 mill. kroner over tre år (2001-2003) fra UD. CWI fremmer forskning om barns rettigheter og oppfølging av barnekonvensjonen gjennom å knytte norske forskningsmiljøer opp til internasjonalt tverrfaglig forsknings samarbeid på dette området.

Tabell 3.17.2: Bevilgning til Forskning og utviklingsspørsmål over UD's budsjett spesifisert på aktiviteter. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1000 kroner og prosentvis endring.

		Revidert budsjett 2001	Budsjett 2002	Endring 2001- 2002
Utviklingsveier i sør m.m.1)	MU	17 000	22 070	29,8 %
Norsk utviklingshjelps historie	MU	1 530	2 615	70,9 %
Det multilaterale bistandssystemet	MU	6 000	6 000	0,0 %
Biologisk mangfold	MU	2 365	3 100	31,1 %
U-landsrelatert fiskeriforskning	MU	1 600		-100,0 %
Landskap i endring	MU		500	
Global marin forskning	MU		500	
Rekruttering u-landssamarbeid	MU	2 000	2 000	0,0 %
Kvinnerett	MU	100	1 000	900,0 %
Antropologisk film	MU	816		-100,0 %
CGIAR	MU	2 200	2 000	-9,1 %
GAVI	MU	2 500	2 500	0,0 %
NFU årskonferanse	MU	200	300	50,0 %
Asia nettverk	MU		500	
Basisbevilgning CMI	MU	9 000	10 000	11,1 %
Sum Forskning og utviklingsspørsmål		45 311	53 085	17,2 %

4. Nærmere om områdenes budsjetter

4.1 Bioproduksjon og foredling

4.1.1 Inntekter og føringer

Bioproduksjon og foredling legger for 2002 til grunn en total budsjetttramme på 643,8 mill. kroner. Dette inkluderer 100 mill. kroner til en satsing på funksjonell genomforskning (FUGE). Holder en bevilgningen til FUGE utenfor, er budsjetttrammen redusert med 27,3 mill. kroner eller 4,8 % sammenlignet med revidert budsjett 2001.

Generelle midler til forskningsformål fra Utdannings- og forskningsdepartementet, Fiskeridepartementet, Landbruksdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet samt midler fra Fondet for forskning og nyskaping (Forskningsfondet) utgjør i alt 475,9 mill. kroner. Holder en også her FUGE utenfor, er bevilgningen av generelle midler redusert med 3,0 % i forhold til 2001. Instituttbevilgningen over Landbruksdepartementets budsjett (kap. 1137 p. 51) utgjør 142,4 mill. kroner (+ 2,1 % i forhold til 2001). Spesielle departementsmidler og diverse inntekter er budsjettetert med henholdsvis 18,6 mill. kroner og 6,9 mill. kroner.

Tabell 4.1.1: Inntekter. Fordeling etter finansieringskilde, spesifisert på kapittel og post eller program/satsing. Revidert budsjett 2001, budsjett 2002. 1 000 kroner og prosentvis endring.

			Revidert budsjett 2001	Budsjett 2002	Endring 2001- 2002
Utdannings- og forskningsdepartementet					
Kap.	285 , post	52 Norges forskningsråd	17 930	17 900	-0,2 %
Kap.	286 , post	50 Fondet for forskning og nyskaping	37 000	18 000	-51,4 %
Kap.	286 , post	50 Fondet for forskning og nyskaping - FUGE	0	100 000	
Sum			54 930	135 900	147,4 %
Nærings- og handelsdepartementet					
Kap.	920 , post	50 Norges forskningsråd	32 700	22 500	-31,2 %
Sum			32 700	22 500	-31,2 %
Fiskeridepartementet					
Kap.	1023 , post	50 Tilskudd Norges forskningsråd	200 980	205 480	2,2 %
Kap.	1023 , post	71 Tilskudd til programmet MABIT	6 000	6 000	0,0 %
Sum			206 980	211 480	2,2 %
Landbruksdepartementet					
Kap.	1137 , post	50 Norges forskningsråd, Forskningsprogr. etc.	99 053	112 055	13,1 %
Kap.	1137 , post	51 Norges forskningsråd, Basisbevilgning inst.	139 520	142 404	2,1 %
Kap.	1142 , post	51 Tilskott til utviklingsfondet for skogbruket	0	0	
Kap.	, post	Omstillingstiltak og kompetanseoppb. NISK	500	0	
Kap.	1150 , post	77 Jordbruksavtalen, diverse program/prosjekt	20 998	12 578	-40,1 %
Sum			260 071	267 037	2,7 %
SUM DEPARTEMENTENE			554 681	636 917	14,8 %
Diverse inntekter			16 478	6 900	-58,1 %
SUM TOTALT			571 159	643 817	-4,8 % ^{*)}

*) Ekskl. FUGE-satsingen

Fiskeridepartementet (FID)

Bioproduksjon og foredlings bevilgningsramme av generelle midler fra FID er for 2002 på 205,48 mill. kroner. Dette er en økning på 4,5 mill. kroner eller 2,2 % i forhold til 2001. Hele veksten er øremerket økt grunnbevilgning til Fiskeriforskning.

Satsingen på marin forskning og utvikling over FIDs budsjett har som overordnet mål å utvikle kunnskap for å ivareta og utløse verdiskapingspotensialet i fiskeri- og havbruksnæringen. Departementet prioriterer i tråd med sin FoU-strategi forskning rettet mot utvikling av markedskunnskap, produkt- og prosessutvikling, bedre utnyttelse av råstoffet, bl.a. gjennom marin bioteknologi og havbruksforskning inklusive dyrking av havet. Når det gjelder departementets mer spesifikke prioriteringer og føringer, vises det til departementsavsnittet under kap. 3.4.

Satsingen knyttet til *MABIT (Marin bioteknologi i Tromsø)* forutsettes videreført i 2002 med en bevilgning på 6,0 mill. kroner gitt som spesielle midler.

Landbruksdepartementet (LD)

Av departementets generelle bevilgning til forskningsformål (midler over post 50) disponerer Bioproduksjon og foredling i 2002 112,1 mill. kroner. Dette er en økning på 13,0 mill. kroner eller 13,1 % i forhold til 2001.

Med utgangspunkt i Langtidsplanen for landbruksforskning prioriterer Landbruksdepartementet forskning knyttet til forbrukerholdninger, matvarekvalitet og matvaretrygghet i hele verdikjeden og kunnskapsutvikling knyttet til verdiskapning i jord- og skogbruk. Til grunn for prioriteringene i 2002 ligger også den nye handlingsplanen for utvalgte og høyt prioriterte innsatsområder innen landbruksforskningen *Prioritering innen mat- og landbruksforskning*. Følgende sju innsatsområder er spesielt viktige innen norsk landbruksforskning framover: Trygge matvarer, Produksjon av spesialiserte landbruksprodukter, Kollektive goder, Biologisk mangfold, Klima og energi, Økologisk landbruk samt Kunnskapsgrunnlag for politikkutforming. Når det gjelder departementets mer spesifikke faglige og beløpsmessige prioriteringer og føringer, vises det til departementsavsnittet under kap. 3.5.

Departementets ramme for basisbevilgninger til landbruksinstituttene (midler over post 51) øker med 2,88 mill. kroner eller 2,1 % i forhold til 2001. Veksten representerer bl.a. kompensasjon for pris- og lønnsøkning og for bortfall av posisjoneringsmidler til EU som en egen ordning.

Av jordbruksavtalemidler er det foreløpig budsjettert med en bevilgning på 12,6 mill. kroner, som gjelder avtalefestede forpliktelser for enkeltprosjekter og tematiske satsinger, bl.a. en videreført satsing på forskning om Scrapie, kugalskap og Creutzfeldt-Jacobs sykdom.

Nærings- og handelsdepartementet (NHD)

Bioproduksjon og foredlings bevilgningsramme av NHD-midler er redusert med 10,2 mill. kroner fra 32,7 mill. kroner i 2001 til 22,5 mill. kroner i 2002, en reduksjon på hele 31,2 %. Bevilgningen finansierer brukerstyrt FoU med sikte på økt verdiskapning med utgangspunkt i biologiske ressurser og næringsmidler. Departementet legger vekt på at det gis stimulans til marin bioteknologi og økt kommersialisering.

Utdannings- og forskningsdepartementet (UFD)

Bioproduksjon og foredling disponerer i 2002 17,9 mill. kroner av KUF-midler til rekrutteringsstipend innen fiskeri, havbruk og landbruk. Dette er en reduksjon på 0,03 mill.

kroner eller 0,2 % i forhold til 2001. Det er ikke gitt noen føringer i St. prp. nr. 1 (2001-2002) om hvilke områder som skal prioriteres. Midlene er fordelt med 0,1 mill. kroner på posten stipend for å dekke opp forpliktelser knyttet til ett frittstående doktorgradsstipend og 17,8 mill. kroner til strategiske programmer. Av totalrammen går 9,7 mill. kroner til forsker-rekruttering for fiskeri- og havbrukssektoren og 8,2 mill. kroner til rekruttering for landbrukssektoren.

Fondet for forskning og nyskaping (Forskningsfondet)

For 2001 disponerte Bioproduksjon og foredling 37,0 mill. kroner til marin og IKT-relatert forskning. Midlene ble bevilget til satsinger innen *Marine oppdrettsarter*, *Bioprospektering* og *Bioinformatikk* og til *Overvåking av marine og terrestriske systemer (IKT)*. For 2002 er rammen for satsing innenfor disse temaene satt til 18,0 mill. kroner, som vil finansiere videreføring av igangsatte prosjekter fra 2000.

For 2002 er det avsatt 100 mill. kroner av avkastningen fra Forskningsfondet til en satsing på funksjonell genomforskning (FUGE). Sekretariatsansvaret er tillagt området Bioproduksjon og foredling.

4.1.2 Mål og prioriteringer

Målet for området Bioproduksjon og foredling er å videreutvikle det vitenskapelige grunnlaget for en bærekraftig utnyttelse av biologiske ressurser og fremme en lønnsom og livskraftig næringsvirksomhet med utgangspunkt i disse ressursene. Området stimulerer til forskning rettet mot ressurs- og miljøforhold innenfor landbruk, fiskeri, havbruk og den foredlingsindustri og distribusjon som har sin basis i råvarer fra primærnæringene. Et sentralt siktemål er å gjøre primærnæringene og foredlingsindustrien mer robuste gjennom tilpassing til nye markedsforhold, og at forskningen vil bidra til at Norge utnytter det betydelige potensial for verdiskaping som ligger i en høyere grad av foredling av biologiske ressurser både på land og i havet.

Området legger særlig vekt på å følge opp Forskningsmeldingens (St. meld. nr. 39 (1998-99) *Forskning ved et tidsskille*) prioriteringer, Forskningsrådets strategier og departementenes FoU-strategier og forskningsplaner. Landbruksdepartementet og Norges forskningsråd har i samarbeid utarbeidet en handlingsplan for utvalgte og høyt prioriterte innsatsområder innen landbruksforskningen *Prioritering innen mat- og landbruksforskning*. Denne forelå i oktober 2001 og vil være retningsgivende for prioriteringene fra 2002.

Hovedprioriteringene for området Bioproduksjon og foredling vil i 2002 være:

- en bredt anlagt FoU-innsats på hele spekteret av marin forskning
- forskning for bedret konkurransekraft i landbruksproduksjonen og landbruksbasert næringsmiddelindustri med vekt på matvarekvalitet og forbrukertrygghet
- forskningsbasert kunnskapsproduksjon knyttet til skogsektoren – potensial for verdiskaping og bidrag til miljøpolitisk måloppnåelse
- strategisk grunnleggende og næringsrettet bioteknologisk forskning
- styrke forskerrekutteringen innen bioproduksjon og foredling med spesiell fokus på veterinærmedisinske fag
- økt internasjonalt forskningssamarbeid

4.1.3 Fordeling av budsjett

Bioproduksjon og foredling benytter i 2002 grunnbevilgninger, strategiske programmer og forskningsprogrammer for å realisere sine prioriteringer. Frittstående ikke programtilknyttede prosjekter eller frittstående stipend er ikke lenger et eget virkemiddel i området. Forsker-

rekruttering og personrettet internasjonal kompetanseutveksling skjer innenfor de øvrige virkemidler.

Utgangspunktet for fordelingen av de tildelte budsjetterammer på virkemidler og aktiviteter, jf. tabell 4.1.2 nedenfor har vært signaler i departementenes styringsdokumenter, Forskningsrådets budsjettforslag for 2002 og avveininger av departementenes ulike øremerkinger og føringer i budsjettproposisjonene og de foreløpige tildelingsbrevene.

Tabell 4.1.2: Totalt budsjett og herav generelle midler. Fordeling etter budsjettposter. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1 000 kroner.

	Totalt		Herav generelle midler	
	Rev.budsj. 2001	Budsjett 2002	Rev.budsj. 2001	Budsjett 2002
Brukerstyrte programmer				
Grunnforskningsprogrammer	5 000	3 000	5 000	3 000
Handlingsrettede programmer	285 498	264 078	244 600	238 600
Sum programmer	290 498	267 078	249 600	241 600
FUGE		100 000		100 000
Stipend	1 580	100	1 580	100
Prosjekt- og miljøstøtte	200		200	
Frittstående EU-prosjekter				
Andre frittstående prosjekter				
Sum frittstående prosjekter	1 780	100	1 780	100
Grunnbevilgninger	104 500	112 100	104 500	112 100
Strategiske programmer	153 413	149 659	152 913	149 659
Utstyr og instrumenter				
Andre infrastruktureiltak	3 000	2 500	3 000	2 500
Sentre for fremragende forskning				
Sum infrastruktur	260 913	264 259	260 413	264 259
Kontingenter				
Informasjon/formidling/publisering	1 500	1 880	1 500	1 880
Planlegging/utredning/evaluering	3 260	1 000	3 260	1 000
Stimuleringsiltak og nettverksbygging	8 208	4 500	5 630	4 500
Sum diverse FoU-aktiviteter	12 968	7 380	10 390	7 380
Disposisjonsfond	5 000	5 000	5 000	5 000
Sekretariater				
Andre felleskostnader				
Sum felleskostnader	0	0	0	0
SUM TOTALT	571 159	643 817	527 183	618 339

Programmer

Den prosjektfinansierte forskningen i Bioproduksjon og foredling skjer med svært få unntak innenfor rammen av de åtte forskningsprogrammer området administrerer. Programstrukturen er heldekkende innenfor områdets sektoransvar. Verdikjedepriippet og verdikjedetenking er lagt til grunn for organiseringen. Brukerstyrt forskning er lagt til det program der den tematisk hører hjemme. I tillegg til de åtte ordinære programmene er området hovedfinansier av programmet/satsingen *MABIT (Marin bioteknologi i Tromsø)*, gir delfinansiering til programmet/satsingen *NUMARIO* og samarbeider med området Naturvitenskap og teknologi om grunnforskningsprogrammet *Overvåking (Fondsmidler)*. Den samlede finansieringsrammen for disse 11 programmene/satsingene utgjør i 2002 267,1 mill. kroner eller 49,1 % av totalbudsjettet. Området administrerer dessuten også *Utviklingsfondet for skogbruket*.

I det følgende er det gitt en kort omtale av de igangværende programmene i Bioproduksjon og foredling i 2002:

Bioteknologi

Programmet har som mål å bidra til økt verdiskaping ved bruk av bioteknologi i primærnæringene og i utnyttelse av marine ressurser, videreforedling og i industriell anvendelse og bidra til økte kunnskaper om konsekvenser for sikkerhet, miljø og samfunn ved bruk av moderne bioteknologi. Programmet omfatter fem temaområder; Matvarekvalitet og forbrukertrygghet, Marin bioteknologi, Miljøbioteknologi, Genetisk karakterisering og Andre områder som skog, prydplanter og fôr. Programmet finansieres med midler fra FID, LD og NHD og har et totalbudsjett på 35,2 mill. kroner i 2002.

Fiskeriteknologi

Programmets hovedmål er å bidra til at fiske- og fangstflåten med basis i et bredt kunnskapsgrunnlag og gjennom teknologisk FoU kan øke verdiskapningen og høste marine ressurser på en bærekraftig måte. Videre skal programmet bidra til oppbygging av økt kompetanse og et bredt kunnskapsgrunnlag innen FoU i fangst- og flåteleddet slik at Norge kan være et foregangsland både i praktisk fiske og når det gjelder konkurransedyktige produkter og systemer fra norsk leverandørindustri. Programmet finansieres med midler fra FID og har et totalbudsjett på 11,6 mill. kroner i 2002.

HAVBRUK – Produksjon av akvatiske organismer

Programmet har som mål å medvirke til å sikre og videreutvikle det faglige grunnlaget for en markedsrettet, miljø- og ressursvennlig produksjon av akvatiske organismer. Programmet er organisert i åtte delprogrammer; Kvalitet i produksjonen, Slakting, transport og distribusjon, Produksjon og drift, Helse og sykdom, Fôr, ernæring, fôring og fôrteknologi, Avl og genetikk, Teknologi og utstyr og Miljø. Programmet finansieres med midler fra FID og LD og har et totalbudsjett på 56,5 mill. kroner i 2002.

Jord, planter og husdyr

Programmet skal medvirke til økt kunnskap for videre utvikling av primærproduksjonen i jordbruket. Det skal legges vekt på bærekraftig bruk av innsatsfaktorer gjennom hele produksjonskjeden, slik at ressurs- og produksjonsgrunnlag kan forvaltes i et langsiktig perspektiv med sterk fokusering på miljø, kulturlandskap, helse og livskvalitet. Programmets aktivitet organiseres i tre delområder; Jord og planteproduksjon, Dyrehold og dyrehelse og Driftsformer, næringsutvikling og økonomi. Programmet finansieres med midler fra LD og jordbruksavtalen og har et totalbudsjett på 44,3 mill. kroner i 2002.

Marin bioteknologi i Tromsø (MABIT)

MABIT er et næringsrettet forsknings- og industriutviklingsprogram. Programmet skal bidra til økt verdiskaping i fiskeri- og havbruksnæringen og bioteknisk industri ved å virke som aktiv pådriver og koordinator for styrking av FoU og industrielle aktiviteter innen marin bioteknologi i Tromsø-regionen. Programmet ble startet opp i 1998. FID bidrar finansielt med 6,0 mill. kroner for 2002 som kanaliseres gjennom Forskningsrådet.

Marine ressurser, miljø og forvaltning (MARE)

Programmet skal framskaffe ny viten om våre marine økosystemer, utvikle kunnskapsbasis og metodisk grunnlag for kommersiell høsting av marine ressurser, utvikle bioøkonomiske modeller og utvikle kalibrerte målesystemer og modeller for bl.a. effektivisering av marin ressurs- og miljøovervåking. I tillegg til å oppnå ny vitenskapelig erkjennelse, er det en klar målsetting at programmet skal bidra til å utvikle marine fagdisipliner som støtter opp om

framtidig verdiskapning innenfor en bærekraftig utvikling. Programmet er et fellesprogram mellom Bioproduksjon og foredling, Miljø og utvikling og Naturvitenskap og teknologi og hvor Bioproduksjon og foredling har det administrative ansvaret. Programmets totalbudsjett for 2002 er 34,6 mill. kroner, hvorav Bioproduksjon og foredling bidrar med 24,7 mill. kroner av midler fra FID.

Marked og samfunn

Programmet skal styrke det samfunnsvitenskapelige kunnskapsgrunnet til støtte for ressurs- og miljøforvaltning, næringsutvikling samt produksjon, distribusjon og omsetning av varer og tjenester innen fiskeri og havbruk, jordbruk, skogbruk og utmarksproduksjoner. Programmet skal styrke markedskompetansen for de bioproduserende næringer og for forvaltningen. Programmet skal i tillegg øke kompetansen innenfor fag og disipliner som betjener dette forskningsbehovet. Programmet er organisert i fire tematiske områder; Markedsforskning, Næringsutvikling, Areal-, ressurs- og miljøforvaltning og Organisasjon og ledelse. Programmet finansieres med midler fra FID, LD og jordbruksavtalen og har et totalbudsjett på 32,7 mill. kroner i 2002.

Næringsmidler

Programmet skal bidra til å styrke det forskningsbaserte kunnskapsgrunnet slik at norske forskningsmiljøer innehar og utvikler vitenskapelig kompetanse og kapasitet på internasjonalt nivå og slik at norsk næringsmiddelindustri framstår som en markedsorientert, konkurranse-dyktig, miljøvennlig og lønnsom industri som skaper og utnytter nasjonale fortrinn. Programmet skal videre styrke kunnskapsgrunnet slik at myndighetenes og industriens forutsetning for å bidra til trygg og sunn mat i det norske markedet bedres, og bidra til at norske interesser på området ivaretas internasjonalt. Programmet består av de seks temaområdene Matvarekvalitet og –trygghet, Forbrukertillit, Råvarer, Prosess og teknologi, Produkter og Logistikk og distribusjon. Forskning innenfor Matvarekvalitet og forbruker-trygghet i regi av Statens næringsmiddeltilsyn er lagt til programmet. Det er etablert et samarbeid med området Medisin og helse om forskning innenfor Mat og helse. Programmet finansieres med midler fra FID, LD, NHD og SNT og har et totalbudsjett på 39,8 mill. kroner i 2002.

Næringsutvikling for marine arter i oppdrett (NUMARIO)

NUMARIO skal fremme lønnsom næringsutvikling innenfor oppdrett av kveite, skjell og steinbit. Programmet, som gjennomføres av SND og Forskningsrådet i fellesskap, startet opp i 1997 og har varighet ut 2002. Prosjektene, som for det aller meste er brukerstyrte, tar opp problemstillinger knyttet til yngelproduksjon og matfiskproduksjon hos kveite og steinbit og yngelproduksjon, mellomkultur og bunnkultur hos skjell. Implementering, kunnskaps-spredning, markedsundersøkelser og fellestiltak er viktige elementer i programmet. Programmet finansieres med midler fra FID, KRD og LD. Den samlede bevilgning til programmet for 2002 er ca. 10,0 mill. kroner. Bevilgningen fra LD på 1,0 mill. kroner kanaliseres gjennom Forskningsrådet.

Overvåking av marine og terrestriske systemer

Programmet skal utvikle kunnskap og teknikker av vesentlig betydning for fremtidige ressurs- og miljøovervåkingssystemer. Dette skal omfatte fornybare hav- og landressurser av økonomisk betydning for Norge. Programmet startet i 2000 og har programperiode t.o.m. 2004. Programmet gjennomføres i samarbeid mellom Bioproduksjon og foredling og Naturvitenskap og teknologi med sistnevnte som ansvarlig område. Programmet finansieres med midler fra Forskningsfondet. Bevilgningsrammen for 2002 er 7,0 mill. kroner hvorav Bioproduksjon og foredling bidrar med 3,0 mill. kroner.

Skog – ressurser og verdiskaping

Programmet skal øke kunnskapen om naturgitte og menneskeskapte prosessers betydning for skogens samlede ressurser og bidra til økt verdiskaping. Videre skal programmet øke kunnskapen om biologiske prosesser og relevante organismer i skog og øke kunnskap og kompetanse som bidrar til en variert og lønnsom utnyttelse av skogressursene. Programmet finansieres med midler fra LD og har et totalbudsjett på 12,3 mill. kroner i 2002.

Utviklingsfondet for skogbruket

Bioproduksjon og foredling administrerer fra 2000 forvaltningen av midler fra *Utviklingsfondet for skogbruket*. Midlene skal benyttes til fremme av forskning, utvikling, informasjon og opplæring innen skogbruket samt til andre tiltak av interesse for skogbruksnæringen. Fondets midler forvaltes og disponeres av et styre med fem medlemmer fra Skogbrukets landsforening, Norges skogeierforbund, Norsk skogbruksforening og Landbruksdepartementet. Fondet tilføres årlig en bevilgning over Landbruksdepartementets budsjett i størrelsesorden 3 mill. kroner.

FUGE - Funksjonell genomforskning

Etter forslag fra Regjeringen i St. prp. nr. 1 (2001-2002) er det vedtatt igangsatt en offentlig satsing på funksjonell genomforskning med en ramme på 100 mill. kroner for 2002. Målet er en betydelig opprustning av norsk bioteknologisk forskning og en nasjonalt koordinert omstillingsprosess for forskningssystemet med sikte på å bringe Norge på høyden forskningsmessig med den internasjonale utviklingen. Forskningen foreslås konsentrert om grunnleggende funksjonell genomforskning, men med særskilte mål for biologisk grunnforskning og marin og medisinsk forskning. Mat- og landbruksforskningen skal inngå som en naturlig og integrert del av satsingen.

Satsingen er organisert med et eget styre oppnevnt av Hovedstyret. Tildelingen av forskningsmidler vil skje på grunnlag av søknader og etter internasjonal kvalitetsvurdering hvor en tar hensyn til nasjonal arbeidsdeling og samarbeid mellom universitetsmiljøene. FUGE-styret er selvstendig, men virksomheten skal samtidig være koordinert med Forskningsrådets satsinger innen bioteknologi generelt. FUGE er rent administrativt knyttet til Bioproduksjon og foredling, som har koordineringsansvaret for bioteknologi i Forskningsrådet. Satsingen skal evalueres etter fem år.

Frittstående prosjekter

Avsetningen til *frittstående stipend* på i alt 0,1 mill. kroner representerer en forpliktelse knyttet til ett igangværende doktorgradsstipend innen fiskeri og havbruk. Nye doktorgradsstipend blir finansiert innenfor rammen av strategiske programmer og innenfor forskningsprogrammene.

Infrastruktur

Grunnbevilgninger

Bioproduksjon og foredling fordeler midler fra LD til grunnbevilgninger til landbruksforskningsinstituttene Akvaforsk, Bygdeforskning, Jordforsk, NILF, NORSØK, Planteforsk, Skogforsk og Veterinærinstituttet. Rammen for grunnbevilgninger til disse instituttene er økt med 1,5 mill. kroner i forhold til 2001 – fra 87,0 til 88,5 mill. kroner. Det er bare små endringer i grunnbevilgningen for det enkelte institutt.

Bioproduksjon og foredling fordeler midler fra FID til grunnbevilgninger til fiskeriinstituttene Fiskeriforskning, Norconserv og SINTEF Fiskeri og havbruk. Rammen for grunnbevilgninger til disse instituttene er økt med 6,1 mill. kroner i forhold til 2001 – fra 17,5 til 23,6 mill.

kroner. 5,8 mill. kroner av veksten går til økt grunnbevilgning til Fiskeriforskning og er bl.a. begrunnet i den planlagte sammenslåingen av Fiskeriforskning og bransjeinstituttet SSF i Bergen.

Strategiske programmer

Området tildeler strategiske programmer til de instituttene det har basisbevilgningsansvar for. Dessuten tildeles det strategiske programmer til andre forskningsinstitutter og til forskningsmiljøer ved universiteter og vitenskapelige høyskoler innenfor områdets ansvarsområde. Formålet er å skape forskningsmiljøer av høy kvalitet gjennom målrettet grunnleggende forskning, anvendt forskning og kompetanseoppbygging. Forskerutdanning inngår i de aller fleste strategiske programmer som tildeles midler fra Bioproduksjon og foredling.

Av ordinære midler over Fiskeridepartementets, Utdannings- og forskningsdepartementets og Landbruksdepartementets budsjetter har området for 2002 avsatt i alt 134,7 mill. kroner til strategiske programmer, en økning i forhold til 2001 på 7,8 mill. kroner. 7,3 mill. kroner av økningen i rammen er innenfor landbruksforskningen. Det igangsettes åtte nye strategiske programmer i 2002 rettet mot denne sektoren. Hele den disponible rammen til strategiske programmer innen fiskeri- og havbrukssektoren går med til å dekke forpliktelser til igangværende programmer, og det settes ikke i gang noen nye strategiske programmer innen denne sektoren fra 2002.

Av forskningsfondsmidler er det foreløpig avsatt 15,0 mill. kroner til strategiske programmer. Midlene er øremerket for kompetanseoppbygging og forskning av grunnleggende karakter innenfor temaene *Bioinformatikk*, *Bioprospektering* og *Marine arter i oppdrett*. Hele rammen gjelder innfrielse av tilsagn for programmer som ble igangsatt i 2000.

Andre infrastrukturtiltak

Andre infrastrukturtiltak gjelder investeringsstøtte til Akvaforsk AS (gjenkjøp av forskningsanlegget på Averøya) (2,0 mill. kroner) og et professorat (agroøkologi) ved Norges landbruks-høgskole (0,5 mill. kroner).

Diverse FoU-aktiviteter

Det er avsatt i alt 1,88 mill. kroner til *informasjon, formidling og publisering* i 2002. Dette gjelder refusjon av utgifter til SND i forbindelse med SMB-innovasjon og dekning av utgifter vedrørende en egen informasjonsmedarbeider i Bioproduksjon og foredling.

Det er avsatt i alt 1,0 mill. kroner til *planlegging, utredning og evaluering* for 2002.

Både FID og LD prioriterer internasjonalt forskningssamarbeid høyt. Under posten *stimuleringstiltak og nettverksbygging* er det avsatt 4,5 mill. kroner for 2002. Bevilgningen skal nyttes til styrking og stimulering av den forskningsmessige kontakt og samarbeid innen Norden, med Grønland, Øst-Europa og EU samt gjennom organisasjoner som COST, EUREKA og ESF. I tillegg kommer midler bevilget under forskningsprogrammene og strategiske programmer. Av FID- og LD-bevilgningen er det avsatt midler til å dekke utgifter vedrørende en nasjonal ekspert til EU innen hver av sektorene fiskeri og akvakultur og landbruk (bygdeutvikling/ regional utvikling). Fra 2002 er midler til posisjonering mot EU, som tidligere var en egen ordning, lagt inn i grunnbevilgningen til forskningsinstituttene.

Disposisjonsfond

For 2002 er det avsatt til sammen 5,0 mill. kroner til områdets *disposisjonskonto* - 2,5 mill. kroner fra FID og 2,5 mill. kroner fra LD. Beløpet skal dekke bevilgninger gjennom året til prioriterte formål.

Departementenes forskningsbevilgninger fordelt på Forskningsmeldingens prioriterte temaer

Bioproduksjon og foredlings bidrag til å realisere de prioriterte satsingene i Forskningsmeldingen framgår av tabellen nedenfor. Anslagene for disponering av budsjetttrammene i 2002 viser en reduksjon i omfanget av Marin forskning (- 5,4 %) og stor relativ vekst for Medisinsk og helsefaglig forskning (over 20 %) og Forskning i skjæringsfeltet energi/miljø (ca. 50 %). For Grunnforskning for øvrig og Annen forskning, som hovedsakelig gjelder forskning innen bioteknologi og forskning på marked og samfunnsvitenskapelige problemstillinger relevante for landbruksnæringen, vil forskningsinnsatsen være noe redusert ift. 2001.

Tabell 4.1.3: Totalt budsjett fra departementene. Fordeling etter Forskningsmeldingens tematiske satsinger og grunnforskning for øvrig. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1 000 kroner.

	Rev.bud. 2001	Budsjett 2002
Informasjons- og kommunikasjonsteknologi		
Marin forskning	297 502	281 487
Medisin og helse	17 175	21 561
Skjæringsfeltet mellom miljø og energi	4 107	6 107
Grunnforskning for øvrig	64 412	63 770
Annet	171 485	163 992
Sum bevilgninger over departementenes budsjett	554 681	536 917 ¹⁾

¹⁾ Ekskl. FUGE-satsingen

Budsjettmessige bindinger for 2003 og 2004

Tabell 4.1.4 nedenfor viser de budsjettmessige bindinger for årene 2003 og 2004.

Tilsagn for virkemidlet *programmer* gjelder summen av planleggingsrammene for områdets åtte programmer som finansieres av FID, LD og NHD - innenfor et 0-vekst budsjett. Under *infrastruktur* er budsjettallene for grunnbevilgninger for år 2002 lagt inn som tilsagn for 2003 og 2004, mens tilsagnene for strategiske programmer gjelder kontraktsfestede forpliktelser. Også tilsagnene under virkemidlet *diverse FoU-aktiviteter* gjelder kontraktsfestede forpliktelser.

Tabell 4.1.4: Budsjettmessige konsekvenser for seinere år. Generelle midler til forskningsformål. Budsjett 2002, tilsagn 2003 og 2004. 1 000 kroner.

	Budsjett 2002	Tilsagn 2003	Tilsagn 2004
Programmer	241 600	240 600	240 600
FUGE	100 000	100 000	100 000
Frittstående prosjekter	100		
Infrastruktur	264 259	267 095	229 990
Diverse FoU-aktiviteter	7 380	2 347	1 478
Disposisjonsfond	5 000		
Felleskostnader			
SUM TOTALT	618 339	610 042	572 068

4.1.4 Doktorgradsutdanning

Området har hatt som overordnet mål å opprettholde et nivå på finansierte doktorgradsstipend på 180 årsverk. Etter et noe redusert omfang av forskerrekutteringsaktiviteten ved overgangen til ny programstruktur i 1999-2000, ser anslagene for 2001 igjen ut til å gi et omfang av doktorgradsstipend i området innen fiskeri, havbruk og landbruk på ca. 180 årsverk. Etter økningen i bevilgningen fra Landbruksdepartementet, finner området å kunne justere opp plantallet for doktorgradsstipend innenfor landbruksområdet med fem årsverk i 2002. Plantallet for doktorgradsstipend innen fiskeri og havbruk videreføres uendret ift. nivået 2001.

Tabell 4.1.5: Doktorgradsstipendiater. Anslag 2001, plantall 2002. Totale årsverk.

	Totale årsverk ¹⁾	
	Anslag 2001	Plantall 2002
Stipend innen fiskeri og havbruk	95	95
Stipend innen landbruk	85	90
SUM TOTALT	180	185

¹⁾ Ekskl. FUGE-satsingen

4.1.5 Internasjonalt forskningssamarbeid

Aktiviteten inndeles i to hovedgrupper; *Organisert og avtalefestet internasjonalt forskningssamarbeid* og *Internasjonalt forskningssamarbeid utenfor det organiserte og avtalefestede samarbeidet*. Volummessig vil områdets internasjonale engasjement i 2002 ha om lag samme omfang som i 2001. Det vil bli rettet sterk fokus mot EUs nye rammeprogram for forskning og alliansebygging for norsk deltakelse i dette programmet.

Omfanget av det internasjonale forskningssamarbeidet i Bioproduksjon og foredling er vist i tabell 4.1.6. Tallene er eksklusiv FUGE-satsingen.

Tabell 4.1.6: Internasjonalt forskningssamarbeid. Anslag 2001, plantall 2002. 1 000 kroner. Ekskl. FUGE-satsingen

	Anslag 2001	Plantall 2002
Organisert og avtalefestet internasjonalt forskningssamarbeid 1)		
EU	7 285	7 400
EUREKA	520	500
COST	1 325	1 500
CERN		
EMBL		
EMBO		
ESA		
OECD Halden-reaktoren		
Nordiske	4 185	3 000
Stipendprogram	150	150
Øvrig samarbeid	5 850	6 000
Sum	19 315	18 550
Internasjonalt forskningssamarbeid for øvrig 2)		
Prosjektsamarbeid		
Personbasert samarbeid	6 200	7 000
Sum	6 200	7 000
TOTALT	25 515	25 550

1) Omfatter kontingenter, prosjektstøtte, stipend, følgforskning og posisjoneringsmidler mellom land og offentlige institusjoner.

2) Omfatter prosjektsamarbeid/ forskerutdanning/ kompetanseutveksling mellom forskere/ bedrifter/ institutter.

*****

Det vises til tabellen på neste side, som gir en spesifisert oversikt over budsjett 2002, sammenlignet med revidert budsjett 2001 fordelt etter budsjettposter og ulike finansieringskilder.

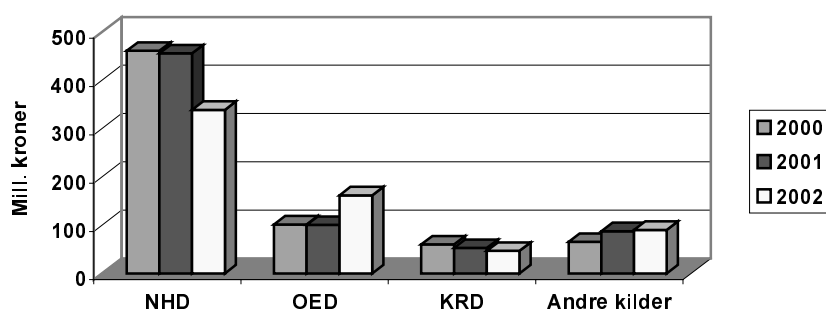

4.2 Industri og energi

4.2.1 Inntekter og føringer

IEs budsjett for 2002 utgjør 637 mill. kroner, en nedgang på 8,4 % i forhold til nivået i 2001. For Nærings- og handelsdepartementet (NHD) er nedgangen på 116 mill. kroner eller 25,5 % i forhold til nivået i 2001. Nedgangen er i sin helhet tatt over budsjettpost 50.1. "Brukerstyrt forskning". Nedgangen i IEs midler fra NHD har til noen grad blitt kompensert med en økning i de midler IE får fra andre departement, herunder først og fremst Olje- og energidepartementet (OED) som har økt fra 100,6 mill. kroner i 2001 til 161,6 mill. kroner i 2002. NHD står for 53 % av IEs budsjett i 2002, OED for 25 %. I 2001 lå de tilsvarende andeler på henholdsvis 65 % og 14 %. Se figur 4.2.1 nedenfor og tabell 4.2.1 på neste side.

Figur 4.2.1: Inntekter i perioden 2000-2002 fordelt på viktigste inntektskilder. Mill. kroner.

Nedgangen i midlene fra NHD må ses på bakgrunn av skatteinsentivordningen som blir innført fra og med 2002. Økningen i midlene fra OED må ses i sammenheng med at OEDs bevilgning til programmet DEMO 2000 nå bevilges over kapitel 1830.50. I 1999 ble bevilgningen gitt over kap. 2441 og ble da *ikke* tatt inn i IEs ordinære budsjett. Bevilgningen for 2002 utgjør 20,0 mill. kroner. For øvrig må økningen ses i sammenheng med OEDs bevilgning til aktiviteten "Utvikling av renseteknologi for gasskraftverk" innenfor IEs "Program for Energi, miljø, bygg og anlegg". Økningen i midler fra andre departement enn NHD, OED og KR D har sammenheng med en bevilgning fra AAD på 15,0 mill. kroner er øremerket en ny aktivitet innenfor "Olje- og gass programmet", nemlig "Helse, miljø og sikkerhet i petroleumssektoren".

Det overordnede mål for NHDs bevilgning er at denne skal bidra til å øke verdiskapingen i næringslivet og til utvikling av et konkurransedyktig næringsliv. I NHDs St. prp. nr.1 for 2002 er betydningen av å etablere og videreutvikle teknologiske fagmiljøer med internasjonal spisskompetanse, og betydningen av å få flere bedrifter til å ta i bruk FoU, særlig framhevet.

I St. prp.1 for 2002 for NHD er videre angitt følgende, mer spesifikke mål for den næringsrettede brukerstyrte forskningen (post 50.1) og for innovasjonstiltakene (post 50.3):

- større næringslivsfinansiering, både i NFRs programmer og i FoU generelt
- å få flere bedrifter, særlig SMB-bedrifter, til å engasjere seg i systematisk FoU-virksomhet
- økt antall FoU-baserte nyetableringer og antall innovasjoner i eksisterende bedrifter
- høyere andel prosjekter med miljørelevans
- å få flere bedrifter til å utnytte avansert informasjonsteknologi.

Dette, sammen med NHDs føringer på *underposter*, gir viktige budsjettmessige føringer for Forskningsrådet og for Området for Industri og energi. NHDs tildelingsbrev vil kunne gi ytterligere, mer detaljerte føringer.

Tabell 4.2.1: Inntekter. Fordeling etter finansieringskilde, spesifisert på kapittel og post
Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. Beløp i 1000 kroner.

	Budsjett 2001	Revidert budsjett 2001	Budsjett 2002	Endring 2001- 2002
Nærings- og handelsdepartementet (NHD)				
Kap. 920 , post 50 Brukerstyrt forskning og innovasjonstiltak	454 355	454 355	338 550	-25,5 %
Kap. 900 , post 21 Forskningsseminar i Tokio		985		
Sum	454 355	455 340	338 550	-25,6 %
Olje-, og energidepartementet (OED)				
Kap. 1830 , post 50 Brukerstyrt forskning	100 200	100 200	161 600	61,3 %
Sum	100 200	100 200	161 600	61,3 %
Miljøverndepartementet (MD)				
Kap. 1410 , post 51 Klimateknologi	22 650	22 650	13 000	-42,6 %
Sum	22 650	22 650	13 000	-42,6 %
Fiskeridepartementet (FID)				
Kap. 1023 , post 50 Havner, infrastruktur og sjøtransport	2 000	2 000	2 000	0,0 %
Sum	2 000	2 000	2 000	0,0 %
Kommunal- og regionaldepartementet (KRD)				
Kap. 536 , post 51 Risiko- og sårbarhetsforskning ¹⁾	2 600			
Kap. 552 , post 53 FORNY-programmet	14 000	14 000	13 500	-3,6 %
Kap. 552 , post 53 REGINN	4 000	4 000		
Kap. 552 , post 53 SMB-kompetanse/SMB-Høgskole	19 500	19 500	20 250	3,8 %
Kap. 552 , post 53 TEFT	14 000	14 000	12 600	-10,0 %
Kap. 552 , post 53 Kunnskapsgrunnlaget	1 000	1 000	450	-55,0 %
Sum	55 100	52 500	46 800	-10,9 %
Samferdselsdepartementet (SD)				
Kap. 1301 , post 50 Telependling/fjernerarbeid (NIN)	350	350		
Kap. 1301 , post 50 Transportforskning	11 500	11 500	12 500	8,7 %
Kap. 1301 , post 50 Telekommunikasjonsforskning	20 100	20 100	21 000	4,5 %
Sum	31 950	31 950	33 500	4,9 %
Arbeids- og administrasjonsdepartementet (AAD)				
Kap. 1575 , post 50 Risiko- og sårbarhetsforskning ¹⁾		2 600	2 600	0,0 %
Kap. 1575 , post 50 Helse, miljø, sikkerhetsforskning i petroleumsvirks.			15 000	
Sum		2 600	17 600	576,9 %
Undervisning og forskningsdepartementet (UFD)				
Kap. 274 , post 21 SMB-Kompetanse	1 000		2 000	
Kap. 286 , post 50 Fondet for forskning og nyskaping	4 000	4 000		
Sum	5 000	4 000	2 000	-50,0 %
Sosialdepartementet (SOS)				
Kap. 675 , post 50 IT-FUNK	4 000	4 000	4 230	5,8 %
Sum	4 000	4 000	4 230	5,8 %
SUM DEPARTEMENTENE	675 255	675 240	619 280	-8,3 %
Diverse inntekter	15 000	20 352	17 800	-12,5 %
SUM TOTALT	690 255	695 592	637 080	-8,4 %

1) Budsjettansvar for risiko og sikkerhetsforskning overført fra KRD til AAD pr. 1/4-01

I OEDs St. prp. og OEDs tildelingsbrev for 2002 vektlegger at OEDs midler skal:

- ivareta langsiktig kompetanseutvikling og konkurransekraft i berørt industri,
- sikre en samfunnsøkonomisk og bærekraftig forvaltning av Norges naturressurser

- bidra til å sikre en rasjonell og kostnadseffektiv utnyttelse av norske energi- og petroleumsressurser, herunder å bidra til å sikre økt verdiskaping og velferd for kommende generasjoner

Av OEDs bevilgning til IE i 2002 er 50 mill. kroner øremerket aktivitet innenfor ”*utvikling av renseteknologi for gasskraftverk*”, 20 mill. kroner er øremerket programmet DEMO 2000.

IEs bevilgning fra øvrige departementer er alle øremerket bestemte program og aktiviteter.

4.2.2 Mål og prioriteringer

IEs mål er å bidra til dette gjennom næringsrettet forskning og utvikling. Nyskaping gjennom innovasjon i klynger og verdikjeder og i enkeltprosjekter er ett av de viktigste målene. Bak IEs brukerstyrte innovasjonsprogram ligger det en klar forutsetning om at støtten skal utløse privat FoU-innsats utover Forskningsrådets bidrag.

Viktige mål for IE i årene fremover vil være å bidra til å:

- utløse den vekst i næringslivets eget FoU-engasjement som er nødvendig for å realisere Regjeringens ”OECD-mål”.
- fremme innovasjon og verdiskapning i norsk næringsliv.
- utvikle ”*vinnende FOU-koalisjoner*”, spesielt med sikte på økt FoU-engasjement i SMB - bedrifter.
- stimulere til at norsk og utenlandsk næringsliv i større grad velger å lokalisere sitt FoU-arbeid til Norge.

Den dramatiske nedgangen i IEs budsjett – spesielt over NHDs budsjettpost 50.1 ”*Brukerstyrt forskning*” – vil nødvendigvis føre til at nivået på målene må reduseres og/eller utsettes i tid.

4.2.3 Fordeling av budsjett

Fordeling av budsjett på virkemidler

IEs virksomhet skjer 2002 innenfor to av Forskningsrådets virkemidler:

- brukerstyrte program
- frittstående prosjekter

I tillegg vil virksomheten også omfatte IEs nye virkemiddel ”*Kompetanseprosjekter med brukermedvirkning*” (KMB). Organisasjonsmessig er KMB-prosjektene tilknyttet IEs brukerstyrte innovasjonsprogram.

IE vil fra 2002 operere med følgende 7 nye innovasjonsprogram og 2 nye tverrgående program:

- Program for maritim virksomhet og offshore operasjoner (MAROFF)
- Olje- og gass programmet
- Program for IKT – informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT)
- Program for Tjenesteyting, handel og logistikk (PULS)
- Program for Energi, miljø, bygg og anlegg (EMBa)
- Program for prosess- og biomedisinsk industri (PROSBIO)
- Program for vareproduksjon og materialforedling (VAREMAT)
- Program for mobilisering for FoU-relatert innovasjon (MOBI)
- Kommersialisering av FoU-resultater (FORNY)

I tillegg videreføres aktivitetene i programmene *Verdiskaping 2010 (VS 2010)* og *Fakta grunnlaget for nærings- og innovasjonspolitikken (FAKTA)*, slik at man etter omorganiseringen nå kun vil operere med 11 program i alt.

Tabell 4.2.2: Totalt budsjett, herav generelle midler. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1 000 kroner.

	Totalt		Herav generelle midler	
	Rev.budsj. 2001	Budsjett 2002	Rev.budsj. 2001	Budsjett 2002
Brukerstyrte programmer	662 955	599 480	551 905	477 550
Sum programmer	662 955	599 480	551 905	477 550
Internasjonalt samarbeid (EUREKA etc) ¹⁾	14 985	7 000	14 000	7 000
Strategiske utviklingsprosjekter	10 352	4 600	10 000	4 600
Øvrig prosjekt og miljøstøtte ²⁾	7 300	6 000	7 300	6 000
Sum frittstående prosjekter	32 637	17 600	31 300	17 600
Sekretariat for skatteinsentivordningen (FUNN)	0	20 000	0	20 000
Sum TOTALT	695 592	637 080	583 205	515 150

1) Inkluderer foruten sektorvise EUREKA-avsetninger, prosjektetableringsstøtte og bilateralt teknologisamarbeid

2) Inkluderer bl.a bevilgninger til EU Innovation Relay Center og SMB Innovasjon

I tillegg til virksomheten innenfor IEs program (og frittstående prosjekter) vil IE i 2002 ha virksomhet ved at Forskningsrådet har blitt tillagt ansvaret for oppfølging av skatteinsentivordningen som blir innført fra 2002, hvor bedrifter med mindre enn 100 ansatte gis mulighet til (innenfor visse rammer og begrensninger) å få skattefradrag for sin FoU-utgifter.

Fordeling etter Forskningsmeldingens tematiske satsninger

Forskningsrådet har i budsjettet for 2002 lagt stor vekt på de prioriterte temaområdene i Forskningsmeldingen: Marin forskning, forskning om informasjons- og kommunikasjonsteknologi, forskning om medisin og helse og forskning i skjæringsfeltet mellom miljø og energi. Både grunnforskning og næringsrettet forskning - herunder både brukerstyrt og strategisk forskning- inngår i alle de fire tematiske satsningene. IEs ansvarsområde vil i hovedsak ligge innenfor brukerstyrt, næringsrettet forskning. Om lag 70 % av IEs samlede midler i 2002 er definert innenfor Forskningsmeldingens prioriterte temaområder. Tabell 4.2.3 viser fordelingen innenfor disse.

Tabell 4.2.3: Totalt budsjett. Fordeling etter Forskningsmeldingens tematiske satsinger. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1 000 kroner.

	Rev.bud. 2001	Budsjett 2002
Informasjons- og kommunikasjonsteknologi	242 800	191 000
Marin forskning	23 500	18 400
Medisin og helse	43 600	27 300
Skjæringsfeltet mellom miljø og energi ¹⁾	167 850	201 400
Grunnforskning for øvrig	4 000	
Annet ¹⁾	193 490	181 180
Sum bevilgninger over departementenes budsjett	675 240	619 280

1) Inkluderer også petroleumsforskning

IKT står som stikkord for iøynefallende utviklingstrekk i nærings- og samfunnsliv ved inngangen til et nytt århundre. Norsk IKT-næring har på en del områder vist seg vekstkraftig og internasjonalt konkurransedyktig. Næringen er sterkt avhengig av FOU og forskningen bør øke i omfang hvis Norge fremdeles skal hevde seg. Utfordringen ligger i å få til en konsentrert innsats på noen utvalgte områder, med det siktemål å bli verdensledende innenfor disse. Ikke

minst er det viktig for å ha større muligheter i fremtiden for å beholde spesialiserte, vekstorienterte, men små norske selskaper i Norge og på norske hender. I tillegg til de direkte næringsrettede betraktningene er det også svært viktig at IKT forskningen har tilgang på avansert infrastruktur både som generelt arbeidsredskap og som grunnlag for eksperimenter.

Norge er i en unik situasjon med store energiresurser, en relativt sterk energiindustri, en energisektor som er betydningsfull internasjonalt og flere fremragende fagmiljøer både innen energi- og klimaforskning. Slik Norges situasjon er; næringspolitisk, miljø,- og klimapolitisk og energipolitisk er det sterke argumenter for økt FoU-satsing innenfor et bredt område; det vil videre være et kontinuerlig behov for å fornye og supplere kunnskapen om forhandlingsprosessene om klima generelt og hvordan avtalene påvirker rammebetingelsene i Norge. Norge har store gassreserver. Sentrale utfordringer knyttet til anvendelse av naturgass er å finne gode metoder for avkarbonisering og omdanning av naturgass til hydrogen og andre energiprodukter.

Fordeling av budsjett på sektorer

IEs program- og budsjettstruktur i 2002 er lagt opp etter samme inndeling som inndelingen av NHDs budsjettposter. Program- og budsjettstrukturen slik den nå foreligger er omstrukturert i forhold til program- og budsjettstrukturen i 2001. For sammenlignings skyld er inndelingen i 2001 konvertert til samme inndeling som i 2002 i tabell 4.2.4.

Tabell 4.2.4: Totalt budsjett og herav generelle midler. Fordeling etter sektor. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1 000 kroner.

Sektor	Revidert budsjett 2001			Budsjett 2002		
	I alt	herav		I alt	herav	
		Generelle midler	Andre midler		Generelle midler ¹⁾	Andre midler
<i><u>Brukerstyrt forskning:</u></i>						
Maritim virksomhet/offshore operasjoner	49 555	38 855	10 700	34 750	25 750	9 000
Sektor for olje og gass	36 100	36 100	0	70 400	55 400	15 000
IKT-sektoren	97 800	82 400	15 400	77 130	61 100	16 030
Tjenesteyting, handel og logistikk	66 400	46 200	20 200	46 200	24 500	21 700
Energi, miljø, bygg og anlegg	144 450	144 150	300	154 300	154 300	0
Prosess- og biomedisinsk industri	63 600	63 600	0	42 400	42 400	0
Vareproduksjon og materialfordling	88 652	85 700	2 952	68 400	65 800	2 600
Sum brukerstyrt forskning	546 557	497 005	49 552	493 580	429 250	64 330
<i><u>Innovasjonstiltak:</u></i>						
Sektor for brobygging	102 350	54 500	47 850	76 600	32 500	44 100
Kommersialisering av FoU-resultater	39 400	25 400	14 000	40 900	27 400	13 500
Kunnskapsgrunnlaget for næringspol.	4 400	4 400	0	4 000	4 000	0
Sum innovasjonstiltak	146 150	84 300	61 850 0	121 500	63 900	57 600
<i><u>Infrastrukturiltak:</u></i>						
Internasjonalt, bilateralt teknologisamarb.	2 985	2 000	985	2 000	2 000	0
Administrasjon av skatteincentivordn.				20 000	20 000	0
Sum infrastrukturiltak	2 985	2 000	985 0	22 000	22 000	0
Sum i alt	695 692	583 305	112 387 0	637 080	515 150	121 930

1) Fordelingen av midler fra NHD på sektor er gjort for NFR har mottatt NHDs tildelingsbrev, denne kan derfor bli endret

Gitt nedgangen i IEs midler fra NHD på i alt 115 mill. kroner i forhold til budsjettet i 2001, vil fordelingen av IEs budsjett for 2002 i stor grad være bestemt av inngåtte forpliktelser for 2002. Kuttet over NHDs budsjett er tatt over NHDs budsjettpost 50.1 "Brukerstyrt forskning" hvilket berører IEs 7 nye innovasjonsprogram som alle starter opp i 2002. IEs tverrgående program som derimot alle mottar midler over NHDs budsjettpost 50.3 "Innovasjonstiltak" er

lite berørt. Disse program mottar dessuten også betydelige midler fra andre departement, herunder hovedsakelig fra KRD. For innovasjonsprogrammene er rammen fra NHD redusert med 1/3-del i forhold til budsjettammen for tilsvarende program i 2001. Selv om majoriteten av programmene formelt sett starter opp i 2002, har de alle med seg tilsagn og forpliktelser inngått i de program som ble avsluttet i 2001, og i og med at Forskningsrådet er forpliktet til å innfri gitte tilsagn, har fordelingen av foreliggende tilsagn for 2002 vært bestemmende for fordelingen av IEs budsjett mht fordeling av IEs midler fra NHD.

4.2.4 Resultatmål for sektorene

Sektor for maritim virksomhet og offshore operasjoner.

- 8 doktorgradsstipendiater skal bli finansiert med midler fra sektorens program.
- 30 ferdigstilte nye og/eller forbedrede metoder/modeller/prototyper skal ha blitt utviklet.
- 5 nye bedrifter og/eller ny virksomhet i eksisterende bedrifter skal ha blitt etablert
- 15 bedrifter skal ha innført ny teknologi som følge av deltagelse i sektorens program
- 45 prosjekt skal ha etablert nettverk med andre aktører

Sektor for olje og gass.

- minst 25 doktorgradsstipendiater skal bli finansiert med midler over sektorens program, herav skal 7 være igangsatt i 2002.
- 6 nye og/eller forbedrede produkter/tjenester skal ha blitt utviklet.
- Minst 5 prosjekt innenfor IEs nye virkemiddel "Kompetanseprosjekter med brukervedvirkning" (KMB) skal ha blitt igangsatt
- 5 nye prosjekter skal ha oppnådd "EUREKA-status" og/eller ha etablert annet formelt internasjonalt samarbeid.
- Minst 2 nye SMB-bedrifter skal delta i sektorens prosjekter

IKT-sektoren.

- 16 doktorgradsstipendiater skal bli finansiert med midler over sektorens program
- 18 % av sektorens bevilgning skal gå til prosjekter som inngår i internasjonalt samarbeid.
- 10 % av sektorens bevilgning skal gå KMB-prosjekter og inngå i "kompetanseutvikling gjennom FoU-allianser".
- sektorens bevilgninger skal bidra til utløsning av FoU-innsats i næringslivet som minst utgjør 60 % av totalkostnaden i sektorens program.

Sektor for tjenesteyting, handel og logistikk.

- 15 doktorgradsstipendiater skal bli finansiert med midler over sektorens program
- 3 nye metoder for kunnskapsutvikling i bedrifter og nettverk skal ha blitt utviklet.
- 30 nye og/eller radikalt forbedrede produkter og tjenester skal ha blitt utviklet
- 4 nye bedrifter og/eller nye forretningsområder i eksisterende bedrifter skal ha blitt etablert.
- grunnlaget for etablering av 1 ny integrert leveringskjede skal ha blitt utviklet.
- 8 søknader om forprosjektmidler til deltagelse i EU's rammeprogram og 1 søknad om midler til ett EUREKA-hovedprosjekt skal ha blitt innvilget.
- 4 nye bedrifter med bevilgning fra sektorens program skal ha kommet med i ett (eller flere) internasjonale nettverk.

Sektor for energi, miljø, bygg og anlegg.

- 40 doktorgradsstipendiater skal bli finansiert med midler over sektorens program
- 3 nye bedrifter skal ha blitt etablert.
- Minst 30 % av sektorens bevilgninger i 2002 skal gå til KMB-prosjekter

- Minst 30 % av sektorens prosjekter skal ha internasjonalt samarbeid som en vesentlig dimensjon.

Sektor for prosess- og biomedisinsk industri.

- 25 doktorgradsstipendiater skal bli finansiert med midler over sektorens program, hvorav 15 skal ha disputert.
- Minst 9 nyetablerte og forskningsbaserte bedrifter skal delta i prosjekter tilknyttet sektorens program
- Minst 35 % av sektorens bevilgninger i 2002 skal gå til KMB-prosjekter.
- Minst 50 % av sektorens prosjekter skal ha internasjonalt samarbeid som en vesentlig dimensjon.

Sektor for vareproduksjon og materialforedling.

- 30 doktorgradsstipendiater skal bli finansiert med midler over sektorens program.
- 30 vitenskapelige publikasjoner skal ha blitt utgitt internasjonale tidsskrifter med referee.
- 70 nye og/eller forbedrede produktet og tjenester skal ha blitt utviklet.
- Minst 50 % av sektorens prosjekter skal ha internasjonalt samarbeid som en vesentlig dimensjon.

Sektor for brobygging.

Innenfor programmet ”Mobilisering for FoU-relatert innovasjon” (MOBI) har man satt følgende resultatmål :

- et landsdekkende tilbud til bedrifter med liten FoU-erfaring skal ha blitt etablert
- 350 bedrifter skal inngå i prosjektporteføljen i programmet, herav skal 80 % være nye bedrifter som ikke har deltatt tidligere.
- 90 % av bedriftsprosjektene skal involvere SMB-bedrifter.
- 30 % av bedriftsprosjektene skal videreføre FoU-arbeidet gjennom andre FoU-programmer i Forskningsrådet og/eller til andre innovasjonsrettede virkemidler, herunder skatteincentivordningen for FoU i næringslivet.
- minimum 22 forsknings- og utdanningsinstitusjoner skal inngå prosjektporteføljen, samtidig som prosjektene skal være godt forankret i forsknings- og utdanningsinstitusjonenes ledelse og faglige miljøer.

Innenfor programmet ”Verdiskaping 2010 – Bedriftsutvikling gjennom bred medvirkning” (VS 2010) har man satt følgende mål:

- 8 doktorgradsstipendiater (nye og løpende) skal være under finansiering med midler fra programmet.
- 12 vitenskapelige publikasjoner skal ha blitt utgitt i internasjonale tidsskrifter med referee.
- 8 selvstendige ”moduler” skal ha blitt etablert og i full virksomhet i løpet av 2002
- 10 stabile bedriftsnettverk skal være etablert.
- 100 bedrifter skal ha deltatt i forpliktende utviklingsaktiviteter innenfor programmet, inkludert, inkludert bedriftsnettverkene skal antall bedrifter som har deltatt være 300
- 20 forskere skal ha deltatt med minst 20 % av sin totale årsverksinnsats innenfor programmet prosjekter.

Sektor for kommersialisering av FoU-resultater.

- 300 kommersialiserbare og forskningsbaserte forretningsidéer skal ha blitt identifisert, hvorav 50 skal ha blitt gjennomført.
- bidratt til etablering av et landsdekkende tilbud til alle forskere i miljøer innenfor i universitets- høgskole- og instituttsektoren.

- startet forberedelse for etablering av en spesialisert kommersialiseringsenhet innenfor biomedisinsk forskning.
- bidratt til etablering av et samspillende virkemiddelapparat som vil kunne gi et mer helhetlig tilbud i fasene frem til at ordinære markedsmekanismer kan overta.

Sektor for kunnskapsgrunnlaget for nærings- og innovasjonspolitikken.

- vitenskapelige artikler i anerkjente internasjonale tidsskrifter med refereordning skal ha blitt publisert
- 10 rapporter, med primært formål er å øke kunnskapsnivået hos programmets brukere, skal ha blitt publisert
- minst 2 doktorgradsstipendiater skal bli finansiert med midler over sektorens program
- økt deltagelsen av forskere innenfor sektorens program i internasjonale vitenskapelige fora, slik at minst 3 nye varige internasjonale kontakter skal ha blitt etablert.
- brakt nasjonale forskningsmiljøer og relevante bedriftsmiljøer nærmere sammen slik at 3 nye samarbeidskonstellasjoner har blitt etablert.

4.2.5 Budsjettmessige bindinger og handlefrihet for senere år

I likhet med tidligere år går IEs budsjett i hovedsak til brukerstyrte programmer. Posten "frittstående prosjekter" omfatter i hovedsak IEs bevilgninger til EUREKA-prosjekter, EU Innovation Relay Center og SMB Innovasjon. Avsetningen til posten "Felleskostnader" gjelder avsetningen FUNN-sekretariatet og som gjelder dekning av utgifter ved at Forskningsrådet (ved Område for Industri og energi) har blitt gitt ansvaret for den administrative oppfølgingen av "skatteinsentivordningen" som blir innført i 2002.

Tabell 4.2.5: Budsjettmessige konsekvenser for senere år. Generelle midler til forskningsformål. Budsjett 2002, tilsagn 2003-2004. 1 000 kroner.

	Budsjett 2002	Tilsagn 2003 ¹	Tilsagn 2004 ¹	Tilsagn i % av budsjett 2002	
				2003	2004
Programmer	477 550	238 300	141 000	49,9 %	29,5 %
Frittstående prosjekter	17 600	8 525	7 400	48,4 %	42,0 %
Felleskostnader ²⁾	20 000	20 000	20 000	100,0 %	100,0 %
SUM TOTALT	515 150	266 825	168 400	51,8 %	32,7 %

1. Gjelder kun tilsagn på inngåtte kontrakter for 2001-prosjekter inngått før 1/11-01

2. Gjelder utgifter ifm administrasjonen av skatteinsentivordningen (FUNN-sekretariatet)

IE vil i 2002 starte opp med 9 nye program (av i alt 11). Alle disse har imidlertid tilsagn (dvs inngåtte kontrakter på prosjektnivå) overført fra program som ble avsluttet i 2001. Dette sammen med nedgangen i IEs budsjett i 2002 over NHDs budsjettpost "Brukerstyrt forskning" gir at de som får hoveddelen av sitt budsjett over denne budsjettposten i NHD ikke vil ha noen handlingsfrihet i 2002. Ledige midler vil kun finne sted i program med midler fra andre departement enn NHD. Dette vil i hovedsak gjelde program som: "Energi, miljø, bygg og anlegg" og "Olje og gass" som begge mottar betydelige midler fra OED. IKT-programmet og Program for tjenesteyting, handel og logistikk får i tillegg til midler fra NHD også midler fra SD. Disse vil imidlertid være øremerket transport- og telekommunikasjonsforskning

For 2003 vil "frihetsgraden" hva angår generelle midler (dvs midler fra NHD, OED, FID og MD) være ca. 50 % dersom budsjettnivået blir på nivå med hva det er i 2002 og gitt nivået på inngåtte kontrakter ved inngangen til 2002 (se tabell 4.2.5 på foregående side).

4.2.6 Doktorgradsutdanning

I 2001 det utført i alt 231 FoU-årsverk av doktorgradsstipendiater som var finansiert over IEs brukerstyrte program. I 2002 er FoU-innsatsen anslått til å bli redusert til bare 169 FoU-årsverk. Den markerte nedgangen har sammenheng med blant:

- nedgangen i IEs inntekter som fører til at flere av IEs programmer ikke har midler i 2002 til å igangsette nye doktorgradsstipendiater.
- at IEs programportefølje blir totalt omstrukturert fra 2001 til 2002 slik at programmene som ble avsluttet i 2001 var tilbakeholdne med å igangsette nye prosjekter helt mot slutten av sin programperiode, samtidig som flere av de nye programmene som starter opp i 2002 ikke har midler til å igangsette nye prosjekter. Alle igangsatte prosjekter vil imidlertid bli videreført.

Om lag ¼-del av årsverkene er anslått å bli utført av doktorgradsstipendiatene av kvinner, en andel som er noe høyere enn tilsvarende andel i 2001 (jfr. tabell 4.2.6).

Tabell 4.2.6: Doktorgradsstipendiater. Anslag 2001, plantall 2002. Totale årsverk.

	Totale FoU-årsverk	
	Anslag 2001	Plantall 2002
Sektor for maritim virksomhet og offshore operasjoner	8	8
Sektor for olje og naturgass	19	25
IKT-sektoren	28	16
Sektoren for tjenesteyting, handel og logistikk	22	15
Sektor for energi, miljø, bygg og anlegg	57	40
Prosess- og biomedisinsk industri	48	25
Sektor for vareproduksjon og materialforedling	40	30
Innovasjonstiltak	9	10
SUM TOTALT	231	169
<i>- herav andel kvinner (%)</i>	<i>23 %</i>	<i>25 %</i>

4.2.7 Internasjonalt forskningssamarbeid

Innenfor Forskningsrådets "Strategi for næringsrettet FoU" er internasjonalt FoU-samarbeid prioritert i betydelig grad. Slikt FoU-samarbeid vil kunne gi tilgang til de fremste kompetansemiljøene og vil også være med på å øke norsk næringslivs internasjonale konkurransevne. Et overordnet kriterium for medvirkning fra IEs side i slikt internasjonalt FoU-samarbeid er at dette skal bidra til økt verdiskapning og kunnskapsutvikling i Norge. IEs innsats i 2002 er derfor i hovedsak konsentrert mot deltakelse i EUs rammeprogram og mot EUREKA-samarbeidet, samt i forhold til Sørøst-Asia. Støtte til bedriftsprosjekter hvor det inngår internasjonalt samarbeid er også prioritert. Nedgangen i IEs budsjett i 2002 medfører imidlertid til at IEs innsats blir vesentlig redusert i 2002 i forhold til 2001 (jfr. tabell 4.2.7).

Tabell 4.2.7: Internasjonalt forskningssamarbeid. Anslag 2001, plantall 2002.
1 000 kroner.

	Anslag 2001	Plantall 2002
Organisert og avtalefestet internasjonalt forskningssamarbeid 1)		
EU	23 500	15 000
EUREKA	19 800	13 000
Nordiske	4 800	4 000
Øvrig samarbeid	28 600	20 000
Sum	76 700	52 000
Internasjonalt forskningssamarbeid for øvrig 2)		
Prosjektsamarbeid	29 600	18 000
Personbasert samarbeid		
Sum	29 600	18 000
TOTALT	106 300	70 000

1) Omfatter kontingenter, prosjektstøtte, stipend, følgeforskning og posisjoneringsmidler mellom land og offentlige institusjoner.

2) Omfatter prosjektsamarbeid/ forskerutdanning/ kompetanseutveksling mellom forskere/ bedrifter/ institutter.

Majoriteten av IEs programmer har i tidligere år alle hatt vesentlige innslag av internasjonalt engasjement. Det kan eksempelvis nevnes at om lag 400 av IEs FoU-prosjekter i 2001 (som tilsvarer 55 % av totalt antall FoU-prosjekter i dette år) inngikk i et internasjonalt samarbeid ; de fleste i et direkte samarbeid med utenlandske bedrifter og med FoU-miljøer.

IEs bevilgninger til prosjekter med internasjonal tilknytning utgjorde nærmere 350 mill. kroner i alt i 2001, en vesentlig økning fra nivået i 2000 hvor tilsvarende bevilgning lå på 307 mill. kroner. Økningen reflekterer at IEs kontraktpartnere nå i stadig sterkere grad oppretter internasjonale kontakter og relasjoner i gjennomføringen av sine prosjekter.

*****

Det vises for øvrig til tabellen på de neste sider, som gir en spesifisert oversikt over budsjett 2002, sammenlignet med revidert budsjett 2001 fordelt etter budsjettposter (sektorer og program) og ulike finansieringskilder.

4.3 Kultur og samfunn

4.3.1 Inntekter og føringer

De totale inntekter til Kultur og samfunn i 2002 forventes å bli ca. 480 mill. kroner. Dette er ca. 11 mill. kroner eller 2,3 % mer enn i revidert budsjett 2001. I Budsjett 2002 forventer KS en reduksjon i *generelle* midler på ca. 10 mill. kroner. Dette skyldes først og fremst at Fondsmidler for 2002 ikke er fordelt, men også en viss reduksjon i midlene fra MD og LD. På den annen side er det en gledelig økning i de generelle midlene til humaniora fra UFD. Det forventes en vekst i *spesielle* midler på ca. 25 mill. kroner eller 19 %, slik at den totale rammen for spesielle midler blir på 157 mill. kroner. Veksten skyldes først og fremst økte midler til KUPP, en ny satsing på Aldersforskning, et nytt program om Transportrisiko og sikkerhet, en større satsing på Arbeidslivsforskning og at KS har fått basisbevilgningsansvaret for Sintef-Teknologiledelse. Basismidlene til den samfunnsvitenskapelige instituttsektor har økt noe.

Kultur og samfunn har blitt tildelt 95,6 mill. kroner i generelle UFD-midler til humaniora. Dette innebærer en vekst på ca. 7,2 mill. kroner i forhold til 2001, noe som tilsvarer en vekst på ca. 8,2 %. Denne veksten ligger under Forskningsrådets vekstforslag i Budsjettforslag 2002. I Budsjettforslaget var det foreslått en vekst på 16,5 mill. kroner til humaniora. Tildelingen til samfunnsvitenskap er på 85,5 mill. kroner. Dette er en vekst på 2,7 mill. kroner i forhold til 2001. Veksten er på ca. 3,3 % i forhold til 2001. Heller ikke denne veksten er i tråd med Forskningsrådets budsjettforslag 2002. I veksten er det både innarbeidet kompensasjon for økte utgifter på grunn av momsreformen, og kompensasjon for at KS måtte øremerke 3 mill. kroner til VS 2010 fra og med 2001. Korrigert for disse tilleggene er det ingen vekst til samfunnsvitenskap, mens veksten til humaniora er reelt sett 7,1 %.

Tabell 4.3.1: Inntekter. Fordeling etter finansieringskilde, spesifisert på kapittel og post eller program/satsing. Revidert budsjett 2001, budsjett 2002. 1 000 kroner og prosentvis endring.

Kultur og samfunn			Rev.bud.	Budsjett	Endring
Inntektsbudsjett 2002			2001	2002	2001-02
Utdanning- og forskningsdepartementet					
Kap.	285 , post	52 Norges forskningsråd - humaniora	88 430	95 638	8,2 %
Kap.	285 , post	52 Norges forskningsråd - samfunnsvitenskap	82 729	85 450	3,3 %
Kap.	287 , post	54 Norges forskningsråd - forskningsinstitutter	33 965	36 984	8,9 %
Kap.	286 , post	50 Fondet for forskning og nyskapning	29 000	10 000	-65,5 %
<i>Sum</i>			<i>234 124</i>	<i>228 072</i>	<i>-2,6 %</i>
Kap.	228 , post	21 Evaluering av reform 97	8 500	8 500	0,0 %
Kap.	243 , post	1 Velferdsprogrammet	500	500	0,0 %
				5 000	
Kap.	228 , post	21 Kompetanse, utdanning og verdiskapning	9 000	9 000	0,0 %
<i>Sum</i>			<i>18 000</i>	<i>23 000</i>	<i>27,8 %</i>
Sum			252 124	251 072	-0,4 %

Tabellen fortsetter på neste side.

Kultur og samfunn			Rev.bud.	Budsjett	Endring
Inntektsbudsjett 2002			2001	2002	2001-02
Nærings- og handelsdepartementet					
Kap.	920 , post	50.1.1 Reiselivsforskning	8 000	5 600	-30,0 %
Kap.	920 , post	50.1.1 SKIKT	2 500	1 800	-28,0 %
Kap.	920 , post	50.1.6 Sysselsett. og arbeidsmarked	825		
Kap.	920 , post	50.1.6 Komp., utd. og verdisk.	1 300	1 300	0,0 %
Kap.	920 , post	50.1.6 Næring, finans og marked	3 100	3 325	7,3 %
Kap.	920 , post	50.1.6 Regional utvikling	500	500	0,0 %
Kap.	920 , post	50.3.2 BU-2000	3 700		
Kap.	920 , post	50.3.2 VS - 2010		3 700	
Kap.	920 , post	50.2.6 Grunnbevilgninger (SNF,TØI)	7 300	7 300	0,0 %
Kap.	920 , post	50.4.1 Strategiske program (TØI&SNF)	2 300	2 300	0,0 %
Kap.	921 , post	50.4.2 Regionale institutter	33200	34 200	3,0 %
Sum			62 725	60 025	-4,3 %
Olje- og energidepartementet					
Kap.	1830 , post	50.2.2 Strategisk program Nordisk inst. for sjørett	1 500	1 500	0,0 %
Kap.	1830 , post	50.2.2 Petroleumssektoren, PETROPOL	4 400	6 400	45,5 %
Sum			5 900	7 900	33,9 %
Landbruksdepartementet					
Kap.	1137 , post	50 Regional utvikling	2 500	2 500	0,0 %
Kap.	1137 , post	50 Reiselivsforskning	1 000	1 000	0,0 %
Kap.	1137 , post	50 Levekår, utv. og omstilling i landbruket	6 000	3 000	-50,0 %
Kap.	1150 , post	77 (Jordbruksavtalen) Landbrukshistorie	995		
Sum			10 495	6 500	-38,1 %
Miljøverndepartementet					
Kap.	1410 , post	51 Byutvikling	3 000	3 000	0,0 %
Kap.	1410 , post	51 Forskningsprog. (Kommuneloven)	900	900	0,0 %
Kap.	1410 , post	51 Forskningsprog. (Bolig og levekår)	850	850	0,0 %
Kap.	1410 , post	51 Forskningsprog. (Regional utvikling)	1 000	500	-50,0 %
Kap.	1410 , post	51 Forskningsprog. (Strategisk inst. prog. ved TØI)	500		
Sum			6 250	5 250	-16,0 %
Arbeids- og administrasjonsdepartementet					
Kap.	1500 , post	21. ARENA	800	800	0,0 %
Kap.	1500 , post	21.2 Levekår, utv. og omstilling i landbruket	200	0	
Kap.	1500 , post	21.2 Offentlig sektor i endring	2 000	2 000	0,0 %
Kap.	1500 , post	21.2 Sysselsetting og arbeidsmarked	2 500		
Kap.	1575 , post	50 Sysselsetting og arbeidsmarked	1 000		
Kap.	1575 , post	50 Arbeidslivsforskning		10 500	
Kap.	1575 , post	50 Sintf-Teknologiledelse (grunnbevilgning)		3 100	
Kap.	1500 , post	21.2 Samf. og kult. forut. for info.tek og kom.tek. (SKIKT)	500	500	0,0 %
Kap.	1500 , post	21.2 Næring, finans og marked	1 000	1 000	0,0 %
Kap.	1500 , post	21.2 Maktutredningen	12 000	12 000	0,0 %
Kap.	1500 , post	21.2 Velferdsprogrammet	900	900	0,0 %
Sum			20 900	30 800	47,4 %
Barne- og familiedepartementet					
Kap.		Velferdsprogrammet	16 800	16 000	-4,8 %
Kap.	846 , post	70.1 Kjønn i endring	1 000	3 000	200,0 %
Sum			17 800	19 000	6,7 %

Tabellen fortsetter på neste side.

Kultur og samfunn			Rev.bud.	Budsjett	Endring
Inntektsbudsjett 2002			2001	2002	2001-02
Finans- og tolldepartementet					
Kap.	1600 , post	21 Regional utvikling	200	200	0,0 %
Kap.	1600 , post	21 Skatteøkonomisk forskning	3 250	3 550	9,2 %
Kap.	1600 , post	21 Økonomisk kriminalitet	1 000	1 000	0,0 %
Kap.	1600 , post	21 Sysselsetting og arbeidsmarked	525		
Kap.	1600 , post	21 Næring, finans og marked	500	500	0,0 %
Sum			5 475	5 250	-4,1 %
Justisdepartementet					
Kap.	400 , post	11 Økonomisk kriminalitet	900	1 000	11,1 %
Kap.	400 , post	11 Offentlig sektor i endring	355		
Kap.	400 , post	11 Velferdsprogrammet (Forskning om vold)	1 500	1 500	0,0 %
Sum			2 755	2 500	-9,3 %
Kommunal- og regionaldepartementet					
Kap.	500 , post	21 Regional utvikling	1 900	2 200	15,8 %
Kap.	500 , post	21 Kommuneleven	2 500	2 500	0,0 %
Kap.	500 , post	21 Evaluering av plan og bygningsloven	3 000	3 000	0,0 %
Kap.	500 , post	21 Sysselsetting og arbeidsmarked	450		
Kap.	521 , post	71 IMER	2 300	2 500	8,7 %
Kap.	500 , post	21 IMER	1 500	1 500	0,0 %
Kap.	500 , post	21 Program for samisk forskning	500	500	0,0 %
Kap.	581 , post	78 Byutvikling	4 000	4 000	0,0 %
Kap.	581 , post	78 Bolig og levekår	3 000	4 000	33,3 %
Sum			19 150	20 200	5,5 %
Kulturdepartementet					
Kap.	320 , post	79 Program for kulturstudier	1 915	1 971	2,9 %
Sum			1 915	1 971	2,9 %
Samferdselsdepartementet					
Kap.	1301 , post	50 Byutvikling	1 000	1 000	0,0 %
Kap.	1301 , post	50 Strategisk instituttprogram til TØI	1 900	2 400	26,3 %
Kap.	1301 , post	50 Grunnbevilgning til TØI	3 300	3 400	3,0 %
Kap.	1301 , post	50 Regional utvikling	500	500	0,0 %
Kap.	1301 , post	50 Transportrisiko og sikkerhet		4 000	
Kap.	1301 , post	50 Samf. og kult. forut. for info.tek og kom.tek. (SKIKT)	8 000	8 600	7,5 %
Sum			14 700	19 900	35,4 %
Helsedepartementet					
Kap.	719 , post	50 Kommuneleven	400	400	0,0 %
Sum			400	400	0,0 %
Sosialdepartementet					
Kap.	614 , post	50 Velferdsprogrammet	2 500	3 500	40,0 %
Kap.	675 , post	50 Velferdsprogrammet	17 000	18 790	10,5 %
Kap.	2600 , post	50 Velferdsprogrammet	5 600	5 800	3,6 %
Sum			25 100	28 090	11,9 %
Utenriksdepartementet					
Kap.	100 , post	21 Europaforskning generelt	5 000	6 000	20,0 %
Sum			5 000	6 000	20,0 %
Sum spesielle midler			132 190	157 111	18,9 %
			318 499	307 747	-3,4 %
1.1.1.1.1 Sum generelle midler					
SUM DEPARTEMENTENE			450 689	464 858	3,1 %

Fortsetter på neste side.

Kultur og samfunn	Rev.bud.	Budsjett	Endring
Inntektsbudsjett 2002	2001	2002	2001-02
Diverse inntekter			
Kommuneloven(Kommunenes sentralforbund)	1 000	1 000	0,0 %
Idrett, samfunn og frivillig org. (KD-tippemidler)	9 500	8 500	-10,5 %
Landbrukshistorie	1 100		
PETROPOL (Statoil, Hydro)	600	1 500	150,0 %
Kjønn i endring (NHO)	600		
Ruhrgas	4 000	3 500	-12,5 %
Bibliotekforskning (Statens bibliotektilsyn m.f)	1 250		
Sum	18 050	14 500	-19,7 %
Tilført fra disposisjonsfondet			
SUM TOTALT	468 739	479 358	2,3 %

4.3.2 Mål og prioriteringer

Kultur og samfunns strategiplan tar utgangspunkt i Forskning for fremtiden og går inn for å styrke grunnforskningen, det internasjonale forskningssamarbeidet og rammebetingelsene for de forskningsutførende enhetene. Møteplass- og rådgivningsfunksjonen skal videreutvikles, og den tematisk orienterte forskningen i forhold til sentrale kunnskapsutfordringer i samfunnet skal styrkes. Følgende hovedprioriteringer gjelder i 2002:

- Fri prosjektstøtte i humaniora og samfunnsvitenskap
- Rekruttering
- Styrke rådgivnings- og møteplassfunksjonen
- Internasjonalt forskningssamarbeid
- Grunnbevilgninger og strategiske instituttprogram
- Demokrati, styring og fornyelse av offentlig sektor
- Økonomi og næringsutvikling
- Arbeidsliv og bedriftsutvikling
- Oppvekst, levekår og velferdstjenester
- Kunnskap, utdanning og livslang læring
- Kommunikasjon, språk, medier og IKT
- Planlegging, byutvikling og miljø
- Det flerkulturelle Norge
- Vitenskapsstudier og etikk

4.3.3 Fordeling av budsjett

Det er kun de generelle midlene fra UFD som ikke er øremerket det enkelte program eller aktivitet. Dette innebærer at det er først og fremst disse midlene områdestyret allokterer til ulike aktiviteter og programmer i budsjettfordelingen.

Generelle UFD-midler til *humaniora* ble økt med 8,2 mill. kroner i 2002. Dette er en betydelig vekst sammenlignet med tidligere år. Tildelingen er i hovedsak fordelt i henhold til KS' vekstforslag for 2002. Sammenlignet med revidert budsjett 2001 for humaniora innebærer dette at:

- Programmene Språkteknologi og Etikk, samfunn og bioteknologi startes opp, at Kjønnforskning videreføres og utvides, og at Etikkprogrammet etterfølges av en satsing på Forskerutdanning i etikk. Humanioras bidrag til IMER-forskningen videreføres og det avsettes midler til Velferdsprogrammet for å styrke humanistiske perspektiver i dette handlingsrettede programmet.

- Innenfor fri prosjektstøtte styrkes rammene til fagkomitéene vesentlig. Det samme gjelder rammene til Ibsen-studier og Vitenskapsstudier på grunn av økte forpliktelser.
- Innenfor Infrastruktur foreslås det å opprettholde store deler av tildelingen til HIT-senteret.
- Rammen til evaluering er styrket for å finansiere evalueringen av lingvistikk.

Samfunnsvitenskap er tildelt 85,5 mill. kroner i generelle UFD-midler i 2002. Dette er i realiteten en nullvekstramme dersom en korrigerer for kompensasjonen for øremerkinger og moms. Rammen er fordelt i forhold til nullvekstforslaget. Sammenliknet med revidert budsjett 2001 innebærer dette at:

- De aller fleste programmene videreføres med noe reduserte UFD-midler i forhold til 2001.
- Rammen til fagkomitéene styrkes svakt gjennom omfordeling fra Vitenskapsstudier.
- Innenfor Infrastruktur gis NSD en tilleggsbevilgning i forbindelse med fristillingen, og European Social Survey starter opp som et nytt tiltak i 2002.
- Innenfor Diverse FoU er rammen til evaluering styrket for å finansiere evalueringen av statsvitenskap.

Midlene fra de øvrige departementer som gir generelle midler, og de departementer som gir spesielle midler, er fordelt i henhold til departementenes øremerkinger.

Tabell 4.3.2: Totalt budsjett og herav generelle midler. Fordeling etter budsjettposter. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1 000 kroner.

	Totalt		Herav generelle midler	
	Rev.budsj. 2001	Budsjett 2002	Rev.budsj. 2001	Budsjett 2002
Brukerstyrte programmer	6 700	6 700	6 700	6 700
Grunnforskningsprogrammer	77 649	77 071	56 729	51 200
Handlingsrettede programmer	143 600	149 115	41 575	35 275
Sum programmer	227 949	232 886	105 004	93 175
Stipend	83 130	79 050	83 130	79 050
Prosjekt- og miljøstøtte				
Frittstående EU-prosjekter				
Andre frittstående prosjekter	23 400	15 400	23 400	15 400
Sum frittstående prosjekter	106 530	94 450	106 530	94 450
Grunnbevilgninger	71 109	74 924	62 809	65 424
Strategiske programmer	30 056	35 160	28 156	29 760
Andre infrastrukturtiltak		2 000		2 000
Sentre for fremragende forskning				
Sum infrastruktur	101 165	112 084	90 965	97 184
Kontingenter	650	650	650	650
Informasjon/formidling/publisering	3 500	3 500	3 500	3 500
Planlegging/utredning/evaluering	3 500	4 950	500	1 950
Stimuleringstiltak og nettverksbygging	25 945	26 050	11 850	12 050
Sum diverse FoU-aktiviteter	33 595	35 150	16 500	18 150
Disposisjonsfond	-1 500	3 788	-1 500	3 788
Sekretariater				
Andre felleskostnader	1 000	1 000	1 000	1 000
Sum felleskostnader	1 000	1 000	1 000	1 000
SUM TOTALT	468 739	479 358	318 499	307 747

Programmer

Verdiskaping 2010 (2001–2010) er en satsing i samarbeid med LO, NHO og SND. Et kjernepunkt i programmet er betydningen av de ansattes brede medvirkning for læring, utvikling og nyskaping i virksomhetene. Programmet støtter utviklingsprosjekter som gjennomføres i samarbeid mellom arbeidsforskere og private foretak. Programmet drives av IE i samarbeid med KS. Programmet foreslås finansert med 3 mill. kroner i UFD-midler og 3,7 mill. kroner fra NHD.

Program for samisk forskning (2001–2005) dekker følgende tema: språk, litteratur, historie, jus, politikk, identitet, oppvekst og utdanning, helse, miljøforvaltning og næringsutvikling. Forskningen i programmet skal bidra til rekruttering og kompetanseoppbygging og utvikling av samisk som vitenskapsspråk. Programmet finansieres med generelle UFD-midler fra humaniora og samfunnsvitenskap (2,5 mill. kroner + 1,2 mill. kroner), og med 0,5 mill. kroner fra KRD. Totalbudsjett for 2002 er på 4,2 mill. kroner.

Program for kulturstudier (1997–2002) har som målsetting å stimulere til kulturforskning som belyser aktuelle og sentrale spørsmål i kultur- og samfunnsdebatten. Tematisk vil det være fokus på kulturforståelse, kulturbrytning og kulturpolitikk i det moderne Norge, innenfor et komparativt og teoriutviklende perspektiv. Programmet finansieres i hovedsak med midler fra UFD, men det forventes også noe fra KD (2 mill. kroner). Totalbudsjettet for 2002 er på 14,5 mill. kroner, og det er avsatt 12,5 mill. kroner i UFD-midler.

Kunnskapsutvikling for norsk språkteknologi (2001–2006) har som mål å styrke grunnforskning og kompetanse innenfor datalingvistikk og taleteknologi, og språkteknologisk relevante områder innenfor andre fag. Programmet skal også bidra til forskning og utvikling med sikte på å få fram språkteknologiske ressurser og verktøy for talt og skrevet norsk i ulike varianter. Programmet er etablert som et samarbeid mellom Kultur og samfunn, Industri og energi og Naturvitenskap og teknologi. Programmet forventes finansiert med midler fra Fondet, men også med noe generelle UFD-midler. Det tas sikte på en ramme på 6 mill. kroner. Det er avsatt 2 mill. kroner i generelle UFD-midler for 2002.

Etikk, samfunn og bioteknologi (2002–2006) skal bidra til kompetanseoppbygging innenfor etiske, juridiske og samfunnsmessige aspekter ved moderne bioteknologi, utvikle forskningsbasert kunnskap på feltet, samt å styrke kommunikasjonen mellom eksperter og befolkningen når det gjelder moderne bioteknologi. Programmet omfatter etiske, juridiske og samfunnsmessige aspekter ved utvikling og bruk av moderne bioteknologi til matvareproduksjon, samt til diagnose, behandling og forebygging av sykdom. Programmet er en fellessatsing mellom områdene i Forskningsrådet, administrert av KS. Satsingen er tenkt finansiert med midler fra alle områdene. Det er avsatt 0,5 mill. kroner i UFD-midler i 2002, for å dekke KS andel. Det tas sikte på en totalramme på 5 mill. kroner i 2002.

Kjønnsforskning: kunnskap, grenser, endring (2001–2007) er et tverrfaglig humanistisk og samfunnsvitenskapelig program som skal bidra til styrking og fornyelse av kjønnsforskning som et eget kunnskapsfelt. Det skal bidra til kritisk refleksjon om kjønn, og langsiktig kompetanse- og miljøbygging innenfor feltet. Programmet finansieres i hovedsak med UFD-midler fra humaniora og samfunnsvitenskap, men det forventes også bidrag fra BFD (3 mill. kroner). Totalbudsjettet for 2002 er på 8,2 mill. kroner, og det er avsatt 3 mill. kroner fra humaniora og 2,2 mill. kroner fra samfunnsvitenskap.

ARENA (1994–2003) er et flerfaglig forskningsprogram om Europa, med hovedfokus på hvordan EU og andre europeiske samarbeidsregimer påvirker nasjonalstatens viktigste

funksjoner og institusjoner. Et hovedmål er å styrke norsk forskningskompetanse og bidra til empirisk og teoretisk forskning om effektene av et mer aktivt europeisk styringsnivå. Det er avsatt 6,5 mill. kroner i UFD-midler. Det forutsettes i tillegg finansiering fra AAD (0,8 mill. kroner). Den samlede ramme vil være 7,3 mill. kroner i 2002.

Ruhrigasprogrammene (2001 - 2005) administreres av Norges forskningsråd og er finansiert av Ruhrgas AG. Satsningen skal styrke samarbeidet mellom Norge og Tyskland gjennom akademisk utveksling innenfor fagene økonomi og jus. Budsjettet for 2002 har en ramme på 3,5 mill. kroner. Det vurderes å starte opp et nytt Ruhrgasprogram neste år innenfor andre av KS' fagfelt. Totalbudsjettet for 2002 vil da bli utvidet.

Kunnskapsutvikling i profesjonsutdanning og profesjonsutøvelse (KUPP) (1999 – 2004) skal fremme forskning knyttet til profesjonsutdanning ved de statlige høgskoler. Det vil legges flere perspektiver til grunn, blant annet et perspektiv rettet mot profesjonenes rolle, makt og virkemåte, et fag- og yrkesdidaktisk perspektiv og et perspektiv rettet mot profesjonenes praksisutøvelse. Også humanistiske perspektiver vil det bli viktig å få frem. Det er avsatt 1 mill. kroner fra humaniora og 4,5 mill. kroner fra samfunnsvitenskap. I tillegg forventes det 5 mill. kroner i spesielle midler fra UFD. Totalbudsjettet for 2002 er på 10,5 mill. kroner.

Samfunnsmessige og kulturelle forutsetninger for informasjons- og kommunikasjonsteknologi (SKIKT) (1998 - 2002) dekker et bredt samfunnsmessig felt og omfatter informasjonsteknologiens konsekvenser for arbeidsliv, sysselsetting og kompetansebehov, nye medier, språk og verdisyn i den teknologiske kulturen, samt teknologi- og vitenskapspolitikk. Programmet foreslås finansert med midler fra SD (8,6 mill. kroner), AAD (0,5 mill. kroner), NHD (1,8 mill. kroner) og med UFD-midler fra samfunnsvitenskap og humaniora (2,9 mill. kroner + 1,5 mill. kroner). Totalbudsjettet for 2002 er på 15,3 mill. kroner.

Offentlig sektor i endring (1997 - 2002) fokuserer på tre temaområder: Organisering av offentlig forvaltning, Kvalitet og effektivitet i offentlig forvaltning og tjenesteproduksjon, samt Politisk styring og legitimitet. Programmet finansieres med UFD-midler (8 mill. kroner) og med midler fra AAD (2 mill. kroner). Totalbudsjettet for 2002 er på 10 mill. kroner.

Bolig og levekår (1997-2002) skal styrke den forskningsbaserte kunnskapen om boligspørsmål og øke forståelsen for sammenhengene mellom bolig, boforhold og levekår. Prioriterte forskningstemaer er boligmarked, boligpolitikk og forskning om bolig, boforhold og omgivelsene. Programmet finansieres med midler fra KRD (4 mill. kroner), men også med midler fra MD (0,85 mill. kroner). Totalbudsjettet for 2002 er på 4,85 mill. kroner.

Internasjonal migrasjon og etniske relasjoner (2002-2004) er en tematisk satsning som skal videreføre tidligere forskningsinnsats på feltet. Målet er å vedlikeholde og bygge opp ny kunnskap om den internasjonale migrasjonen til Norge i forhold til følgende prioriterte områder: Det flerkulturelle samfunnet, transnasjonale samfunn, Norge i det internasjonale migrasjonsbildet og innvandrede kvinners situasjon. Kjønn skal gjennomgående fokuseres. Satsningen finansieres med UFD-midler for samfunnsvitenskap og humaniora (1,5 mill. kroner + 0,6 mill. kroner) og KRD (4 mill. kroner). Totalbudsjettet for 2002 er på 6,1 mill. kroner.

Velferdsprogrammet (1999 – 2007) har følgende tematiske områder: Velferd og levekår, Offentlig velferdspolitikk, Markedet og velferden og Familien. Forskingen skal belyse samfunnsendringer i lys av hvordan velferdsstat, marked og det sivile samfunn påvirker den enkeltes livssituasjon. Programmet inkluderer også delprogrammene Forskning om barnevern,

Forskning om funksjonshemmede, Evaluering av velferdslover, Aldersforskning og Forskning om vold. Programmet finansieres med generelle midler fra UFD (2,5 mill. kroner + 0,5 mill. kroner) og med spesielle midler fra UFD (0,5 mill. kroner), AAD (0,9 mill. kroner), BFD (16 mill. kroner), SOS (28 mill. kroner), JD (1,5 mill. kroner) og vil i 2002 ha et totalbudsjett på 50 mill. kroner.

Levekår i landbruket (2002) Programmet Levekår, utvikling og omstilling i landbruket (1996-2001) avsluttes ved årsskiftet 2001/02. I 2001 har Landbruksdepartementet bedt Forskningsrådet gjennomføre en ny levekårsundersøkelse og legge fram forslag til et faglig grunnlag for forskningsmessig oppfølging av undersøkelsen. Det legges opp til at SSB gjennomfører undersøkelsen tidlig 2002, samt at nevnte forslag om ny forskning legges fram for departementet før årsskiftet 2002. Det er avsatt 3 mill. kroner i 2002.

Regional utvikling (1998 – 2003) skal gi ny kunnskap om regionale utviklings- og omstillingsprosesser. Prioriterte forskningstema omfatter: Rammevilkår for næringsutvikling og konsekvenser for regional utvikling, Flytting, kommunikasjon og servicetilbud – funksjonelle regioner, Offentlig politikk for regional utvikling - konsekvenser, sammenlikning, samordning og Plan- og styringssystemet og regional utvikling. Programmet er organisert med en kombinasjon av tematiske og territorielle forskningsprosjekt. Programmet finansieres med generelle midler fra KR D (2,2 mill. kroner), LD (2,5 mill. kroner), MD (0,5 mill. kroner), FIN (0,2 mill. kroner), SD (0,5 mill. kroner) og NHD (0,5 mill. kroner). Totalbudsjettet for 2002 er på 6,4 mill. kroner.

Arbeidslivsforskning (2002-2011) representerer en forsterket satsing på arbeidslivsforskning med hovedmål å utvikle en langsiktig strategi og foreta tildelinger av primært brede, langsiktige prosjekter i miljøer med et tydelig engasjement på feltet. Programmet skal styrke den teoretiske og empiriske kunnskapen om endringer i arbeidslivet blant annet knyttet til ny teknologi (IKT), endrede markedsforhold (internasjonalisering), endrede kompetansekrav og ny organisering (fleksibilitet, fjernarbeid). Store utfordringer er også knyttet til knapphet på arbeidskraft, lønnsdannelse, arbeidsinnvandring, tidligpensjonering og sykefravær. Som et ledd i forberedelsen av satsingen gjennomføres forprosjekter i 2002. Programmet finansieres i 2002 med midler fra AAD (10,5 mill. kroner).

Næring, finans og marked (1997-2002) skal styrke den teoretiske og empiriske kunnskapen om dynamisk næringsutvikling og langsiktig økonomisk vekst. Forskningen skal gi norske beslutningstakere et bedre grunnlag for å forstå sammenhenger mellom økonomiske vekstprosesser, næringsutvikling og effektiv utnyttelse av samfunnets ressurser. Programmet finansieres med midler fra NHD (3,3 mill. kroner), AAD (1 mill. kroner), FIN (0,5 mill. kroner) og UFD (0,5 mill. kroner). Totalbudsjettet for 2002 er på 5,3 mill. kroner.

PETROPOL (2001 - 2005) skal sikre norske aktører nødvendig kunnskap og kompetanse til å kunne utforme strategier for å møte utfordringene fra internasjonalisering og omstilling innenfor petroleumssektoren. Forskningsinnsatsen vil bli konsentrert om fire problemområder og tema: Aktørenes strategier og deres implikasjoner, Energimarkeder under omforming, Nye petroleumsprovinser: etisk-normative og interkulturelle utfordringer og Petroleumssektoren som menneskelig kapital: kilde til ny verdiskapning?. Programmet finansieres med midler fra OED (6,4 mill. kroner) og enkelte oljeselskaper. Totalbudsjettet for 2002 er på 7,9 mill. kroner.

Reiselivsforskning (1998 - 2002) skal utvikle kunnskap som gir grunnlag for økt lønnsomhet og verdiskapning basert på en bærekraftig utvikling i reiselivsrelatert virksomhet. Følgende temaer vil bli belyst: Forbrukeratferd, Markedsorientert produktutvikling, Eierskap, struktur

og lønnsomhet og Samfunnsmessige og økonomiske virkninger. Kulturelle og miljømessige aspekter er ønsket belyst i temaene over. Programmet finansieres med midler fra NHD (5,6 mill. kroner) og LD (1 mill. kroner). Totalbudsjettet for 2002 er på 6,6 mill. kroner.

Reform 97 (1998 – 2002) er en forskningsbasert evaluering av Reform 97 i form av et forskningsprogram. Evalueringen vil ha stor faglig og tematisk bredde, men med det skolenære som et hovedperspektiv. Evalueringen gjøres på oppdrag fra UFD og vil ha et budsjett på 8,5 mill. kroner i 2002.

Skatteøkonomi (2000 - 2003) har som mål å bidra til kompetanseheving og rekruttering innenfor skatteøkonomisk forskning. Sentrale forskningstemaer i programmet er Betalingsordninger i offentlig sektor, Nasjonal og internasjonal mobilitet og økonomisk politikk, Fordelingsvirkninger og effektivitet og Svart økonomi. Programmet finansieres i sin helhet med midler fra FIN (3,55 mill. kroner).

Kommuneloven (1997 - 2002) skal kartlegge og analysere virkningene av den nye kommuneloven for det kommunale og fylkeskommunale styringssystemet, for den statlige styringen, og for innbyggerne, samt å øke kunnskapen og forskningskompetansen på de aktuelle områder, som grunnlag for eventuell ny lovgivning, tiltak eller endringsprosesser. Programmet finansieres med midler fra UFD (1 mill. kroner), MD (0,9 mill. kroner), KRD (2,5 mill. kroner), HD (0,4 mill. kroner) og Kommunenes sentralforbund (1 mill. kroner). Totalbudsjettet for 2002 er på 5,8 mill. kroner.

Byutvikling - Drivkrefter og planleggingsutfordringer (2000 - 2004) har som mål å øke den forskningsbaserte kunnskapen om byutvikling, spesielt fokusert på sammenhengene mellom næringsutvikling, infrastruktur, levekår og miljøforhold og identifisere de viktigste drivkrefter bak urbaniseringsprosessen i Norge. Forskingen skal klarlegge hvordan positive og negative konsekvenser av prosessen slår ut i forhold til ulike samfunnsinteresser og befolkningsgrupper og identifisere tiltak som kan bidra til utvikling av gode bysamfunn. Programmet finansieres med midler fra MD (3 mill. kroner), SD (1 mill. kroner), KRD (4 mill. kroner) og UFD (0,4 mill. kroner). Totalbudsjettet for 2002 er på 8,4 mill. kroner.

Idrett, samfunn og frivillig organisering (1998 - 2007) skal utvikle kunnskap om idrettens omfang, betydning og betingelser i det norske samfunn, samt benytte idretten som temaområde for å belyse generelle trekk ved samfunnsutviklingen, særlig med endringene i det sivile samfunn, i skjæringsfeltet mellom stat og marked. Programmet finansieres kun med spillemidler fra KD på 8,5 mill. kroner.

Kompetanse, utdanning og verdiskapning (1997 - 2002) skal frambringe ny kunnskap om forholdet mellom utdanning og samfunn med særlig vekt på sammenhengen mellom utdanning, opplæring og verdiskapning i arbeidslivet. Programmet finansieres med midler fra NHD (1,3 mill. kroner) og spesielle og generelle midler fra UFD (9 mill. kroner + 0,5 mill. kroner). Totalbudsjettet for 2002 er på 10,8 mill. kroner.

Frie prosjekter i humaniora og samfunnsvitenskap

Kultur og samfunn gjennomførte for 2002 første søknadsbehandling hvor søknadene ble behandlet av de tre nye komiteene, og hvor KS i utlysning av forskningsmidler ba om større prosjekter, postdoktorstipend og tiltak for internasjonalt forskningssamarbeid. Hensikten med denne omleggingen er å fremme målsettingene om bedre faglig kvalitet og forskningsledelse gjennom en noe sterkere konsentrasjon av midlene. Erfaringene så langt tyder på at KS har mottatt vesentlig flere søknader om større prosjekter for 2002 og at en god del av disse

inneholder dr. gradsstipend, post doktor og internasjonaliseringstiltak. Totalt har KS mottatt 616 søknader til fri prosjektstøtte. Det kom 334 til humaniorakomiteen, 220 til samfunnsfagkomiteen og 50 søknader er plassert i den tverrfaglige komiteen. Den totale søknadssummen til fri prosjektstøtte er på 316 mill. kroner.

Det er avsatt 49 mill. kroner innenfor humaniora og 30 mill. kroner i UFD-midler innenfor samfunnsvitenskap til forpliktelser og nye prosjekter innenfor de tre komiteene. Dette er en økning på ca. 6 mill. kroner i UFD-midler fra 2001. I tillegg er enkelte av forpliktelsene finansiert med fondsmidler, som ble bevilget i 2001, men som finansierer prosjekter i 2002. Totalt er det bevilget 84,2 mill. kroner til fri prosjektstøtte.

(I tusen kroner) Komiteen for	Dr.grads- stipend	Postdoc/ forsker	Utenl.- stipend	Gjeste- forsker	FoU- pros.	Konf./ seminar	Øvrige stipend	Sum
Humaniora	23 536	9 012	98		12 433	520	917	46 516
Samfunnsvitenskap	15 546	4 841	763	109	7 905	665	34	29 863
Tverrfaglig forskning	3 826			52	3 301	200	417	7 796
Sum	42 908	13 853	861	161	23 639	1 385	1 368	84 175
Fordeling	51 %	16 %	1 %	0 %	28 %	2 %	2 %	100 %

(Årsverk) Komiteen for	Dr. gradsstip		Post doc	
	2001	2002	2001	2002
Humaniora	70	54	11	18
Samfunnsvitenskap	45	39	4	9
Tverrfaglig forskning	4	10		1
Sum	119	103	15	28

Den samlede tildeling innebærer, i samsvar med områdestyrets prioriteringer, en betydelig vekst i midlene til større FoU-prosjekter og post doc stipend. Rammen til FoU prosjekter er økt med 49 %, mens rammen til post doc er økt med 41 %. Tilsvarende er rammen til individuelle doktorgradsstipend og utenlandsopphold som ikke er tilknyttet en større prosjekt, redusert med henholdsvis 10 % og 73 %. Antall årsverk doktorgradsstipend er godt noe ned, mens antall årsverk post doc stipend har økt betydelig. Innenfor post doc stipend er kvinner særlig prioritert. Av 28 årsverk går 18 til kvinner.

Vitenskapsstudier (1999 - 2003) er en prosjektsatsing som har som siktemål å se på rasjonalitetsbegrepet i vitenskapen og dens rolle i samfunnet i et humanistisk og samfunnsvitenskapelig perspektiv. Det foreslås avsatt 1,9 mill. kroner i UFD-midler fra humaniora for 2002.

Ibsen-studier (1998 – 2007) er et større 10-årig prosjekt for utgivelse av en ny og komplett historisk-kritisk utgave av Henrik Ibsens skrifter. Prosjektet foreslås finansiert med 3,5 mill. kroner i UFD-midler fra humaniora i 2002.

Globalisering og internasjonalisering (2000 – 2004) er en satsing som skal bidra til å forstå ulike typer globaliseringsprosesser, med særlig vekt på Globalisering og markedsutvikling, Språk og kulturkunnskap om Øst- og Sørøst-Asia, Kompetanseutvikling og læringsprosesser i arbeidslivet og Utvikling, konflikt og fattigdom i et rettighetsperspektiv. Satsingen finansieres med 10 mill. kroner fra Forskningsfondet i 2002.

Infrastruktur

HIT-senteret har som formål å tilrettelegge data og programvare til bruk i humanistisk forskning. I samsvar med en tiårig avtale som utløper ved årsskiftet 2001 har HIT-senteret mottatt en årlig grunnstøtte fra Kultur og samfunn. Bevilgning for 2002 er til vurdering.

Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste skal arbeide for utvikling og forbedring av tilgangen på data og analyseprogrammer for samfunnsvitenskapelig forskning. Instituttet skal også dokumentere forskningsprosjekter og utføre oppgaver som følge av personregisterloven. Det tas sikte på å fristille NSD fra Forskningsrådet i løpet av 2002 og omdanne det til et aksjeselskap "heleid" av UFD. Basisbevilgningen opprettholdes på 8 mill. kroner. I samsvar med intensjonsjonserklæringen for omdanning av NSD gis en tilleggsbevilgning på 0,7 mill. kroner til nødvendige omstillingstiltak.

European Social Survey (2002 – 2003) er et europeisk samarbeid mellom 15 land for å samle inn komparative data innenfor sentrale samfunnsvitenskapelige temaområder. Det er avsatt 2 mill. kroner i generelle UFD-midler for 2002.

Forskningsinstitutter (UFD)

Basisbevilgninger til *ISF, FAFO, CICERO, FNI* og *PRIO*, blir gitt som en samlet ramme til Forskningsrådet fra UFD. Rammen i 2002 er på ca. 36,9 mill. kroner. Den samlede bevilgningsrammen er i 2002 økt med 3 mill. kroner eller 8,9 %. Basisbevilgningen til instituttene fordeles av områdestyret, etter råd fra de to basisbevilgningsutvalgene. Det er bevilget 28,2 mill. kroner i grunnbevilgninger og 8,8 mill. kroner i strategiske instituttprogram.

Forskningsinstitutter (NHD)

De 12 regionale instituttene, *SNF* og *TØI* mottar basisbevilgning fra NHD. Rammen til de 12 regionale instituttene er på 34,2 mill. kroner for 2002. Dette er en økning på 1 mill. kroner i forhold til 2001. Disse er fordelt med 19 mill. kroner i grunnbevilgninger og 15,2 mill. kroner i strategiske instituttprogram til de regionale instituttene. I 2002 har KS mottatt 7,3 mill i grunnbevilgninger og 2,3 mill. kroner til strategiske instituttprogram over NHDs budsjett til Transportøkonomisk institutt (*TØI*) og Stiftelsen for samfunns- og næringslivsforskning (*SNF*). I tillegg til basismidler fra NHD mottar *TØI* også basismidler fra SD (5,8 mill. kroner).

Norsk senter for barneforskning (NOSEB) (- 2002) skal gjennom grunnforskning og anvendt forskning fremskaffe ny kunnskap om barn og barns oppvekstvilkår. Bevilgningen til senteret organiseres nå som et strategisk universitetsprogram ved NTNU. Dette strategiske instituttprogrammet avsluttes i 2002. Det er avsatt 2 mill. kroner i generelle UFD-midler til NOSEB for 2002.

SINTEF-Teknologiledelse skal drive anvendt forskning og utvikling på sentrale områder som bidrar til økt konkurranseevne og verdiskaping i næringsliv og samfunn. KS har overtatt grunnbevilgningsansvaret for instituttet fra og med 2002. Grunnbevilgningen finansieres av AAD med 3,1 mill. kroner.

Europaforskning er et UD-finansiert tiltak som skal styrke kunnskapen i det norske samfunn om europeiske spørsmål. Forskingen finansieres med 6 mill. kroner over UD's budsjett.

Nordisk institutt for sjørett (2000 – 2002) ved UiO mottar 1,5 mill. kroner fra OED til et strategisk instituttprogram om energirett.

Diverse FoU

Evaluering og utredning

KS har satt i gang evaluering av lingvistikk og statsvitenskap. I tillegg er det igangsatt planlegging av en evaluering av pedagogikk. Evalueringen av henholdsvis lingvistikk og statsvitenskap vil avsluttes i 2002. Det er avsatt 1,95 mill. kroner til evaluering i 2002.

Fordeling på tema og tilsagn for 2003 og 2004

Kultur og samfunns budsjett går i hovedsak til Grunnforskning for øvrig, og Annet. Den siste kategorien inneholder i alt vesentlig de handlingsrettede programmene. Miljø og energi omfattes av Byutvikling, Petropol og institutter innenfor miljøfeltet, mens Informasjons- og kommunikasjonsteknologi omfattes av SKIKT. Reduksjonen i Grunnforskning skyldes at Fondsmidler for 2002 ikke er fordelt.

Tabell 4.3.3: Totalt budsjett fra departementene. Fordeling etter Forskningsmeldingens tematiske satsinger og grunnforskning for øvrig. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1 000 kroner.

	Rev.bud. 2001	Budsjett 2002
Informasjons- og kommunikasjonsteknologi	15 400	15 300
Marin forskning		
Medisin og helse		
Skjæringsfeltet mellom miljø og energi	30 500	31 800
Grunnforskning for øvrig	195 759	186 688
Annet	209 030	231 070
Sum bevilgninger over departementenes budsjett	450 689	464 858

Som det fremgår av tabellen har KS relativt stor reduksjon i programvirksomheten i 2003 og 2004. Reduksjonen i 2003 kommer av at programmene Kulturstudier, SKIKT, Offentlig sektor i endring, Næring, finans og marked og Kompetanse, utdanning og verdiskapning avsluttes i 2002. Selv om disse programmene formelt avsluttes i 2002 ligger det an til at flere av disse vil bli videreført i en eller annen form i 2003 og fremover.

Tabell 4.3.4: Budsjettmessige konsekvenser for senere år. Generelle midler til forskningsformål. Budsjett 2002, tilsagn 2003-2004. 1 000 kroner.

	Budsjett 2002	Tilsagn 2003	Tilsagn 2004
Programmer	93 175	75 000	52 000
Frittstående prosjekter	94 450	60 000	30 000
Infrastruktur	97 184	97 000	97 000
Diverse FoU-aktiviteter	18 150	18 000	18 000
Disposisjonsfond	3 788		
Felleskostnader	1 000	1 000	1 000
SUM TOTALT	307 747	251 000	198 000

4.3.4 Doktorgradsutdanning

I 2002 ligger det an til at KS finansierer ca. 270 doktorgradsårsværk og 30 postdoktor årsværk innenfor fri prosjektstøtte og programmer i KS. Antall doktorgradsårsværk ligger omtrent på samme nivå som i 2001, mens antall postdoktor årsværk øker vesentlig. Innenfor noenlunde samme rammer, økte satser og med en sterkere prioritering av postdoktorstipend vil antall doktorstipendiater ikke økes vesentlig dersom ikke rammene utvides. Ca. halvparten av doktorgradsstipendene gikk til kvinner og kvinneandelen er nokså jevn for alle fag.

Tabell 4.3.5: Doktorgradsstipendiater. Anslag 2001, plantall 2001. Totale årsverk.

	Totale årsverk	
	Anslag 2001	Plantall 2002
Humaniora	120	120
Samfunnsvitenskap	145	150
SUM TOTALT	265	270

4.3.5 Internasjonalt forskningssamarbeid

Området er representert i European Science Foundation (ESF), deltar i en rekke COST-programmer og i databanken Luxembourg Income Study (LIS). KS arbeider aktivt innenfor den nordiske samarbeidsnemnden i humaniora og samfunnsvitenskap (NOS-H, NOS-S). Det organiserte internasjonale samarbeidet omfatter også kontakt med det franske forskningsmiljøet gjennom Maison des Sciences de l'Homme, deltagelse i SCANCOR ved Stanford University og samarbeid med European University Institute. I tillegg er det avsatt midler til forprosjekter i forbindelse med søknader til EUs forskningsprogrammer, og til kontaktskaping og nettverksbygging i tilknytning til COST-programmene. Det organiserte internasjonale forskningssamarbeidet er på nivå med tidligere år. Den største delen av det internasjonale forskningssamarbeidet foregår direkte gjennom det personbaserte samarbeidet i programmer og fagkomiteer.

Tabell 4.3.6: Internasjonalt forskningssamarbeid. Anslag 2001, plantall 2002. 1 000 kroner.

	Anslag 2001	Plantall 2002
Organisert og avtalefestet internasjonalt forskningssamarbeid 1)		
EU	1 500	1 500
COST	300	300
Nordiske	4 500	5 000
Stipendprogram	4 000	3 500
Øvrig samarbeid	1 200	1 200
Sum	11 500	11 500
Internasjonalt forskningssamarbeid for øvrig 2)		
Prosjektsamarbeid		
Personbasert samarbeid	23 000	23 500
Sum	23 000	23 500
TOTALT	34 500	35 000

1) Omfatter kontingenter, prosjektstøtte, stipend, følgeforskning og posisjoneringsmidler mellom land og offentlige institusjoner.

2) Omfatter prosjektsamarbeid/ forskerutdanning/ kompetanseutveksling mellom forskere/ bedrifter/ institutter.

*****

Det vises til tabellen på neste side, som gir en spesifisert oversikt over budsjett 2002, sammenlignet med revidert budsjett 2001 fordelt etter budsjettposter og ulike finansieringskilder.

Spesifisert oversikt over budsjett 2002, sammenlignet med revidert budsjett 2001. Fordeling etter budsjettposter og ulike finansieringskilder. 1000 kroner.															
2.FRIE PROSJEKTER															
Sum humanistiske fagkomiteer	44 280	0	0	0	0	6 000	0	0	50 280	49 050	0	0	0	0	49 050
Sum samfunnsvit. fagkomiteer	28 850	0	0	0	0	4 000	0	0	32 850	30 000	0	0	0	0	30 000
Sum stipend	73 130	0	0	0	0	10 000	0	0	83 130	79 050	0	0	0	0	79 050
Vitenskapsstudier (hum)	1 200								1 200	1 900					1 900
Vitenskapsstudier (santf)	1 000								1 000						0
Ibsern studier(hum)	2 200								2 200	3 500					3 500
Globalisering (hum)						9 500			9 500					5 000	5 000
Globalisering (santf)						9 500			9 500					5 000	5 000
Sum frie prosjekter (hum)	47 680	0	0	0	0	15 500	0	0	63 180	54 450	0	0	0	5 000	59 450
Sum frie prosjekter (santf)	29 850	0	0	0	0	13 500	0	0	43 350	30 000	0	0	0	5 000	35 000
SUM FRIE PROSJEKTER	77 530	0	0	0	0	29 000	0	0	106 530	84 450	0	0	0	10 000	94 450
3.INFRASTRUKTUR															
3.1 Grunnbevilgning															
Forskingsinstitutter KUF (santf)	26 309								26 309	28 224					28 224
Forskingsinstitutter NHD (santf)		26 300					3 300		29 600	26 300				3 400	29 700
Andre institutter (EUR,Santef) (santf)							5 000		5 000					6 100	7 100
Norsk samfunnsvit. datatj (NSD) (santf)	7 100								7 100	7 800					7 800
Norsk samfunnsvit. datatj.(NSD) (hum)	900								900	900					900
Humanistisk datasenter (hum)	2 200								2 200	2 200					2 200
Sum grunnbevilgning	36 509	26 300	0	0	0	0	8 300	0	71 109	39 124	26 300	0	0	9 500	74 924
3.2 Strategiske programmer															
Forskingsinstitutter (KUF)	7 656								7 656	8 760					8 760
Forskingsinstitutter (NHD)	16 500					500	1 900		18 900	17 500				2 400	19 900
Andre institutter (EUR,NOSEB, NIS) (santf)	2 000	1 500							3 500	2 000	1 500			3 000	6 500
Sum Strategiske programmer	9 656	16 500	1 500	0	0	500	1 900	0	30 056	10 760	17 500	0	0	5 400	35 160
3.4 Infrastrukturtiltak															
Infrastrukturtiltak (ESS)	3 100	0	0	0	0	0	0	0	3 100	2 000					2 000
Sum Infrastruktur (hum)	3 100	0	0	0	0	0	0	0	3 100	3 100	0	0	0	0	3 100
Sum Infrastruktur (santf)	43 065	42 800	1 500	0	0	500	10 200	0	98 065	48 784	43 800	1 500	0	14 900	108 984
SUM INFRASTRUKTUR	46 165	42 800	1 500	0	0	500	10 200	0	101 165	51 884	43 800	1 500	0	14 900	112 084
Spesifisert oversikt over budsjett 2002, sammenlignet med revidert budsjett 2001. Fordeling etter budsjettposter og ulike finansieringskilder. 1000 kroner.															
4. DIVERSE FOU-AKTIVITETER															
4.1 Kondingenter															
Internasjonale organisasjoner (hum)	200								200	200					200
Internasjonale organisasjoner (santf)	450								450	450					450
Sum kondingenter	650	0	0	0	0	0	0	0	650	650	0	0	0	0	650
4.2 Informasjon/formidling/publisering															
Publisering (hum)	2 600								2 600	2 600					2 600
Publisering (santf)	900								900	900					900
Sum publisering	3 500	0	0	0	0	0	0	0	3 500	3 500	0	0	0	0	3 500

4.4 Medisin og helse

4.4.1 Inntekter og føringer

Medisin og helse har for 2002 budsjettet med 262,5 mill. kroner. Sammenlignet med revidert budsjett 2001 innebærer dette en nominell vekst på 3,6 mill. kroner, eller 1,4 %.

Tabell 4.4.1: Inntekter. Fordeling etter finansieringstype. 1000 kroner.

	Revidert		Endring fra		Andel av	
	budsjett	Budsjett	2001 - 2002		totalt budsjett	
	2001	2002	Kroner	Prosent	2001	2002
Generelle midler, inkl fondet	145 420	139 028	- 6 392	-4,4 %	56,2 %	53,0 %
Spesielle midler	110 380	120 480	10 100	9,2 %	42,6 %	45,9 %
Diverse inntekter	3 130	3 000	- 130	-4,2 %	1,2 %	1,1 %
Sum	258 930	262 508	3 578	1,4 %		

Beslutningen om økte satser for nye stipendiater innebærer for MH en kostnadsøkning på om lag 4 - 4,5 mill. kroner i 2002. Den reelle handlefriheten til å sette i gang nye aktiviteter er således betydelig lavere enn det budsjettet skulle tilsi. En konsekvens er at antall rekrutteringsstillinger går noe ned i 2002.

De største bidragsyterne er Utdannings- og forskningsdepartementet (UFD), Helsedepartementet (HD) og Sosialdepartementet (SOS). Nytt fra og med 2002 er at bevilgningen fra HD og SOS samlet sett ser ut til å bli større enn bevilgningen fra UFD. Jf tabell 4.4.2.

Generelle midler

MH mottar generelle midler over UFDs, NHDs og MDs budsjett ordinære budsjetter og fra avkastningen fra Forskningsfondet. Til sammen er de generelle midlene redusert med 6,4 mill. kroner fra 2001 til 2002. Dette skyldes reduksjonen i MHs andel av avkastningen fra Forskningsfondet. Generelle midler over departementenes ordinære budsjetter er økt med 5,1 mill. kroner i samme periode, mens avkastningen over Forskningsfondet er redusert med 11,5 mill. kroner.

Utdannings- og forskningsdepartementet (UFD)

Midler til MH over UFDs budsjett kommer dels over UFDs ordinære bevilgning til forskningsformål (faglig bevilgning) og dels fra avkastningen av Forskningsfondet.

Den faglige bevilgningen er foreslått økt med 6,4 mill. kroner (eller 6,0 %) til 112,8 mill. kroner i 2002. Økningen inkluderer en kompensasjon for økte utgifter til merverdiavgift.

Den faglige bevilgningen i 2002 er fortsatt reelt sett redusert i forhold til nivået i 1993. Målt i faste kroner er reduksjonen på 18,8 % forhold til 1993. Lavest var den i 1998 med en reell reduksjon på 23 % sett i forhold til 1993. Fra og med 1999 har det imidlertid vært en økning i bevilgningen.

MHs andel av avkastning fra Forskningsfondet er 16,5 mill. kroner i 2002. Dette er en kraftig reduksjon i forholdet til nivået for 2001 som var 28 mill. kroner. Midlene er tildelt forskning om folkesykdommene og benyttes til kvalitetsfremmende tiltak som MH-grupper, karrierebevilgninger/forskerutveksling og Toppforskningsprogrammet, som går over flere år. De reelle forpliktelsene er derfor ca. 10 mill. kroner høyere enn det budsjettet MH er tildelt. Fordeling av midler fra Forskningsfondet for 2002 er imidlertid ikke endelig avklart.

Generelt har UFD bedt Forskningsrådet om å:

- prioritere frie prosjekter
- sørge for at tverrfaglige perspektiver er godt integrert i de fire tematisk satsingene
- tillegge kvalitetsvurderinger enda større vekt enn tidligere ved fordeling av de faglige bevilgningene
- øke rekruttering til norsk forskning og øke antall kvinner i academia

Føringene i St.prp.nr.1 fra UFD for 2002 til medisinsk og helsefaglig forskning er:

- Støtten til frie prosjekter skal føres videre på minst samme nivå som i 2001.
- Forskningsrådet skal legge vekt på nyskapende forskning og internasjonalisering.
- Tiltak for økt rekruttering av forskere, særlig innenfor områdene medisin, odontologi og psykologi, skal videreføres, bla. ved å øke antall studentstipend.
- Forskningsrådet skal finansiere studentstipend i forbindelse med etablering av forskerlinjer i medisin ved universitetene.

Under avsnitt 4.4.2 Mål og prioriteringer og avsnitt 4.4.3 Fordeling av budsjett følger en nærmere omtale av hvordan prioriteringene vil bli ivaretatt.

Nærings- og handelsdepartementet (NHD)

Bevilgningen til MH fra NHD er redusert med 1,3 mill. kroner fra 2001 til 7,7 mill. kroner i 2002. Reduksjonen skyldes den generelle reduksjonen i bevilgninger til brukerstyrt forskning over NHDs budsjett til Forskningsrådet. Som følge av dette reduseres budsjettet til programmet *IKT i medisin og helsetjeneste*. MH mottar også midler til satsing på *Næringsutvikling fra medisinsk forskning* som er en fellessatsing mellom IE og MH, og som fra og med 2002 inkluderes i et utvidet FORNY. Satsingen videreføres på samme nivå.

Miljøverndepartementet (MD)

Bevilgningen fra MD er på 2,0 mill. kroner i 2002, det samme som for 2001. Midlene går til programmet *Miljø og helse*.

Spesielle midler og diverse inntekter

Spesielle midler til forskningsformål og midler fra andre bidragsytere er i hovedsak øremerket spesielle programsatsinger. Hovedtyngden av midlene kommer over Helsedepartementets og Sosialdepartementets budsjett. MH mottar også spesielle midler fra Arbeids- og administrasjonsdepartementet til *Arbeid og helse*, fra Finansdepartementet til *Helsetjenester og helseøkonomi* og fra Samferdselsdepartementet til *Miljø og helse*. Bevilgningene fra AAD, FIN og SD utgjør til sammen 6,3 mill. kroner i 2002, det samme som for 2001. MH har videre budsjettetert med diverse inntekter fra Isbergs fond og NHOs arbeidsmiljøfond på til sammen 3,0 mill. kroner i 2002.

Helsedepartementet (HD) og Sosialdepartementet (SOS)

Bevilgningene fra HD og SOS har hovedsakelig et anvendt siktemål i realiseringen av overordnede mål for helse-, sosial- og trygdesektoren. MH har budsjettetert med en økning på 10,1 mill. kroner (eller 9,7 %) fra 2001 til 2002 fra disse to departementene. Foruten en særskilt satsing på *Aldersforskning*, som skal følges opp både av KS og av MH, ligger det inne en økning til programmene *Miljø og helse*, *Helsetjenester og helseøkonomi*, *Mental helse* og *Pasientnær klinisk forskning og alternativ medisin*. Bevilgningene fra departementene (tidligere Sosial- og helsedepartementet) er tredoblet siden 1993. I 1993 utgjorde bevilgningen 19 % av MHs totale budsjett, mens den år 2002 vil utgjøre 40 % (eksklusiv evalueringen av fastlegereformen og opptrappingsplanen for psykisk helse).

Tabell 4.4.2: Inntekter. Fordeling etter finansieringskilde, spesifisert på kapittel og post eller program/satsing. Revidert budsjett 2001, budsjett 2002. 1 000 kroner og prosentvis endring.

			Revidert budsjett 2001	Budsjett 2002	Endring 2001- 2002
Utdannings- og forskningsdepartementet					
Kap.	285 , post	52 Norges forskningsråd	106 420	112 828	6,0 %
Kap.	286 , post	50 Fondet for forskning og nyskaping	28 000	16 500	-41,1 %
Sum			134 420	129 328	-3,8 %
Nærings- og handelsdepartementet					
Kap.	920 , post	50.1.3 IKT i medisin og helsetjeneste	6 000	4 700	-21,7 %
Kap.	920 , post	50.3.2 Næringsutvikling fra medisinsk forskning	3 000	3 000	0,0 %
Sum			9 000	7 700	-14,4 %
Miljøverndepartementet					
Kap.	1410 post	51 Miljø og helse	2 000	2 000	0,0 %
Sum			2 000	2 000	0,0 %
Arbeid og administrasjonsdepartementet					
Kap.	1575 post	50 Arbeid og helse	4 000	4 000	0,0 %
Sum			4 000	4 000	0,0 %
Finansdepartementet					
Kap.	1600 post	21 Helsetjenester og helseøkonomi	2 000	2 000	0,0 %
Sum			2 000	2 000	0,0 %
Samferdselsdepartementet					
kap.	1301 , post	50 Miljø og helse	300	300	0,0 %
Sum			300	300	0,0 %
Sosialdepartementet 1)					
Kap.	675 , post	50 Helsetjenester og helseøkonomi	1 000	2 000	100,0 %
Kap.	614 , post	50 Helse og samfunn	2 750	2 950	7,3 %
Kap.	614 , post	50 Mental helse	750	750	0,0 %
Kap.	675 , post	50 Arbeid og helse	1 650	1 880	13,9 %
Kap.	675 , post	50 Strategisk satsing: Aldersforskning		2 500	
Sum			6 150	10 080	63,9 %
Helsedepartementet 1)					
Kap.	701, 739 , post	50 Helsetjenester og helseøkonomi	10 800	12 400	14,8 %
Kap.	719, 739 , post	50 Helse og samfunn	11 600	10 800	-6,9 %
Kap.	701 , post	50 Mental helse	18 450	22 000	19,2 %
Kap.	719, 739,, post	50 Miljø og helse	5 000	6 300	26,0 %
Kap.	719 , post	50 Arbeid og helse	2 000	2 000	0,0 %
Kap.	739 , post	50 Pasientnær klin forskn og alternativ medisin	10 880	12 200	12,1 %
Kap.	701 , post	50 IKT i medisin og helsetjeneste	1 500	1 500	0,0 %
Kap.	719 , post	50 Bio- og genteknologi	<2 800>	<2 800>	
Kap.	719 , post	50 Molekylærmedisin og genteknologi	1 000	1 800	80,0 %
Kap.	701 , post	50 Farmakologisk og farmasøytisk forskning	2 000	2 000	0,0 %
Kap.	739 , post	50 Kreftforskning	20 100	18 500	-8,0 %
Kap.	719 , post	50 Strategisk satsing: Mat og helse	3 800	3 800	0,0 %
Kap.	719 , post	50 Strategisk satsing: Antibiotikares	2 000	2 000	0,0 %
Kap.	743 , post	70 Evaluering - opptr.plan for psykisk helse	5 000	5 000	0,0 %
Kap.		Evaluering - fastlegereformen	3 800	3 800	0,0 %
Sum			97 930	104 100	6,3 %
SUM DEPARTEMENTENE			255 800	259 508	1,4 %
Diverse inntekter			3 020	3 000	-0,7 %
Tilført fra disposisjonsfondet			110		
SUM TOTALT			258 930	262 508	1,4 %

1) Fom 2002 er Sosial- og helsedepartementet delt. Av hensyn til sammenligning mellom årene er midler tildelt i 2001 over kap 614 og 675 plassert over SOS. Øvrige tildelinger over kap 700-799 over HD.

4.4.2 Mål og prioriteringer

Medisinsk og helsefaglig forskning er en av de fire prioriterte tematiske satsningene i Forskningsmeldingen. Målet er å løfte norsk medisinsk og helsefaglig forskning til skandinavisk toppnivå i løpet av 5-10 år for å bidra til at Norge får helsetjenester som er på høyde med det beste i verden. MH vil bidra til at Forskningsrådet kan ivareta en helhetlig og samordnet nasjonal forskningsstrategi og samarbeider med de øvrige områdene om dette.

Medisinsk og helsefaglig forskning omfatter grunnforskning og anvendt forskning med utgangspunkt i et bredt spekter av biologiske, medisinske, psykologiske, teknologiske, samfunns- og miljømessige problemstillinger. Det overordnede målet for norsk helseforskning er å frembringe og formidle kunnskap som kan være grunnlag for helsefremmende og sykdomsforebyggende tiltak, bedret diagnostikk og effektiv behandling. Norsk helseforskning må til enhver tid innrettes etter de helseproblemer som samfunnet står overfor og bygge på de vitenskapelige muligheter som finnes.

MHs prioriteringer er:

- En målrettet opprusting av medisinsk grunnforskning, spesielt den mest nyskapende forskningen og forskning utført i samarbeid med ledende forskningsmiljøer i utlandet.
- En betydelig opptrapping av klinisk forskning i universitetssykehusene, med vekt på å styrke samspillet mellom pasientrettet forskning, epidemiologi og grunnforskning (spesielt i molekylærmedisin).
- En omfattende styrking av rekrutteringen av medisinerer til forskning for å sikre at universitetssektoren får nok kompetent personell til å utdanne fremtidens helsepersonell og spesialister.
- En bred tematisk satsing rettet mot de store folkehelseproblemene med sikte på å fremme god helse, bedre forebygging, diagnostikk og behandling.
- En spesiell satsing for å styrke kunnskapsgrunnet for organisering av helsetjenestene og utvikling av helsepolitikken.

Følgende prioriteringer er lagt til grunn for budsjettfordelingen for 2002:

- Støtten til frie prosjekter over UFDs ordinære budsjett er økt med 3,5 mill. kroner, hvorav 1,8 mill. kroner til faggruppene og 1,7 mill. kroner til budsjettavsetningene til studentstipend og forskerutveksling.
- Innenfor budsjettrammen til studentstipend prioriteres ordinære studentstipend og forskerlinjestudenter.
- Tre nye miljøstøtter startes opp (finansiert over UFDs budsjett).
- Som en oppfølging av MHs handlingsplan ble faggruppene og programstyrene under søknadsbehandlingen for 2002 oppfordret til å:
  - 1) øke antall postdoktorstipend ved å gi støtte til minimum en postdoktorstipendiat for hver andre doktorgradsstipendiat,
  - 2) fremme internasjonalisering ved å prioritere postdoktorstipendiater som har skissert en plan for utenlandsopphold (forutsatt høy faglig kvalitet på prosjektsøknaden),
  - 3) øke konsentrasjonen av forskningsmidlene ved å gi større bevilgninger/rammebevilgninger (bla. startes det kun opp et fåtall nye prosjekter under 300.000,- kroner),
  - 4) stoppe den nedadgående utviklingen i rekrutteringen av leger, psykologer og odontologer til forskning ved å vektlegge kandidatens fagbakgrunn i en situasjon der to eller flere prosjekter kvalitetsmessig står tilnærmet likt.

MH har de senere år satt fokus på nybrottsforskning, dvs dristig og reelt nyskapende forskning der potensialet for å oppdage noe radikalt nytt er stort, men der også risikoen for å

mislykkes er stor. Under etableringen av MH-grupper var hovedkriteriet i den faglige vurderingen at forskningen skulle være av høy vitenskapelig kvalitet med vekt på ”nybrottsforskning”. Dessverre gir ikke budsjettet for 2002 rom for å starte opp flere MH-grupper.

4.4.3 Fordeling av budsjett

Områdestyret fastsetter de økonomiske rammene for faggrupper og programmer i tråd med føringene fra departementene og ved en vurdering av samlet budsjettprofil i henhold til områdets handlingsplan. Siden fordelingen av midler fra Forskningsfondet for 2002 ikke er endelig avklart, har MH valgt å saldere budsjettet med en negativ avsetning på 10 mill. kroner. Jf tabell 4.4.3.

Som det også fremgår av tabellen er det lagt inn en økning i rammene til programmer og frittstående prosjekter. Det vises for øvrig til den spesifiserte oversikten over budsjett 2002 der hver enkelt program og satsing fremgår sammen med finansieringskilde.

Tabell 4.4.3: Totalt budsjett og herav generelle midler. Fordeling etter budsjettposter. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1 000 kroner.

	Totalt		Herav generelle midler	
	Rev.budsj. 2001	Budsjett 2002	Rev.budsj. 2001	Budsjett 2002
Brukerstyrte programmer	3.000	3.000	3.000	3.000
Grunnforskningsprogrammer	11.200	12.000	10.200	10.200
Handlingsrettede programmer	93.580	100.680	18.900	17.600
Sum programmer 1)	107.780	115.680	32.100	30.800
Stipend 2)	12.029	15.250	12.029	15.250
Prosjekt- og miljøstøtte				
Frittstående EU-prosjekter				
Andre frittstående prosjekter	77.261	79.000	69.741	71.500
Sum frittstående prosjekter	89.290	94.250	81.770	86.750
Grunnbevilgninger				
Strategiske programmer	35.000	38.000	13.600	15.700
Utstyr og instrumenter				
Andre infrastrukturtiltak				
Sentre for fremragende forskning 3)	16.000	13.000	16.000	13.000
Sum infrastruktur	51.000	51.000	29.600	28.700
Kontingenter	400	400	400	400
Informasjon/formidling/publisering	1.100	1.100	1.100	1.100
Planlegging/utredning/evaluering 4)	9.210	9.928	300	1.128
Stimuleringstiltak og nettverksbygging	150	150	150	150
Sum diverse FoU-aktiviteter	10.860	11.578	1.950	2.778
Disposisjonsfond	0	-10.000	0	-10.000
Sekretariater				
Andre felleskostnader				
Sum felleskostnader	0	0	0	0
SUM TOTALT	258.930	262.508	145.420	139.028

1) Frie forskerinitierte prosjekter gis også støtte gjennom programmene.

2) Dr.grads- og postdoktorstipend inngår i programmer og frittstående prosjekter.

3) Inkl. midler til forberedelse av slike. MH-grupper inkludert.

4) Budsjett 2002 inkl. en avsetning til økte utgifter i forbindelse med merverdiavgift på tjenester.

Økningen i rammen til *programmene* er et resultat av økningen i bevilgningene fra HD og SOS. Generelle midler til programmene er noe redusert og skyldes reduksjonen over NHDs budsjett til IKT programmet. Bevilgningene fra UFD og øvrige departementer m.fl. er

videreført på samme nivå. Rammene til de enkelte program fremgår ikke alltid av St.prp.nr.1. Foreslåtte økninger som fremkommer i St.prp.nr.1 eller av (foreløpige) tildelingsbrev er innarbeidet i tallmateriale.

Bevilgningene til *frittstående prosjekter* behandles i de fire faggruppene og fagutvalget (*studentstipend, internasjonal forskerutveksling og karrierebevilgning*). I tråd med føringene fra UFD er det over departementets ordinære budsjett lagt inn en økning til faggruppene (1,8 mill. kroner) og til studentstipend og forskerutveksling (1,7 mill. kroner). Karrierebevilgninger finansieres kun med midler fra avkastningen fra fondet. Det gjøres for øvrig oppmerksom på at en stor andel frie forskerinitierte prosjekter også får støtte gjennom programmene i MH.

Infrastrukturtiltak omfatter Miljøstøtte, MH-grupper og strategiske satsinger som Medisinsk teknologi, Mat og helse, Kreftforskning og Toppforskning. Det er lagt inn en økning til miljøstøtte på 2,1 mill. kroner. Dette skal dekke forpliktelsene for 2002 samt oppstart av tre nye miljøstøtter. Bevilgningene til MH grupper er ført opp med et budsjett lik forpliktelsene for 2002 og er følgelig redusert med 3 mill. kroner. Satsingen på kreftforskning er redusert med 1,6 mill. kroner i tråd med St.prp.nr.1 fra HD. I tillegg er MHs andel (2,5 mill. kroner) av den økte satsingen fra SOS til aldersforskning lagt inn her. Satsingen skal gå i regi av både KS og MH med et totalt budsjett i 2002 på 5 mill. kroner.

Diverse FoU omfatter bl. a. kontingenter og utgifter til formidling, generell planlegging med videre. Posten omfatter i 2002 også en avsetning til kompensasjon for økte utgifter til merverdiavgift som vil bli fordelt utover året. Bevilgningen fra HD til evalueringene av fastlegereformen og opptrappingsplanen for psykiatri på til sammen 8,8 mill. kroner både i 2001 og i 2002 ligger også inne i denne budsjettposten.

Søknader og nye prosjekter

MH har mottatt 718 nye søknader for 2002 til et samlet beløp på 425 mill. kroner. Søknadsbeløpet var i fjor på 397 mill. kroner. Det er stor konkurranse om midlene og *innvilgelsesprosenten* vil ligge på 10-15 %. Innvilgelsesprosenten ligger på samme nivå for faggrupper og programmer.

Kvalitet er et grunnleggende kriterium for tildeling av midler fra Medisin og helse. Området benytter fagfelleevaluering (peer review) i søknadsbehandlingen. Flere eksperter leser de samme søknadene, avgir sin vurdering på forhånd, og endelig rangering fastsettes etter felles diskusjon i møter. I den faglige vurderingen vektlegges både prosjektet, forskerens kvalifikasjoner og forskningsmiljøet. Framdrifts- og sluttrapporter blir også underlagt fagfelleevaluering. Det legges stor vekt på å sikre habilitet i søknadsbehandlingen.

MH har innført ulike tiltak for å *bedre kommunikasjon med søkerne*, som bl. a. kunngjøring av nye bevilgninger på Forskningsrådets nettsider og skriftlig skjematisk tilbakemelding til søkere som får avslag.

Programmene

Fra og med 2001 la MH om til en ny programstruktur med færre programmer. De ni nye programmene har alle en planlagt programperiode på fem år. Den nye strukturen forventes å gi større fleksibilitet og mer effektiv drift av programmene og vil også gi muligheter for nye spennende faglige synergier.

Brukerstyrte programmer

Næringsutvikling fra medisinsk forskning

Satsingen skal bidra til å fremme næringsutvikling basert på idéer fra medisinsk og helsefaglig forskning. Satsingen var i 2000 og 2001 organisert som et program (MEDKAP) og var en fellessatsing for områdene Medisin og helse og Industri og energi (IE). Fra og med 2002 integreres satsingen i et utvidet FORNY. Det vil bli opprettet et eget fagutvalg under FORNY programmet som skal bidra til nyetableringer og finansiering av FoU-prosjekter med næringsmessig potensial innenfor medisin og helsesektoren.

Grunnforskningsprogrammer

Molekylærmedisin og genteknologi

Genteknologien har revolusjonert biomedisinsk forskning og har gitt en bredere og dypere kunnskap om menneskets utvikling og oppbygning og de molekylære årsaker til sykdom. Genteknologien har også blitt et viktig verktøy innenfor diagnostikk og vil få stadig større betydning for målrettet behandling og forebygging av sykdom. Sentrale FoU-oppgaver er grunnforskning, metodeutvikling og kompetanseoppbygging. Programmet skal bidra til at molekylærmedisin og genteknologi i sterkere grad forankres i kliniske forskningsmiljøer og klinisk virksomhet. Flere av prosjektene kan ha et næringsmessig potensial. Programstyret samarbeider derfor nært med *Næringsutvikling fra medisinsk forskning (FORNY programmet)* med tanke på industriell utnytting og kommersialisering. Programstyret planlegger to seminarer/workshops i løpet av 2002 med tema "Apoptose i klinisk medisin" og "Bioinformatikk".

Handlingsrettede programmer

IKT i medisin og helsetjeneste

Programmets mål er å gi et vesentlig bidrag til et bedre helsevesen gjennom utvikling og bruk av IT-løsninger og produkter basert på eksisterende og fremtidige brukerbehov. Programmet skal ivareta grunnleggende forskning og kompetanseoppbygging innenfor medisin og helsetjeneste og bidra til kompetanseheving og nyskaping for norsk industri. De prioriterte forskningsområdene er medisinske informasjonssystemer inkl. elektronisk journal, nettverkssamarbeid og elektronisk samhandling og systemer for planlegging og styring. I løpet av 2002 vil programstyret utrede mulighetene for å etablere et kompetansemiljø for elektronisk pasientjournal.

Miljø og helse

Programmet skal fremskaffe ny kunnskap om sammenhengen mellom miljøfaktorer og helse og på denne måten bidra til risikovurderinger av miljøfaktorer og gi et bedre grunnlag for forvaltningsmessige beslutninger. Programmet fokuserer på både inneklima og miljøfaktorer i utemiljøet. Viktige forskningsoppgaver er knyttet til påvirkninger fra bl. a. trafikk, forbrukskjemikalier, stråling, "fuktige bygg", bygningsmaterialer og næringsmidler, og helseeffekter som kreft, allergier og annen overfølsomhet, luftveissykdommer, reproduksjonsskader, skader i nervesystemet og immunsystemet og støyrelaterte helseproblemer. Det er planlagt et forskerseminar i april 2002 der programmets stipendiater og forskere møter programstyret.

Helsetjenester og helseøkonomi

Forskningsbasert kunnskap skal danne grunnlag for en bedre, mer treffsikker og effektiv helsetjeneste. Prioriterte overordnede forskningsområder er psykisk helsearbeid, helseøkonomi og helsetjenestens organisering. Studieobjektet er helsetjenestene. Kunnskap om effekter av reformer, ulike organisasjonsformer, ledelse og styring, finansiering av tjenester, ansvarsfordeling mellom det private og det offentlige, er eksempler på sentrale temaer innenfor programmet. Programstyret tar i løpet av 2002 sikte på å invitere til flere

samlinger og seminarer. I tillegg arrangerer programmet den årlige nasjonale helseøkonomikonferansen.

Helse og samfunn

Programmet skal bidra til å bygge opp og spre kunnskap om samfunnsmessige (økonomiske, politiske, sosiale og kulturelle) forhold som kan styrke eller svekke sykdomsforebyggende og helsefremmende arbeid. Sentrale temaer for programmet er bl.a.: virkemidler, helse- og sykdomsoppfatninger, helsevaner, livsstil, risikooppfatninger, uønsket svangerskap og abort, rusmiddelbruk og sosial ulikhet. Programmet planlegger en konferanse høsten 2002 om kulturelle perspektiver på risikovurdering. Det tas sikte på å legge frem en programpublikasjon knyttet til konferansen. Andre formidlingstiltak er en artikkelsamling og et bokprosjekt om helse og sykdom i kulturelt perspektiv.

Mental helse

Programmets hovedmål er å bidra til en bedre folkehelse og fremme kvaliteten på helsetjenestetilbudet som gis personer med psykiske lidelser. Kunnskapsutviklingen skal bidra til oppfølging av Opptappingsplan for psykisk helse, og omfatter biologisk, klinisk og epidemiologisk forskning. Behandling av rusmiddelrelaterte lidelser inngår også i programmet. Programmet er opptatt av å styrke bånd mellom ulike typer forskning, bl a basalforskning og klinisk. Det er viktig å fremme samarbeid mellom miljøer med ulik faglig forståelse, bl a for å etablere forskernettverk og dermed fremme og videreutvikle forskningsmiljøer av særlig høy kvalitet. Programstyret planlegger tre seminarer/konferanser som skal gjennomføres i 2002 innenfor tema "Epidemiologi" og "Barn og unge" samt Øyerkonferansen.

Arbeid og helse

Programmet skal bidra med kunnskap for å fremme helsetilstanden i arbeidslivet gjennom forskning om årsaker og mekanismer som fører til arbeidsrelaterte helseplager samt gjennom forskning om forebygging, motivasjon og yteevne og sykefravær. Programmet skal også bidra til å styrke kompetansen i forskningsmiljøene og til å styrke kontakten mellom forskning og arbeidsliv. Det er tilsatt en forskningsleder som skal arbeide for å styrke forskning på temaområdet deltakelse og utstøting i 2002. Programstyret planlegger et seminar våren 2002.

Pasientnær klinisk forskning og alternativ medisin

Programmets overordnede målsetting er å styrke den forskningsbaserte viten om effekt av nye og eksisterende tilbud innenfor helsevesenet. Norge har spesielt gode forutsetninger for pasientnær klinisk forskning, men mulighetene er ikke tilstrekkelig utnyttet. Nyten av et stort antall tiltak innenfor både etablert og alternativ medisin er ikke forskningsmessig underbygget. Det er videre et viktig satsningsområde for programmet å følge opp kompetansesentrene for klinisk forskning og kompetansemiljøet i alternativ medisin. I 2002 planlegger programstyret en konferanse om organisering av klinisk forskning i sykehus, samt en workshop om forskningsmetode i akupunktur og kiropraktikk.

Frittstående prosjekter

Frittstående prosjekter omfatter *frie forskerinitierte prosjekter* som, sammen med stipendordningene *doktorgradsstipend* og *postdoktorstipend*, behandles innenfor MHs fire faggrupper. Doktorgradsstipend og postdoktorstipend gis også innenfor programmene.

I tillegg omfatter budsjettposten avsetningene til *studentstipend*, *forskerutveksling* (utenlandsstipend og gjesteforskerstipend) og *karrierebevilgninger*. MH har følgende faggrupper:

- Basal I: biokjemi, genteknologi, molekylærbiologi, genetikk, immunologi, mikrobiologi.
- Basal II: anatomi, fysiologi, patologi, farmakologi, toksikologi.
- Klinisk: klinisk medisin, klinisk odontologi, klinisk psykologi.
- Samfunnsmedisin/helsetjeneste: samfunnsmedisin, psykologi, adferdsforskning, epidemiologi, helsetjenesteforskning, etikk, helsereelatert samfunnsforskning.

En økt satsing på biologisk grunnforskning er en viktig forutsetning for å bedre helsetilstanden i befolkningen. Innenfor den biomedisinske grunnforskningen blir det spesielt fokusert på molekylærbiologi og genteknologi som vil kunne få avgjørende betydning for forståelse av cellulære mekanismer og molekylære årsaker til sykdom. Videre støtter MH konsentrerte satsinger innenfor felt som integrert biologi (studier av funksjonelle sammenhenger i hele organismen) og antibiotikaresistens. Vår høyteknologiske industri er avhengig av landets grunnforskningsmiljøer.

For å gjøre helsetjenester bedre, mer treffsikre og effektive trengs det mer kunnskap om diagnostisering og behandling av sykdommer. Pålitelige kunnskap om diagnostiske metoder, sykdomsforløp og behandlingsmetoder kan best skaffes gjennom forskning. Dokumentert nytte og effekt av både etablerte og nye behandlingsmetoder representerer en kvalitetssikring for pasientene og gir viktig grunnlag for helsepolitiske beslutninger. Norge med sin enhetlige helsetjeneste og lave mobilitet i befolkningen egner seg spesielt godt til gjennomføring av gode forskningsprosjekter.

For en rekke av de viktigste folkehelseproblemene er årsaksforholdene sammensatte og til dels ukjente. Befolkningsundersøkelser som studerer ulike forholds betydning for helse og sykdom i vårt samfunn er en viktig investering. Kompetansen og kunnskapsgrunnlaget må videreutvikles og bidra til forbedring av metoder og datakvaliteten. Epidemiologien er i sterk endring. Den tradisjonelle risikofaktor-epidemiologien, som ofte har vært avgrenset til de epidemiologiske og samfunnsmedisinske miljøene er i ferd med å erstattes av en bredere forankret epidemiologi med utstrakt samarbeid med ekspertise innen biokjemi, genetikk, ernæring, miljømedisin og klinisk medisin. Samarbeidet mellom de helsefaglige og de samfunnsvitenskapelige forskningsmiljøer står også sentralt. Det er behov for fortsatt styrking av grunnforskning innenfor psykologi.

Fagutvalget behandler søknadene om *studentstipend*, *forskerutveksling* (utenlandsstipend og gjesteforskerstipend) og *karrierebevilgninger*. Karrierebevilgninger ble igangsatt i forbindelse med etableringen av Forskningsfondet og er et tiltak for å nå målsettingen om økt internasjonalisering. Stipend gis til unge lovende forskere for at de skal kunne kvalifisere seg til topp internasjonalt nivå innenfor eget forskningsfelt.

Infrastruktur

Infrastrukturtiltak omfatter Miljøstøtte, MH-grupper og strategiske satsinger som Medisinsk teknologi, Mat og helse, Kreftforskning og Toppforskning. Den særskilte satsingen på *Aldersforskning* i regi av KS og MH ligger også innenfor denne posten.

MH gir større rammebevilgninger til etablerte forskergrupper som er i forskningsfronten internasjonalt. *Miljøstøtte* er en strategisk satsing rettet mot universitetene og det er tildelt tre nye miljøstøtter i 2002. Støtteformen *MH-grupper* tildeles fremragende forskningsmiljøer som kan videreutvikle seg til internasjonale toppmiljøer eller Sentre for fremragende forskning. MH-grupper finansieres av avkastningen fra Forskningsfondet. Budsjettsituasjonen gjør at det ikke vil bli startet opp flere MH-grupper i 2002.

Hensikten med satsingen på *Toppforskningsprogrammet* er å identifisere en elite av unge forskere og gi dem optimale økonomiske og arbeidsmessige rammevilkår for å utføre medisinsk og helsefaglig forskning i internasjonal toppklasse. Satsingen omfatter nå åtte forskere. I likhet med MH-grupper finansieres satsingen av avkastningen fra Forskningsfondet og satsingen videreføres i 2002.

Som en oppfølging av Nasjonal kreftplan har MH ansvaret for en særskilt satsing på *kreftforskning*. Satsingen spenner over grunnleggende, klinisk og epidemiologisk forskning. Det gis støtte til store prosjekter, herunder brobyggingsprosjekter med integrerte biologiske og kliniske problemstillinger. Tildelingen fra SHD i 2002 dekker forpliktelser på igangværende prosjekter.

MH bidrar, sammen med NT, til en satsing på *Medisinsk teknologi* i Trondheim. Videre har området et samarbeid med BF og satsingen *Mat og helse*.

Diverse FoU-aktiviteter

Budsjettposten omfatter bl. a. en avsetning til *formidlingsstipend* som et ledd i oppfølging av områdets «Informasjons- og formidlingsplan for Medisin og helse» fra 2000. Stipend tildeles forskere som hospiterer i journalismiljøer og journalister i forskermiljøer. I tillegg er det avsatt midler til *forskning.no* (nasjonalt forskningsnettsted), prosjektdokumentasjon med videre.

Fordeling av avkastningen fra Forskningsfondet

MH er gitt et oppfølgingsansvar for forskning innenfor temaet *Folkesykdommer*. I 2001 er MHs andel av avkastningen fra Forskningsfondet på totalt 28 mill. kroner. Etableringen av Forskningsfondet har bidratt til at MH raskere kunne følge opp handlingsplanen med henblikk på å bygge opp norske medisinske og helsefaglige forskningsmiljøer til et høyt internasjonalt nivå. MH har valgt å satse på spesielle langsiktige og kvalitetsfremmende tiltak knyttet til universitetene. Dette innebærer oppstart av de nye støtteformene *MH-grupper* og *Karrierebevilgninger*, samt økt satsing på *Toppforskningsprogrammet* og forskerutveksling. For nærmere omtale av støtteformene henvises det til avsnittene "Frittstående prosjekter" (siste avsnitt) og "Infrastrukturtiltak".

MHs andel av avkastningen fra Forskningsfondet er 16,5 mill. kroner i 2002. De reelle forpliktelsene er rundt 10 mill. kroner høyere. Fordeling av midler fra Forskningsfondet for 2002 er imidlertid ikke endelig avklart.

Fordeling av budsjettet i forhold til de prioriterte temaene i Forskningsmeldingen

MH har hovedansvaret for å følge opp satsingen "Medisinsk og helsefaglig forskning", som er en av de fire prioriterte tematiske satsningene i Forskningsmeldingen. Mesteparten av forskningen i MH faller innunder denne satsingen. Innenfor dette temaet er grunnforskning i regi av universitetene høyt prioritert via UFD-midlene, og MH har iverksatt flere kvalitetsfremmende tiltak. Langsiktig grunnforskning for øvrig støttes innenfor flere av MHs virkemidler, først og fremst gjennom frittstående prosjekter i faggruppene, men også innenfor de fleste programmene. Midlene over SHDs budsjett går i stor grad til mer anvendte forskningsformål. MH støtter også forskning innenfor de tematiske satsingsområdene "Informasjons- og kommunikasjonsteknologi" spesielt gjennom programmet *IKT i medisin og helsetjeneste* og "Marin forskning" spesielt gjennom satsingen på *Mat og helse*. Evalueringsaktivitetene er plassert under "Annet".

Tabell 4.4.4: Totalt budsjett fra departementene. Fordeling etter Forskningsmeldingens tematiske satsinger og grunnforskning for øvrig. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1 000 kroner.

	Rev.bud. 2001	Budsjett 2002
Informasjons- og kommunikasjonsteknologi	9.500	8.200
Marin forskning		
Medisin og helse	237.500	242.508
Skjæringsfeltet mellom miljø og energi		
Grunnforskning for øvrig		
Annet	8.800	8.800
Sum bevilgninger over departementenes budsjett	255.800	259.508

Budsjettmessige bindinger for senere år

Med "tilsagn" menes vedtatt finansieringsplan for forskningsprogrammer og juridiske forpliktelser overfor kontraktspartnere. MHs handlefrihet for senere år er det beløp innenfor et budsjettalternativ med 0-vekst som ikke er bundet opp i tilsagn til videreføring av igangværende aktivitet.

MHs ni nye programmer har alle en planlagt programperiode på fem år, dvs at programmene først avsluttes ved utgangen av år 2005. Handlefriheten knyttet til denne delen av virksomheten er derfor begrenset. Hovedtyngden av de frittstående prosjektene tildeles som treårige prosjekter og handlefriheten innenfor denne delen av budsjettet er tilsynelatende større. Frie prosjekter er imidlertid prioritert både av området og av departementet (UFD) og frigjorte midler vil i stor grad bli fordelt til nye prosjekter i regi av områdets fire faggrupper etter hvert som prosjektene avsluttes.

Tabell 4.4.5: Budsjettmessige konsekvenser for senere år. Generelle midler til forskningsformål. Budsjett 2002, tilsagn 2003-2004. 1 000 kroner.

	Budsjett 2002	Tilsagn 2003	Tilsagn 2004
Programmer	30.800	30.800	30.800
Frittstående prosjekter	86.750	51.870	28.650
Infrastruktur	28.700	24.600	16.700
Diverse FoU-aktiviteter	2.778	1.950	1.950
Disposisjonsfond	-10.000		
Felleskostnader			
SUM TOTALT	139.028	109.220	78.100

Tilsagnene i 2003 utgjør 79 % av budsjett 2002, mens tilsagnene i 2004 utgjør 56 % av budsjett 2002. Prosentandelen har gått noe ned i forhold til i fjor.

4.4.4 Doktorgradsutdanning

Som nevnt innledningsvis innebærer økte satser for nye doktorgradsstipendiater og postdoktorstipendiater en kostnadsøkning for MH på om lag 4 - 4,5 mill. kroner i 2002. Det forventes derfor at antall rekrutteringsstillinger går noe ned som følge av dette.

Tabell 4.4.6: Doktorgradsstipendiater. Anslag 2001, plantall 2002. Totale årsverk.

	Totale årsverk	
	Anslag 2001	Plantall 2002
Dr.gradsstipendiater	205	200

I løpet av det siste tiåret har rekrutteringen av medisinerne, psykologer og odontologer til forskning gått betydelig ned. Dette er bekymringsfullt, da det er et stort og økende behov for forskerrekutter i medisinsk og helsefaglig forskning. Denne forskningen er avhengig av at en viss andel av forskerrekuttene har profesjonsutdannelse, særlig av hensyn til undervisning, klinisk forskning og kvalitet på helsetjenestene. Det har vist seg særdeles vanskelig å rekruttere medisinerne til basalfagene. MH samarbeider med mange aktører som universitetene, Legeforeningen, Kommunenes sentralforbund, Kreftforeningen og Hjertekarrådet for å snu den negative trenden.

Under årets søknadsbehandling har MH vektlagt kandidatens fagbakgrunn i en situasjon der to eller flere prosjekter kvalitetsmessig står tilnærmet likt. *Medisinerne* utgjør 40 % av de nye innstilte doktorgradsstipendiatene (med kjent kandidat) i 2002 og *psykologene* utgjør 10 %. Tallene viser at det er innstilt flere medisinerne og psykologer i 2002 enn søknadsmassen tilsvarer. Medisinerne sto for 31 % av nye søknader om doktorgradsstipend og psykologene 9 %. En prosent av søkerne til doktorgradsstipend var odontologer, men det er ikke innstilt noen nye.

Av nye innstilte postdoktorstipend utgjør medisinerne 17 %, samme andelen som av nye søknader. Andelen nye innstilte postdoktorstipend til psykologer utgjør tre prosent de innstilte, mens de sto for to prosent av søknadene. Tilsvarende var fem prosent av søkerne odontologer og andelen innstilt var tre prosent.

Når det gjelder *fordeling på kjønn* er kvinnene i flertall blant de nye innstilte postdoktorstipendiatene (med kjent kandidat) for 2002. Blant de nye innstilte doktorgradsstipendiatene utgjør kvinnene noe over 40 %.

Et viktig virkemiddel for å få lege- og tannlegestudenter interessert i forskning er studentstipend. MH har de siste årene prioritert dette spesielt. I tilknytning til studentstipendordningen gis det også sommerstipend, som gis som rammebevilgning til fakultetene for tildeling til studenter som vil drive forskningsarbeid i sommerferien.

4.4.5 Internasjonalt forskningssamarbeid

Medisin og helse har lenge prioritert forskerutveksling høyt og satser på økt internasjonalt samarbeid og forskermobilitet. Fra 2000 til 2001 økte det personbaserte internasjonale samarbeidet med 5 mill. kroner (foreløpig anslag for 2001). Dette skyldes dels økte bevilgninger til internasjonal forskerutveksling (utenlandsstipend og gjesteforskerstipend). I tillegg er det iverksatt spesielle tiltak, som "hjemkomstmidler" for postdoktorstipendiater som har et utenlandsopphold siste året av stipendperioden, en bistillingsordning for utenlandske gjesteforskere og utenlandsopphold knyttet til MHs karrierestipend. Det forventes at nivået opprettholdes i 2002.

I tillegg til bevilgninger til forskerutveksling fremmer MH deltagelse i organiserte internasjonale samarbeidstiltak (EU, ESF/EMRC, EMBL, EMBC, NOS-M, WHO, IARC, COST, INSERM). Særlig stimuleres det til samarbeid innenfor rammen av EU og EMBL (European Molecular Biology Laboratory).

Det har i stadig sterkere grad lyktes å knytte norske forskere og prosjekter opp mot *EMBLs forskningsprogrammer* og kursvirksomhet. Spesielt er det etablert et gjesteforskerprogram som har ført til økt deltagelse fra Norge.

Tabell 4.4.7: Internasjonalt forskningssamarbeid. Anslag 2001, plantall 2002. 1 000 kroner.

	Anslag 2001	Plantall 2002
Organisert og avtalefestet internasjonalt forskningssamarbeid 1)		
EU	12.350	12.350
COST	200	200
EMBL	4.200	4.200
Nordiske	100	100
Øvrig samarbeid	365	365
Sum	17.215	17.215
Internasjonalt forskningssamarbeid for øvrig 2)		
Personbasert samarbeid	20.000	20.000
Sum	20.000	20.000
TOTALT	37.215	37.215

1) Omfatter kontingenter, prosjektstøtte, stipend, følgeforskning og posisjoneringsmidler mellom land og off. institusjoner.

2) Omfatter prosjektsamarbeid/ forskerutdanning/ kompetanseutveksling mellom forskere/ bedrifter/ institutter.

Norske forskergrupper innenfor medisinsk og helserettet forskning deltar i flere av EUs forskningsprogrammer. Spesielt relevant er Quality of Life-programmet. Generelt er det en forutsetning at en har god nasjonal egenfinansiering for å kunne etablere norske miljøer som har mulighet til å konkurrere om internasjonale midler. Mulighetene for økt deltakelse fremover er større for miljøer som driver mer anvendt forskning, og det er behov for å stimulere disse til mer internasjonalt samarbeid og mulighet for EU-finansiering. MH har gitt rammebevilgninger for utarbeidelse av EU-søknader til de medisinske fakultetene og Folkehelsa. Andre relevante institusjoner kan søke om tilsvarende.

*****

Det vises til tabellen på neste side, som gir en spesifisert oversikt over budsjett 2002, sammenlignet med revidert budsjett 2001 fordelt etter budsjettposter og ulike finansieringskilder.

4.5 Miljø og utvikling

4.5.1 Inntekter og føringer

Området for miljø og utvikling legger i 2002 til grunn en total budsjetttramme på 351,8 mill. kroner inklusive spesielle midler fra bl. a. UD, en økning på 9,3 mill. kroner (2,7 %) i forhold til 2001. Økningen skyldes i hovedsak økt bevilgning fra MD til forskning på effekter av klimaendringene. For 2001 fikk MU tildelt 19,5 mill. kroner i fondsmidler, mens fondsmidlene for 2002 foreløpig utgjør kun 7 mill. kroner.

Det er i foreløpig tildelingsbrev fra departementene gitt føringer på bruk av veksten, jf. nærmere redegjørelse nedenfor.

Miljø og utvikling mottar spesielle midler fra seks departementer hvor Utenriksdepartementet er i en særstilling. Bevilgningen fra UD over kap 165 herunder Forskning om utviklingsspørsmål, antas øke med omlag 7,7 mill. kroner i forhold til 2001. Økningen er knyttet til bl a styrking av Utviklingsveier i Sør, basisbevilgning CMI, bistandsrelevant kvinnerett og Norsk utviklingshjelps historie. Tabell 4.5.1 på neste side viser nærmere hvordan inntektene fordeler seg på finansieringskildene også sett i forhold til revidert budsjett 2001.

Forslag til statsbudsjett for 2002 gir bl.a. følgende resultatmål for miljø- og utviklingsforskningen:

Utdannings- og forskningsdepartementet

I henhold til St.prp. nr. 1 skal bevilgningen til forskning innenfor miljø og utvikling være 45 mill. kroner, og det er lagt opp til en videreføring av aktivitetene på samme nivå som i 2001 med hovedvekt på grunnleggende forskning. Prioriteringen av frittstående prosjekter skal opprettholdes. Forskningen på Svalbard skal styrkes, bl. a. ved å videreføre arbeidet med en bilateral avtale mellom Norge og USA om polarforskning.

Miljøverndepartementet

I henhold til St. prp. nr.1 er hovedvekten lagt på forskning innenfor klimaendringer, der en økning i budsjettet går til klimaforskning inkludert forskning på biologiske og samfunnsmessige effekter som følge av klimaendringer. Det er mottatt signaler om at departementet allikevel ikke vil foreta kutt i basisbevilgningen til miljøinstituttene.

Utenriksdepartementet

I henhold til St. prp. nr. 1 skal arbeidet med å følge opp forskningsstrategien videreføres og prioriteres. Hovedsatsningen vil i 2002 bli forskningsprogrammet *Globalisering og marginalisering; Flere- og tverrfaglig forskning om utviklingsveier i Sør*. Her skal mangfoldet av disipliner og faglige tradisjoner bringes inn i forskningene om globalisering, marginalisering og utvikling. Departementet vil videreføre støtten til andre programmer. Det vil bli arbeidet aktivt for å sikre et mer systematisk samarbeid mellom fagdepartementer og andre offentlige instanser om styrking av forskning relatert til globale utfordringer.

Tabell 4.5.1: Inntekter. Fordeling etter finansieringskilde, spesifisert på kapittel og post eller program/satsing. Revidert budsjett 2001, budsjett 2002. 1 000 kroner og prosentvis endring.

			Budsjett	Revidert	Budsjett	Endring
			2001	budsjett	2002	2001-
				2001		2002
Utdannings-, og forskningsdepartementet						
Kap.	285 , post	52 Norges forskningsråd	44 930	44 760	44 900	0,3 %
Kap.	286 , post	50 Fondet for forskning og nyskaping	19 500	19 500	7 000	-64,1 %
Sum			64 430	64 260	51 900	-19,2 %
Nærings- og handelsdepartementet						
Kap.	920 , post	50.3.8 Bransjeuavhengige tiltak	500	500	500	0,0 %
Sum			500	500	500	0,0 %
Olje- og energidepartementet						
Kap.	1830 , post	50.2.1 Energi- og vassdragssektoren	9 100	9 100	11 100	22,0 %
Kap.	1800 , post	21.21 Forurensningsprogrammet	2 000	2 000		
Kap.	1800 , post	21 IEA-ETSAP				
Sum			11 100	11 100	11 100	0,0 %
Fiskeridepartementet						
Kap.	1023 , post	50 Tilskudd Norges forskningsråd	5 000	5 000	5 000	0,0 %
Sum			5 000	5 000	5 000	0,0 %
Landbruksdepartementet						
Kap.	1137 , post	50 Tilskudd Norges forskningsråd	9 919	9 919	10 919	10,1 %
Kap.	1150 , post	77 Jordbruksavtalen -	5 000	5 000	5 000	0,0 %
Sum			14 919	14 919	15 919	6,7 %
Miljøverndepartementet						
Kap.	1410 , post	51 Forskningsprogrammer	80 434	80 434	101 688	26,4 %
Kap.	1410 , post	50.1 Basisbevilgninger til miljøinstituttene	85 910	85 910	85 910	0,0 %
Kap.	1410 , post	70 Rekr. kvinnelige forskere	2 100	2 100	1 100	-47,6 %
Kap.	1410 , post	72 IIASA kontingent	5 000	5 000	5 000	0,0 %
Kap.	1470 , post	11 IEA-ETSAP				
Kap.	1470 , post	75 EU5 Strålevernprogram	1 000	1 000	1 000	0,0 %
Sum			174 444	174 444	194 698	11,6 %
Finansdepartementet						
Kap.		SAMRAM, SAMSTEMT	400	400	400	0,0 %
Kap.		Bærekraftig prod. og forbruk/ RAMBU	200	200	200	0,0 %
Sum			600	600	600	0,0 %
Kulturdepartementet						
Kap.		Landskap i endring	1 000			
Sum			1 000	0	0	
Utenriksdepartementet						
Kap.	165 , post	70 Forskning og utviklingsspørsmål	39 000	45 311	53 085	17,2 %
Kap.		Øst-Europa programmet	9 000	9 000		
Kap.		Sørøst-Europa programmene	7 500	7 500	14 000	86,7 %
Kap.	165 , post	70 Norske forskeres u-landspartnere	1 000	1 000	1 000	0,0 %
Kap.	165 , post	70 Norsk GAVI-nettverk-konsulentmidler		500		
Kap.		EU5 Strålevernprogram	1 000	1 000	1 000	0,0 %
Sum			57 500	64 311	69 085	7,4 %
Helsedepartementet						
Kap.	719 , post	50 EU5 Strålevernprogram	1 000	1 000	1 000	0,0 %
Sum			1 000	1 000	1 000	0,0 %
Barne og familiedepartementet						
Kap		Bærekraftig produksjon og forbruk	1 700	850	850	0,0 %
Sum			1 700	850	850	0,0 %
SUM DEPARTEMENTENE			332 193	336 984	350 652	4,1 %
Diverse inntekter				5 459	1 100	-79,8 %
SUM TOTALT			332 193	342 443	351 752	2,7 %

4.5.2 Mål og prioriteringer

Forskningsrådets visjon er at Norge skal være et foregangsland for kunnskapsproduksjon om miljø og utvikling. Forskningsrådets mål for egen innsats er at miljø- og utviklingsforskning skal utvikle kunnskap som fremmer en bærekraftig utvikling, menneskeverd og livskvalitet, og derigjennom legge grunnlag for beslutninger i samfunnet, spesielt i forvaltningen og næringslivet. Denne målsetting er i henhold til strategisk plan for miljø- og utviklingsforskning. MU's mål er i henhold til vedtatt handlingsplan å styrke omfang, kvalitet og relevans av norsk miljø- og utviklingsforskning. MU har prioritert forskning innenfor følgende innsatsområder:

- Naturlige prosesser og menneskeskapte endringer.
- Bruk og forvaltning av natur- og kulturmiljø.
- Rammebetingelser for en bærekraftig utvikling.
- Globale endringsprosesser og fattigdom.

Verdigrunnlag for en bærekraftig utvikling skal utgjøre fundamentet i MU, og ovennevnte innsatsområder skal bygge på å integrere dette i sin virksomhet. I tillegg kommer to tverrgående innsatsområder; *Polarforskning* og *Forskning knyttet til utviklingsland og land med overgangsökonomi*.

Oppsummert har MU følgende resultatmål for virksomheten for 2002:

- Konsentrere faglig innsats
- Utarbeide ny områdestrategi
- Styrke forskningssamarbeidet med prioriterte internasjonale og multilaterale organisasjoner og enkeltland
- Styrke samarbeidet mellom samfunns- og naturvitenskapene. Vedta tiltak for å styrke fler- og tverrfaglig forskning innen miljø og utviklingsforskningen
- Forbedre kommunikasjonen mellom forskere og brukere
- Arbeide for at miljøhensyn skal integreres i alle relevante aktiviteter i Forskningsrådet
- Forbedre samordningen av interesser og tiltak innen utviklingsforskning innen Forskningsrådet
- Styrke den rådgivende rollen overfor bl. a. Utenriksdepartementet gjennom oppfølging av rapporten: *Norsk utviklingsforskning – utviklingstrekk og utfordringer*
- Arbeide for at miljø- og utviklingsperspektiver integreres i universitetenes ordinære disiplinbaserte forskningsvirksomhet
- Forbedre koordineringen mellom instituttene og universitetene
- Følge opp handlingsplan for forskningsrekruttering innen MU's ansvarsområde
- Forbedre koordineringen mellom forskningen og nasjonale overvåkningsprogrammer
- Arbeide for en større utnytting av forskning og forskningsresultater i arbeidet med å kartlegge naturens mangfold.

4.5.3 Fordeling av budsjett

Utgangspunktet for fordelingen av de tildelte budsjetttrammer på virkemidler og aktiviteter har vært Forskningsrådets vedtatte budsjettforslag 2002 samt de føringer som fremkommer i departementenes budsjettproposisjoner og foreløpige tildelingsbrev. Tabellen nedenfor viser hvordan budsjettet fordeler seg på de ulike virkemidler.

Tabell 4.5.2: Totalt budsjett og herav generelle midler. Fordeling etter budsjettposter. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1 000 kroner.

	Totalt		Herav generelle midler	
	Rev.budsj. 2001	Budsjett 2002	Rev.budsj. 2001	Budsjett 2002
Brukerstyrte programmer				
Grunnforskningsprogrammer	44 485	47 300	42 120	44 200
Handlingsrettede programmer	125 128	142 489	71 619	91 869
Sum programmer	169 613	189 789	113 739	136 069
Stipend	19 300	18 100	13 000	13 000
Prosjekt- og miljøstøtte	14 000	12 500	13 000	11 500
Frittstående EU-prosjekter	5 000	5 000	2 000	2 000
Andre frittstående prosjekter	4 946	6 115	0	0
Sum frittstående prosjekter	43 246	41 715	28 000	26 500
Grunnbevilgninger	60 660	60 050	51 660	51 850
Strategiske programmer	40 750	42 360	40 750	40 560
Utstyr og instrumenter	0	0	0	0
Andre infrastrukturtiltak	18 000	5 500	18 000	5 500
Sentre for fremragende forskning				
Sum infrastruktur	119 410	107 910	110 410	97 910
Kontingenter	5 000	5 000	0	0
Informasjon/formidling/publisering	2 030	2 588	2 030	2 588
Planlegging/utredning/evaluering	1 844	2 250	1 844	2 250
Stimuleringsiltak og nettverksbygging	1 300	2 500	1 100	1 700
Sum diverse FoU-aktiviteter	10 174	12 338	4 974	6 538
Disposisjonsfond				
Andre felleskostnader				
Sum felleskostnader	0	0	0	0
SUM TOTALT	342 443	351 752	257 123	267 017

Programmer

Programmene er et svært viktig virkemiddel for området. Vel 54 % av områdets totale budsjett er bevilgninger til forskningsprogrammer. Hovedtyngden, om lag 75 %, er klassifisert som handlingsrettede programmer. Området har imidlertid i budsjettet for 2002 foretatt en ytterligere styrking av grunnforskningsprogrammene også innenfor de generelle midler. Det må presiseres at det også i de handlingsrettede programmene finnes viktige grunnforskningskomponenter. Jf. for øvrig tabell 4.5.2 ovenfor.

Forskning knyttet til effekter av klimaendringer er styrket i budsjett 2002. Hvordan denne forskningen skal organiseres er under vurdering.

Programmet *Arktiske økosystemers responser på klimaendringer (ARKTØK)* er en ny femårig polarforskningssatsing (2002-2006) som oppfølging og erstatning for programmet Arktisk lys og varme. Satsingens endelige organisering og varighet vil bli tatt opp på nytt i bredt perspektiv i forbindelse med at Forskningsrådet nå vurderer mulighet for og organisering av en mer helhetlig satsing på forskning knyttet til effekter av og tilpasninger til klimaendringer.

Videreføring av samarbeidet med *Sentral- og Øst Europa* er under planlegging. Det arbeides med to avtaler mellom UD, Universitet og høyskole rådet og Forskningsrådet. Avtalen om samarbeid med søkerlandene til EU forventes underskrevet og iverksatt i 2002 med et antatt beløp på 7 mill. kroner fordelt på forskning og høyere utdanning. Avtalen om samarbeid med Nord Vest Russland er en videreføring etter de samme prinsipper som i det foregående

program. Det forventes et beløp på 11 mill. kroner til forskning og utdanning innen dette programmet. Begge avtalene vil gjelde fra 2002 til 2006.

Bakgrunnen for satsingen på *Globale problemstillinger innen akvakultur* er visjonen om at fiskeoppdrettsnæringen skal kunne overta som Norges fremste inntektskilde når oljealderen er over. Dessuten vil utvikling av oppdrettsfisk være viktig for å møte verdens behov for mat, ikke minst til fattige og underernærte, ettersom de fleste villfiskressursene allerede er så godt som fullt utnyttet. Bevilgningen på 1 mill. kroner (0,5 fra UFD og 0,5 fra UD) i 2002 vil bli brukt til å holde seminarer med forskere på området for å utarbeide et programnotat som kan legges fram for de relevante myndigheter, samt å støtte *Sustainable Aquaculture* konferansen i Vietnam, det tredje i en serie symposia som startet i Oslo i 1997, og som bl. a. utviklet *The Holmenkollen Guidelines for Sustainable Aquaculture*.

Frie prosjekter

Totalt er det for 2002 fordelt 41,7 mill. kroner til frie prosjekter. Dette er om lag på samme nivå som for 2001.

Infrastruktur

Virkemiddelet infrastruktur inneholder delaktivitetene - Grunnbevilgning til Chr. Michelsens institutt (CMI) og Miljøinstituttene. Bevilgningen til Miljøinstituttene opprettholdes på samme nivå som for 2001. Følgende aktiviteter finansiert med fondsmidler inngår i virkemiddelet: vitenskapelig utstyr, støtte til spissforskningsgrupper innenfor naturvitenskapelig klimaforskning, samfunnsvitenskapelig klimaforskning inkludert effekter av klimaendringer på ulike sektorer, miljøvirkninger med fokus på biologiske effekter av klimaendringer.

Diverse FoU

Det er totalt innenfor Diverse FoU i 2002 avsatt 12,3 mill. kroner som samlet er noe høyere enn i 2001. Kontingent til IIASA utgjør hele 5 mill. kroner som er spesielle midler over MDs budsjett.

Nettverk for Asia-studier (2002-2004) vil bli støttet med 0,5 mill. kroner per år fra UD. Nettverket holder til ved Senter for utvikling og miljø (SUM) ved Universitetet i Oslo og skal virke faglig stimulerende ved å arrangere møter og seminarer, drive kontaktutvikling og tilrettelegge adgang til faglige ressurser.

Childwatch International (CWI) er et internasjonalt forskernettverk med sekretariat i Norge tilknyttet Universitetet i Oslo. Nettverket har en samlet bevilgning på kr 6,2 mill. kroner over tre år (2001-2003) fra UD. CWI fremmer forskning om barns rettigheter og oppfølging av barnekonvensjonen gjennom å knytte norske forskningsmiljøer opp til internasjonalt tverrfaglig forskningssamarbeid på dette området.

Fordeling av budsjettet i forhold til Forskningsmeldingens fire tematiske satsinger og grunnforskning for øvrig

Området har fulgt opp Forskningsmeldingens fire tematiske satsinger og grunnforskning for øvrig ved å prioritere spesielt grunnforskning, marin relatert forskning og klimaforskning som støtter opp under skjæringsfeltet mellom miljø og energi. I tillegg bidrar området selvfølgelig med betydelige midler til det tverrgående miljøperspektivet, jf. tabell 4.5.3 nedenfor.

Tabell 4.5.3: Totalt budsjett fra departementene. Fordeling etter Forskningsmeldingens tematiske satsinger og grunnforskning for øvrig. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1 000 kroner.

	Rev.bud. 2001	Budsjett 2002
Informasjons- og kommunikasjonsteknologi	2 000	2 000
Marin forskning	28 000	31 000
Medisin og helse	4 000	4 000
Skjæringsfeltet mellom miljø og energi	81 500	80 000
Grunnforskning for øvrig	63 000	64 000
Annet	158 484	169 652
Sum bevilgninger over departementenes budsjett	336 984	350 652

Budsjettmessige bindinger for senere år

Som det fremgår av tabellen nedenfor har MU relativt store tilsagn både i 2003 og 2004. Den reelle handlefriheten er derfor meget lav da det ofte kommer føringer på videre forskning på de temaer som omfattes av avsluttende program.

Tabell 4.5.4: Budsjettmessige konsekvenser for senere år. Generelle midler til forskningsformål. Budsjett 2002, tilsagn 2003-2004. 1 000 kroner.

	Budsjett 2002	Tilsagn 2003	Tilsagn 2004
Programmer	136 069	135 000	120 000
Frittstående prosjekter	26 500	20 000	15 000
Infrastruktur	97 910	75 000	70 000
Diverse FoU-aktiviteter	6 538	5 000	4 000
Disposisjonsfond			
Felleskostnader			
SUM TOTALT	267 017	235 000	209 000

4.5.4 Doktorgradsutdanning

Området har i dag en betydelig rekrutteringssatsing både gjennom forskningsprogrammene og innenfor det spesielle *Rekrutteringsprogrammet* som skal sikre faglig bredde i forskerrekutteringen til miljø- og utviklingsforskningen, slik at samfunnets behov for vitenskapelig toppkompetanse ivaretas.

Styret ønsker å styrke virkemidlet doktorgradsstipend/ postdoktorstipend. Det er behov for å øke det totale antallet stipend, med en viss prioritering av postdoktorstipend på områder der det er særskilt behov for slike stipend.

Tabell 4.5.5: Doktorgradsstipendiater. Anslag 2001, plantall 2002. Totale årsverk.

	Totale årsverk	
	Anslag 2001	Plantall 2002
Doktorgradsstipendiater	109	109
SUM TOTALT	109	109

4.5.5 Internasjonalt forskningssamarbeid

Området prioriterer internasjonalt samarbeid både innenfor miljøforskningen og gjennom utviklingsforskningen. Spesielt prioriteres forskningssamarbeid med EU, med Sentral- og Øst-Europa, Sørøst-Europa og med forskningsmiljøer fra land i Afrika og Asia. Et nytt program for forskningssamarbeid mellom Sør-Afrika og Norge er i gang fra 2002. Området stimulerer generelt til personbasert forskerutveksling både i form av utenlands- og gjesteforskerstipend. MU deltar i en rekke internasjonale programmer og fora: European Science Foundation (European Marine and Polar Science – EMaPS og Europe Project for Ice Coring in Antarctica - Epica and Linking Community and Ecosystem Ecology - Linkecol), UNESCO, internasjonale programmer om globale miljøendringer (IGBP, IHDP, WCRP og Diversitas), internasjonale polarprogrammer (IASC og SCAR) og IIASA (International Institute for Applied Systems Analysis). Med midler fra DU har området opprettet et stipendprogram for norske forskere som ønsker å oppholde seg ved et av de internasjonale jordbruksrelaterte institutter i CGIAR-systemet (Consultative groups on International Agriculture). Området deltar aktivt i International Group of Funding Agencies for Global Change Research (IGFA). Området er involvert i bilaterale polarforskningsavtaler med Russland og Italia. En bilateral avtale om samarbeid innen polarforskning med USA vil bli utarbeidet i 2001.

Tabell 4.5.6: Internasjonalt forskningssamarbeid. Anslag 2001, plantall 2002. 1 000 kroner.

	Anslag 2001	Plantall 2002
Organisert og avtalefestet internasjonalt forskningssamarbeid 1)		
EU	11 000	11 000
EUREKA		
COST	76	76
CERN		
EMBL		
EMBO		
ESA		
OECD Halden-reaktoren		
Nordiske		
Stipendprogram		
Øvrig samarbeid	20 000	24 000
Sum	31 076	35 076
Internasjonalt forskningssamarbeid for øvrig 2)		
Prosjektsamarbeid		
Personbasert samarbeid		
Sum	0	0
TOTALT	31 076	35 076

1) Omfatter kontingenter, prosjektstøtte, stipend, følgeforskning og posisjoneringsmidler mellom land og offentlige institusjoner.

2) Omfatter prosjektsamarbeid/ forskerutdanning/ kompetanseutveksling mellom forskere/ bedrifter/ institutter.

*****

Det vises til tabellen på neste side, som gir en spesifisert oversikt over budsjett 2002, sammenlignet med revidert budsjett 2001 fordelt etter budsjettposter og ulike finansieringskilder.

Spesifisert oversikt over budsjett 2002, sammenlignet med revidert budsjett 2001. Fordeling etter budsjettposter og ulike finansieringskilder. 1000 kroner																		
Revidert budsjett 2001																		
(1 000 kroner)	Finansierende departement 2002	Start - Sluttt	Generelle midler					Spes.										
			KUF	NHD	OED	FID	LD	MD	FOND	midler	Div.	Totalt	FOND	midler	Div.	Totalt		
<i>Programmer</i>																		
Biologisk mangfold	KUF,LD,MD,UD,FID	1998	2007	1 300		1 500	1 000	12 520				2 365	18 685	1 300				19 500
KLIMA.FROG	KUF,LD,MD,	2002	2011	3 000			22 800					25 800	3 000					27 800
Sun grunnforskningsprogrammer				4 300	0	1 500	1 000	35 320	0	2 365	0	44 485	4 300	0	3 100	0	47 300	
Landskap i endring:	MD,LD, Jovd avt,KD	2000	2007			3 719	8 330			5 500	17 569							18 569
Forurensning:	NHD,LD,MD,FID,OED	2000	2005		500	2 000	2 500	16 400			500	2 000	2 500	3 700	18 300			27 000
	MD	2001								5 459	5 459				7 200	8 200	1 000	9 700
Polarforskning/NSF/Aktisk lys og varme	KUF,MD	1996	2001	5 500			4 800				10 300	5 500			4 200			4 900
Marine ressurser og miljø (BF)	MD, FID, KUF	1995	1999				4 900				4 900				4 900			4 900
Rannebetingelser for bærekraft. utv.		2000					1 000				1 000	1 000			500	6 400	1 050	8 950
- Bærekraftig produks. og forbruk	LD,MD,FIN,BFD	1996	2001			500	4 900			1 050	6 450							0
SAMSTEMT	OED,MD,FIN,NVE	2001	2010		9 100		1 500			400	11 000				2 250			11 850
KLIMAEFF	MD	2001	?				500				500				8 500			8 500
Utvikl.sveier i sør m.n.: 1)	KUF,UD	1997	2002	1 250			18 250			17 000	18 250	1 750			22 070			23 820
Det multilaterale bistandssystemet på utv omr	UD	1998	2004				6 000			6 000	6 000				6 000			6 000
U-landsrelatert fiskeriforskning/global fisk	KUF, UD	1996	2001	500			2 100			1 600	2 100	500			500			1 000
Øst-Europa-programmene 2)	UD						7 500			9 000	9 000				14 000			14 000
Øst-Europa-programmet	UD	1997	2001				9 000			9 000	9 000							0
Sun handlingsrettede programmer				7 250	500	11 100	2 500	7 919	42 350	0	48 050	5 459	125 128	8 750	500	11 100	2 500	49 520
TOTALT PROGRAMMER				11 550	500	11 100	4 000	8 919	77 670	0	50 415	5 459	169 613	13 050	500	11 100	4 000	52 620
<i>Stipend</i>																		
Stipendprogram for kvinnelige miljøforsk										2 100	2 100							1 100
CGIAR	UD									2 200	2 200							2 000
Rekrutteringsprogram for miljø og utvikling				13 000							13 000	13 000						13 000
Rekruttering u-landssamarb. ANUFU										2 000	2 000							2 000
Sun stipend				13 000	0	0	0	0	0	6 300	0	19 300	13 000	0	0	0	0	5 100
<i>Prosjekt- og miljøstøtte</i>																		
"Frie midler"				9 000							9 000	9 000						9 000
Demografi/befolkningsprospersnål				2 500							2 500	2 500						2 500
Miljørett 3)				1 000							1 000	1 000						0
Utviklingssek.bessursøk. 4)				500							500	500						0
Norske forskeres u-landspartnere										1 000	1 000	1 000						1 000
Sun prosjekt- og miljøstøtte				13 000	0	0	0	0	0	1 000	0	14 000	11 500	0	0	0	0	1 000
																		12 500

1) 0,750 mkr av UFD bevilgningen er øremerket menneskerettigheter form 2001. UD bevilgningen inkluderer 2 mkr til Childwatch for 2001 og 2,07 mkr for 2002.

2) Øst-Europa programmene omfatter *Sprøst-Europa, Samarbeid med nordvest Russland og Samarbeid med søsterlandene til EU.*

3) Miljørett inngår i RAMBU fra år 2002

4) Utviklingssektor inngår i Utviklingsveier i Sør fra år 2002

Spesifisert oversikt over budsjett 2002, sammenlignet med revidert budsjett 2001. Fordeling etter budsjettposter og ulike finansieringskilder. 1000 kroner												
<i>Frifstående EU-prosjekter</i>												
EUS Støttemprogram			1 000	1 000		3 000	5 000			1 000	1 000	3 000
Sum frifstående EU-prosjekter	0	0	0	1 000	1 000	0	3 000	5 000	0	0	1 000	1 000
<i>Andre frie prosjekter</i>												
Kvinnerett						100	100					1 000
Antropologisk film						816	816					0
GAVI						2 500	2 500					2 500
Norsk utviklingshjelps historie						1 530	1 530					2 615
Sum andre frie prosjekter	0	0	0	0	0	4 946	4 946	0	4 946	0	0	6 115
TOTALT FRIE PROSJEKTER	26 000	0	0	1 000	1 000	0	15 246	43 246	24 500	0	1 000	15 215
<i>Grunnevelinger</i>												
Christian Michelsens institutt (CMI)						9 000	9 000					8 200
Miljøinstituttene						51 660	51 660			51 850		51 850
Sum grunnevelinger	0	0	0	0	0	60 660	60 660	0	0	0	51 850	8 200
<i>Strategiske programmer</i>												
Miljøinstituttene						34 250	34 250			34 060		34 060
CMI												1 800
ProSus						5 000	5 000		5 000			5 000
Industriell Økologi, NTNU						1 500	1 500				1 500	1 500
Sum strategiske programmer	5 000	0	0	0	34 250	1 500	40 750	5 000	0	0	34 060	1 800
Ustyr												0
<i>Andre infrastrukturtiltak</i>												
Spissforskningsgr. Klima						5 900	5 900					3 500
Spissforskningsgr. Sanfunnsfagl-effekter						6 500	6 500					0
Spissforskningsgr. Miljøvirkning biologi						3 600	3 600					0
Spissforskningsgr. Sanfunnsfagl-klima						2 000	2 000					2 000
Sum andre infrastrukturtiltak	0	0	0	0	0	18 000	18 000	0	0	0	0	5 500
TOTALT INFRASTRUKTUR	5 000	0	0	0	85 910	19 500	119 410	5 000	0	0	85 910	10 000
<i>Diverse FoU-aktiviteter</i>												
Kontingenter						5 000	5 000					5 000
Informasjon/ formidling/ publisering						1 100	2 030	900		1 688		2 588
Planlegging/ utredning/ evaluering						1 064	1 844	750		1 500		2 250
Stimuleringsiltak og nettvirksomhet 5)						600	200	700		1 000		2 500
DIVERSE FOU-AKTIVITETER	2 210	0	0	0	2 764	0	10 174	2 350	0	0	4 188	5 800
DISPOSISJONSFOND												0
Andre felleskostnader												0
Felleskostnader	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOTALT	44 760	500	11 100	5 000	9 919	166 344	19 500	79 861	5 459	342 443	44 900	500
												11 100
												5 000
												10 919
												187 598
												7 000
												83 635
												1 100
												351 752

5) Inkluderer fem 2002 bli a UD midler på 0,5 mkr til Asia nettverk, 0,3 mkr til NFDU-årskonferanse og fra 2001 UFD midler på 0,250 mkr til Memneskerettigheter.

4.6 Naturvitenskap og teknologi

4.6.1 Inntekter og føringer

Inntekter

NT legger med dette fram budsjettfordeling for 2002 i henhold til rammer vedtatt av Hovedstyret 19.12.01 samt justeringer på grunn av endringer i departementenes tildelingsbrev.

NT vil i 2002 motta støtte fra følgende departementer: Utdannings- og forskningsdepartementet (UFD), Nærings- og handelsdepartementet (NHD), Olje- og energi-departementet (OED), Samferdselsdepartementet (SD) og Helsedepartementet (HD). I tillegg mottar NT midler fra Fondet for forskning og nyskaping (Forskningsfondet).

Når det gjelder Forskningsfondet er kun tilsagn for tidligere vedtak lagt inn. HS vil fordele midler til nye tiltak/aktiviteter på sitt møte i januar 2001.

Bevilgningene fra UFD (ekskl. midler til *Tungregning II*), NHD, OED og Forskningsfondet er generelle midler. Bevilgningene fra SD er øremerket programmet *Grunnleggende IKT-forskning* og Simula-senteret på Fornebu. Bevilgningen fra HD er øremerket programmet *Drikkevannsforskning*.

Til sammen utgjør bevilgningene fra departementene og Forskningsfondet ca. 710,4 mill. kroner. I tillegg er det ført opp midler fra andre kilder med 1,2 mill. kroner (NATO-midler, midler fra UiO og midler fra andre nordiske naturvitenskapelige og teknologiske forskningsråd). Totalt budsjett før eventuell ny tildeling fra Fondet, for 2002 er ca. 711,6 mill. kroner. Dette er en nominell nedgang fra 2001 med 2,2 %. Årsaken til den nominelle nedgangen er at endelig fordeling av midlene fra Forskningsfondet for 2002 foreløpig ikke er foretatt av HS.

I tillegg administrerer NT på vegne av hele Forskningsrådet den øremerkede bevilgningen fra UFD til avansert vitenskapelig utstyr på 20 mill. kroner i 2002 (23 mill. kroner i 2001). I tillegg kommer muligens midler fra Forskningsfondet for 2002 (40 mill. kroner for 2001). Disse midlene til utstyr er ikke inkludert i NTs budsjetttrammer.

Mer enn hele veksten fra 2001 til 2002 på nær 8,7 mill. kroner over UFDs generelle midler er øremerket Simula-senteret som skal ha en økning på minst 8,8 mill. kroner. Av veksten på 6,5 mill. kroner over NHDs generelle midler er 4 mill. kroner øremerket Simula-senteret og 5,5 mill. kroner øremerket KLDRA-Himdalen (lager og deponi for lav og middels radioaktivt avfall). Veksten i KLDRA-Himdalen oppveies nesten av en nedgang i bevilgningen på 5 mill. kroner til Haldenprosjektet og andre nukleære aktiviteter. Nedgangen i Fondsmidlene skyldes bl.a. at bevilgningen til Sars Internasjonale senter (23 mill. kroner i 2001) foreløpig ikke er videreført. Veksten på 4 mill. kroner i SDs bevilgning fordeles likt på programmet *Grunnleggende IKT-forskning* og Simula-senteret.

Tabell 4.6.1: Inntekter. Fordeling på finansieringskilde, spesifisert på kapittel og post eller program/satsning. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1 000 kroner og prosentvis endring

				Revidert budsjett 2001	Budsjett 2002	Endring 2001- 2002
Utdannings-, og forskningsdepartementet						
Kap.	285 , post	52	Norges forskningsråd 1)	225 775	234 466	3,8 %
Kap.	281 , post	1	Bygg, fellesut, UoH, driftsutg.	22 000	22 000	0,0 %
Kap.	286 , post	50	Fondet for forskning og nyskaping 1)	42 000	8 500	-79,8 %
Sum				289 775	264 966	-8,6 %
Nærings- og handelsdepartementet 2)						
Kap.	920 , post	50.2.1	Et verdiskapende IT- og tjenestesamfunn	88 000		
Kap.	920 , post	50.2.1	Informasjons- og kommunikasjonsteknologi		90 000	
Kap.	920 , post	50.2.2	Natur- og energiressurser	5 900		
Kap.	920 , post	50.2.2	Bioteknologi		22 400	
Kap.	920 , post	50.2.3	Maritim og offshore	14 800		
Kap.	920 , post	50.2.3	Materialforskning		17 500	
Kap.	920 , post	50.2.4	Biologiske ressurser og næringsmidler	24 500		
Kap.	920 , post	50.2.4	Andre nasjonalt viktige kompetansefelt		64 500	
Kap.	920 , post	50.2.5	Annen landbasert næring	33 000		
Kap.	920 , post	50.2.6	Framtidens teknologier	22 200		
Kap.	920 , post	50.4.1	Grunnbevilgninger og andre infrastrukturiltak	92 640		
Kap.	920 , post	50.4.1	Grunnbevilgninger		87 100	
Kap.	920 , post	50.4.3	Haldenprosjektet og andre nukleære aktiviteter	65 000	60 000	
Kap.	920 , post	50.4.4	KLDR A Himdalen	3 400	8 900	
Kap.	920 , post	50.4.7	Andre infrastrukturiltak		5 540	
Sum				349 440	355 940	1,9 %
Olje- og energidepartementet						
Kap.	1830 , post	50	Norges forskningsråd	63 500	62 500	-1,6 %
Sum				63 500	62 500	-1,6 %
Samferdselsdepartementet						
Kap.	1301 , post	50	Telekommunikasjon	20 000	24 000	20,0 %
Sum				20 000	24 000	20,0 %
Helsedepartementet						
Kap.	719 , post	50	Drikkevannsforskning	3 000	3 000	0,0 %
Sum				3 000	3 000	0,0 %
SUM DEPARTEMENTENE				725 715	710 406	-2,1 %
Diverse inntekter				1 241	1 200	-3,3 %
Tilført fra disposisjonsfondet				493		
SUM TOTALT				727 449	711 606	-2,2 %

1) Ekskl. UFDs ekstraordinære midler (23 mill. kroner i 2001 og 20 mill. kroner i 2002) og midler fra Forskningsfondet (40 mill. kroner i 2001) til avansert vitenskapelig utstyr.

2) NHD har endret underunderpost inndelingen fra 2001 til 2002.

Føringer

Under er det satt opp føringer fra St.prp. nr. 1 for de ulike departementene. Departementene kommer etter all erfaring med flere føringer og konkretisering av føringene i departementenes tildelingsbrev for 2002.

NT har følgende føringer i UFDs budsjett for 2002:

- Minst 18,8 mill. kroner skal gå til videre drift av Simula-senteret på Fornebu.
- Fri prosjekter skal prioriteres og bruk av postdoktorstipend skal vektlegges. I tillegg er det bevilget 1,2 mill. kroner over kap. 281 post 90 til aksjekapital til senteret.
- Tiltak for å øke rekrutteringen til naturvitenskap og teknologi skal videreføres, med særlig vekt på rekruttering av kvinner.
- Bruken av studentstipend og sommerstipend bør også vurderes i forbindelse med rekruttering til teknologifag, matematikk og naturvitenskap.
- Forskningsrådet skal arbeide med å følge opp evalueringene som foreligger på det naturvitenskapelige og teknologiske området.

NT har følgende føringer i NHDs budsjett for 2002:

- Innen IKT forutsettes det at satsningen konsentreres om de tre kjerneområdene mikro-teknologi og – systemer, kommunikasjons- og programvareteknologi og informasjonssystemer. Midlene skal bl.a. benyttes til programmene IKT 2010, Beregningsorientert matematikk i anvendelser (BeMatA), Sikkerhets- og sårbarhetsforskning og det forutsettes bevilget 9 mill. kroner til Simula-senteret.
- Gode grunnforskningsmiljøer skal sikres gjennom strategiske teknologiprogrammer for de institutter og universiteter som utmerker seg innen grunnleggende bioteknologi eller marin og medisinsk forskning, og gjennom forskningsprogrammet Bioteknologi, som er samfinansiert med UFD og gjelder nettverksbygging mellom forskningsmiljøene og industrien.
- Departementet vil styrke innsatsen innen strukturelle materialer, bl.a. når det gjelder funksjonelle materialer.
- Til Haldenprosjektet er det bevilget 25 mill. kroner for 2002.
- Til annen nukleær virksomhet ved Institutt for energiteknikk er det bevilget 35 mill. kroner for 2002.
- Til KLDRA Himdalen (kombinert lager og deponi for lavt og middels lavt radioaktivt avfall) er bevilget 8,9 mill. kroner for 2002.

NT har følgende føringer på OEDs budsjett for 2002:

- Årlig skal det støttes 60 doktorgradsstipend og 20 postdoktorstipend innen strategiske forskning.
- Årlig skal den strategiske forskningen føre til minst 70 publikasjoner i internasjonale tidsskrifter med referee ordning og 80 konferansebidrag med referee.

4.6.2 Mål og prioriteringer

Naturvitenskap og teknologis (NTs) prioriteringer er knyttet til ansvaret NT har for å

- Bygge opp sterke grunnforskningsmiljøer.
- Utvikle faglige og sterke markedstilpassede institutter.
- Støtte grunnleggende forskning på områder hvor Norge har særlige interesser eller forutsetninger.

NT har særlig lagt vekt på å følge opp prioriteringene i Forskningsmeldingen, Forskningsrådets strategiplaner samt Store satsninger.

NTs budsjett for 2002 har følgende prioriteringer:

- NT budsjetterer med en økning fra ca. 202 mill. kroner i 2001 til ca. 220 mill. kroner i 2002 til rekrutteringsformål.
- NT trapper opp sitt betydelige internasjonale engasjement fra ca. 113 mill. kroner i 2001 til vel 116 mill. kroner i 2002.
- NT styrker sin forskning innen IKT fra ca. 175 mill. kroner i 2001 til ca. 193 mill. kroner i 2002.
- NT opprettholder sitt engasjement innen marin forskning med ca. 21 mill. kroner i 2002.
- NT opprettholder aktiviteten innen Mikroteknologi med 50 mill. kroner.
- NT øker budsjетtrammene for 2002 i tråd med vedtatte programplaner til følgende programmer (økning fra 2001 til 2002 i parentes): *Grunnleggende IKT-forskning (12 mill. kroner)*, *Beregningsorientert matematikk i anvendelser (2 mill. kroner)* og *Katalyse og organisk syntetisk kjemi (1 mill. kroner)*.
- NT øker budsjетtrammen til programmet *Grunnleggende næringsrettet bioteknologi* fra 4,5 mill. kroner i 2001 til 10,5 mill. kroner i 2002. Programmet søkes koordinert med FUGE.
- NT opprettholder ESRF-følgeforskningen med 3 mill. kroner i 2002
- NT øker Frittstående prosjekter med 1,5 mill. kroner til 117,7 mill. kroner i 2002.

NT har i budsjettet for 2002 satt følgende mål:

- NT vil i 2002 finansiere i om lag 350 doktorgradsstipend og ca. 125 postdoktorstipend (årsverk). Dette er samme nivå på rekrutteringsvolumet som i 2001.
- NT mål for de teknisk industrielle instituttene i 2002: egenkapitalen skal være minst 30% av totalkapitalen, driftsresultatet skal være minst 3 % av totale inntekter, andel FoU ansatte med doktorgrad skal være minst 30 %, minst 50 % av oppdragsinntektene skal være fra norske kunder og mobiliteten blant forskerne i instituttene skal være minimum 10 % over tid (herav halvparten til næringslivet).
- NT mål for strategiske programmer (SIP og SUP) og nettverksprogram for 2002: samarbeid mellom institutter og universiteter i minst 70 % av de nye programmene (SIP og SUP), minst 300 publikasjoner i internasjonale tidsskrifter eller konferansebidrag og minst 50 % av de nye SUPene skal gå til forskningsmiljøer som er i aktivt inngrep med næringslivet.

4.6.3 Fordeling av budsjettet

Tabell 4.6.2: Totalt budsjett og herav generelle midler. Fordeling etter budsjettposter. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1 000 kroner.

	Totalt		Herav generelle midler	
	Rev.budsj. 2001	Budsjett 2002	Rev.budsj. 2001	Budsjett 2002
Brukerstyrte programmer				
Grunnforskningsprogrammer	118 350	122 730	100 350	102 730
Handlingsrettede programmer				
Sum programmer	118 350	122 730	100 350	102 730
Stipend				
Prosjekt- og miljøstøtte	116 241	117 700	115 500	117 000
Frittstående EU-prosjekter				
Andre frittstående prosjekter				
Sum frittstående prosjekter	116 241	117 700	115 500	117 000
Grunnbevilgninger	87 100	87 100	87 100	87 100
Strategiske programmer	261 900	228 850	261 900	228 850
Utstyr og instrumenter	32 000	22 000	10 000	
Andre infrastrukturiltak	68 400	68 900	68 400	68 900
Sentre for fremragende forskning	20 000	34 800	15 000	27 800
Sum infrastruktur	469 400	441 650	442 400	412 650
Kontingenter	9 850	9 850	9 550	9 550
Informasjon/formidling/publisering	2 990	2 750	2 990	2 750
Planlegging/utredning/evaluering	4 933	3 050	4 440	3 050
Stimuleringstiltak og nettverksbygging	4 900	8 100	4 700	7 900
Sum diverse FoU-aktiviteter	22 673	23 750	21 680	23 250
Disposisjonsfond	785	5 776	785	5 776
Sekretariater				
Andre felleskostnader				
Sum felleskostnader	0	0	0	0
SUM TOTALT	727 449	711 606	680 715	661 406

1) Omfatter Haldenprosjektet inkl. andre nukleære aktiviteter og avfallslageret i Himdalen (KLDRA Himdalen)

Forskningsprogrammer

I 2002 vil det være i alt 10 igangværende forskningsprogrammer. For programmet *Grunnleggende næringsrettet bioteknologi*, vil 2002 være det første ordinære året. Budsjettposten omfatter også fire større langsiktige koordinerte prosjekter innen kjerne- og partikkelfysikk, samt en liten aktivitet innen ESRF-følgforskning.

Budsjettrammen for forskningsprogrammer vil i 2002 være totalt 122,730 mill kroner. Dette omfatter generelle midler fra UFD, NHD, OED og Forskningsfondet samt spesielle midler fra HD og SD. I forhold til revidert budsjett 2001 er det en økning på totalt 4,4 mill kroner (3,7 %), men forholdet er noe forskjellig for de ulike departementene. Bevilgningen fra UFD og NHD er økt med henholdsvis 2,9 og 3 mill kroner i 2002, mens bevilgningene fra OED er den samme som i 2001. Bevilgningen av spesielle midler fra SD er noe økt i 2002, mens den fra HD er som i 2001. Bevilgningen fra Forskningsfondet er noe lavere enn i 2001. Økningen i bevilgningen fra UFD er i hovedsak knyttet til økte forpliktelser til den CERN-relaterte forskningen.

Budsjettet for 2002 medfører at:

- 10 igangværende forskningsprogrammer videreføres i 2002 i henhold til fastsatte planer. Programmet – *Overvåking av marine og terrestriske systemer* - er finansiert med midler fra Forskningsfondet.
- 2002 er det første ordinære året for et nytt bioteknologiprogram – *Grunnleggende næringsrettet bioteknologi*. Programmet søkes koordinert med FUGE.
- NT viderefører samarbeidet med BF og MU innen marin forskning gjennom programmet *Marine ressurser, miljø og forvaltning (MARE)*. NTs bidrag til programmet finansieres med midler fra UFD.
- Programmene *Beregningsorientert matematikk i anvendelser (BeMatA)*, *Romforsk II* samt følgeforskning mot CERN og ESRF finansieres med midler fra UFD. *BeMatA* finansieres i 2002 også med noe midler fra NHD.
- Programmet *Beregningsorientert matematikk i anvendelser (BeMatA)* omfatter bl.a. marine problemstillinger som inngår i NTs oppfølging av det marine satsningsområdet.
- Programmet *Katalyse og organisk syntetisk kjemi* videreføres med midler fra UFD og OED. Dette er en direkte oppfølging av evalueringen av norsk kjemisk forskning og anbefalingene i fagplanen for kjemi.
- Programmet *Grunnleggende IKT-forskning (IKT 2010)* videreføres i 2002 med midler fra NHD og SD. Bevilgningen fra SD er noe økt i 2002 da programmet viderefører forskning innen telekommunikasjon etter at *Grunnleggende teleforskning* avsluttes i 2001.
- Programmene *Energi for framtiden* og *Grunnleggende petroleumsforskning (PetroForsk)* videreføres i 2002 med midler fra OED innen planlagte økonomiske rammer.
- Det antas en bevilgning på 3 mill. kroner fra HD også i 2002 til videreføring av drikkevannsforskning – *Drikkevann II*.
- Følgeforskning mot ESA, EISCAT og NOT vil bli ivaretatt i *Romforsk II-programmet* som er forlenget ut 2002 i påvente av oppfølging av evalueringen og fagplanen i fysikk. ESRF-forpliktelser er organisert som en liten koordinert aktivitet.
- Fire koordinerte forskningsprosjekter innen CERN-relatert forskning videreføres som planlagt og dekker bl.a. Norges forpliktelser til deltakelse i LHC-eksperimentene ATLAS og ALICE ved CERN. Prosjektet innen teori er fra og med 2001 lagt inn noen av de fire øvrige prosjektene.

Frittstående prosjekter

Budsjettrammen for frittstående prosjekter er i 2002 på 117,7 mill. kroner, hvorav 117 mill. kroner er fra UFD og 0,7 mill. kroner fra NATO til øremerkede stipend. Dette er økning med 1,5 mill. kroner fra 2001. I tillegg kommer ca. 4,5 mill. kroner som er fristilt på inneværende års budsjett, primært på grunn av forsinket tiltredelse i bevilgede nye stipend for 2001. Årsvervskostnadene for nye stipendiater øker betydelig i 2002 – for doktorgradsstipend fra 412 000 kroner til 484 000 kroner og for postdoktorstipend fra 524 000 kroner til 564 000 kroner.

Forpliktelser for 2002 omfatter 245 prosjekter til et totalt beløp på 81,5 mill. kroner. Tilsvarende tall for 2001 var 235 prosjekter og ca. 80 mill. kroner. Forpliktelsene er således omtrent på samme nivå for 2002 som de var for 2001. Til søknadsrunden våren 2002 er det foreløpig avsatt 4 mill. kroner. Rammen antas å vil bli ca. 6 – 8 når det tas hensyn til forventete inndragninger i forbindelse med årsoppgjøret. Erfaringsmessig vil et beløp i denne størrelsesorden gi en innvilgelsesprosent omtrent som i høstens søknadsrunde.

Til denne søknadsrunden er det mottatt 241 søknader fordelt på doktorgrads- og postdoktorstipend, utenlandsopphold til stipendiater og prosjekt og miljøstøtte til et samlet beløp på 110 mill. kroner. Tilsvarende tall for 2001 var 293 søknader og 141 mill. kroner. Antall søknader

og totalt søknadsbeløp er således redusert i 2002 sammenlignet med 2001. Nedgangen skyldes særlig at antallet søknader om doktorgrads- og postdoktorstipend til utlandet (DOKUT og POSTUT) er lavere enn tidligere år. Men også antall søknader innen kategorien prosjekt- og miljøstøtte er redusert.

Rammen til nye prosjekter ved denne søknadsrunden blir dermed 30,5 mill. kroner (inkludert frigjort beløp på 2001 budsjettet). Dette gir en innvilgelse, i forhold til søkt beløp, på 27 %. Tilsvarende tall i 2001 var 18 %. I alt er det for 2002 bevilget støtte til 80 nye prosjekter, som er 33 % av totalt antall søknader. Innvilgelsesprosenten er således høyere for 2002 i forhold til 2001. Dette skyldes redusert antall søknader og søknadsbeløp, men også at disponibelt budsjett til nye prosjekter er noe høyere enn tidligere år (på grunn av fristilte midler på 2001 budsjettet).

Til utenlandstilskudd for forskningstermin for fast ansatte i vitenskapelig stilling ved universiteter og høyskoler er det avsatt 6,6 mill. kroner, en økning med 1,5 mill. kroner fra inneværende år. Dette svarer til en innvilgelse i forhold til søkt beløp på ca. 31 %, som er omtrent samme nivå som i 2001 og tidligere år. Både antall søknader og søknadsbeløp er økt betydelig for 2002 sammenlignet med tidligere år.

Infrastrukturtiltak

Naturvitenskap og teknologi disponerer i alt ca. 441,7 mill. kroner til Infrastrukturtiltak i 2002. Dette er en nedgang på nær 28 mill. kroner fra 2001. Nedgangen skyldes bl.a. bortfall av midler fra Forskningsfondet med 30 mill. kroner, hvorav mesteparten var midler til Sars internasjonale senter (23 mill. kroner). Videre er det bortfall av 10 mill. kroner til avansert vitenskapelig utstyr over NTs eget budsjett.

Simula-sentert får en økning i bevilgningen med 14,8 mill. kroner fra 2001 til 2002. Budsjettrammen for senteret i NTs budsjett for 2002 blir dermed 34,8 mill. kroner. I tillegg er det bevilget 1,2 mill. kroner over kap. 281 post 90 til aksjekapital til senteret.

Det er for 2002 lagt inn en øremerket bevilgning på 60 mill. kroner til Haldenprosjektet og andre nukleære aktiviteter ved Institutt for energiteknikk (IFE). Tilsvarende bevilgning i 2001 var på 65 mill. kroner. En øremerket bevilgning for 2002 på 8,9 mill. kroner går til IFE for drift og utbygging av et kombinert lager og deponi for lavaktivt avfall i Himdalen. Tilsvarende tall for 2001 var 3,4 mill. kroner.

Budsjettmidlene for 2002 er fordelt med ca. 137 mill. kroner til universitetene (inkl. 22 mill. kroner til *Tungregning II* og 34,8 mill. kroner til Simula-senteret) og ca. 303 mill. kroner til instituttsektoren (inkl. bygge og utstyrsbevilgningen til mikroteknologiseringen).

Rammen på 87,1 mill. kroner til grunnbevilgningene til de teknisk industrielle instituttene er uendret fra 2001 til 2002. Summen av grunnbevilgninger og strategiske instituttprogrammer (inkl. SIP innen mikroteknologi) er på ca. 203,6 mill. kroner i 2002. Dette er en nedgang i forhold til 2001 med ca. 2,2 mill. kroner. I tillegg kommer en utstyrbevilgning på 19,4 mill. kroner og en byggebevilgning på 11 mill. kroner til SINTEFs mikroteknologilaboratorium i 2002. Den samlede bevilgningen til mikroteknologiseringen er på 50 mill. kroner for 2002.

Det er foreslått igangsatt 7 nye strategiske instituttprogram (SIP) og 8 nye strategiske universitetsprogram (SUP) i 2002. Disse kommer i tillegg til de 30 løpende SIPer og 28 løpende SUPer. Totalrammen framgår av tabell 4.6.3 nedenfor.

Tabell 4.6.3: Sammendrag av budsjett 2002 med inntektene fordelt på finansierende departementer. Budsjett 2001 er tatt med som sammenlikning.

Hovedaktivitet	Revidert bud. 2001	Tilsagn 2002	Budsjett 2002	Generelle midler i 2002 fra:			
				KUF	Fond	NHD	OED
Grunnbevilgninger	87 100	87 100	87 100			87 100	
Bioinformatikk 1)	4 500	1 500	1 500		1 500		
Mikroteknologi 2)	50 000	50 000	50 000			50 000	
SIP 2)	113 200	100 193	110 450			76 700	33 750
SUP 2 og 3)	94 200	54 801	66 900	28 500		36 200	2 200
Sum strategiske program	261 900	206 494	228 850	28 500	1 500	162 900	35 950
Avansert vitenskapelig utstyr	10 000	0	0				
Tungregning II	22 000	22 000	22 000				
Sum utstyr	32 000	22 000	22 000	0	0	0	0
IFE Kjeller og Halden	65 000	60 000	60 000			60 000	
KLDRA Himdalen	3 400	2 900	8 900			8 900	
Sum andre infrastrukturtiltak	68 400	62 900	68 900	0	0	68 900	0
Simula-senteret 4)	20 000	20 000	34 800	18 800	0	9 000	
Totalt Infrastrukturtiltak	469 400	398 494	441 650	47 300	1 500	327 900	35 950

- 1) Finansiert av Forskningsfondet i 2001 og 2002.
- 2) Herav SIP-bevilgninger (5,5 mill. kroner i 2001 og 6 mill. kroner i 2002), SUP-bevilgninger (13,6 mill. kroner i 2001 og 2002), utstyr (19,9 mill. kroner i 2001 og 19,4 mill. kroner i 2002) og bygg (11 mill. kroner i begge årene).
- 3) Sars internasjonale senter fikk en bevilgning på 23 mill. kroner fra Forskningsfondet for 2001. Bevilgningen gjaldt både for 2000 (8 mill. kroner) og 2002 (15 mill. kroner).
- 4) Herav 7 mill. kroner fra Samferdselsdepartementet i 2001 og 2002.

Andre FoU-aktiviteter

Virkemidlet Diverse FoU-aktiviteter består i 2002 av følgende aktiviteter:

- Internasjonale kontingenter som omfatter EISCAT (2,8 mill. kroner), ODP (5 mill. kroner), NOT (1,9 mill. kroner) og IOC, UNESCO (0,15 mill. kroner).
- Formidlingsprogrammet med 2,75 mill. kroner, hvorav 0,25 mill. kroner er NTs andel av nettstedet Forskning.no.
- Evalueringer (1,7 mill. kroner), Fagplan (0,35 mill. kroner), Rådgivende utvalg (0,2 mill. kroner) og Fagrefereer (0,8 mill. kroner).
- Stimulerings- og nettverkstiltak som omfatter COST (0,9 mill. kroner), Fransk-Norsk Stiftelse (3 mill. kroner), Nasjonal ekspert i EU (0,35 mill. kroner), NOS-N (0,25 mill. kroner), Strakstiltak IKT (3 mill. kroner til dekning av overbudsjettering), Svalbard Science Forum (0,25 mill. kroner), EMBL-reiser (0,15 mill. kroner) og NTVÅ økonomisk driftsbidrag (0,2 mill. kroner).

Videre er det avsatt nesten 5,8 mill. kroner på NTs disposisjonskonto for 2002.

Det er en rekke tiltak som er under planlegging som eventuelt må dekkes over disposisjonskontoen. Eksempel på dette er følgende:

- Gridberegninger rettet mot CERN-problemstillinger (NOS-N) ca. 0,5 mill. kroner.
- Utarbeidelse av fagstrategier/policyer ca. 1 mill. kroner.
- Tiltak knyttet til EISCAT ca. 1 mill. kroner.
- Eventuell økning av bevilgningen til Simula-senteret
- Eventuell økning av bevilgningen til Mikroteknologisatsingen
- Startpakke for nytilsatte professorer fra utlandet

Administrasjonen vil legge fram disse saken til beslutning for områdestyret i løpet av 2002.

Erfaringsmessig vil det i tillegg dukke opp uforutsette kostnader som må dekkes av NT i løpet av året. Det er også ønskelig å kunne følge opp fagplaner og evalueringer av fagmiljøene med en bevilgning. Dersom det er penger igjen på disposisjonskontoen tas det sikte på å avsette i størrelsesorden 2 mill. kroner til dette formålet.

NTs budsjett 2002 fordelt på satsningene i Forskningsmeldingen og oversikt over tilsagn for 2003 og 2004

NTs bidrag til å realisere satsningene i Forskningsmeldingen framgår av tallen nedenfor.

Tabell 4.6.4: Totalt budsjett fra departementene. Fordeling etter Forskningsmeldingens tematiske satsninger og grunnforskning for øvrig. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1 000 kroner.

	Rev.bud. 2001	Budsjett 2002
Informasjons- og kommunikasjonsteknologi	175 000	193 000
Marin forskning	24 500	21 000
Medisin og helse	4 000	4 000
Skjæringsfeltet mellom miljø og energi	51 000	49 500
Grunnforskning for øvrig	351 145	318 336
Annet	120 070	124 570
Sum bevilgninger over departementenes budsjett	725 715	710 406

NTs tilsagn for generelle midler 2003 og 2004 fordelt på virkemidler framgår av tabellen nedenfor.

Tabell 4.6.5: Budsjettmessige konsekvenser for senere år. Generelle midler til forskningsformål. Budsjett 2002, tilsagn 2003-2004. 1 000 kroner.

	Budsjett 2002	Tilsagn 2003	Tilsagn 2004
Programmer	102 730	89 100	80 400
Frittstående prosjekter	117 000	75 000	39 500
Infrastruktur	412 650	376 000	325 000
Diverse FoU-aktiviteter	23 250	18 600	18 600
Disposisjonsfond	5 776		
Felleskostnader			
SUM TOTALT	661 406	558 700	463 500

NT har hatt et mål om at frihetsgraden skal være minst 100 mill. kroner innenfor en konstant budsjetttramme. Oversikten ovenfor viser en frihetsgrad på nær 103 mill. kroner.

Innenfor denne frihetsgraden ligger det føringer fra ulike departementer som legger ytterligere begrensninger på hvilke tiltak frihetsgraden kan benyttes til.

4.6.4 Forskerrekruttering

NT har de siste årene hatt en dreining i fokus for sin rekruttering som har medført mer vekt på postdoktorstipend på bekostning av doktorgradsstipend. De siste årene har NT brukt stadig mere penger til rekrutteringsformål (vel 200 mill. kroner i 2001 og ca. 220 mill. kroner i 2002). Rekrutteringsvolumet har gått ned de siste årene p.g.a. årsverkskostnadene har økt betydelig mer enn veksten i budsjettet. Dette er forsterket ytterligere fra 2001 til 2002 i og med at stipendsatsene for igangværende stipendiater øker fra 397 000 kroner i 2001 til 412 000 kroner i 2002 (doktorgradsstipendiater) og fra 510 000 kroner i 2001 til 524 000 kroner (postdoktorstipendiater). For nye stipendiater er økning enda høyere i og med at satsene for

2002 er 484 000 kroner for doktorgradsstipendiater og 562 000 kroner for postdoktorstipendiater.

NT ser foreløpig ut til å greie å oppretthold samme rekrutteringsvolum i 2002 som i 2001.

Tabell 4.6.6: Doktorgrads- og Postdoktorstipendiater. Anslag 2001, plantall 2002. Totale årsverk.

	Totale årsverk	
	Anslag 2001	Plantall 2002
Doktorgradsstipend	350	350
Postdoktorstipend	125	125
SUM TOTALT	475	475

4.6.5 Internasjonalt forskningssamarbeid

Nedenfor følger en oversikt over NTs internasjonale engasjement for 2001 og 2002.

Tabell 4.6.7: Internasjonalt forskningssamarbeid. Anslag 2001, plantall 2002. 1 000 kroner.

	Anslag 2001	Plantall 2002
Organisert og avtalefestet internasjonalt forskningssamarbeid 1)		
EU		350
EUREKA		
COST	300	900
CERN	11 250	13 130
EMBL	4 200	5 200
EMBO		
ESA	7 460	8 050
OECD Halden-reaktoren	25 000	25 000
Nordiske	2 790	2 350
Stipendprogram	700	700
Øvrig samarbeid	14 100	13 220
Sum	65 800	68 900
Internasjonalt forskningssamarbeid for øvrig 2)		
Prosjektsamarbeid	3 000	3 000
Personbasert samarbeid	44 400	44 300
Sum	47 400	47 300
TOTALT	113 200	116 200

- 1) Omfatter kontingenter, prosjektstøtte, stipend, følgeforskning og posisjoneringmidler mellom land og offentlige institusjoner.
- 2) Omfatter prosjektsamarbeid/forskerutdanning/kompetanseutveksling mellom forskere/bedrifter/institutter.

*****

Det vises til tabellen på neste side, som gir en spesifisert oversikt over budsjett 2002 sammenlignet med revidert budsjett 2001 fordelt etter budsjettposter og ulike finansieringskilder.

(1 000 kroner)	Finans. dep. 2002	Start	Slutt	Revidert budsjett 2001						Budsjett 2002																
				Generelle midler						Generelle midler																
				KUF	NHD	OED	FID	LD	MD	FOND	Spes. midler	Div.	Totalt	UFD	NHD	OED	FID	LD	MD	FOND	Spes. midler	Div.	Totalt			
<i>Grønforingsprogrammer</i>																										
Marine ressurser, miljø og forvaltning	KUF	2000 - 2004		5 000																						
Grunnleggende energiforskning	OED, FOND	1996 - 2001			8 600																					
Energi for framtiden	OED, FOND	2000 - 2006			12 000																					
Gr. petroleumsforskning	OED	1998 - 2003																								
Drikkevannforskning	SHD	1995 - 2004																								
Grunnleggende bioteknologi	NHD	1997 - 2001			5 000																					
Gr. næringslivet bioteknologi	NHD	2001 - 2008			4 500																					
Distribuerte IT-systemer	NHD	1996 - 2000																								
Grunnleggende IKT-forskning	NHD, SD	2000 - 2007			8 000																					
Grunnleggende telefonskanning	SD	1997 - 2001																								
Overvåkning av marine og terr-systemer	FOND	2000 - 2004																								
Beregningorientert materiotikk i anvendelse	KUF	1999 - 2006			8 000																					
Katalyse og organisk syntetisk kjemi	KUF, OED	1999 - 2006			6 900																					
Romforskning II	KUF	2000 - 2002			10 000																					
Kjerne- og partikkel fysikk	KUF	1995 - 2005			11 250																					
ESRF-følgforskning	KUF				3 000																					
GRUNNFORSKNINGSPROGRAMMER					44 150	19 500	26 200	0	0	0	10 500	18 000	0	0	0	0	7 000	20 000	0	0	0	0	0	0	122 730	
PROGRAMMER					44 150	19 500	26 200	0	0	0	10 500	18 000	0	0	0	0	7 000	20 000	0	0	0	0	0	0	122 730	
<i>Frivillige prosjekter</i>																										
Stipend	KUF				115 500																					
Prosjekt- og miljøstøtte	KUF																									
Andre prosjekter	KUF																									
FRITSTÅENDE PROSJEKTER					115 500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	700	
Grunnbevilgninger																										
<i>Strategiske programmer</i>																										
Bionformatikk	FOND																									
Mikroteknologi	NHD																									
Strategiske instituttprogrammer	NHD, OED																									
Strategiske universitetsprogrammer	KUF, NHD, OED, FOND																									
Strategiske programmer					30 000	163 900	36 500	0	0	0	31 500	0	0	0	0	0	0	1 500	0	0	0	0	0	0	228 950	
Utstyr og instrumenter	KUF				10 000																					
Tungregning II	KUF																									
Nasjonale forvaltningsoppgaver	NHD																									
Haldenprosjektet og øvrige nukleære aktiviteter	NHD																									
Andre infrastrukturelle tiltak	NHD																									
Sinula-senteret	KUF, NHD, SD																									
INFRASTRUKTUR					50 000	324 400	36 500	0	0	0	31 500	27 000	0	0	0	0	0	1 500	29 000	0	0	0	0	0	441 650	
<i>Diverse FoU-aktiviteter</i>																										
Kontingenter	KUF																									
Informasjon/forordning/publisering	KUF																									
Planlegging/utredning/evaluering	KUF, NHD																									
Stimuleringsstøtte og netverksbygging	KUF, NHD, OED																									
DIVERSE FoU-AKTIVITETER/DISP.F.					16 040	4 840	800	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	500	
Ufordelt																										
DISPOSISJONSFOND					85	700	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5 776	
TOTALT					225 775	349 440	63 500	0	0	0	42 000	45 000	0	0	0	0	0	8 500	49 000	0	0	0	0	0	1 200	711 606

4.7 Strategi

4.7.1 Inntekter og føringer

Budsjettet for Strategi utgjør 59,2 mill. kroner i 2002. Hvor mye midler som vil bli avsatt fra Forskningsfondet til administrasjon av dette er ennå ikke avgjort av hovedstyret. Dette utgjorde i 2001 4 mill. kroner og beløpet kommer i tillegg til Strategis budsjett i tabell 4.7.1. Ser en bort fra slike avsetninger og budsjettekniske endringer medfører dette et budsjett forholdsvis likt 2001-budsjettet. Midler til internasjonale stipend er imidlertid redusert, mens midler til FoU-aktiviteter og sekretariater har gått opp.

Tabell 4.7.1: Inntekter. Fordeling etter finansieringskilde, spesifisert på kapittel og post eller program/satsing. Revidert budsjett 2001, budsjett 2002. 1 000 kroner og prosentvis endring.

				Rev.bud. 2001	Budsjett 2002	Endring 2001-2002
Generelle midler:						
KUF	Kap.	285 , post	52 Norges forskningsråd	37 265	41 346	11,0 %
KUF 1)	Kap.	286 , post	50 Fondet for forskning og nyskaping	4 000		-100,0 %
NHD	Kap.	920 , post	50.4.5 Norges forskningsråd, Teknologirådet	6 100	6 100	0,0 %
NHD	Kap.	920 , post	50.3.3 Norges forskningsråd, Kunnskapsgrunnlaget	2 875	2 875	0,0 %
FID	Kap.	1023 , post	50 Tilskudd Norges forskningsråd	800	800	0,0 %
LD	Kap.	1137 , post	50 Tilskudd Norges forskningsråd	550	550	0,0 %
MD	Kap.	1410 , post	51 Forskningsprogrammer mv.	300	300	0,0 %
Sum generelle midler				51 890	51 971	0,2 %
UD	Kap.	154 , post	73 Kulturtiltak i utviklingsland (IS)	1 214	1 500	23,6 %
Diverse inntekter 2)				10 280	5 700	-44,6 %
Fra Forskningsrådets disposisjonsfond						
TOTALT				63 384	59 171	-6,6 %

1) Det er ennå ikke avgjort hvor mye som skal avsettes fra Forskningsfondet til administrasjon i 2002.

2) Fom 2002 inntektsføres diverse inntekter på det budsjettåret midlene er tildelt for. Tallene for 2001 og 2002 er derfor ikke sammenlignbare. Av diverse inntekter i 2001 gjelder 3,050 mill. kroner budsjettåret 2002. Realiteten er at budsjettet er redusert med ca. 2,5 mill. kroner fra 2001 til 2002 og skyldes stipendprogrammet med Øst-Europa

Av områdets ordinære budsjett, ekskl. avkastningen fra Forskningsfondet, vil departementenes finansiering utgjøre rundt 88 % i 2002, mens diverse inntekter utgjør rundt 12 %. Diverse inntekter omfatter 7,2 mill. kroner fra Universitetet i Bergen, Nordisk ministerråd og UD.

St.prp. nr. 1 (2001-2002) fra KUF angir følgende resultatmål for Strategi i år 2002:

- Bevilgningene til strategiske fellesfunksjoner og informasjon skal være minst 50 mill. kroner i 2002.
- Basisbev. til NIFU skal videreføres i 2002.
- Departementet vil i samråd med Forskningsrådet og andre vurdere hvordan evalueringa av NIFU og STEP skal følges opp.
- Det er lagt inn en liten økning til de forskningsetiske komitéene.
- Forskningsrådet skal sikre god utnytting av norsk deltaking i de ulike internasjonale samarbeidsprogrammene og –organisasjonene.
- Europabarometerbev. skal føres videre på samme nivå som i 2001.
- Det bilaterale forskningssamarbeidet skal styrkes, og 1 mill. kroner øremerkes til faglige seminar og nettverksbygging.
- Som ledd i arbeidet likestilling i forskningen skal Forskningsrådet bedre statistikken om kjønnsfordelingen av forskningsbevilgningene.
- Forskningsrådet skal arbeide videre med å utvikle formidlingstiltak rettet mot allmennheten, og videreutvikle gode elektroniske informasjonstilbud.

I tillegg kommer fellesoppgaver på vegne av hele Forskningsrådet, som for eksempel strategiprosessen, evalueringer, koordinering av internasjonalt samarbeid og omfattende budsjetterings- og rapporteringsprosesser.

4.7.2 Mål og prioriteringer

Strategiområdets ansvarsområder kan deles i fire. For det første har STR ansvar for strategiutvikling og forskningspolitisk rådgivning. Rådgivningen er primært rettet mot politiske myndigheter, og er pålagt av regjering og Storting. Både strategiutvikling og forskningspolitisk rådgivning må bygge på et solid kunnskapsgrunnlag. I denne forbindelse initierer STR eksterne prosjekter som skal belyse sentrale problemstillinger. Et eksempel er *statistikk- og indikatorrapporten* som utgis hvert annet år og utgjør et viktig element i det samlede kunnskapsgrunnlaget for norsk forskningspolitikk.

For det andre har STR ansvaret for å koordinere en rekke fellesoppgaver i Forskningsrådet med en klar forskningspolitisk komponent. Dette gjelder utarbeidelse av budsjettforslag, årsrapporter, innspill til EU's rammeprogrammer for forskning, deltagelse i European Science Foundation (ESF) og Nordisk forskningspolitisk råd.

For det tredje fungerer STR som en tjenesteyter for områdene på en rekke felt, gjennom informasjonstjenesten om EU's forskningsprogrammer (EU ForskningsInfo), forvaltning av internasjonale stipend, forsyning av statistikkdata og forvaltning av mål- og resultatstyringssystemet (MRS). STR er ansvarlig for mange fellessaker som fremmes for Hovedstyret og felles høringsuttalelser fra Forskningsrådet.

For det fjerde har STR i oppgave å understøtte en nasjonal infrastruktur som bidrar til at forskningspolitikken er tuftet på et tilfredsstillende kunnskapsgrunnlag. Dette dreier seg i stor grad om rammebevilgninger til infrastruktur som Norsk Institutt for studier av utdanning og forskning (NIFU), Studier i teknologi, innovasjon og økonomisk politikk (STEP-gruppen), Teknologirådet og de nasjonale etiske komitéene. Kunnskapen fra disse miljøene kommer hele forskersamfunnet og det forskningspolitiske miljøet til gode.

STR fokuserer på følgende hovedmål i sin aktivitet:

- en fremtidsrettet og dristig forsknings- og innovasjonspolitik
- økt deltakelse i, bedre koordinering og utnyttelse av det internasjonale samarbeidet
- økt kvalitet i norsk forskning
- bedret prosess og produktfokus i Forskningsrådet

Sentrale oppgaver i 2002:

To av STRs hovedoppgaver blir ferdigstillelse og implementering av Forskning for Framtiden og oppfølging av evalueringen av Forskningsrådet. En annen svært viktig oppgave er utvelgelse og etablering av sentre for fremragende forskning. Videre vil STR gjennom EU ForskningsInfo arbeide for økt deltakelse i EUs 5. rammeprogram samt sørge for forberedelse til det 6. rammeprogrammet. Videreutvikling av indikatorrapporten om forskning og innovasjon samt oppfølging/utvikling av budsjett- og rapporteringsprosessene og Forskningsrådets MRS-system er også oppgaver som står sentralt i 2002.

4.7.3 Fordeling av budsjett

Tabell 4.7.2: Totalt budsjett finansiert med departementsmidler. Fordeling etter hovedkategorier. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1 000 kroner.

	Rev.Budsjett	Budsjett 2002	
	2001	Kroner	Andel %
Rammebevilgninger	24 094	23 446	39,6
Forskningspolitisk rådgiving	13 843	18 322	31,0
<i>herav løpende grunnlagsdata 1)</i>	9 430	15 447	26,1
<i>herav utviklingsprosjekter 2)</i>	4 403	2 850	4,8
Internasjonalt samarbeid 3)	21 447	17 403	29,4
Disposisjonsfond			
Delsum - områdets ordinære budsjett	59 384	59 171	
Avsetning til administrasjon Forskningsfondet/SFF	4 000		
Totalt	63 384	59 171	

Rammebevilgninger er grunnbevilgninger og strategiske instituttprogrammer (SIPer) til eksterne institusjoner, så som NIFU, STEP, de nasjonale forskningsetiske komitéene, SCRES, Kilden og Teknologirådet. Strategiske program og forskningsetiske komitéer har fått en økning i 2002-budsjettet.

Forskningspolitisk rådgiving – løpende grunnlagsdata omfatter tiltak som sikrer at Norge hele tiden har en statistisk grunnmur for sin forskningspolitikk. Eksempler på tiltak i denne forbindelse er årlig støtte til Statistisk sentralbyrå og NIFU knyttet til innhenting og bearbeiding av FoU-statistikk, til STEP knyttet til dokumentasjon og analyse av det norske innovasjonssystemet og støtte til finansiering av Norges deltagelse i Eurobarometer.

Forskningspolitisk rådgiving – utviklingsprosjekter omfatter tiltak som fokuserer på aktuelle og prioriterte problemstillinger i forskningspolitikken. Posten utgjør om lag 3 mill. kroner. Midler til en nasjonal ekspert innenfor fagfeltet sosioøkonomi i EU-kommisjonen finansieres over denne posten.

Internasjonalt samarbeid omfatter virkemidler som skal fremme forskermobilitet og samarbeid med utlandet. For år 2000 og 2001 omfatter budsjettet aktivitetene Internasjonale stipend (IS) og EU ForskningsInfo. Bevilgningen til EU ForskningsInfo er styrket med 250 000 i 2002 noe som er nødvendig for forberedelsene til EUs 6. rammeprogram. Det er også satt av 1 mill. kroner til bilateralt nettverkssamarbeid (øremerket fra KUF).

Avsetning fra Forskningsfondet til administrasjon utgjorde i 2001 4 mill. kroner. Hovedstyret har ennå ikke tatt stilling til hvor stor avsetningen skal være i 2002 og dette må derfor tas inn i det reviderte budsjettet. Administrasjonen har foreslått en avsetning på 20 mill. kroner som i hovedsak skal gå til prosessen med å etablere sentre for fremragende forskning.

Tabell 4.7.3: Totalt budsjett og herav generelle midler. Fordeling etter budsjettposter/virkemidler. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1 000 kroner.

	Totalt		Herav generelle midler	
	Rev.budsj. 2001	Budsjett 2002	Rev.budsj. 2001	Budsjett 2002
Brukerstyrte programmer				
Grunnforskningsprogrammer				
Handlingsrettede programmer	17 387	13 093	5 893	5 893
Sum programmer	17 387	13 093	5 893	5 893
Stipend				
Prosjekt- og miljøstøtte				
Frittstående EU-prosjekter				
Andre frittstående prosjekter				
Sum frittstående prosjekter	0	0	0	0
Grunnbevilgninger	4 700	4 700	4 700	4 800
Strategiske programmer	3 000	3 400	3 000	3 300
Utstyr og instrumenter				
Andre infrastrukturtiltak				
Sentre for fremragende forskning				
Sum infrastruktur	7 700	8 100	7 700	8 100
Kontingenter	660	660	660	660
Informasjon/formidling/publisering				
Planlegging/utredning/evaluering	13 183	16 662	13 183	16 662
Stimuleringsiltak og nettverksbygging		1 000		1 000
Sum diverse FoU-aktiviteter	13 843	18 322	13 843	18 322
Disposisjonsfond				
Sekretariater	20 454	19 656	20 454	19 656
Andre felleskostnader 5)	4 000		4 000	
Sum felleskostnader	24 454	19 656	24 454	19 656
SUM TOTALT 4)	63 384	59 171	51 890	51 971

Tabell 4.7.4: Totalt budsjett fra departementene. Fordeling etter Forskningsmeldingens tematiske satsinger og grunnforskning for øvrig. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1 000 kroner.

	Rev.bud. 2001	Budsjett 2002
Informasjons- og kommunikasjonsteknologi		
Marin forskning		
Medisin og helse		
Skjæringsfeltet mellom miljø og energi		
Grunnforskning for øvrig	5 120	5 120
Annet 1)	47 984	48 351
Sum bevilgninger over departementenes budsjett	53 104	53 471

1) Fom 2001 inkl. en avsetning til administrasjonskostnader knyttet til forvaltning av avkastningen fra Forskningsfondet/SFF

Av områdets totale budsjett er det kun midlene til Internasjonale stipend som direkte støtter oppunder de prioriterte områdene i Forskningsmeldingen. Jf. tabell 4.7.4. Som det fremgår av tabellen gir ikke stabsområdet direkte støtte til de fire prioriterte fagområdene. Imidlertid gir Strategi betydelig indirekte støtte til de prioriterte satsningene, samt hele bredden av Forskningsrådets faglige virksomhet gjennom områdets fellesoppgaver.

Tabell 4.7.5: Budsjettmessige konsekvenser for senere år. Generelle midler til forskningsformål. Budsjett 2002, tilsagn 2003-2004. 1 000 kroner.

	Budsjett 2002	Tilsagn 2003	Tilsagn 2004
Programmer	5 893	5 893	5 893
Frittstående prosjekter			
Infrastruktur	8 100	6 300	4 800
Diverse FoU-aktiviteter	18 322	10 940	1 600
Disposisjonsfond			
Felleskostnader	19 656	19 656	19 656
SUM TOTALT	51 971	42 789	31 949

Som det fremgår av tabell 4.75 er budsjettmidlene til Strategi bundet i flere år. Dette skyldes at Strategi har ansvar for å understøtte en nasjonal infrastruktur gjennom rammebevilgninger til forskningspolitiske institutter og randsonevirksomhet.

4.7.4 Internasjonalt forskningssamarbeid

Av områdets totale budsjett er det kun midlene til Internasjonale stipend og kontingenten til ESF som faller inn under definisjonen av internasjonalt forskningssamarbeid. I tillegg er det bevilget 4,310 mill. kroner til administrasjon og drift av EU ForskningsInfo.

Tabell 4.7.6: Internasjonalt forskningssamarbeid. Anslag 2001, plantall 2002. 1 000 kroner.

	Anslag 2001	Plantall 2002
Organisert og avtalefestet internasjonalt forskningssamarbeid		
Stipendprogram (<i>Internasjonale Stipend</i>)	17 387	13 093
Øvrig samarbeid (<i>Kontingent ESF</i>)	660	660
Sum	18 047	13 753

*****

Det vises til tabellen på neste side, som gir en spesifisert oversikt over budsjett 2002, sammenlignet med revidert budsjett 2001 fordelt etter budsjettposter og ulike finansieringskilder.

Spesifisert oversikt over budsjett 2002, sammenlignet med revidert budsjett 2001. Fordeling etter budsjettposter og ulike finansieringskilder.																								
(1 000 kroner)	Finansierende dept. 2002	Revidert budsjett 2001						Budsjett 2002																
		Generelle midler			Spesielle			Generelle midler			Spesielle													
		KUF	NHD	OED	FID	LD	MD	FOND	midler	Diverse	Totalt	KUF	NHD	OED	FID	LD	MD	FOND	midler	Diverse	Totalt			
<i>Programmer</i>																								
Internasjonal stipendseksjon (IS)*	KUF	5 893										1 214	10 280	17 387	6 793								7 200	13 993
Sum Handlingrettede programmer		5 893	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1 214	10 280	17 387	6 793	0	0	0	0	0	0	0	7 200	13 993
<i>Infrastruktur</i>																								
Gruberevling til NIFU	KUF	4 700												4 700	4 800									4 800
Sum Gruberevlinger		4 700	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4 700	4 800	0	0	0	0	0	0	0	0	4 800
<i>Strategiske programmer</i>																								
Strategiske instituttprogrammer	KUF, NHD	2 000	1 000											3 000	2 300	1 000								3 300
Sum Strategiske programmer		2 000	1 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3 000	2 300	1 000	0	0	0	0	0	0	0	3 300
Sum INFRASTRUKTUR		6 700	1 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7 700	7 100	1 000	0	0	0	0	0	0	0	8 100
<i>Diverse FoU-aktiviteter</i>																								
Kontingenter (ESF)	KUF	660												660	660									660
Planlegging/ utredning/ evaluering	KUF, NHD, FID, LD, MD	10 858	1 375	400	250	300								13 183	14 337	1 375	400	250	300					16 662
<i>Simulerings tiltak og netverksbygging</i>																								
Internasjonalt samarbeid*	KUF	0												0	0									0
Sum Stimulerings tiltak og netverksbygging		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DIVERSE FoU-AKTIVITETER	KUF, NHD, FID, LD, MD	11 518	1 375	0	400	250	300	0	0	0	0	0	0	13 843	14 997	1 375	0	400	250	300	0	0	0	17 322
DISPOSISJONSFOND	KUF													0										0
<i>Sekretariater</i>																								
Sekretariater	KUF	1 348												1 348	0									0
Kvinneforskningspolitikk	KUF	2 366												2 366	2 366									2 366
KILDEN																								
De nasj. forskningsetsiske komiteer og SCRES	KUF, NHD, FID, LD	5 380	500	400	300									6 380	5 680	500	400	300						6 880
Teknologirådet	NHD (KUF)		6 100											6 100	6 100									6 100
EU ForskningsInfo*	KUF	4 060												4 060	4 410									4 410
Sum sekretariater		13 154	6 600	0	400	300	0	0	0	0	0	0	0	20 454	12 456	6 600	0	400	300	0	0	0	0	19 756
<i>Andre felleskostnader</i>																								
Adm-avkastningen fra fondet/SFF	FOND													4 000										0
TOTALT		37 265	8 975	0	800	550	300	4 000	1 214	10 280	63 384	41 346	8 975	0	800	550	300	0	0	0	0	7 200	0	59 171

*) KUF bevilget i 2002 i null. kroner til bilateralt nettværksamarbeid. Dette beløpet er fordelt med 900 000 kroner til Internasjonalt Samarbeid og 100 000 kroner til EU Forskningsinfo. Posten internasjonalt samarbeid under

4.8 Informasjon

4.8.1 Inntekter og føringer

Tabell 4.8.1: Inntekter. Fordeling etter finansieringskilde, spesifisert på kapittel og post eller program/satsing. Revidert budsjett 2001, budsjett 2002. 1 000 kroner og prosentvis endring.

				Revidert		
				budsjett	Budsjett	Endring
				2001	2002	2001-2002
UFD	Kap.	285 , post	52 Norges forskningsråd	9 770	11 115	13,8 %
NHD	Kap.	920 , post	50 Forskningsrådet	4 805	4 810	0,1 %
FID	Kap.	1023 , post	50 Tilskudd Norges forskningsråd	1 220	1 220	0,0 %
LD	Kap.	1137 , post	50 Tilskudd Norges forskningsråd	1 040	1 040	0,0 %
MD	Kap.	1410 , post	51 Forskningsprogrammer mv.	580	580	0,0 %
Sum budsjett				17 415	18 765	7,8 %

4.8.2 Mål og prioriteringer

Området for informasjon har tre sentrale målområder for sin kommunikasjonsvirksomhet, som alle støtter opp om Forskningsrådets overordnede mål: medie- og samfunnskontakt, informasjonsvirksomhet knyttet til Forskningsrådet som serviceinstitusjon og allmennrettet forskningsformidling.

Oppmerksomhet og debatt om norsk forskning i mediene og offentligheten:

Kommunikasjonsvirksomheten skal bidra til å dokumentere behovet for økte investeringer i norsk forskning og potensialet som ligger i dette, og til å synliggjøre sentrale forskningsaktiviteter og deres resultater. Aktiv deltakelse i den generelle forskningspolitiske debatten har også høy prioritet fra Forskningsrådets side. Den offentlige oppmerksomheten som dermed skapes, danner et viktig grunnlag for forskningsformidling til både brukere og allmennhet. Området for informasjon bidrar aktivt til formidling og informasjon fra Forskningsrådets fagområder, programmer og prosjekter, både som rådgiver, tilrettelegger av kommunikasjonskanaler og praktisk utførende enhet. I 2002 vil det bli lagt ytterligere vekt på virksomheten knyttet til medie- og samfunnskontakt. Etablering av faste rammer for Forskningsrådets sentrale, årlige arrangementer rettet mot forskningsmiljøene, politikere og forvaltning og allmennheten prioriteres høyt.

Forskningsrådet som profesjonell serviceinstitusjon:

Effektiv og brukerorientert kommunikasjonsvirksomhet er en forutsetning for at Forskningsrådet skal framstå som en profesjonell serviceinstitusjon. Elektroniske tjenester og døgnåpen administrasjon er viktige stikkord i den forbindelse. I 2002 etableres Forskningsrådets nye nettportal, der Rådets elektroniske informasjonstjenester og de sentrale tjenestene knyttet til elektronisk forskningsadministrasjon skal integreres i ett nettsted, med tilpasningsløsninger for interne og eksterne brukere av alle slag. Området for informasjon er prosjekteier for utviklingen av de åpne nettsidene og en sentral aktør i integreringen mellom informasjon og administrative tjenester. På grunn av etableringen av ny nettportal og overføring av stoff fra gammelt til nytt nettsted, vil det i 2002 være behov for økt økonomisk satsing på nettaktiviteter fra områdets side.

Allmennrettet forskningsformidling står sentralt i arbeidet med å skape kunnskap om og positive holdninger til norsk forskning i allmennheten. De nasjonale allmennrettede

formidlingsaktivitetene har dessuten som ett av sine mål å bidra til rekruttering av barn og ungdom til forskningsforberedende utdanninger og til forskningsyrkene. Svikten i søkere til NMT-fagene, spesielt jenter, understreker dette behovet.

Nysgjerrigper-prosjektet (Forskningsrådets hovedtiltak mot barn og unge) og den nasjonale forskningsfestivalen *Forskningsdagene* er høyt prioriterte aktiviteter som har stor suksess og er i stadig positiv utvikling. Stadig flere deltakere i aktivitetene og høyere kvalitet på arrangementer og bidrag til den årlige Nysgjerrigper-konkurransen er resultater av målrettet arbeid og nødvendige investeringer. Området for informasjon har for 2002 fått økt sitt budsjett fra KUF med 1 mill. kroner øremerket *Forskningsdagene*.

Gjennom det nye allmennrettede nettstedet *forskning.no* som lanseres våren 2002, har Forskningsrådets tatt initiativ til at et samlet forsknings-Norge skal ta i bruk effektive elektroniske kommunikasjonskanaler i sitt formidlingsarbeid mot allmennheten. Nettstedet etableres som en egen organisasjon, med forskningsinstitusjoner over hele landet som eiere, og med Forskningsrådet som en sentral bidragsyter både økonomisk og som leverandør av stoff.

Felles for de tre hovedaktivitetene og for delfinansieringen av *Stiftelsen Ungdom og forskning* er at Forskningsrådet gjennom sin innsats og sine investeringer utløser aktivitet og økonomisk innsats fra andre aktører i og utenfor forsknings-Norge. Aktivitetene er ressurskrevende, og erfaringen er at økt suksess og måloppnåelse gir økt finansieringsbehov (ref. for eksempel økte kostnader ved flere medlemmer i Nysgjerrigper-klubben).

Området for informasjon har derfor tatt initiativ til å få vurdert alternative budsjetteringsformer for de nasjonale formidlingsaktivitetene innenfor Forskningsrådets budsjett. Både for å trygge kontinuitet og videre utvikling for de nasjonale tiltakene, og for å sikre nødvendig fokus og satsing på Rådets primære informasjons- og formidlingsaktiviteter. I fordelingstabellen for 2002 er budsjettet fordelt på de to hovedkategoriene *Forskningsrådets informasjon og formidling* og *Allmennrettede tiltak*. I tillegg er *Markeringer og priser* skilt ut som egen post. Ved evt. budsjettjusteringer vil denne fordelingen kunne endres i løpet av året.

Tabell 4.8.2: Totalt budsjett. Fordeling etter kategorier. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1 000 kroner

	Revidert budsjett 2001	Budsjett 2002
Forskningsrådets informasjon og formidling, inkl. blader 1)	8 865	9 369
Markeringer og priser	1 800	1 800
Allmennrettede tiltak: <i>Forskningsdagene</i> , forskning.no, barn og unge 2)	6 750	7 596
Sum	17 415	18 765

- 1) For 2002 finansieres fast ansattes arbeidskraft til FoU-relatert informasjons- og formidlingsvirksomhet + kontorrefusjon for innleid journalist over denne posten. Kontorrefusjoner for *Forskningsdagene* er overført til Allmennrettede tiltak.
- 2) For 2002 inkluderer posten lønnskostnader for prosjektmedarbeidere i Nysgjerrigper-prosjektet og *Forskningsdagens* sekretariat, samt kontorrefusjoner for *Forskningsdagene*.

4.9 Administrasjonsbudsjett og øvrige forskningsrelaterte tiltak

4.9.1 Avansert vitenskapelig utstyr

Tabell 4.9.1: Inntekter. Fordeling etter finansieringskilde, spesifisert på kapittel og post. Revidert budsjett 2001 og budsjett 2002. 1 000 kroner og prosentvis endring.

Dept	Område			Revidert	Budsjett
				budsjett	2002
				2001	
UFD	Div.	Kap. 285, post	52 Norges forskningsråd	23 000	20 000
UFD	Div.	Kap. 286, post	50 Fondet for forskning og nyskapning	40 727	25 000
Totalt				63 727	45 000

Det er satt av 20 mill. kroner til avansert vitenskapelig utstyr som fordeles av utstyrsutvalget over UFDs budsjett i 2002. Det er en nedgang på 3 mill. sammenlignet med 2001. I tillegg er det satt av 25 mill. kroner som finansieres av fondsavkastningen.

Samlet ramme til vitenskapelig utstyr over Forskningsrådets budsjett i 2002 er 45 mill. kroner i 2002. Dette er en nedgang på 18,7 mill. kroner sammenlignet med 2001. Regjeringen har imidlertid øremerket 100 mill. av den delen av fondsavkastningen som kanaliseres direkte til universiteter og høyskoler til vitenskapelig utstyr.

4.9.2 Administrasjon

Forskningsrådets administrasjonsbudsjett har økt med 5,4 mill. kroner (2,6 %) fra 2001 til 2002.

Administrasjonsbevilgningen fra UFD har økt med 8,1 mill. kroner eller 4,7 %.

Forskningsrådets administrasjon har siden etableringen i 1993 redusert bemanningen for å bringe kostnadsnivået i samsvar med de administrative bevilgningene. I samme periode har oppgavemengden hatt en betydelig økning. Oppgavemengden vil fortsette å øke i takt med veksten i FoU-bevilgninger og nye tiltak som Forskningsrådet forutsettes å ivareta.

Det er en hovedutfordring for administrasjonen å ivareta de samlede oppgavene med dagens arbeidskapasitet, og samtidig styrke Forskningsrådets kompetanse for forskningspolitisk rådgivning og annet FoU-strategisk arbeid. Imidlertid vil bevilgningene fra UFD ikke være tilstrekkelig til å opprettholde dagens bemanning, langt mindre sikre nødvendig vekst.

Utgiftsnivået i budsjett 2002 er på nivå med Hovedstyrets budsjettforslag, mens bevilgningen fra UFD er langt lavere enn foreslått budsjett. Differansen blir dekket inn av refusjoner.

Tabell 4.9.2: Budsjett 2002 etter hovedgruppe/delbudsjetter, sammenlignet med budsjett 2001. 1000 kroner og prosentvis endring.

	Budsjett 2001	Budsjett 2002	Endring 2001-2002
DELBUDSJETTENE			
Bevilgning fra UFD	171 718	179 808	4,7 %
Refusjoner egen programadministrasjon	27 757	25 793	-7,1 %
Andre inntekter	6 200	5 500	-11,3 %
Sum disponible midler	205 675	211 101	2,6 %
Personalbudsjett	144 194	145 110	0,6 %
IT-budsjett	17 548	18 430	5,0 %
Driftsbudsjett	37 438	38 913	3,9 %
Hovedstyre/områdestyrer	4 700	5 400	14,9 %
Administrativ drift	203 880	207 853	1,9 %
Omstillingskostnader	151	2 945	1850,3 %
Bemanningsjustering	1 743	303	-82,6 %
Sum	1 894	3 248	71,5 %
Sum kostnader	205 774	211 101	2,6 %

Programadministrative kostnader

Det er avsatt 66,1 mill. kroner til administrative kostnader over programmenes budsjetter i 2002. Dette omfatter alle utgifter forbundet med driften av et program, det vil si driftsmidler for programstyrer som honorar, reise- og møte godtgjørelser samt sekretariatsutgifter (blant annet lønn til programkoordinator og øvrige driftsutgifter). Beløpet omfatter både eksternt og intern programkoordinator og programsekretariat. Jf. tabell 4.9.3 nedenfor

Tabell 4.9.3: Programadministrative kostnader og antall programmer i 2002. Fordeling etter områder. Mill. kroner.

	Program.adm. kostnader	Antall programmer		Merknader
		Totalt	Herav interne	
BF	9,8	8	8	<i>I tillegg 1 program som administreres av område NT</i>
IE	29,3	13	7	
KS	13,6	32	21	
MH	2,0	8	8	<i>I tillegg 1 program som administreres av område IE</i>
MU	6	11	5	
NT ¹⁾	5,9	12	4	<i>I tillegg 1 program som administreres av område BF</i>
Totalt	66,1	84	53	

1) I tillegg ett program med uavklart programledelse.

Vedlegg

Oversikt over programmene med angivelse av finansierende departement

Program	Område	Totalt	UFD-gen	UFD-spes	NHD	OED	FID-gen	LD-gen	MD-gen	AAD	BFD	FIN	HD	JD	KD	KRD	SD	SOS	UD	Fond	Div	
Overvåkn.av marine/terrestr.s.	BF	3000																			3000	
Mobilisering	IE	52300	2000		17000											33300						
Etikk.samfunn og bioteknologi	KS	500	500																			
Bedriftsutv. 2000 (KS/IE-prog)	KS	6700	3000		3700																	
Byutvikling	KS	8400	400						3000							4000	1000					
Næring, finans og marked	KS	5325	500		3325					1000		500										
Informasjons- og komm.teknolog	KS	15300	4400		1800					500							8600					
Innv./intern. mig./etn. relasj	KS	6100	2100																			
Kommuneloven	KS	5800	1000						900				400			2500						1000
Kunnskapsutv.f.no.språkteknol	KS	2000	2000																			
Satsing kulturstudier	KS	14471	12500												1971							
Program for kvinne- og kjønnsf	KS	8200	5200				3000															
Program for samisk forskning	KS	4200	3700													500						
Evaluering av Reform 97	KS	8500		8500																		
Kompet. utdanning og verdiskap	KS	10800	500		1300																	
Profesjonsstudier-statl.høgsk.	KS	10500	5500		5000																	
Velferdsprogrammet	KS	49990	3000	500																		
Offentlig sektor i endring	KS	10000	8000								900	16000		1500				28090				
Molekylærmedisin og gentekn.	MH	12000	10200								2000											
Helse og samfunn	MH	15550	1800										1800									
Helsejenester og helseøkonomi	MH	18400	2000									2000	12400					2950				
Mental helse	MH	24850	2100										22000					750				
Miljø og helse	MH	10100	1500										6300				300					
Forskn.prog.klima.-klimaendr.	MU	27800	3000																			
Biologisk mangfold-dynamikk	MU	19500	1300				1500	1000														3100
Polarforskn./arktisk lys&varme	MU	9700	5500																			
Rammebet.,styringsm.,virkem.	MU	3050	1000					500			850	200										
U-landsrelatert fiskeriforskn	MU	1000	500																			
Utviklingsveier i Sør	MU	23560	1750																			
Beregningorientert matematikk	NT	12000	8000		4000																	
Kjerne- og partikkelforskning	NT	13130	13130																			
Distribuerte IT-systemer	NT	1000	1000		1000																	
Energi for fremtiden	NT	11600	3000																			8600
ESRF-følgeforskning	NT	3000	3000																			
Katalyse og organisk syntetisk	NT	13500	7900																			5600
Marine ress.,miljø og forv. GP	NT	5000	5000																			
Overvåkn.av marine/terrestr.s.	NT	4000																				
Program for romforskning II	NT	10000	10000																			4000
Sum		460826	134980	23000	32125	14200	1500	1500	48000	4400	19850	2700	53700	1500	1971	44300	9900	33790	25410	7000	1000	

Nærings- og handelsdepartementet

Program	Om- råde	Totalt	UFD-gen	NHD	OED	FID-gen	LD-gen	MD-gen	AAD	FIN	KRD	SD	Div
Bioteknologi 2000	BF	35200		12000		8700	14500						
Næringsmidler	BF	39800		10100		13500	9300						6900
Energi, miljø, bygg og anlegg	IE	153300		28000	112300			13000					
Faktagr.lag.nær.tekn.politikk	IE	4000		4000									
Innovasjonsprogrammet IKT	IE	70600		58800								11800	
Kommersialisering av FoU-res	IE	40900		27400							13500		
Prosess- og biomedisinsk indus	IE	41200		41200									
Vareprod. og materialforedling	IE	63100		63100									
Verdskaping 2010	IE	17900		9100									8800
Maritim virks.og offshore-oper	IE	33750		23750	1000								9000
Mobilisering	IE	52300	2000	17000							33300		
Tjenesteyting, handel og logis	IE	45700		23000		1000							21700
Olje og gass	IE	34900		5600	29300								
Bedriftsutv. 2000 (KS/IE-prøg)	KS	6700	3000	3700									
Næring, finans og marked	KS	5325	500	3325					1000	500			
Informasjons- og komm.teknolog	KS	15300	4400	1800					500			8600	
Regional utvikling	KS	6400		500		2500	500			200	2200	500	
Reiselivsforskning	KS	6600		5600		1000							
Kompet. utdanning og verdiskap	KS	10800	9500	1300									
Næringsutvikling fra med.forsk	MH	3000		3000									
Foretnsn.-kilder.spredn.,eff.	MU	27000		500	2000	2500	3700	18300					
Beregningsorientert matematikk	NT	12000	8000	4000									
Grunnl.næringsrettet bioteknol	NT	10500		10500									
Grunnleggende IKT-forskning	NT	24000		7000								17000	
Sum		531975	27400	314175	31300	4500	7200	18800	1500	700	49000	59600	17800

Olje- og energidepartementet

Program	Om- råde	Totalt	UFD-gen	NHD	OED	FID-gen	LD-gen	MD-gen	AAD	Div
Prosj. ret tekn.utv. petro.virk	IE	20000			20000					
Energi, miljø, bygg og anlegg	IE	153300		28000	112300			13000		
Olje og gass	IE	49900		5600	29300			15000		
PETROPOL	KS	7900			6400					1500
Foretrens.-kilder.spredn.,eff.	MU	27000		500	2000	2500	3700	18300		
Energi for fremtiden	NT	11600	3000		8600					
Katalyse og organisk syntetisk	NT	13500	7900		5600					
Grunnleggende petroleumsforsk	NT	12000			12000					
Sum		295200	10900	34100	196200	2500	3700	31300	15000	1500

Fiskeridepartementet

Program	Om- råde	Totalt	UFD-gen	NHD	OED	FID-gen	FID-spes	LD-gen	LD-spes	MD-gen	SD	UD	Div
Bioteknologi 2000	BF	35200		12000		8700		14500					
Fiskeriteknologi	BF	11600				11600							
Havbruk-prod. av akvatiske org	BF	56500			53000			3500					
Marin bioteknologi i Tromsø	BF	6000					6000						
Marine ressurser,miljø og forv	BF	24700			24700								
Marked og samfunn	BF	32710			16500			14300	1910				
Næringsmidler	BF	39800		10100	13500			9300					6900
Maritim virks.og offshore-oper	IE	33750		23750	1000								9000
Tjenesteyting, handel og logis	IE	45700		23000	1000					21700			
Biologisk mangfold-dynamikk	MU	19500	1300		1500			1000		12600		3100	
Foretrens.-kilder.spredn.,eff.	MU	27000		500	2000	2500		3700		18300			
Sum		332460	1300	69350	2000	134000	6000	46300	1910	30900	21700	3100	15900

Landbruksdepartementet

Program	Område	Totalt	UFD-gen	NHD	OED	FID-gen	LD-gen	LD-spes	MD-gen	BFD	FIN	KRD	SD	UD	Div
Bioteknologi 2000	BF	35200		12000		8700	14500								
Havbruk-prod. av akvatiske org	BF	56500				53000	3500								
Jord, planter og husdyr	BF	44268					33600	10668							
Marked og samfunn	BF	32710				16500	14300	1910							
Næringsmidler	BF	39800		10100		13500	9300								6900
Nær.utv. marine arter i oppdre	BF	1000					1000								
Skog - ressurser og verdiskapn	BF	12300					12300								
Levekår,utvikl,omstil.i norsk	KS	3000					3000								
Regional utvikling	KS	6400		500			2500		500	200	2200	500			
Reiselivsforskning	KS	6600		5600			1000								
Landskap i endring.	MU	18569					4719	5000	8350					500	
Biologisk mangfold-dynamikk, t	MU	19500	1300			1500	1000		12600					3100	
Forensm.-kilder,spredn.,eff.	MU	27000		500	2000	2500	3700		18300						
Rammebet.,styringsm.,virkem.	MU	3050	1000				500		500	850	200				
Sum		214197	2300	16700	2000	34000	86919	17578	40250	850	400	2200	500	3600	6900

Miljøverndepartementet

Om- råde	Totalt	UFD-gen	NHD	OED	FID-gen	LD-gen	LD-spes	MD-gen	BFD	FIN	HD	KRD	SD	UD	Div
IE	153300		28000	112300				13000							
KS	4850							850				4000			
KS	8400	400						3000				4000	1000		
KS	5800	1000						900		400		2500			1000
KS	6400		500			2500		500		200		2200	500		
MH	10100	1500						2000			6300		300		
MU	8500							8500							
MU	27800	3000						24800							
MU	18569					4719	5000	8350						500	
MU	19500	1300			1500	1000		12600						3100	
MU	4900							4900							
MU	9700	5500						4200							
MU	27000		500	2000	2500	3700		18300							
MU	3050	1000				500		500	850	200					
MU	8200							7200							1000
	316069	13700	29000	114300	4000	12419	5000	109600	850	400	6700	12700	1800	3600	2000

Kommunal- og regionaldepartementet

Program	Om- råde	Totalt	UFD-gen	NHD	LD-gen	MD-gen	FIN	HD	KRD	SD	Div
Kommersialisering av FoU-res	IE	40900		27400					13500		
Mobilisering	IE	52300	2000	17000					33300		
Bolig og levekår	KS	4850					850		4000		
Byutvikling	KS	8400	400			3000			4000	1000	
Innv./intern. mig./etn. relasj	KS	6100	2100						4000		
Kommuneloven	KS	5800	1000				900	400	2500		1000
Program for samisk forskning	KS	4200	3700						500		
Regional utvikling	KS	6400		500	2500	500	200	200	2200	500	
Sum		128950	9200	44900	2500	5250	200	400	64000	1500	1000

Arbeids- og administrasjonsdepartementet

Program	Om-råde	Totalt	UFD-gen	NHD	AAD	BFD	FIN	HD	JD	SD	SOS	Div
Helse-, miljø-, sikkerhetsforsk.	IE	2600			2600							
Arbeidslivsforskning	KS	10500			10500							
ARENA	KS	7300	6500		800							
Nærings-, finans og marked	KS	5325	500	3325	1000		500					
Informasjons- og komm.teknolog	KS	15300	4400	1800	500				1500	8600	28090	
Velferdsprogrammet	KS	49990	3500		900	16000						
Offentlig sektor i endring	KS	10000	8000		2000							
Arbeid og helse	MH	9880			4000			2000			1880	2000
Sum		110895	22900	5125	22300	16000	500	2000	1500	8600	29970	2000

Samferdselsdepartementet

Program	Om-råde	Totalt	UFD-gen	NHD	FID-gen	LD-gen	MD-gen	AAD	FIN	HD	KRD	SD
Innovasjonsprogrammet IKT	IE	70600		58800								11800
Tjenesteyting, handel og logis	IE	45700		23000	1000							21700
Byutvikling	KS	8400	400			3000					4000	1000
Informasjons- og komm.teknolog	KS	15300	4400	1800				500				8600
Regional utvikling	KS	6400	500			2500	500		200		2200	500
Transportsikkerhet	KS	4000										4000
Miljø og helse	MH	10100	1500							6300		300
Grunnleggende IKT-forskning	NT	24000		7000								17000
Sum		184500	6300	91100	1000	2500	5500	500	200	6300	6200	64900

Sosialdepartementet

Program	Om-råde	Totalt	UFD-gen	AAD	BFD	FIN	HD	JD	SOS	Div
IT for funksjonshemmede	IE	4230								4230
Velferdsprogrammet	KS	49990	3500	900	16000			1500	28090	
Arbeid og helse	MH	9880		4000			2000		1880	2000
Helse og samfunn	MH	15550	1800				10800		2950	
Helsejenester og helseøkonomi	MH	18400	2000		2000		12400		2000	
Mental helse	MH	24850	2100				22000		750	
Sum		122900	9400	4900	16000	2000	47200	1500	39900	2000

Finansdepartementet

Program	Om-råde	Totalt	UFD-gen	NHD	OED	LD-gen	MD-gen	AAD	BFD	FIN	HD	JD	KRD	SD	SOS	Div
Næring, finans og marked	KS	5325	500	3325				1000		500						
Økonomisk kriminalitet	KS	2000								1000		1000				
Regional utvikling	KS	6400		500		2500	500			200			2200	500		
Skatteøkonomi	KS	3550								3550						
Helsetjenester og helseøkonomi	MH	18400	2000							2000	12400				2000	
Rammebet., styringsm., virkem.	MU	3050	1000			500	500		850	200						
Samf.fagl.stud.energi.miljø.te	MU	11100		9100			1500			400						100
Sum		49825	3500	3825	9100	3000	2500	1000	850	7850	12400	1000	2200	500	2000	100

Helsedepartementet

Program	Om-råde	Totalt	UFD-gen	NHD	MD-gen	AAD	FIN	HD	KRD	SD	SOS	Div
Kommuneloven	KS	5800	1000		900			400	2500			1000
Arbeid og helse	MH	9880				4000		2000			1880	2000
Molekylærmedisin og gentekn.	MH	12000	10200					1800				
Helse og samfunn	MH	15550	1800					10800			2950	
Helsetjenester og helseøkonomi	MH	18400	2000			2000		12400			2000	
IKT i medisin og helsetjeneste	MH	9700	3500	4700				1500				
Mental helse	MH	24850	2100					22000				750
Miljø og helse	MH	10100	1500		2000			6300		300		
Pas.nær klin.forskn.o.alt.med.	MH	12200						12200				
Drikkevannsforsk.n. mot år 2000	NT	3000						3000				
Sum		121480	22100	4700	2900	4000	2000	72400	2500	300	7580	3000

Justisdepartementet

Program	Om-råde	Totalt	UFD-gen	AAD	BFD	FIN	JD	SOS
Økonomisk kriminalitet	KS	2000				1000	1000	
Velferdsprogrammet	KS	49990	3500	900	16000	1500	28090	
Sum		51990	3500	900	16000	1000	2500	28090

Kulturdepartementet

Program	Om-råde	Totalt	UFD-gen	KD
Satsing kulturstudier	KS	14471	12500	1971
Sum		14471	12500	1971

Barne- og familiedepartementet

Program	Om-råde	Totalt	UFD-gen	LD-gen	MD-gen	AAD	BFD	FIN	JD	SOS
Program for kvinne- og kjønnsf	KS	8200	5200				3000			
Velferdsprogrammet	KS	49990	3500		900	16000		1500	28090	
Rammebet.,styringsm.,virkem.	MU	3050	1000	500	500	850	200			
Sum		61240	9700	500	500	19850	200	1500	28090	

Utenriksdepartementet

Program	Om-råde	Totalt	UFD-gen	FID-gen	LD-gen	LD-spes	MD-gen	UD
Landskap i endring.	MU	18569			4719	5000	8350	500
Biologisk mangfold-dynamikk	MU	19500	1300	1500	1000		12600	3100
Det multilaterale systemet	MU	6000						6000
Sørøst-Europaprogrammet	MU	14000						14000
U-landsrelatert fiskeriforskni	MU	1000	500					500
Utviklingsveier i Sør	MU	23560	1750					21810
Sum		82629	3550	1500	5719	5000	20950	45910